

Regeringens årsberättelse 2020

Bilaga 1 Ministeriernas resultatöversikter

STATSRÅDETS PUBLIKATIONER 2021:37

vn.fi/sv

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Regeringens årsberättelse 2020

Bilaga 1 Ministeriernas resultatöversikter

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Statsrådet

ISBN pdf: 978-952-383-528-3

ISSN pdf: 2490-0966

ISBN tryckt: 978-952-383-947-2

ISSN tryckt: 2490-0613

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2021

Tryckort: PunaMusta Oy, 2021

Trycksak
4041-0619

Regeringens årsberättelse 2020

Bilaga 1 Ministeriernas resultatöversikter

Statsrådets publikationer 2021:37

Utgivare Statsrådet**Språk** svenska **Sidantal** 185

Referat

Enligt i 46 § i grundlagen ska statsrådet lämna en berättelse till riksdagen om regeringens verksamhet, skötseln av statsfinanserna och om hur budgeten har följts samt om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut. Närmare bestämmelser om regeringens årsberättelse finns i 9 a § i lagen om statsrådet (175/2003) och i 17 och 18 § i lagen om statsbudgeten (423/1988).

I 18 § i lagen om statsbudgeten förutsätts det att de redogörelser för statsfinanserna och skötseln av statsfinanserna samt resultat av statens verksamhet som tas in i regeringens årsberättelse ska ge riktiga och tillräckliga uppgifter om hur budgeten följts och om statens intäkter och kostnader, om statens ekonomiska ställning och resultat (rättvisande bild). På författningsnivå fastställs årsberättelsens innehåll i synnerhet i förordningen om statsbudgeten (1243/1992). Regeringens årsberättelse för 2020 består av fem delar:

- Regeringens årsberättelse
- Bilaga 1 Ministeriernas resultatöversikter
- Bilaga 2 Bokslutskalkyler
- Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden
- Bilaga 4 Statens bolagsinnehav

Nyckelord statsrådet, regeringens berättelser, bokslut, ägarstyrning**ISBN PDF** 978-952-383-528-3**ISBN tryckt** 978-952-383-947-2**Ärendenummer** VN/24475/2020**ISSN PDF** 2490-0966**ISSN tryckt** 2490-0613**URN-adress** <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-528-3>

Hallituksen vuosikertomus 2020

Liite 1 Ministeriöiden tuloksellisuuden kuvaukset

Valtioneuvoston julkaisuja 2021:37

Julkaisija Valtioneuvosto**Kieli** ruotsi **Sivumäärä** 185**Tiivistelmä**

Valtioneuvosto antaa eduskunnalle hallituksen vuosikertomuksen perustuslain 46 §:ssä säädettyä kertomuksena hallituksen toiminnasta, valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta sekä niistä toimista, joihin hallitus on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt. Hallituksen vuosikertomuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) 9 a §:ssä sekä valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 17 ja 18 §:ssä.

Talousarviolain 18 §:ssä edellytetään, että hallituksen vuosikertomukseen otettavien valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvausten tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, valtion taloudellisesta asemasta sekä tuloksellisuudesta (oikea ja riittävä kuva). Säädöstasolla kertomuksen sisältöä määrittävät erityisesti myös valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) vaatimukset. Hallituksen vuosikertomus vuodelta 2020 muodostuu viidestä osasta:

- Hallituksen vuosikertomus
- liite 1 Ministeriöiden tuloksellisuuden kuvaukset
- liite 2 Tilinpäätöslaskelmat
- liite 3 Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta
- liite 4 Valtion yhtiöomistus

Asiasanat valtioneuvosto, hallituksen kertomukset, tilinpäätös, omistajaohjaus**ISBN PDF** 978-952-383-528-3**ISBN painettu** 978-952-383-947-2**Asianumero** VN/24475/2020**ISSN PDF** 2490-0966**ISSN painettu** 2490-0613**Julkaisun osoite** <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-528-3>

Innehåll

1	Statsrådets kansli	8
1.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	9
1.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat.....	10
1.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling.....	11
2	Utrikesministeriet	15
2.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	16
2.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat.....	18
2.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling.....	19
3	Justitieministeriet	27
3.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	28
3.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat.....	29
3.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling.....	30
3.4	Sametingets berättelse för 2020	42
4	Inrikesministeriet	52
4.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	53
4.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat.....	55
4.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling.....	56
5	Försvarsministeriet	66
5.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	67
5.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat.....	68
5.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling.....	69
6	Finansministeriet	77
6.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	78
6.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat	80
6.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling	81
6.4	Världens bästa offentliga förvaltning	86

7	Undervisnings- och kulturministeriet	88
7.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	89
7.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat	90
7.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling	91
8	Jord- och skogsbruksministeriet	109
8.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	110
8.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat	111
8.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling	113
9	Kommunikationsministeriet	121
9.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	122
9.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat	123
9.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling	124
10	Arbets- och näringsministeriet	129
10.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	130
10.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat	132
10.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling	133
11	Social- och hälsovårdsministeriet	140
11.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	141
11.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat	142
11.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling	143
12	Miljöministeriet	154
12.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet	155
12.2	Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat	156
12.3	Verksamhetsområdets resultatutveckling	157

13 Statens affärsverk samt statliga fonder utanför budgeten	170
13.1 Statens affärsverk.....	170
Forststyrelsen.....	170
Senatfastigheter	172
13.2 Statliga fonder utanför budgeten.....	173
Försörjningsberedskapsfonden.....	173
Interventionsfonden för jordbruket (Mira)	175
Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera)	176
Brandskyddsfonden.....	178
Stabilitetsfonden.....	179
Statens bostadsfond	180
Statens pensionsfond.....	181
Statens televisions- och radiofond	182
Statsgarantifonden	183
Kärnavfallshanteringsfonden.....	184
Oljeskyddsfonden	185

1 Statsrådets kansli

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

• Statsrådets kanslis andel **996 mn €**

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 173 mn €
- Överföringsutgifter 37 mn €
- Investeringsutgifter 288 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

Användningsgrad för anslagen

50 %

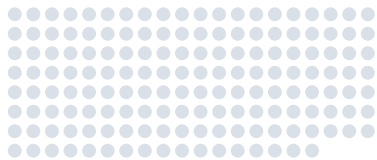
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

• Statsrådets kansli **635 årsverken**

Ämbetsverk **0** ST.

• Inga ämbetsverk

Fonder **0** ST.

• Inga fonder

Affärsverk **0** ST.

• Inga affärsverk

Bolag **29** ST.

FINANSINTRESSE

- Altia Abp
- Kemijoki Oy
- Nordic Morning Group Abp
- Myntverk i Finland Ab

STRATEGISKT INTRESSE

- Arctia Ab
- Boreal Växtförädling Ab
- Finavia Abp
- Finnair Abp
- Fortum Abp
- Gasum Oy
- Leijona Catering Oy
- Motiva Oy
- Neste Abp
- Patria Abp
- Posti Abp
- Finlands Färjetrafik Ab
- Finska Centralen för Utsädespotatis Ab
- Suomen Viljava Oy
- Tapio Ab
- Vapo Ab
- VR-Group Ab

SPECIALUPPGIFTER

- Finnipilot Pilotage Oy
- Gasonia Oy
- Governia Oy
- Kommunfinans Abp
- Solidium Oy (innehav i 12 bolag)
- Suomen Erillisverkot Oy
- Suomen Ilmailuopisto Oy
- Veikkaus Ab

Centrala förändringar i förvaltningen

Statens utvecklingsbolag Vake överfördes till arbets- och näringsministeriet. Altia Abp, Nordic Morning Abp, som ägs av Vake, och andelarna i Postens och Vapos innehav överfördes som kapitalåterbäring till statsrådets kansli.

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Partistöd
35,6 mn €

Statens intäktsföringar av utdelning och försäljning
823 mn €

VN TEAS avslutade projekt
49 st.

Åtagandet för hållbar utveckling 2050
2 491 st.

Utlåtanden av Rådet för bedömning av lagstiftningen
11 st.

1.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

När coronavirusepidemin bröt ut i Finland 2020 förutsattes regeringen reagera snabbt för att få epidemin under kontroll och säkerställa hälso- och sjukvårdens kapacitet. En av de viktigaste enskilda åtgärderna var att ta i bruk beredskapslagen. Statsrådets kansli beredde förutom ibruktagandet av beredskapslagen många andra epidemirelaterade åtgärder, bland annat begränsningarna i rörelsefriheten till och från Nyland. Vid statsrådet inrättades en covid-19-samordningsgrupp och ett covid-19-operationscenter till stöd för regeringens informationstillgång och beslutsfattande under krisen. Lägesbilden uppdaterades för regeringens behov. Säkerhetsrestriktioner infördes i statsrådets arbetslokaler och personalen övergick i hög grad till att arbeta på distans.

Statsrådets och regeringens enhetliga kommunikation under undantagsförhållandena leddes från statsrådets kansli. I början ordnade regeringen dagliga presskonferenser med rekordmånga tittare. Under undantagsförhållandena lanserades ett helt nytt kommunikationskoncept under namnet Finland fixar det för att stödja samhällets funktion och individernas tillförsikt och stärka den psykiska kriställigheten.

Epidemin har orsakat en tillbakagång i Finlands ekonomi och kraftig offentlig skuldsättning under berättelseåret. I ägarstyrningen beaktades coronavirusepidemins konsekvenser i statsbolagens och de statliga intressebolagens saldo och affärsverksamhet. Konsekvenserna i synnerhet för bolagen i transportsektorn var exceptionellt allvarliga, och bolagens strukturella saldo och affärsutsikter försämrades betydligt. Kapitalisering och statliga borgensförbindelser tillgreps som ägaråtgärder för att stödja bolagen i transportsektorn.

För ett starkt, homogent och funktionsdugligt EU var det viktigt att en uppgörelse om den fleråriga budgetramen (2021–2027) uppnåddes i juli 2020 och ett instrument för återhämtning efter coronaviruskrisen kunde inrättas. Lösningarna betonade rättsstatsprincipen och klimat- och digitaliseringsmålen. Avtalet om Förenade kungarikets EU-utträde trädde i kraft i februari, och under berättelseåret uppnåddes ett handels- och samarbetsavtal mellan EU och Förenade kungariket.

1.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 1. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Verksamheten i statsrådet går inte att samordna och en gemensam verksamhetskultur genererar inga synergieffekter
	Styrningen av verksamheten på statsrådsnivå är effektiv. Som stöd för en enhetlig verksamhetskultur i statsrådet och för att effektivisera användningen av gemensamma resurser utvecklas verksamhetsplaneringen och samarbetsätten under ledning av statsrådets kansli och gemensamma verktyg införs fortsättningsvis. Statsrådets informationsteknik och it-system förnyas och förenhetligas för att säkerställa dataskyddet och en fungerande it-miljö.
2	Det ekonomiska resultatet av statens bolagsinnehav försämras
	Det ägarstrategiska arbetet och analysverksamheten förutser hur ekonomin utvecklas och hur statens bolagsinkomst påverkas av utvecklingen. Det görs större satsningar på att förankra god förvaltningssed inom hela statsrådet samtidigt som mekanismerna inom ägarstyrningen vidareutvecklas. Med de medel ägaren har till sitt förfogande stöttas bolagens förmåga att handla effektivt och att utvecklas också i tider av långsam ekonomisk tillväxt.
3	EU försvagas och handelsprotektionismen stärks
	Påverkansarbete bedrivs i frågor som är centrala för Finland, och lösningar som stärker unionens enighet främjas. Finland fortsätter påverkansarbetet för en stark och integrerad inre marknad och en öppen, ansvarsfull handelspolitik. Unionens strategiska oberoende ska grunda sig på en utveckling av EU:s egna starka sidor, rättvis konkurrens och deltagande i världsekonomin samt på ett mer målmedvetet främjande av EU:s värderingar och intressen och på ansvarstagande i den yttre verksamheten. Samtidigt bereder sig Finland på en utveckling som försvagar unionens enighet och på åtgärder som en sådan utveckling förutsätter.
4	Innehållet i och kvaliteten på information som tas fram som stöd för politiken stöder inte beslutsfattandet
	Till stöd för regeringens arbete produceras aktuell, tillförlitlig och högklassig information som kan utnyttjas tväradministrativt. Beredningsförslagen och lägesbilden som tas fram till stöd för beslutsfattandet är samordnade, heltäckande och mångsidiga. Tillräcklig kompetens och tillräckliga resurser för beredningen säkerställs. Dialogen mellan tjänstemannaledningen och den politiska ledningen i planeringen av beredningen förbättras.

1.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: Ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Finland

Måloppfyllelse: GOD

Genomförandet av regeringsprogrammet

Coronaviruskrisen krävde snabba reaktioner av regeringen för att bromsa epidemin. Regeringen sammankallades till överläggningar över 50 gånger under 2020. De centrala kris-
hanteringsbesluten fattades vid statsrådets allmänna sammanträden som 2020 var nästan 100 till antalet, jämfört med 50–60 under tidigare år. Statsrådets kansli beredde ibruktage-
andet av beredskapslagen och andra relaterade åtgärder. Under berättelseåret lämnade regeringen 84 propositioner som hade samband med coronavirusepidemin, 47 av dessa medan undantagsförhållanden rådde. Under undantagsförhållandena utfärdades 12
förordningar om ibruktage av befogenheter enligt beredskapslagen och om fortsatt utövning av befogenheterna, 10 tillämpningsförfordningar och 3 förordningar om upphävande. Under krisen samordnades och styrdes de övriga ministeriernas beredning, och åtgärder vidtogs för att garantera säkra arbetsförhållanden för regeringens och statsrå-
dets personal. Lägesbilden uppdaterades för regeringens behov. Kommunikationen under undantagsförhållandena leddes från statsrådets kansli. Kansliet lät göra en utredning om erfarenheterna av coronakrisledningen, där statsrådets krisledningsåtgärder och resultatet av dem våren 2020 i huvudsak konstaterades vara lyckade.

Trots epidemiläget framskred genomförandet av regeringsprogrammet bra. De förvaltningsöver-gripande projekt som statsrådets kansli ansvarade för, bland annat beredningen av strategin för den arktiska politiken samt genomförandet av Sunda lokaler 2028 och åtgärdsprogrammet för havspolitik, avancerade planenligt. [Finlands landsrapport](#) om genomförandet av Agenda 2030 färdigställdes och presenterades för FN. Också en redogörelse lämnades om genomförandet. [Tillsättandet](#) av en samisk sannings- och försörningskommission förbereddes.

Den 12 februari 2020 godkände regeringen sitt första fleråriga lagstiftningsprogram, det vill säga sin plan för de viktigaste lagstiftningsprojekten under valperioden 2019–2023. Under riksmötet 2020 lämnade regeringen 265 propositioner till riksdagen. Rådet för bedömning av lagstiftningen gav 11 utlåtanden om regeringspropositioner under beredning.

Beslutsfattandet i statsrådet understöddes med forskningsdata. Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet inledde 62 och slutförde 49 projekt. Statsrådet inledde åtta brådskanande utredningar och slutförde sex sådana. Åtta covid-19-forskningsöversikter publicerades. Dessutom tillsattes två vetenskapspaneler, en covid-19-vetenskapspanel och en vetenskapspanel för befolkningspolitik, för att interaktivt förmedla forskningsresultat till beslutsfattarna.

Ledningen av Finlands EU-politik

På EU-nivå och i Finlands EU-politik låg fokus under berättelseåret främst på åtgärderna med anledning av coronavirusepidemin.

Ett viktigt resultat under berättelseåret var uppgörelsen om den fleråriga budgetramen (2021–2027) och instrumentet för återhämtning som inrättades på grund av coronaviruskrisen. Förhandlingsresultatet var en ändamålsenlig helhet som tog hänsyn till Finlands mål. Överenskommelsen mellan statscheferna omfattade också ett villkorssystem för att skydda budgeten och återhämtningsinstrumentet mot brott mot rättsstatsprincipen (den så kallade förordningen om rättsstatsprincipen).

Avtalet om Förenade kungarikets EU-utträde trädde i kraft i februari. Under berättelseåret uppnåddes ett handels- och samarbetsavtal mellan EU och Förenade kungariket.

På sommaren inledde regeringen beredningen av den EU-redogörelse som utlovas i regeringsprogrammet. Det ledande temat blev unionens kristålighet, det vill säga resiliens, inom olika politikområden. Redogörelsen presenterar regeringens EU-politiska linje i centrala frågor som är eller blir aktuella i Europeiska unionen. Den är baserad på regeringsprogrammets EU-politiska prioriteringar. Finlands mål är en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar Europeisk union. EU:s gemensamma värderingar utgör grunden för all verksamhet. [Redogörelsen](#) färdigställdes och lämnades till riksdagen i januari 2021.

Statens aktiva och tydliga ägarpolitik

Statsrådet fastställde ett nytt principbeslut om ägarpolitiken, som starkt betonar bekämpningen av klimatförändringen, utnyttjandet av digitaliseringen och företagsansvarsfrågor. Enligt detta förutsätts statsägda bolag identifiera klimatförändringens konsekvenser för sin affärsverksamhet och ställa upp mål.

Coronavirusepidemin påverkade i synnerhet ekonomin i transportsektorns bolag och krävde betydande satsningar på bland annat Finnairs finansieringsarrangemang. Trots epidemin utvecklades värdet på statens totala börsinnehav positivt i jämförelse med marknadsutvecklingen. Den totala avkastningen på hela börsinnehavet var 35,4 (25,3) procent, och 46 (29,5) procent för bolag som ägs direkt av statsrådets kansli. Den totala

avkastningen räknas på det dagliga kassaflödet och förändringen i marknadsvärdet, och beaktar alltså köp, försäljningar och utdelningar. Avkastningen ökade i synnerhet till följd av att Nestes aktiekurs fördubblades.

Statens utdelning var 994 (1 515) miljoner euro, varav statsrådets kanslis andel var 823 (1 301) miljoner euro. Till följd av coronaviruskrisen sänktes kapitalinkomstsuppskattningen under berättelseåret med 1 126,4 miljoner euro.

En verksamhetsmodell för klimatfonden planerades och arbets- och näringsministeriet tog över styrningen av den.

Statsrådets gemensamma verksamhetskultur och utvecklingsprojekt

Arbetsmängderna ökade väsentligt under berättelseåret i flera serviceuppgifter som statsrådets kansli ansvarar för (bland annat översättningstjänster, informationshanterings- och ämbetsverkstjänster samt IKT). Allmänt taget lyckades statsrådet bra med att anpassa skötseln av uppgifterna till den förändrade omvärlden och ökande efterfrågan (översättningstjänster, informationshantering). Under 2020 utarbetades nya verksamhetsmodeller för serviceutbudet inom datastöd, it, ämbetsverkstjänster och intern kommunikation.

SRK:s omfattande utvecklingsprojekt för service- och förvaltningsfunktionerna gällde statsrådets verksamhetsprocesser och de informationssystem och den informationsteknik som stöder dem. Det gemensamma ärendehanteringssystemet VAHVA användes i slutet av 2020 av tio ministerier, vilket bland annat möjliggjorde omfattande digital ärendehantering och elektroniska underskrifter. Det gemensamma virtuella skrivbordet Kampus, som används av alla statsrådets ministerier, var ett bra stöd för tjänstemannarbetet i den nya omvärld som coronavirusläget innebar. Tjänsteutbudet i statsrådets gemensamma tjänstehanteringssystem Virkku breddades. Förvaltningsmodellen för statsrådets övergripande arkitektur uppdaterades för att uppfylla kraven i den nya lagen om informationshantering och en föreskrift meddelades om hantering av statsrådets sekretessbelagda material. Statsrådets gemensamma säkerhetsanvisningar och personalpolitiska riktlinjer uppdaterades.

De omfattande byggprojekten i statsrådets festvåning Smolna och Sjökasernen avancerade och renoveringen av Sjötullsgatan 10 inleddes. En projektplan utarbetades för renoverings- och ombyggnadsprojektet i statsråds kvarteret och statsrådsborgen. Föreskriften om säkerhet i statsrådets lokaler uppdaterades.

Utgifterna för statsrådets gemensamma service- och förvaltningsuppgifter ökade med cirka 5,6 miljoner euro. Förändringen berodde huvudsakligen på ökade personalkostnader och kostnader för lokalitets- och säkerhetstjänster. Kostnaderna ökade jämfört med året innan också inom informationsförvaltningen och övriga stödtjänster.

Tabell 2. Utgifterna för statsrådets gemensamma förvaltnings- och servicefunktioner 2018–2020

Utfall	2018	2019	2020
Hyrer för lokaler	34 328	33 149	30 934
Lokalitetstjänster och säkerhet	12 168	11 353	14 343
Informationsförvaltningstjänster	39 723	37 469	39 210
Övriga stödtjänster	7 472	7 237	7 822
Personalkostnader	24 237	24 934	27 478
Totalt	117 928	114 142	119 787

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- **Utreddning** om erfarenheterna av statsrådets krisledning under coronavirus-krisen och ibruktagandet av beredskapslagen.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Den nationella samordningen och genomförandet av åtgärderna för en hållbar utveckling och det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 genomförs vid statsrådets kansli under ledning av statsministern. Statsrådets kansli samordnar Finlands åtgärder i EU för att främja Agenda 2030 och hållbar utveckling. Även generalsekretariatet för Finlands kommission för hållbar utveckling arbetar vid statsrådets kansli. Statsrådets kansli stöder de övriga ministeriernas arbete och främjar genomförandet av de politiska principerna för hållbar utveckling samt ansvarar för uppföljningen av genomförandet av Agenda 2030. I Finland följs den hållbara utvecklingen upp med hjälp av ett system för uppföljning och utvärdering, som stärker kopplingen mellan forskningen om hållbar utveckling och det politiska beslutsfattandet. År 2020 lämnades en redogörelse om genomförandet av Agenda 2030, och arbetet med en färdplan för Agenda 2030 inleddes.

Ytterligare uppgifter om resultaten

Bokslut för statsrådets kansli 2020

2 Utrikesministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

- Utrikesministeriets andel **1 749 mn €**

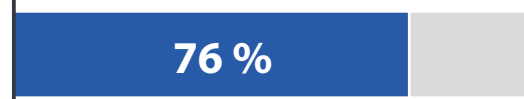

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 303 mn €
- Överföringsutgifter 815 mn €
- Investeringsutgifter 215 mn €
- Övriga utgifter 1 mn €

Användningsgrad för anslagen

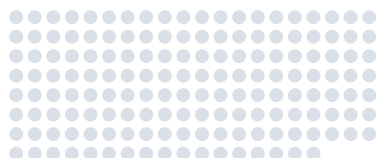
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

- Utrikesministeriet **1 419 årsverken**

Ämbetsverk 0 ST.

• Inga ämbetsverk

Fonder 0 ST.

• Inga fonder

Affärsverk 0 ST.

• Inga affärsverk

Bolag 1 ST.

• Fonden för industriellt samarbete Ab (Finnfund)

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Beskickningar
90 st.

Beskickningarnas årliga utgifter
143 mn €

Utbetalningar inom utvecklingssamarbetet (förskott)
1 119 mn €

Utvecklingssamarbetets andel av BNI (uppsk.)
0,48 %

Anslagen för utvecklingssamarbete
1 091 mn €

2.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Den utrikes- och säkerhetspolitiska omvärlden förändras kraftigt till följd av globala utmaningar såsom klimatförändringen och olika pandemier. De ökande motsättningarna mellan stormakterna, spänningarna mellan Förenta staterna och Kina och konkurrensen om det globala ledarskapet har försvårat samarbetet i det regelbaserade internationella systemet. Likasinnade länder har fortsatt försvara det multilaterala samarbetet som framhävdes i samband med coronaviruspandemin. Kinas agerande bedömdes mer kritiskt än tidigare i Europa.

För utvecklingsländerna handlar det inte enbart om en hälsokris utan också om en omfattande och betydande ekonomisk och social kris med konsekvenser för ländernas stabilitet och säkerhet. Många konflikter och kriser har fortsatt i synnerhet i Afrika och Mellanöstern och upprätthållit spänningar i de internationella relationerna. Coronaviruspandemin har ytterligare ökat den humanitära nöden i dessa områden. Pandemin har också fortsatt försvårat situationen för de mest utsatta befolkningsgrupperna. Pandemin har gjort det svårare att uppnå målen för en hållbar utveckling.

Europeiska unionen förblev den viktigaste referensramen för Finlands yttre förbindelser och den viktigaste säkerhetsgemenskapen. Unionens mål att öka sin globala tyngd och främja värderingar och intressen påverkade också de yttre förbindelserna. I den svåra epidemisituationen förhandlade EU fram uppgörelser om viktiga frågor såsom den mångåriga budgetramen och den nya relationen med Storbritannien.

Det nordiska samarbetet intensifierades trots svårigheterna i samband med gränstrafiken och kontakterna under pandemin. Det arktiska områdets geopolitiska, miljömässiga och ekonomiska betydelse förblev central.

Inga väsentliga framsteg gjordes i relationerna mellan väst och Ryssland. Uppmärksamheten riktades mot konflikterna i det östra området, i synnerhet situationen i Vitryssland. Viktiga teman var att försvara det internationella regelbaserade systemet och folkrätten och stödja det civila samhället i samarbete med likasinnade länder.

Förenta staterna utträdde ur Världshälsoorganisationen i juli 2020 som reaktion på organisationens påstådda partiskhet i förhållande till Kina. Valet av Biden till Förenta staternas president medförde en kursändring i landets politik, och utrikesministeriet inledde en omfattande kartläggning av effekterna och samarbetsområdena.

Coronaviruspandemin försvårade möjligheterna att övervaka tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna och avbröt bland annat verksamheten i övervakningsorganen för FN:s människorättskonventioner.

De ekonomiska yttre förbindelserna präglades av protektionism i den internationella ekonomin och handeln, i synnerhet till följd av motsättningarna mellan Förenta staterna och Kina samt pandemin. Förväntningarna på och utfallet av den internationella ekonomins utveckling verkar mer dämpade än tidigare år. Problem förekom fortsättningsvis i det internationella handelssystemet. Ingen samsyn uppnåddes om Världshandelsorganisationens framtid eller en eventuell reform av den.

Globaliseringen, avregleringen av handeln, de globala utmaningarna och deras effekter har påverkat innehållet och ståndpunkterna i Europeiska unionens handelspolitik. Handel och hållbar utveckling samt klimatförändringen och vikten av klimatåtgärder har också accentuerats i handelspolitiken. Här finns en möjlighet att främja exporten av finländsk kompetens. Det protektionistiska trycket och de försämrade tillväxtutsikterna avspeglades på Team Finland-nätverket bland annat som ett ökat behov av marknadsinformation och rådgivning i samband med handelshinder.

Coronaviruspandemin ledde till ett större behov än någonsin tidigare av att bistå finländska medborgare utomlands och utländska medborgare permanent bosatta i Finland. Situationen påverkade exceptionellt starkt verksamheten vid Finlands beskickningar, utländska medborgares resor till Finland och handläggningen av inreseärenden.

De internationella och bilaterala relationerna och interna kontakterna sköttes huvudsakligen via digitala plattformar till följd av coronaviruspandemin. Det här försvårade förtroliga samtal och förhandlingar och gjorde det svårt att skapa relationer. Den utdragna globala krisen har också försvårat planeringen, förberedandet, genomförandet och uppföljningen av utvecklingssamarbetet. Krisperioden har accentuerat beskickningarnas betydelse och vikten av beredskap inför störningar och undantagssituationer. Den utdragna situationen och reserestriktionerna har orsakat säkerhetshot och eftersatt underhåll vid beskickningarna, och restriktionerna har krävt exceptionell kriställighet av personalen.

2.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 3. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Pandemin
	Pandemier förändrar sättet att sköta mellanstatliga relationer. Att internationella och bilaterala relationer upprätthålls via digitala plattformar kan innebära en risk för att små länder som Finland förlorar inflytande och att makten ytterligare koncentreras till stora stater, även inom den Europeiska unionen. Problem med de digitala verktygens funktion utgör en betydande risk för verksamheten inom förvaltningsområdet, äventyrar måluppfyllelsen och kan påverka Finlandsbilden negativt.
2	Säkerhetsrisker, såsom konflikter, naturkatastrofer, terrordåd, spionage och brottslighet
	Systematiseringen av riskhanteringen måste fortsättningsvis utvecklas och kopplas till de praktiska arbetsuppgifterna. Förvaltningsområdets riskhanteringspolicy har utarbetats och godkänts för tillämpning. Utvecklingsåtgärderna stöds genom att fortsatt inbegripa riskanalys i processen för verksamhets- och ekonomiplanering. Planeringen av hälsosäkerheten accentuerades i beskickningarnas beredskapsplaner till följd av coronaviruset.
3	Informationssäkerhetsrisker
	Informations- och cybersäkerhetens betydelse har ökat ytterligare i förvaltningsområdets verksamhet. Riktade sabotageprogram, avancerade nätattacker, falska nyheter och andra typer av påverkansförsök som kan klassas som informationsinhämtning och hybridverksamhet ökar. Informationssäkerhetsriskerna beaktas i såväl de tekniska lösningarna och personalens kompetensutveckling som i lokalitetslösningarna. Ministeriets informationssäkerhet certifierades enligt standarden ISO27001 under berättelseperioden. Utrikesförvaltningens särbehov bör beaktas i statsrådets centraliserade lösningar. Information med hög sekretessnivå kan inte förmedlas på distans, vilket leder till fördröjningar och andra svårigheter i arbetet med känsliga utrikespolitiska frågor. Utrikesförvaltningens behov (beaktandet av informationssäkerhet vid distansarbete inom utrikesrepresentationen) accentueras.
4	Snabba förändringar i omvärlden
	Snabba förändringar i omvärlden och två eller flera stora undantagssituationer som inträffar samtidigt förutsätter beredskap och framhäver vikten av en fungerande situationsledning. Genom utbildning och övning förbättras beskickningarnas beredskapsnivå och förmåga att självständigt hantera olika situationer. Förändringarna påverkar personalen både i Helsingfors och vid beskickningarna (evakueringar, bibehållen funktionsförmåga). Snabba förändringar i omvärlden, som coronaviruspandemin, påverkar skötseln av bilaterala och multilaterala relationer och resultatet kan bedömas först senare.
5	Belastningsfaktorer i arbetsmiljön på beskickningarna, begränsade personresurser och stor personalomsättning
	Arbetet med att systematisera riskhanteringen och koppla den till de praktiska arbetsuppgifterna fortsätter. Prioriteringen av arbetsuppgifterna bör stärkas ytterligare. Uppmärksamhet ska fästas vid rekryteringen och vid att det finns tillräckligt med lämplig personal och tillräckliga yrkeskunskaper för uppgifterna och att informationssystemen fungerar.

2.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: Utrikesförvaltningen främjar Finlands och finländarnas säkerhet och välfärd

Måloppfyllelse: **GOD**

Utrikesförvaltningen främjade den nationella och internationella säkerheten och stabiliteten genom att bedriva utrikes- och säkerhetspolitik i internationella organisationer och multi- och bilateralt samarbete med olika stater. I verksamheten beaktades den internationella situationen, Finlands säkerhetspolitiska omgivning och förändringarna i dem. Den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen som publicerades i oktober 2020 anger Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska mål och prioriteringar, bland annat att stärka Finlands internationella ställning, trygga statens självständighet och territoriella integritet samt stärka Finlands säkerhet och välfärd.

Vikten av fredsmedling och förebyggande av konflikter för att främja Finlands säkerhet har ökat. Hösten 2020 inrättades ett center för fredsmedling vid utrikesministeriet för att stärka Finlands fredsmedlingskompetens och fredsmedlingskapacitet samt samordna utrikesministeriets egen verksamhet och samarbetet med andra aktörer.

Utrikesförvaltningen fortsatte utvecklingen av EU:s säkerhets- och försvarspolitik och det omfattande partnerskapssamarbetet med Nato. Utrikesförvaltningen deltog också i OSSE:s omfattande säkerhetsfrämjade arbete. Dessutom främjade utrikesförvaltningen det internationella samarbetet för bekämpning av hybrid- och cyberhot.

Finland arbetade som en del av Europeiska unionen för en enhetlig Rysslandspolitik genom att upprätthålla en konsekvent sanktionspolitik och föra en dialog i frågor som är viktiga för Finland. Finland fortsatte sitt stöd för konfliktlösningssträvandena i östra Ukraina och stödde reformerna i Ukraina. Finland deltog i utformningen av Europeiska unionens politik gentemot Vitryssland och bidrog till det östra partnerskapets och Centralasiens stabilitet via EU och bilateralt bland annat genom utvecklingssamarbete.

Det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet mellan Finland, Sverige, Norge och de övriga nordiska länderna var intensivt. Finland arbetade aktivt inom ramen för Nordiska ministerrådet och N5-samarbetet med förberedelserna inför sina ordförandeskap och inledde intensifieringen av de nordiska ländernas försörjningsberedskaps- och beredskaps-samarbete. Dialogen mellan de nordiska och baltiska länderna (NB8) fortsatte i positiv

anda medan Finland förberedde sig för sitt ordförandeskap för även denna sammansättning. Finland fortsatte främja Östersjösamarbetet.

Finland gav sitt starka stöd för en mer strategisk finansiering av EU:s yttre förbindelser då finansieringen reformerades och ett nytt gemensamt instrument inrättades (NDICI-förordningen, det så kallade Global Europe). Finland eftersträvade ett instrument som stöder unionens politiska mål och på det sättet stärker EU:s roll och synlighet som extern aktör, så att medlemsstaterna fortfarande har möjlighet att delta i beslutsfattandet om instrumentets strategiska styrning och i synnerhet om användningen av medel som inte anvisats till något program.

Finland ordnade tillsammans med FN en viktig givarkonferens för Afghanistan för att stödja landets ansträngningar för en hållbar fred.

Mellanöstern har fortfarande en central betydelse i den internationella politiken och Finlands aktivitet i området ökade 2020. Finland främjade omfattande bilaterala relationer med länderna i regionen och stödde samtalen för att utveckla samarbetet i området.

Utrikesministeriet fortsatte utveckla mångsidigare, djupare och geografiskt mer omfattande relationer med länder i Afrika och ökade den politiska och ekonomiska växelverkan. En konsekvent och effektiv verksamhet betonas allt mer utifrån den Afrikastrategi som är under beredning.

Finland stärkte ytterligare utrikesrepresentationens roll som verktyg för informationsinhämtning och påverkansarbete för Finlands intressen, och lyckades under pandemiförhållandena uppnå regeringsprogrammets mål att öppna en ambassad i Manila och på nytt öppna en beskickning i Bagdad.

Utrikesministeriets roll som serviceorganisation för finländare utomlands accentuerades i undantagssituationen till följd av pandemin. Ministeriet gav råd och anvisningar till tiotals tusen finländare som befann sig utomlands och hjälpte hundratals resenärer återvända till Finland med repatrieringsflyg arrangerade av utrikesministeriet eller flyg som ordnats av andra nordiska länder och EU-länder. Internationell samordning var en viktig hörnsten i assistansen. Systemet med reseanmälningar användes globalt sett mer än någonsin tidigare.

Finland arbetade också aktivt för att hjälpa de finländska barnen på lägret Al-Hol i Syrien. Vid utrikesministeriet leddes arbetet av utrikesministerns särskilda representant.

Effektmål: Utrikesförvaltningen främjar genomförandet av Agenda 2030 och arbetar för att bekämpa klimatförändringen

Målpuppfyllelse: **GOD**

Utrikesförvaltningen främjade Finlands ambitiösa klimatmål och mål för en hållbar utveckling både inom Europeiska unionen och internationellt med diplomatiska medel. Enligt den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen som beretts under ledning av utrikesförvaltningen arbetar Finland för att stävja klimatförändringen och för anpassning till den inom alla sektorer av utrikes- och säkerhetspolitiken, handels- och utvecklingspolitiken medräknad, och Finland och EU bör globalt främja ett effektivt genomförande av Parisavtalet och prissättning av koldioxidutsläpp.

Finland presenterade sin landsrapport och betonade sitt engagemang för en hållbar utveckling vid FN:s högnivåforum om uppföljningen av den hållbara utvecklingen sommaren 2020. Statsminister Marin talade på mötet tillsammans med FN:s generalsekreterare Guterres. Finland stödde också generalsekreterarens principer som fokuserar på en grön omställning, hållbar tillväxt och resiliens.

Utrikesförvaltningen drev Finlands mål att inrikta återhämtningsåtgärderna till följd av coronaviruspandemin på hållbar utveckling, och främjade tillsammans med de nordiska länderna en grön återhämtning som bygger på nordiska värderingar – ”Build Back Better and Greener”. Utöver grön återhämtning och klimatåtgärder inbegriper den här ansatsen element av samhällenas resiliens och hälsa, arbetsplatser och inkluderande tillväxt, jämställdhet, mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsaspekter.

Finland fortsatte sin klimatfinansiering huvudsakligen av anslagen för utvecklingspolitiska investeringar och genom multilateralt stöd. Utrikesförvaltningen främjade målen för hållbar utveckling och bromsning av och anpassning till klimatförändringen i den arktiska regionen, Barents hav och Östersjöregionen inom ramen för den nordliga dimensionens miljöpartnerskap och det övriga regionala samarbetet (bland annat för att minska sotutsläppen). Finland främjade också urfolkens deltagande i det arktiska samarbetet och stärkte sin roll i det antarktiska samarbetet.

Finland arbetade för att klimatförändringen skulle tas med i EU:s politiska överläggningar med de afrikanska länderna. I Mellanöstern beaktades klimatförändringens stora konsekvenser för området i relationerna med regionens länder och bland annat i erbjudanden om kompetensdelning.

Effektmål: Utrikesförvaltningen främjar ett regelbaserat internationellt system

Målpuppfyllelse: **GOD**

Utrikesförvaltningen handlade konsekvent för att stärka det multilaterala samarbetet och främja det regelbaserade internationella systemet och folkrätten i olika forum, inklusive Europeiska unionen. Utrikesförvaltningen har fortsatt bidra till främjandet och genomförandet av FN:s reformer.

Utrikesförvaltningen stödde FN:s folkrättskommission och dess finländska specialrapportör i deras arbete och bidrog till att göra den internationella humanitära rätten känd även i samband med miljö- och klimatfrågor. Utrikesförvaltningen stödde de internationella rättsinstitutionernas och rättsmekanismernas arbete och projekt för att eliminera strafflöshet. I granskningen av förfarandet för att stärka övervakningsorganen för FN:s människorättskonventioner påverkade utrikesförvaltningen EU:s ståndpunkt med ambitionen att stärka de oberoende övervakningsorganen och deras verksamhetsbetingelser.

Finland deltog i det internationella samarbetet för att bekämpa terrorism med särskild betoning på iakttagandet av folkrätten och det förebyggande och multiprofessionella arbetets betydelse för att förebygga terrorism och våldsbejakande extremism. På nationell nivå deltog utrikesförvaltningen i utvecklingen av terrorismlagstiftningen. I EU stödde utrikesförvaltningen utvecklingen av unionens cybersanktionssystem och påverkandet av EU:s Rysslandspolitik med juridisk expertis och fortsatte samarbetet med Förenta staterna kring sanktionerna.

Utrikesförvaltningen deltog i utarbetandet av ståndpunkter i fråga om ny teknik och hybridhot. År 2020 publicerades Finlands ståndpunkter om folkrätt i cybermiljön. Dessutom bistod utrikesförvaltningen med sakkunskap i lagstiftningsprojekt med anknytning till teknik, till exempel 5G och satelliter.

Utrikesförvaltningen arbetade för att stärka det internationella fördragssystemet för vapenkontroll och främja genomförandet av fördragen i praktiken bland annat genom att stå värd för internationella förhandlingar. Stödet till de viktigaste fördragsorganisationerna stärktes och samarbetet med dem var fortsatt intensivt.

Utrikesförvaltningen fortsatte delta i processen för att uppdatera Europeiska unionens fredsmedlings- och dialogkoncept, som inleddes under Finlands EU-ordförandeskap. Resultatet väntas bli lyckat ur Finlands perspektiv och stärka EU:s roll i fredsmedlingen och stödet för den.

Effektmål: Utrikesförvaltningen arbetar för att stärka de mänskliga rättigheterna, jämlikheten, demokratin och rättsstatsutvecklingen

Måluppfyllelse: **GOD**

De mänskliga rättigheterna, jämlikheten och demokratin framhölls i Finlands bilaterala och multilaterala verksamhet. I enlighet med principerna för en människorättsbaserad utrikes- och säkerhetspolitik påtalade utrikesförvaltningen regelbundet människorättsfrågor och människorättskränkningar i den bilaterala dialogen och det multilaterala samarbetet. Finland kandiderar för en plats i FN:s råd för mänskliga rättigheter för perioden 2022–2024 och stärkte sin profil i rådet som förberedelse för ett eventuellt medlemskap.

Utrikesförvaltningen arbetade för beaktandet av i synnerhet jämställdhet samt kvinnors, flickors och utsatta personers ställning och rättigheter i de olika sektorerna av EU:s utrikes- och säkerhetspolitik och på diplomatisk väg i FN. Statsminister Marin talade om kvinnors rättigheter och jämställdhet på FN:s kvinnodagsevenemang i New York. Finland understödde internationella initiativ om mänskliga rättigheter, jämlikhet och demokrati både politiskt och ekonomiskt. Särskilt uppmärksammades coronaviruspandemins konsekvenser för de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstaten.

Finland drev på EU:s anslutning till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) och en så omfattande ratificering av konventionen som möjligt, och bidrog till att bekämpa försök att motarbeta dessa mål. Finland deltog i utvecklingen och antagandet av EU:s system för människorättsliga sanktioner och arbetade för unionens anslutning till Europeiska människorättskonventionen. I Europarådet påverkade Finland den långsiktiga utvecklingen av systemet för Europeiska människorättskonventionen och tog initiativ i granskningen av förfarandet för att stärka övervakningsorganen för FN:s människorättskonventioner.

Finland var ordförande för UN Womens styrelse och framhöll starkt och konsekvent kvinnors och flickors rättigheter och jämställdhet. Finland blev också den största allmänna finansiären av UN Women. Finland utsågs tillsammans med fyra andra länder till ledare för aktionsgruppen för teknologi och innovationer i UN Womens projekt Generation Equality. Utrikesförvaltningen har arbetat normativt och operativt för rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

Utrikesförvaltningen fortsatte betona en inkluderande ansats i stödet för fredsmedlings- och fredsprocesser, och framhävde särskilt vikten av att engagera kvinnor och flickor för att uppnå hållbar fred.

Utrikesförvaltningen stödde EU-specialrepresentantens verksamhet i den dialog som eftersträvar full normalisering av relationerna mellan Kosovo och Serbien. På Västbalkan deltar Finland i flera Twinning-projekt för att utveckla ländernas offentliga förvaltning och stöder regionens länder i de reformer som EU:s medlemskapskriterier kräver.

Utrikesförvaltningen framhöll regelbundet stärkandet av mänskliga rättigheter, jämlikhet, demokrati och rättsstatsutveckling i relationerna med länder i Afrika och Mellanöstern. Finland stöder den interna multilaterala verksamheten i regionen och det internationella multilaterala systemets verksamhet i frågor som gäller regionen genom såväl politisk dialog som finansiering. Utrikesförvaltningen utreder möjligheterna till nya partnerskap.

Effektmål: Utrikesförvaltningen främjar Finlands tillväxtfrämjande öppna ekonomiska förbindelser och stöder finländska företags deltagande i internationell handel och värdekedjor

Måloppfyllelse: **GOD**

I handelspolitiken fortsatte utrikesförvaltningen främja Finlands målmedvetna verksamhet för en fri och öppen handel och ett regelbaserat handelssystem, trots att 2020 liksom året innan var svårt till följd av såväl motsättningen mellan stormakterna som pandemin. De handelspolitiska frågorna är också kopplade till andra politikområden och värderingarnas betydelse som en del av handelspolitiken ökar. Omvärlden har blivit mer komplicerad och svåröversiktlig, och Europeiska unionens handelsagenda är mer övergripande än tidigare. Den globala politiska situationen accentuerar EU:s behov av att agera i rätt tid och med kraft för att försvara sina intressen. Förändringarna i världsekonomin och den ökande protektionismen är fortfarande riskfaktorer som påverkar Finland som EU-medlemsland.

Ett av de viktigaste målen för föregripande inflytande var reformen av Europeiska unionens handelspolitiska strategi, som blev klar i början av 2021. Finland satsade på föregripande inflytande ensam och i samarbete med andra likasinnade medlemsländer. Som en del av arbetet med föregripande inflytande utarbetades ett måldokument om handel och cirkulär ekonomi i handelsavtal. Finland har ansett att det är viktigt att EU förblir öppet för handel och investeringar men samtidigt stärker sin förmåga att mer målmedvetet bemöta åtgärder som snedvrider konkurrensen.

Utrikesförvaltningen påverkade förhandlingsresultatet om den nya relationen mellan EU och Storbritannien enligt Finlands riktlinjer och samarbetade intensivt med intressentgrupper. Det var viktigt att det avtal som reglerar företagens tillträde till marknaden från och med den 1 januari 2021 kunde uppnås. Efter förhandlingsuppgörelsen inleddes en kartläggning av Finlands mål i den bilaterala relationen med Storbritannien.

Utrikesförvaltningen har påverkat EU:s bilaterala förhandlingar och Finlands mål har i huvudsak ingått i de pågående förhandlingsprocesserna. Förhandlingsprocesser slutfördes helt eller nästan: frihandelsavtalet med Vietnam trädde i kraft 2020, ett genombrott uppnåddes i investeringsförhandlingarna med Kina och ratificeringsprocesserna för investeringskyddsavtalen med Vietnam och Singapore avancerar. Även andra förhandlingar har framskridit. Dessutom främjade utrikesförvaltningen diskussionen i EU om effektivare genomförande av redan ingångna handelsavtal.

Utrikesförvaltningen lyckades få fram Finlands ståndpunkter i Europeiska unionen och med tanke på omständigheterna värna affärslivets intressen väl i samtalen med Förenta staterna, även om resultaten på grund av åsiktsskillnader tills vidare varit magra. Efter valet i Förenta staterna har förväntningarna på den nya administrationen ökat när det gäller samarbete på olika områden. Utrikesförvaltningen fortsatte påverka EU-debatten om de handelsekonomiska relationerna med Kina och har upprätthållit den bilaterala relationen. Utrikesförvaltningen har arbetat för att förbättra finländska företags verksamhetsbetingelser i Ryssland både bilateralt och i EU-samarbetet, men sanktionerna och tvisterna i världshandelsorganisationen fortsätter.

Utrikesförvaltningen uppnådde målen för exportkontrollen väl.

Coronavirusepidemin påverkade i synnerhet genomförandet av Team Finland-besök. Under årets första månader ordnades några besök på hög nivå, men största delen av det planerade programmet ordnades på distans. Det låga antalet besök i andra länder innebar en möjlighet att aktivera och utveckla nätverket inom landet.

Virtuellt exportfrämjande visade sig vara ett bra komplement till mer traditionella åtgärder för exportfrämjande och internationalisering. Utrikesförvaltningen beslutade i slutet av året att inleda det förvaltningsövergripande projektet Virtual Finland för att stärka Finlands konkurrenskraft när det gäller exporten, Finlandsbilden och att locka experter och investeringar.

Utrikesförvaltningen satsade på att minimera problemen i utrikeshandeln till följd av pandemin och kartlägga nya marknadsmöjligheter tillsammans med Team Finland-partnerna. Särskild uppmärksamhet fästes vid möjligheterna för det finländska näringslivet i samband med digitaliseringen, den gröna omställningen och gränssnittet mellan handel och utveckling. Ministeriet inledde i slutet av året en process för att rekrytera 20 Team Finland-specialsakkunniga till utlandsbeskickningarna för att förbättra de finländska företagens förutsättningar att utnyttja nya marknadsmöjligheter.

Utrikesförvaltningen inledde ett samarbete med företagen för att kartlägga affärsmöjligheter i samband med EU:s återhämtningsplaner och med Näringslivet EK en omfattande

kartläggning av konsekvenserna av de ökande motsättningarna mellan Kina och Förenta staterna för finländska företag. Business Finlands program Mega Opportunities som fokuserar på stora projekthelheter identifierades som en viktig verksamhetsform i Latinamerika samt på marknaderna i Afrika och Mellanöstern, där även programmet Developing Markets Platform, som kartlägger kommersiella möjligheter på tillväxtmarknaderna, är viktigt.

De omfattande återhämtningsåtgärderna kan innebära betydande möjligheter för det finländska näringslivet. Eventuell protektionism i inriktningen av ländernas stimulansåtgärder eller förseningar i de exportfrämjande åtgärderna jämfört med viktiga konkurrerande länder utgör samtidigt risker för den finländska exportsektorns återhämtning och därigenom för välfärden i Finland.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Finlands utrikespolitik som helhet främjar hållbar utveckling, och alla förvaltningsområden samarbetar om att göra verksamheten mer konsekvent. Utvecklingspolitiken bygger på Agenda 2030 och stöder partnerländernas förmåga att uppnå målen för hållbar utveckling samtidigt som Finlands erfarenheter och praxis framhålls. På det sättet stöder Finlands hela utvecklingssamarbete målen för hållbar utveckling. Utrikesförvaltningen arbetar också för målen i Agenda 2030 med bland annat handelspolitiska medel och främjar bekämpningen av klimatförändringen och anpassningen till klimatförändringen i alla sektorer inom utrikes- och säkerhetspolitiken. I sin egen utvecklingspolitik och EU-påverkan strävar utrikesförvaltningen efter att involvera privat finansiering och privata företag i investeringar för hållbar utveckling i utvecklingsländerna. Coronavirus-pandemin stärkte ytterligare behovet av att koppla in den privata sektorn i allt högre grad för att uppnå målen, eftersom den offentliga finansieringen ensam inte räcker till. Utrikesförvaltningen stöder förutsättningarna för hållbar utveckling också med hjälp av civil krishantering, fredsbyggande och fredsmedling.

Utrikesförvaltningen har stärkt resultatstyrningen av utvecklingssamarbetets sektorer genom landprogram. Med hjälp av landprogrammen genomförs ett långsiktigt, människorättsbaserat utvecklingssamarbete i enlighet med regeringsprogrammets prioriteringar och tillgängliga resurser. Landprogrammen är framför allt ett instrument för resultatstyrning av utvecklingssamarbetet. Riskhanteringen och uppföljningen har stärkts i de nya programmen. Landprogrammen ger konkreta, mätbara resultat på alla utvecklingspolitikens prioriterade områden. Landprogrammen är en del av partnerländernas landstrategier som beskriver samarbetet mer omfattande, inklusive politiska och handelsekonomiska relationer.

Ytterligare uppgifter om resultaten

Utrikesministeriets bokslut 2020

3 Justitieministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

• Justitieministeriets andel **1 109 mn €**

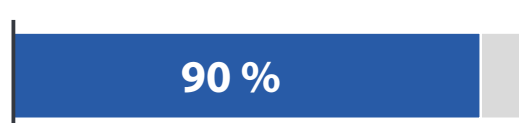

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 891 mn €
- Överföringsutgifter 105 mn €
- Investeringsutgifter 5 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

Användningsgrad för anslagen

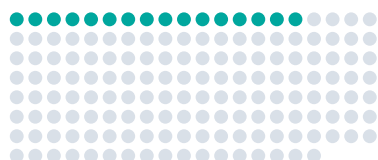
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

• Justitieministeriet **9 189 årsverken**

Ämbetsverk **16** ST.

- Domstolsverket
- Domstolar 36 st.
- Rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt 6 st.
- Konsumenttvistenämnden
- Utsökningsverk
- Konkursombudsmannens byrå
- Åklagarväsendet
- Brottspåföljdsmyndigheten
- Rättsregistercentralen
- Olycksutredningscentralen
- HEUNI (Europeiska institutet för kriminalpolitik)
- Dataombudsmannens byrå
- Jämställdhetsombudsmannens byrå
- Barnombudsmannens byrå
- Diskrimineringsombudsmannens byrå
- Underrättelsetillsynsombudsmannafunktionen

Fonder **0** ST.

- Inga fonder

Affärsverk **0** ST.

- Inga affärsverk

Bolag **0** ST.

- Inga bolag

Centrala förändringar i förvaltningen

Det nya **Domstolsverket** inledde sin verksamhet 1.1.2020. Största delen av domstolsväsendets centralförvaltningsuppgifter som sköttes vid justitieministeriet överfördes till myndigheten. Organisationsreformen inom utsökningsväsendet trädde i kraft 1.12.2020. Riksfogdeämbetet och 22 utsökningsverk slogs samman till det riksomfattande Utsökningsverket.

3.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Till följd av coronavirusepidemin var brottslighets- och säkerhetssituationen 2020 mycket exceptionell jämfört med tidigare år. Förundersökningsmyndigheterna fick kännedom om 19 procent fler strafflagsbrott än 2019. Åklagarmyndighetens och domstolarnas verksamhetsförutsättningar påverkas väsentligt av anhopningen av ärenden till följd av epidemin. På grund av epidemin har Brottspåföljdsmyndigheten varit tvungen att skjuta upp verkställigheten av straff, vilket innebär att antalet fångar kommer att öka under de kommande åren.

Trots den utmanande situationen placerar sig Finland utmärkt i internationella jämförelser av samhällsstabilitet och brottslighet. Detsamma gäller demokratin, tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna, pressfriheten, korruptionsfriheten, domstolarnas oavhängighet och en fungerande förvaltning samt förtroendet för myndigheterna och rättssystemet.

Vardagen i Finland är tryggare än någonsin tidigare. Med undantag av 2020 har brottsligheten minskat under de senaste 30 åren enligt både myndighetsuppgifter och brottsofferundersökningar. Utvecklingen överensstämmer med långtidstrenden i västvärlden. Sannolikheten att bli offer för brott mot liv är i dag hälften av vad den var på 1980-talet. Samma utveckling gäller flera andra aspekter av den dagliga tryggheten.

Säkerhetsrelaterad ojämlikhet i Finland förekommer framför allt i samband med risken för våld, olyckor, diskriminering och hatbrott samt olika former av illabehandling. Hatretoriken har ökat i synnerhet på nätet. En avgörande faktor i förebyggande och förlikning av rasistiska brott och hatretorik är att stödja goda relationer mellan befolkningsgrupper. Coronavirusepidemin har ökat risken för växande ojämlikhet mellan olika befolkningsgrupper.

Allmänheten är intresserad av att påverka på fler sätt än tidigare. De elektroniska deltagandemöjligheterna har utvecklats och medborgarinitiativet har fortsättningsvis varit mycket populärt. Nya utmaningar utöver den ökande ojämlikheten i samhällsdeltagandet är cyberhot, desinformation och bland annat risken för odemokratisk valpåverkan. På internationell nivå har demokratin och hoten mot den blivit ett högaktuellt diskussionstema.

Coronavirusepidemin har ytterligare ökat behovet av att säkerställa det demokratiska systemets resiliens och förrättandet av val i krissituationer. Krisen accentuerar behovet av beredskapsplanering. Epidemin har också förvärrat ensamheten och isoleringen bland personer som riskerar marginaliseras i samhället. Därför framträder vikten av dialog och delaktighet som kan stärka förtroendet. Med tanke på stärkandet av minoritetsgruppernas delaktighet har fungerande och tillförlitlig informationsförmedling intagit en central roll under undantagsförhållandena.

3.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 4. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Utvecklingsbehoven i lagberedningen och den snabba lagstiftningstakten leder till en allt mer komplicerad lagstiftning som är allt svårare att tolka
	Bristande kompetens och utbildning i lagberedningen och strama tidtabeller för lagstiftningsprocessen kan i stället för nytta och besparingar leda till att de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsskyddet äventyras och kostnaderna för rättsvården ökar. Risken är reell och har betydande konsekvenser. För att förhindra att den realiserats behövs en enhetlig syn på förhållandet mellan lagrevideringar och de resurser som står till förfogande för beredningen och på upprätthållandet och utvecklingen av lagberedningskompetensen vid statsrådet. Man bör också fortsättningsvis satsa på planmässigheten och ledningen i lagberedningen.
2	Polariseringen mellan befolkningsgrupperna och det ökande antalet hatbrott leder till omfattande problem på många livsområden
	Den upplevda ojämlikheten och polariseringen mellan befolkningsgrupperna kan äventyra stabiliteten i samhället, försvaga trygghetskänslan och exponera samhället för konflikter. Risken är reell och har relativt allvarliga konsekvenser. En avgörande faktor i förebyggande och förlikning av rasistiska brott och hatretorik är att stödja goda relationer mellan befolkningsgrupper. För att avvärja risken måste också det lokala brottsförebyggande arbetet främjas i enlighet med det nationella programmet för brottsförebyggande. Diskriminering och hatretorik bör också förebyggas genom likabehandlingsarbete och genom att omfattande och förvaltningsövergripande främja goda relationer mellan befolkningsgrupperna.
3	Straffansvaret fullföljs inte snabbt och likvärdigt för alla medborgare oberoende av brottmålets art och behandlingsställe
	En betydligt mindre del än tidigare av de brottsmisstankar som kommer upp till åklagarutredning leder till åtal och påföljder, vilket försämrar fullföljandet av straffansvaret. Risken är reell och har betydande konsekvenser. För att avvärja den måste man säkerställa att resurserna i hela den straffrättsliga kedjan, det vill säga polisen, Åklagarmyndigheten, domstolarna, rättshjälpen och Brottsförhållningsmyndigheten, är rätt dimensionerade. Då undviks utdragna behandlingstider i alla delar av kedjan, försämrad rättssäkerhet och verkställighet av straff samt säkerhetsproblem i fängelserna.
4	Målen för förvaltningsområdets betydande IKT-projekt uppnås inte och it-systemen motsvarar inte användarnas förväntningar
	Om risken realiserats svarar de nya elektroniska tjänsterna inte mot behoven och kraven på användarvänlighet hos förvaltningsområdets ämbetsverk och kunderna, och nyttan i fråga om effektivisering och produktivitet uppnås inte. Risken är reell och konsekvenserna är kritiska för förvaltningsområdet. För att förebygga risken krävs satsningar på förändringsledarskap samt styrning och uppföljning av digitaliseringsprojekt. Även identifieringen och hanteringen av risker i rätt tid måste utvecklas. Dessutom måste man säkerställa att dataskyddet och informations- och cybersäkerheten tillgodoses när informationssystem förnyas och verksamheten ses över.

3.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: Rätten att delta och möjligheten att påverka tillgodoses på lika villkor

Måluppfyllelse: **GOD**

Finland placerar sig nära världstoppen i internationella organisationers jämförelser av demokrati, mänskliga rättigheter och fungerande förvaltning i olika länder. Demokratin i Finland stöds av en omfattande rätt att delta, en stabil förvaltning som vilar på laglighetsprincipen, ett fritt civilt samhälle, en hög bildningsnivå, platta hierarkier, låg nivå av korruption samt jämställdhet mellan könen.

Enligt [riksdagsvalundersökningen](#) (2020) som finansieras av justitieministeriet är en övergång till allt mer individuella former av politiskt deltagande en tydlig trend i både Finland och övriga Europa. I europeisk jämförelse hör Finland sällan till de mest aktiva länderna när det gäller olika former av politiskt deltagande, men finländarna deltar ändå i politiken mer aktivt än genomsnittet. Enligt undersökningen finns ett särdrag i den finländska deltagandeprofilen jämfört med resten av Europa, nämligen medborgarinitiativets popularitet. Medborgarinitiativen är ett sätt för allmänheten att rikta krav mot det politiska beslutsfattandet. Medborgarinitiativen kan också stärka den representativa demokratins legitimitet.

Barometern för grundläggande rättigheter avslöjar emellertid oroande skillnader mellan befolkningen som helhet och vissa minoritetsgrupper när det gäller tillgodosendandet av de grundläggande rättigheterna, medvetenheten om rättigheter och rättsskydd samt förtroendet för myndigheterna. Ett särskilt problem är diskrimineringen av synliga etniska minoriteter i form av trakasserier, förolämpningar och fysiskt våld som försämrar möjligheterna att delta på lika villkor inom olika livsområden.

Enligt [språkbarometern](#) 2020 har den försämring av det allmänna språkklimatet som iaktogs 2012–2016 inte fortsatt. Språkklimatet har inte förbättrats väsentligt under de senaste åren, men inte heller försämrats ytterligare. De svenskspråkigas möjligheter att få statlig service på sitt modersmål upplevs ha försämrats. Svensk- och finskspråkiga bedömer till exempel nödcentralens och polisens språkliga service mycket olika. De finskspråkiga är betydligt nöjdare med servicen än de svenskspråkiga.

[Teckenspråksbarometern](#) genomfördes för första gången 2020. Det största problemet i teckenspråkigas kontakter med myndigheterna är ordnandet av tolkningstjänster. Enligt [samebarometern](#) 2020 var bristen på samiskspråkig personal och den bristfälliga informationen om tillgången till tjänsterna ett problem vid tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna. Generellt betraktas tillgången till tjänsterna som ett problem. Den allmänna upplevelsen av servicesituationen verkar ha förblivit relativt oförändrad under de senaste åren.

Effektmål: En tidsenlig och stödjande rättsordning främjar och tryggar handlingsmöjligheterna för människor, företag och samfund

Måluppfyllelse: **GOD**

Justitieministeriet tillsatte i mars 2020 en styrgrupp och två arbetsgrupper under den för att bereda ett positivt kreditregister och den lagstiftning det kräver. Det positiva kreditregistret är ett viktigt verktyg för att stoppa överskuldsättning.

Konsumentskyddslagens (38/1978) 7 kap. om konsumentkrediter ändrades temporärt två gånger för att minska konsumenternas skuldproblem till följd av coronavirusepidemin. Den tillfälliga sänkningen av räntetaket för konsumentkrediter har försvårat tillgången till krediter för en del konsumenter, medan andra konsumenter fått förmånligare kredit under den temporära lagens giltighetstid. För att bedöma behovet av permanenta lagändringar gjordes en [utredning](#) om effekterna av prisregleringsreformen 2019 på konsumentkreditavtalen i ljuset av indrivningsdomarna. Utredningen blev klar i slutet av 2020. Hösten 2020 gjorde dessutom Institutet för kriminologi och rättspolitik på beställning av statsrådet en [översikt](#) över de senaste årens utveckling i fråga om överskuldsättning.

I ett projekt för förebyggande ekonomisk rådgivning har nätverk av intressentgrupper skapats och stärkts tillsammans med olika myndigheter och den tredje sektorn. I projektet har man bland annat utvecklat konceptet Ekonomirådgivningen, där medborgarna med låg tröskel kan diskutera ekonomi- eller skuldfrågor utan tidsbokning. På Ekonomirådgivningen besvaras frågor av experter från socialtjänsten, utsökningen, den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen samt andra tjänster. Utsökningsväsendet har rekryterat ett rikstäckande nätverk av planerare för den förebyggande ekonomirådgivningen i samband med projektet.

Företagens och sammanslutningarnas verksamhetsförutsättningar främjades under berättelseåret. I projektet Civilsamhällets verksamhet på 2020-talet har olika förslag till lagändringar som underlättar det civila samhällets verksamhet i föreningsform utarbetats och förslag för att underlätta småskalig verksamhet i civilsamhället lagts fram. Justitieministeriet har också gjort en omfattande bedömning av behoven av revideringar i lagstiftningen

om bostadsaktiebolag. Behoven av revideringar av aktiebolagslagen har utretts i två projektrapporter inom ramen för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet: ”[Utredning av aktiebolagslagens reformbehov som en konkurrenskraftsfaktor](#)” och ”[Utredning om förtydligande av borgenärsskydd och en möjlig förenkling av borgenärsskyddsnormer i aktiebolagslagen](#)”.

Effektmål: En högklassig lagberedning tryggar förutsättningarna för välbefinnande och konkurrenskraft

Måluppfyllelse: **GOD**

Satsningar på bättre lagberedning har gjorts under berättelseåret. Lagberedningsutbildningen har förnyats och de första nya utbildningarna inleds 2021. Ett nytt element är en gemensam introduktionsutbildning för alla statsrådets lagberedare som kommer att ordnas några gånger varje år.

Under berättelseåret inleddes också utvecklingen av konsekvensbedömningarna. I början av året inledde statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet en utredning om efterhandsbedömning av lagstiftningen och betydelsen av sådan bedömning. Utredningen inbegriper en lägesanalys och utvecklingsförslag. Avsikten är att samla systematisk information om omfattningen och metoderna för ministeriernas konsekvensbedömningar i efterhand.

I slutet av året tillsattes ett kompetensnätverk för konsekvensbedömningen vid statsrådet, med målet att stärka samarbetet mellan ministerierna och hjälpa lagberedarna att identifiera och bedöma konsekvenserna av lagarna. Under berättelseåret inleddes också omarbetningen av anvisningarna för konsekvensbedömning av lagförslag från 2007.

Effektmål: Ett högklassigt rättsskydd är tillgängligt för alla

Måluppfyllelse: **NÖJAKTIGT**

Domstolarna upplever utmaningar i samband med processens totala längd, de kraftigt ökande rättegångskostnaderna samt längden på domstolarnas behandlingstider inom vissa ärendekategorier, bland annat ekonomisk brottslighet, omfattande tvistemål samt vatten- och miljöärenden. Dessutom har coronavirusepidemin påverkat behandlingen av ärenden och orsakat en anhopning som fortfarande bearbetas under 2021.

Den totala behandlingstiden i brottmål består av den sammanlagda tid som går åt till förundersökning, åtalsprövning och domstolsbehandling. I civilmål omfattar den totala behandlingstiden den sammanlagda tiden för tingsrätts- och hovrättsbehandling. Den

genomsnittliga totala behandlingstiden för alla brottmål i hovrättsskedet var 27 månader (2019: 25 månader) och den totala behandlingstiden för civilmål var 23 månader (2019: 20 månader). Den genomsnittliga behandlingstiden för omfattande tvistemål i tingsrätterna var 9,2 månader (2019: 9,7 månader) och för brottmål 5,3 månader (2019: 4,8 månader). I slutet av 2020 hade 2 159 omfattande tvistemål varit anhängiga i över 12 månader i tingsrätterna (2019: 1 811). Den genomsnittliga behandlingstiden vid hovrätterna i slutet av 2020 var 6,3 månader (2019: 5,8 månader). I slutet av 2020 hade 753 ärenden varit anhängiga i över 12 månader vid hovrätterna. Det är 19,6 procent av alla anhängiga ärenden (2019: 516).

Den genomsnittliga behandlingstiden i förvaltningsdomstolarna var 8,9 månader (2019: 9,1 månader), i försäkringsdomstolen 9,4 månader (2019: 9,6 månader) och i marknadsdomstolen 7,9 månader (2019: 8,5 månader).

Parterna kan kräva gottgörelse om behandlingen av ett ärende blir utdragen. År 2020 utbetalades cirka 150 000 euro i gottgörelse för dröjsmål i 39 diarieärenden. Även om dröjsmål egentligen inte borde förekomma är gottgörelserna inte orimligt många i relation till det totala antalet ärenden som behandlas årligen. Antalet gottgörelser ger dock inte en fullständig bild av helhetssituationen för dröjsmålen i rättegångar, eftersom de i brottmål kan beaktas som en strafflindrande faktor och i samband med ekonomiska administrativa påföljder av straffkaraktär som en faktor som minskar påföljdens belopp.

Utsökningsväsendet tampades under berättelseåret med problem på grund av coronavirusepidemin och utmaningar i samband med slutförandet av strukturreformen och inledningen av det nya Utsökningsverkets verksamhet. Med tanke på utmaningarna låg det samlade resultatet ändå på en bra nivå. Epidemins eventuella konsekvenser för utsökningen framträder senare än inom det övriga förvaltningsområdet.

Utsökningsväsendets indrivningsresultat låg liksom de föregående åren på en hög nivå. Indrivningsresultatet har redan under flera år varit över en miljard euro och resultatet har mer än fördubblats under 2000-talet. Resultatet påverkas av gäldenärens betalningsförmåga, utsökningens effektivitet samt de anhängiga ärendenas antal och art. En utveckling av utsökningens informationssystem och arbetsmodeller har bidragit till resultatförbättringen. Antalet behandlade ärenden var större än väntat, vilket påverkade resurshushållningen och produktiviteten.

Tabell 5. Utsökningsväsendets mål och resultat. Källa: Utsökningsverket

	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Indrivningsresultat, d.v.s. belopp som redovisats till de sökande, miljoner euro	1 105	1 130	1 000	1 157
Behandlingstid, månader	6,7	6,9	7,2	7,3
Resurshushållning, euro/ behandlat ärende	33	33	40	29
Produktivitet, behandlade ärenden/årsverke	3 007	3 322	2 513	3 472
Från specialindrivningen redovisats direkt till borgenärerna, miljoner euro	43	30	20	29

Antalet ärenden som inkom till utsökning steg jämfört med året innan till över tre miljoner inkomna ärenden (2019: 2,9 miljoner, 2020: 3,3 miljoner). Antalet gäldenärer steg också jämfört med året innan. Mängden ärenden beror utöver det ekonomiska läget i synnerhet på de stora fordringsägarnas, som Skatteförvaltningens, indrivningsbyråernas och bankernas agerande och på indrivningsrytmen. Etableringen av tidpunkten för skatteåterbärningarna efter det föregående årets reform hade en särskild effekt 2020. Enskilda ärendekategorier där fordringarna ökade jämfört med året innan var bland annat sjukhus- och hvc-avgifter och andra privaträttsliga fordringar.

Coronavirusepidemin och åtgärderna för att begränsa den har påverkat verksamheten och de operativa resultaten inom den offentliga rättshjälpen, den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen samt den allmänna intressebevakningen. Rättshjälpsbyråerna och intressebevakningsbyråerna övergick till distansservice på våren. I regel har det inte varit möjligt att besöka byråerna. Servicen fungerade ändå bra.

Offentlig rättshjälp gavs i cirka 83 000 rättshjälpsärenden under berättelseåret (2019: 83 039). Rättshjälpsbyråerna hade fler rådgivningsärenden än året innan. Rättshjälpsbyråerna gav kunderna mer avgiftsfri telefonrådgivning än någonsin tidigare, cirka 18 000 gånger (2019: 13 468). Den stora mängden rådgivningssamtal syns i rättshjälpsbyråernas resultat som ett lägre produktivitetstal än väntat och minskade kundavgiftsintäkter. Domstolarnas betalningsbeslut för rättshjälpsärenden som sköttes av privata biträden var färre än året innan, cirka 34 000 (2019: 36 301).

Ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning gavs i cirka 40 900 ärenden under berättelseåret (2019: 40 320). Hushållens ekonomiska problem och allmänhetens skuldsättning ökar behovet av ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning. Coronavirusepidemin ökade

inte kundantalet nämnvärt 2020. Anlitandet av tjänsterna kan ha påverkats bland annat av att bankerna aktivt marknadsfört amorteringsfria månader för sina lån. Det är också möjligt att kunder med ekonomiska problem söker sig till tjänsterna först när den ekonomiska situationen blivit ohållbar. Det försämrade allmänna ekonomiska läget väntas emellertid öka efterfrågan på ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning med en viss fördröjning.

Cirka 43 000 huvudmän (2019: 42 710) omfattades av **allmän intressebevakning** under berättelseåret. Antalet huvudmän vid intressebevakningsbyråerna och beloppet av de intressebevakningsarvoden de betalade var mindre än uppskattat. Intressebevakningsbyråerna fick cirka 1 500 färre nya huvudmän 2020 än året innan. Antalet nya huvudmän har påverkats bland annat av den långa handläggningstiden i intressebevakningsärenden (cirka 4 månader) hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Behovet av intressebevakningstjänster fortsätter öka när befolkningen blir äldre. Andelen huvudmän över 64 år är cirka 50 procent.

Tabell 6. Målen och resultaten för rättshjälpen och den allmänna intressebevakningen.

	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Rättshjälp				
Produktivitet, viktad arbetsmängd/årsverke	416	408	420	384
Väntetid, dagar	12,3	13,4	11	12,8
Rättshjälpsarvoden (1 000 euro)	4 569	4 417	5 000	3 891
Allmän intressebevakning				
Antalet huvudmän, st.	41 595	42 710	44 600	42 832
Produktivitet, antal huvudmän/årsverke	67	66	69	66
Intressebevakningsarvoden (1 000 euro)	25 517	26 894	28 200	27 768

Effektmål: Straffansvaret fullföljs rättvist. Brottsligheten och känslan av otrygghet minskar.

Måluppfyllelse: GOD

Brottsligheten i Finland har hållits på en stabil nivå under de senaste åren. Enligt statistiken i lägesrapporten om den inre säkerheten och i internationell jämförelse är Finland världens säkraste land. Till följd av coronavirusepidemin var brottslighets- och säkerhetssituationen 2020 mycket exceptionell jämfört med tidigare år.

Förundersökningsmyndigheterna fick kännedom om 19 procent fler strafflagsbrott än 2019. Epidemin har påverkat fullföljandet av straffansvaret i hela straffprocesskedjan.

Åklagarväsendet hade fler inkomna och avgjorda ärenden än året innan. Straffprocessernas och ärendenas svårighetsgrad har fortsatt öka, förundersöknings- och rättegångsmaterialet har blivit mer omfattande och de juridiska problemen i rättsfallen har blivit svårare, vilket ökat åklagarnas totala arbetsmängd. Cirka sju procent av fallen var krävande och omfattande brottmål. Behandlingen av dem binder över hälften av åklagarväsendets årsverken. På grund av coronavirusepidemin inställdes en stor del av huvudförhandlingarna i brottmål våren 2020. Arbetet med att komma ikapp alla väntande ärenden inleddes på hösten och kommer att fortsätta långt in på 2021 eller rentav fram till 2022.

Tabell 7. Åklagarväsendets mål och resultat. Källa: Åklagarmyndigheten

	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Verksamhetens omfattning				
Ärenden som inkommit för åtalsprövning, st.	91 059	86 116	87 000	91 246
Ärenden som avgjorts i åtalsprövning, st.	91 966	84 074	84 000	87 530
Snabbhet				
Genomsnittlig åtalsprövningstid, mån.	1,7	1,7	2,0	1,9
Ärenden som väntat på åtalsprövning i 6–12 mån., st.	2 231	2 343	2 000	3 568
Ärenden som väntat på åtalsprövning längre än ett år, st.	327	469	400	625
Produktivitet				
Avgjorda ärenden (viktad arbetsmängd)/årsverke, hela personalen	829	841	924	927
Avgjorda ärenden (viktad arbetsmängd)/årsverke, åklagarna	1 165	1 172	1 286	1 275
Resurshushållning				
Omkostnader/avgörande (viktad arbetsmängd), euro	100	110	102	104

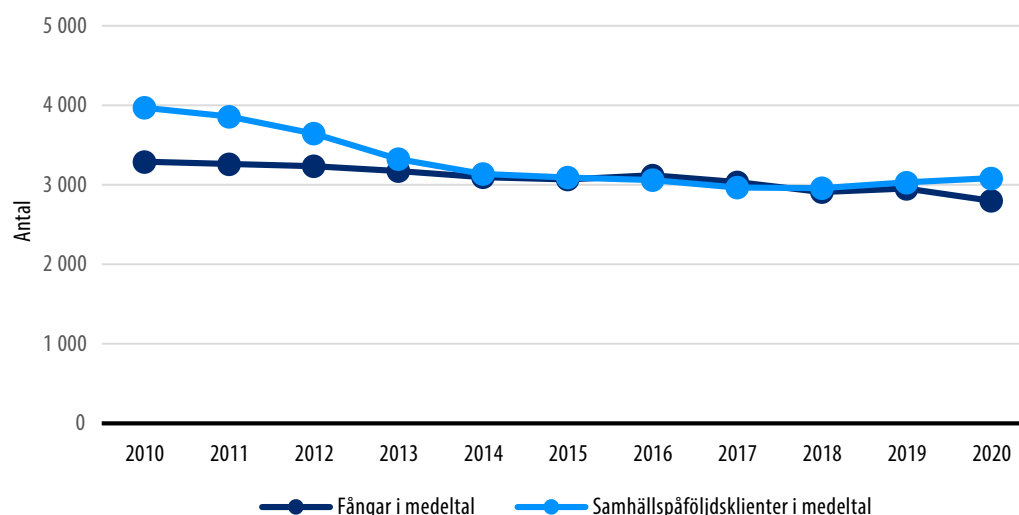
Ökningen av antalet åtgärdseftergifter, till exempel begränsning av förundersökning, har bromsats och vänt, men antalet är fortfarande relativt högt. Antalet fall där förundersökningen begränsats har ökat betydligt under de senaste tio åren, men har nu börjat minska något (2010: 7 500 fall, 2018: 20 000 fall, 2020: 16 000 fall). Den långsiktiga trenden har varit en minskning av antalet åtal som väcks (2010: 77 000 åtal, 2018: 58 400 åtal, 2020: 56

700 åtal). Den genomsnittliga åtalsprövningstiden ökade något men understeg ändå den målsatta nivån. Variationen mellan olika åklagardistrikt är emellertid stor och ökar fortfarande (2020: 1,3–4,3 månader och 2019: 1,3–3,4 månader). Detta accentueras i krävande ärenden (2020: 3,5–7,9 och 2019: 2,9–7,3 månader). Antalet ärenden som väntat på åtalsprövning i över ett år eller 6–12 månader har ökat jämfört med året innan och överstiger avsevärt den målsatta nivån.

Brottspåföljdsmyndigheten. I Finland har antalet fångar och personer som avtjänar samhällspåföljder länge minskat. Antalet fångar och klienter med samhällspåföljder ökade något 2019 och den långsamma ökningen väntades fortsätta även 2020 och framöver. Verkställigheten av korta straff och förvandlingsstraff för böter senarelades i två omgångar 2020 för att minimera coronavirusepidemins konsekvenser i fängelserna. Straffen verkställdes under hösten och antalet bötesfångar och korttidsfångar ökade tillfälligt. På grund av verkställighetsbegränsningarna sjönk emellertid det dagliga genomsnittliga antalet fångar med 152. Det genomsnittliga antalet personer som avtjänade samhällspåföljder ökade med 52 personer jämfört med året innan. Antalet fångar i Finland är lågt i internationell jämförelse och i linje med de övriga nordiska länderna (Finland 50 fångar per 100 000 invånare, Sverige 60, Norge 61, Estland 181, Tyskland 77, Ryssland 386, Förenta staterna 639). I genomsnitt 227 fångar per dag var övervakat frigivna på prov, jämfört med 216 fångar 2019.

Andelen utländska fångar av alla fångar var i medeltal cirka 17 procent 2020. Av de utländska fångarna var i genomsnitt 41 procent häktade. Andelen häktade av alla fångar var cirka 23 procent. Den största orsaken är att utländska förbrytare oftare än finländska häktas på grund av den högre risken att de lämnar landet. Av klienterna med samhällspåföljder var cirka sex procent utländska. Fängelsestraffen var korta i genomsnitt. Över hälften av fängelsefångarna avtjänade ett högst sex månader långt fängelsestraff.

Figur 1. Antalet fångar och samhällspåföljdsklienter 2010–2020

Återfallsbrottsligheten bland dem som frigivits 2015 steg med en procentenhet jämfört med året innan under en femårig uppföljningsperiod. Återfallsbrottsligheten påverkas av åtgärderna under verkställigheten av straffen och av hur integrationen i samhället lyckas, men också av den allmänna brottslighetsutvecklingen och befolkningens åldrande, som återspeglas i den stigande medelåldern bland dem som avtjänar straff (sannolikheten för återfallsbrott minskar med ökande ålder). Av förstagångsfångarna begår 34 procent nya brott medan motsvarande andel för fångarna som avtjänar sitt sjätte fängelsestraff eller mer är 73 procent. Övervakad frigivning på prov främjar integreringen i samhället och tillämpades i allt fler fall. Trots coronavirusepidemin uppnåddes nästan det uppställda kvantitativa målet.

Tabell 8. Återfallsbrottslighet inom en uppföljningstid på fem år, procent.

Källa: Brottspåföljdsmyndigheten

	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
Frigivningsår	2010	2011	2013	2014	2015
Fängelse, samhällstjänst eller övervakningsstraff efter att ha frigivits från fängelse	55,4	55,7	54,2	53,3	54,3
Fängelse, samhällstjänst eller övervakningsstraff efter att ha fullgjort samhällstjänst	35,8	37,0	32,6	32,9	31,0
Upprepade påföljder för personer som frigivits övervakat på prov; fängelse, samhällstjänst eller övervakningsstraff	35,7	39,6	29,5	32,3	33,4

Ändringar i fängstrukturen påverkar också nivån av återfallsbrottslighet. Risken för återfall ökar i synnerhet om fångarna är unga och tidigare har avtjänat fängelsestraff. Coronavirusepidemins effekter på återfallsbrottsligheten kan bedömas först senare. Verkställighetsbegränsningarna och anhopningen av ärenden i domstolarna sänker sannolikt återfallsnivån. Epidemins effekt accentueras om återfallsbrottsligheten bland frigivna fångar studeras endast under en treårig uppföljningsperiod. Av alla fångar som frigavs 2017 hamnade 43 procent i fängelse på nytt under en treårig uppföljningsperiod. Det är 2,5 procentenheter mindre än året innan.

Tabell 9. Mål och resultat för verkställigheten av straff. Källa: Brottspåföljdsmyndigheten

	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Fångars deltagande i verksamhet i medeltal per dag, % av tidsanvändning	68	69	74	74	75	75
Utbildningens andel av den tillgängliga tiden för verksamhet för fångar, %	8,5	9	11	10	12	11
Aktivitets- och antidrog-programmens andel av den tillgängliga tiden för verksamhet för fångar, %	5,3	6	7	8	10	7
Nettoomkostnader, euro/fånge	58 050	58 830	62 880	63 059	61 667	67 200
Nettoomkostnader, euro / samhällspåföljds klient	5 250	5 865	6 410	7 098	7 264	7 380
Fångar i medeltal per dag/årsverke	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3
Samhällspåföljder i medeltal per dag/årsverke	12,4	11,6	11,8	11,6	11,3	11,8

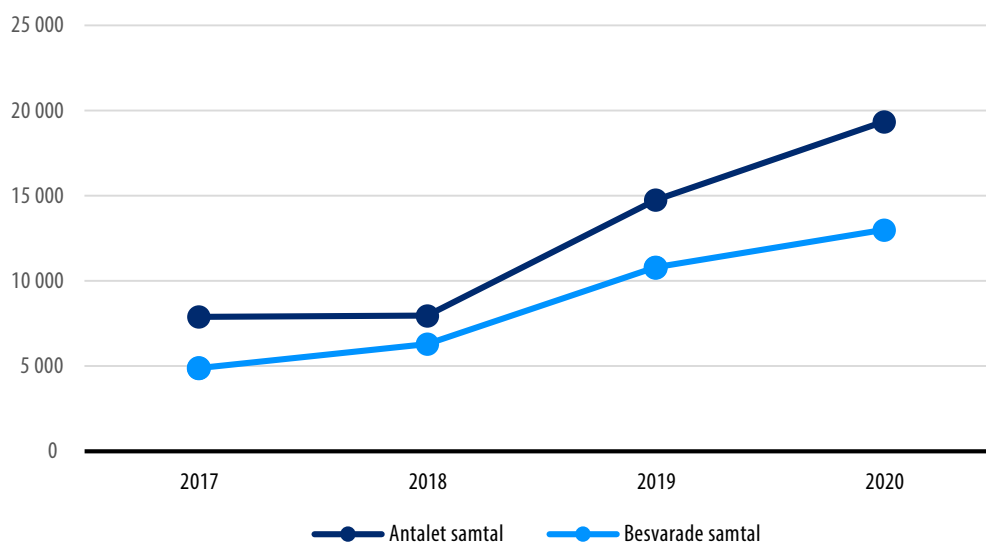
Den viktigaste av de **stødtjenester for brottsoffer** som finansieras under justitieministeriets huvudtitel är Brottsofferjouren, som producerar allmänna stødtjenester i enlighet med brottsofferdirektivet. Brottsofferjourens kundantal fortsatte öka trots coronavirusepidemin. Tonvikten i tjänsterna försköts en aning från personliga stødrelationer till telefon- och chattarbete eftersom restriktionerna under epidemin försvårade fysiska möten. Epidemin påverkade också möjligheterna för frivilliga att utföra stødarbete eftersom en stor del av dem tillhörde riskgrupper. Dataintrånget i Vastaamo i slutet av oktober orsakade en oöverträffad ökning av servicebehovet. På kort tid betjänade Brottsofferjouren cirka 1 500 offer för dataintrånget och producerade information för dem som publicerades på Brottsofferjourens webbplats bland annat för att förhindra identitetsstöld.

Över 4 800 av Brottsofferjourens kunder hänvisades till tjänsten av polisen. Under berättelseåret gällde största delen av kundkontaktarna våld i nära relationer (24 procent), sexualbrott (14 procent), egendomsbrott (9 procent) och misshandel (9 procent). Av kunderna var 81 procent offer, 12 procent närstående till offer, två procent vittnen i brottmål och fem procent övriga.

Tabell 10. Nyckeltal för Brottsofferjouren. Källa: Brottsofferjouren

	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Kunder i olika tjänster	8 400	12 700	14 300	18 100		22 600
Stödrelationer	3 600	4 700	5 100	7 100	6 000	7 100
Hjälpande telefon	1 140	1 450	1 700	2 100	2 500	5 500
Juridisk telefonrådgivning	250	340	380	400	440	640
Brottsofferjourens chatt	1 100	3 100	3 300	3 500	4 000	3 700
Serviceställen	29	30	31	31	31	31
Frivilliga	430	530	480	540	550	490
Personal i det grundläggande arbetet (årsverken)	40	50	52	57	57	58

Under justitieministeriets huvudtitel finansieras också Nollinjen, en sådan telefontjänst dygnet runt som förutsätts i Istanbulkonventionen för alla som utsätts för våld i nära relationer, kvinnor som utsätts för våld, alla som hotas av våld och för deras närstående. Nollinjen tog emot över 19 300 samtal (2019: knappt 15 000). Under våren då människorna isolerade sig i sina hem på grund av coronaviruset minskade antalet samtal, men på hösten ökade det rekordartat. Av samtalen besvarades 67 procent (2019: 73 procent). Tolkning till sex språk inleddes jämsides med de tidigare servicespråken finska, svenska och engelska. Internetsidorna utvecklades och information tillfogades bland annat på lättläst språk. År 2020 förbereddes ett pilotförsök med chattservice jämsides med telefonservicen för att sänka tröskeln till servicen och göra den lättillgängligare även i situationer då förövaren befinner sig i samma bostad.

Figur 2. Samtal till Nollinjen och besvarade samtal. Källa: Institutet för hälsa och välfärd

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Justitieministeriets vision om hållbar utveckling 2030 bygger på FN:s Agenda 2030-mål och lyder "En demokratisk rättsstat som tryggar de grundläggande och mänskliga rättigheterna och en hållbar justitieförvaltning".

Det nationella demokratiprogrammet betonar demokrati och delaktighet i den offentliga förvaltningen. Programmet utvecklar nya sätt att delta, främjar öppenhet och samråd i beredningen, stärker civilsamhällets verksamhetsförutsättningar och främjar demokrati- och människorättsfostran och ungas delaktighet. Två parlamentariska arbetsgrupper har tillsatts inom programmet för att utreda utvecklingen av val-, parti- och partifinansieringslagstiftningen och lagen om medborgarinitiativ och för att bereda inrättandet av ett öppenhetsregister.

I likabehandlingspolitiken utvecklas den centrala lagstiftningen och bereds politikprogram för arbetet mot rasism och uppföljningen av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Justitieministeriet har samlat information om diskrimineringsfall, befolkningsrelationer och tillgodoseendet av olika språkgruppers rättigheter.

Under de senaste åren har justitieministeriet med finansiering av EU:s program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap genomfört flera projekt för att förebygga hatbrott och hatretorik. Alla projekt har inbegripit kompetensutveckling för de brottsbekämpande myndigheterna för att de bättre ska kunna identifiera och utreda hatbrott, och även rapporteringen av hatbrott har utvecklats i samband med projekten. Polisyrkeshögskolan utreder hatbrottens väg genom straffprocessen och hur domstolarna tillämpar straffskärpningsgrunden. Ett webinarium om hatretorik och trakasserier ordnades för kommunalvalskandidater och andra politiskt aktiva. Material på lättläst språk publicerades för personer med funktionsnedsättning.

I linje med regeringsprogrammets mål att förbättra språkklimatet genomförde justitieministeriet 2020 en synlig attitydkampanj för att lyfta fram olika språkgrupper och flerspråkighet på ett positivt sätt. Fotbollsspelaren Tim Sparv anlätades som ansikte för kampanjen Oma kieli – Eget språk där många intressentgrupper från både fackföreningsrörelsen, olika organisationer, högskolor och kommuner deltog. Kampanjen genomfördes i sociala medier och som allmännyttigt informationsinslag på Yle.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Utrikesministeriets bokslut 2020](#)

[Brottpåföljdsmyndighetens bokslut 2020](#)

[Åklagarmyndighetens bokslut 2020](#)

[Utsökningsverkets bokslut 2020](#)

[Rättsregistercentralens bokslut 2020](#)

[Domstolsverkets bokslut 2020](#)

3.4 Sametingets berättelse för 2020

Sametinget behandlade ärendet på sitt möte den 18 februari 2021 och konstaterar följande:

Sametingets ordinarie verksamhet

Sametinget företräder med stöd av grundlagen och sametingslagen samerna och uttrycker samernas officiella ståndpunkt. Sametinget har under berättelseåret deltagit i lagstiftningsprojekt genom att yttra sig om propositioner, höras i riksdagens utskott och förhandla om framställningar enligt 9 § i sametingslagen totalt 36 gånger. Sammanlagt överlämnade Sametinget 83 yttranden, 12 initiativ och framställningar samt 18 promemorior och 2 ställningstaganden (totalt 115). Under berättelseåret påverkades all verksamhet i Sametinget betydligt av coronapandemins utbrott i början av året och det undantagstillstånd som följde. Trots det strävade Sametinget i sin verksamhet 2020 efter att vidareutveckla samarbetet med och informationsförmedlingen till finska staten. I detta syfte fortsatte även arbetet inom riksdagspartierna och Sametingets samarbetsorgan. Dessutom främjades samarbetet mellan Sametinget och ministerierna bland annat genom diskussioner och direkta förhandlingar som hölls i samband med rådplägningsdagarna för samiska frågor. Möjligheterna till en effektiv verksamhet och påverkan i Sametinget försämrades fortsättningsvis av resursbristen. Bland annat Företagshälsovården bad i sina hälsoundersökningsutlåtanden 2020 Sametinget satsa på att minska arbetets belastning. Under berättelseåret fördes många förhandlingar med stöd av 9 § i sametingslagen. På grund av problem och oklarheter i förhandlingsförfarandet har Sametinget under berättelseåret strävat efter att i sina förhandlingar enligt 9 § i sametingslagen betona innehållet i den anvisning som utarbetats av Sametinget och justitieministeriet gemensamt i syfte att på ett ändamålsenligt sätt fullgöra förhandlingsskyldigheten enligt 9 § i sametingslagen. Dessutom har utvecklingen av förhandlingsskyldigheten enligt 9 § fastställts som ett av målen i revideringen av sametingslagen, som inleddes i slutet av berättelseåret. Sametinget har närvaro- och yttranderätt i styrelsen för Lapplands förbund. Sametinget har haft representation vid kyrkomötet.

Utvecklingen av samernas grundläggande och mänskliga rättigheter

Samernas sannings- och försoningsprocess har framskridit under 2020. Hösten 2020 ordnade Sametinget sammanlagt på distans sex samrådsmöten på alla tre samiska språken och finska om valet av Sametingets kandidater till sannings- och försoningskommissionen. Ungdomsrådet ordnade ett särskilt samrådsmöte för samiska unga. Dessutom hade samfolket möjlighet att uttrycka sin åsikt per telefon, post och e-post. På sitt möte 4/2020

beslutade Sametinget att föreslå Miina Seurujärvi och Heikki Hyvärinen som medlemmar i kommissionen. Utredningsarbetet för stärkande av det psykosociala stödet, som är en väsentlig del av sannings- och försoningsprocessen, inleddes likaså 2020. Sametinget lämnade under året in två ställningstaganden i anslutning till utredningsarbetet. Det första ställningstagandet lämnade Sametinget in tillsammans med byastämman Kolttien Kyläkokous den 22 oktober 2020. Ställningstagandet lyfte fram oron över att ordnandet av det psykosociala stödet inte gått vidare på det sätt som samerna behöver.

Arbetet med reformen av sametingslagen, den viktigaste lagen med tanke på samernas rättsliga ställning, återupptogs i slutet av berättelseåret för mandatperioden 1.12.2020–15.5.2021 för den av justitieministeriet den 23 november 2020 tillsatta kommissionen som bereder reformen. Kommissionen ska bereda de ändringar som behövs i sametingslagen. I sitt arbete utgår kommissionen från de grundläggande fri- och rättigheterna samt skyldigheterna enligt grundlagen, de internationella avtalen om mänskliga rättigheter som är bindande för Finland, FN:s urfolksdeklaration, utvecklingen inom rätt och internationell rätt samt den senaste tidens beslut. Dessutom beaktar kommissionen den paraferade nordiska samekonventionen samt avtalet ILO 169 och FN:s människorättskommittés fällande beslut för Finland 1.2.2019 (CCPR/C/124/D/2668/2015 och CCPR/C/124/D/2950/2017). Kommissionen lämnar sitt förslag i form av en eller flera regeringspropositioner. Det senaste försöket till en reform av sametingslagen förföll i och med att Sametinget i juni 2018 förkastade förslaget till ny sametingslag eftersom de föreslagna ändringarna enligt Sametinget bland annat inte beaktade samernas självbestämmanderätt som urfolk. Utgångspunkten i den nya kommissionens arbete består trots det i ändamålsenliga delar av den förra kommissionens betänkande.

Sametingets internationella verksamhet

På grund av coronapandemin ordnades internationella möten, konferenser, seminarier och annan verksamhet efter mars 2020 inte som fysiska evenemang, varför Sametinget hade mindre internationell verksamhet än normalt. En del av de planerade internationella evenemangen ordnades på distans, men de stora internationella konferenserna (miljöavtalsparternas möten, FN:s permanenta forum osv.) sköts upp på framtiden tills det igen är möjligt att ordna fysiska möten. Även urfolkens regionala och globala samarbete och möten, besök och träffar ordnades digitalt på grund av pandemin. Under berättelseåret var Sametinget ordförande för det samiska parlamentariska rådet (SPR) och ansvarade därmed för ledningen av rådets verksamhet. SPR:s styrelse sammanträdde nio gånger under berättelseåret. Pandemin påverkade också sameparlamentarikernas konferens som skulle hållas i augusti 2020. SPR:s styrelse beslutade skjuta fram konferensen till augusti 2021.

En prioritering i den internationella verksamheten under berättelseåret var arbetet för att stärka urfolkens deltaganderätt i FN. Sametinget ordnade tillsammans med tre andra urfolksorganisationer ett dialogmöte kring processen i Quito, Ecuador i januari 2020. På dialogmötet inrättades ett tillfälligt samordningsorgan (Temporary Committee) för urfolken i anslutning till processen, och Sametinget har skött sekreteraruppgifterna i det temporära samordningsorganet. FN:s generalförsamling hade avsett att fortsätta processen för ökad deltaganderätt under session 75, men beslutade på grund av pandemiläget skjuta fram processen till behandling i generalförsamlingens 76:e session. Utarbetandet av det nya Interregprogrammet 2021–2027 inleddes under berättelseåret, och Sametinget deltog aktivt i beredningen.

Under berättelseåret gavs Finland rekommendationer som gällde samerna och uppskattningar om genomförandet av Europarådets ramkonvention om skydd av nationella minoriteter och av Europarådets europeiska stadga om regionala språk och minoritetsspråk. Europarådets expertgrupp för åtgärder mot våld mot kvinnor och våld i hemmet (GREVIO) publicerade under berättelseåret en bedömningsrapport om lagstiftnings- och andra åtgärder som vidtagits för att förebygga och motarbeta våld mot kvinnor och våld i hemmet och för att genomföra bestämmelserna i Europarådets konvention (Istanbulkonventionen). Dessutom deltog Sametinget i beredningen av Finlands politiska strategi för Arktis, som omspannar två valperioder, dvs. sträcker sig fram till 2030.

Speciallagstiftning om samerna

Andra lagstiftningsreformer som är betydande för samerna och där Sametinget aktivt deltog i beredningen under berättelseåret var förutom sametingslagen bland annat projekten för en reform av markanvändnings- och bygglagen, naturvårdslagen, klimatlagen, lagen om fornminnen, lagen om skyddande av byggnadsarvet och gruvlagen. Sametinget har i lagberedningen med stöd av artiklarna 8 och 10 c i konventionen om biologisk mångfald (78/1994) arbetat för att samernas traditionskunskap och urfolksrättigheter i anslutning till urfolkens rättigheter och nyttjandet av naturresurser ska beaktas bättre. Andra betydande och omfattande projekt för lagstiftningsreformer som under berättelseåret fortfarande var under beredning var totalreformen av social- och hälsovården samt den delvis relaterande landskapsreformen. I projekten för lagstiftningsreformer har Sametinget strävat efter att främja förbudet mot att försvaga den samiska kulturen och stärka myndigheternas skyldighet att främja samernas rättigheter.

Markanvändningen i samernas hembygdsområde och samernas traditionella näringar

Under verksamhetsåret strävade Sametinget efter att främja ställningen för samernas traditionella näringar på flera nivåer. Året präglades i synnerhet av den globala coronapandemin, som haft konsekvenser även för samernas traditionella näringar. Sametinget har arbetat för att även renskötarna ska ha möjlighet att få stöd för intäktsförluster som orsakats av coronapandemin. Samernas renskötsel har förutom av pandemin också drabbats av renförluster som orsakats av det exceptionella snöläget 2019–2020. Enligt en enkät bland renbeteslagen samt deras bokföring ökade kostnaderna för renskötseln med upp till 80–90 procent. Sametinget har aktivt arbetat för att lagen om ersättning av skador som drabbat renhushållningen ska tas i bruk och renskötarna ska ha möjlighet att få ersättning för de skador som undantagsåret orsakat. En lösning i frågan erhålls dock först under 2021. Under verksamhetsåret strävade Sametinget också efter att främja vikariehjälpen för renskötare. Sametinget har lämnat en framställning om revidering av lagen om vikariehjälp för renskötare (1238/2014) till social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet har inte inlett någon revidering av lagen, och arbetet för att främja den fortsätter i Sametinget 2021. Även främjandet av direktförsäljning av renkött fortsatte under verksamhetsåret. En betydande fråga för samerna var också revideringen av fiskeristadgan med stöd av lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag, som inleddes under berättelseåret. Sametinget har utsett sin representant till förhandlingarna och strävar efter att stärka samernas rättigheter och skyddet av Tanalaxen. Ett för samerna viktigt projekt 2020 kring markanvändningen i samernas hembygdsområde var beredningen av landskapsplanen för Norra Lappland. Den mest negativa helheten för samerna i planen är Ishavsbanan. Sametingets synpunkter i beredningen av landskapsplanen har inte till alla delar beaktats på tillbörligt sätt. Tillämpningen av Akwé: Kon-anvisningarna fortsatte under berättelseåret i Forststyrelsen och Sametinget. En första Akwé: Kon-arbetsgrupp har tillsatts för naturresursplaneringen i Övre Lappland på basis av den uppdaterade Akwé: Kon-verksamhetsmodellen. Forststyrelsen godkände Sametingets förslag om arbetsgruppens storlek och resurser, och medlemmarna i arbetsgruppen har utsetts. Sametingets långsiktiga arbete för att genomföra Akwé: Kon-anvisningarna i miljöförvaltningen och för att utveckla samarbetet med Forststyrelsen har gett resultat. Under berättelseåret fortsatte Sametinget sitt arbete för en lösning av de problem som uppdragats i tillämpningen av 38 § i den nya gruvlagen (621/2011). Hösten 2020 förrättade högsta förvaltningsdomstolen syn på Palsinoja i Enare i syfte att avgöra Sametingets besvär och gav sitt beslut (HFD:2020:124 25.11.2020) i ärendet som gällde miljötillstånd för maskinell guldvaskning. Högsta förvaltningsdomstolen ändrade miljö- och vattenhushållningsbeslutet genom att avgränsa guldvaskningsområdet ytterligare och tog i sitt prejudikat ställning till bland annat hur man i miljötillståndsprocessen kan beakta konsekvenserna för förutsättningarna för utövandet av samekultur. Främjandet av samernas hantverk och fiske utgör särskilda spetsmål i samernas handlingsprogram för rättigheter, näringar, kulturarv och miljöpolitik, som upprättades under berättelseåret för valperioden 2020–2023.

Samernas språkliga rättigheter

Ambitionen har varit att främja samernas språkliga rättigheter på olika sätt, men samiska språklagen genomförs beklagligt ofta på lagens miniminivå. Det finns behov av att öka kunskapen om samernas språkliga rättigheter och samiska språklagen bland såväl myndigheterna som samerna själva. Under berättelseåret utarbetade Sametinget en informationssida om samiska språklagen och utbildade myndigheter. Ett annat mål under berättelseåret var att utveckla tillgodoseendet av samernas språkliga rättigheter i reformen av social- och hälsovården, och inom ramen för den framställdes också att samiska språklagen behöver ändras. Det största problemet med tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna är fortfarande att samerna i praktiken inte kan sköta ärenden på sitt eget språk eftersom myndigheterna inte har tillräckligt med personal som kan samiska. En del av tjänsterna tillhandahålls genom tolkning. Utbildning av tolkar i samiska har inletts i syfte att öka antalet tolkar, men det finns ett kontinuerligt behov av en utbildningslinje. Digitaliseringen och överflyttningen av tjänster till stora elektroniska system har inverkat avsevärt på tillgången på tjänster på samiska, som helt och hållet lämnats obeaktade i dessa. Översättningarna vid Byrån för samiska språket producerade en stor mängd översättningar i anslutning till informationen om coronapandemin för olika myndigheter och skötte samtidigt också sina allmänna översättningsuppdrag.

Program för stimulans av de samiska språken

Finland har i syfte att uppliva de samiska språken upprättat ett åtgärdsprogram, vars verkställighet fortfarande är delvis oavslutad och kräver nya åtgärder. I syfte att fortsätta arbetet tillsatte undervisnings- och kulturministeriet under berättelseåret en arbetsgrupp för utveckling av undervisningen i och på samiska. Arbetet kommer att inkludera åtgärdsförslag som på många nivåer också påverkar upplivningen av de samiska språken. År 2020 beslutade FN:s generalförsamling att det för att förbättra urfolksspråkens situation i världen är påkallat att inleda ett temadecennium för dem (IDIL 2022–2023). Samtliga samiska språk som talas i Finland har klassificerats som utrotningshotade, och av dem enare- och skoltsamiskan som mycket hotade. Sametinget har medverkat i planeringen av språkdecenniet. Samtidigt har Sametinget fortsatt samarbeta med sametingen i Norge och Sverige och tillsammans med dem arrangerat en samisk språkvecka.

Samernas kultur- och språkboversamhet

Sametinget anvisades sammanlagt 1 200 000 euro i statsunderstöd för kultur- och språkboversamhet på enare-, skolt- och nordsamiska i och utanför hembygdsområdet. Med statsunderstödet för samernas hembygdsområde, 950 000 euro, finansierades tre språkbon för enaresamiska, två för skoltsamiska och fyra för nordsamiska. Med statsunderstödet

utanför samernas område, 250 000 euro, finansierades tre språkbon för nordsamiska. Sammanlagt fanns det 12 språkbon. I språkbona fanns 79 barn och 24 anställda. Utmaningar i språkboverksamheten har varit den bristande tillgången på samisktalande personal och vikarier, som lett till att nya språkbon inte kunnat inrättas. Av statsunderstödet för samernas hembygdsområde inriktades medel förutom till språkboverksamheten också till språkbosamordningen och utvecklingsarbetet. För språkboverksamheten hölls två utvecklingsdagar och revideringen av materialbanken på webbplatsen kuáti.fi fortsatte. Kultur- och språkbofrågorna och de relaterade utvecklingsbehoven bearbetades också i en utvecklingsgrupp som tillsatts av UKM. För att samiska barns språkliga och kulturella rättigheter ska tillgodoses är det viktigt att anslaget administreras via Sametinget.

Sámi giellagáldu

Sámi Giellagáldu, det samnordiska fack- och resurscentret som är underställt Samiska parlamentariska rådet, ansvarar för språkvården, språkutvecklingen, termarbetet, språknormeringen och språkrådgivningen i frågor som gäller de samiska språken. Verksamheten i Sámi Giellagáldu fortsatte 2020 med stöd av samarbetsavtalet mellan Sametingen i Finland, Norge och Sverige. Sámi Giellagáldus verksamhet finansieras av Sametingen i Finland, Sverige och Norge med resurser för språksamarbete. Fack- och resurscentrets verksamhet leddes och samordnades 2020 av Sametinget i Finland. Verksamheten omfattade syd-, lule-, nord-, enare- och skoltsamiska. Sámi Giellagáldus verksamhet 2020 ledde till 3 064 nya samiska termer och 13 nya normeringar. Språksektionen höll 18 möten. Sametingen i Finland, Norge och Sverige godkände en ny organisationsmodell enligt vilken Sámi Giellagáldus verksamhet integreras i det norska Sametinget som en för alla tre Sameting gemensam verksamhet. Sametingen i Finland, Norge och Sverige har godkänt reglerna för Sámi Giellagáldu enligt den nya organisationsmodellen och vidtagit praktiska arrangemang för att inleda verksamheten i anslutning till det norska Sametinget.

Småbarnspedagogik på samiska

År 2020 fick sammanlagt cirka 90 samiska barn sådan dagvård på modersmålet som förutsätts i lagen om småbarnspedagogik. De flesta av dessa barn fick dagvård i samernas hembygdsområde. Staten stöder inte småbarnspedagogik på samiska i kommuner utanför hembygdsområdet med särskilda statsunderstöd, vilket Sametinget anser att det finns behov av. Det är mycket svårt att ordna möjligheter för barnen att bevara och utveckla sitt eget språk och sin egen kultur utanför hembygdsområdet. Både de samiska familjerna och arrangörerna av småbarnspedagogik behöver stöd. Genom Sametinget betalades 240 000 euro till kommunerna i samernas hembygdsområde för att trygga tillgången på småbarnspedagogik på samiska. Anslaget garanterar att verksamheten på samiska bibehålls som

egna enheter. För att samiska barns språkliga och kulturella rättigheter ska tillgodoses är det viktigt att anslaget administreras via Sametinget. Den största utmaningen i småbarns-pedagogiken på samiska är bristen på behörig personal med goda kunskaper i samiska.

Undervisning i och på samiska och läromedelsarbete

Merparten av de elever som får undervisning på samiska går i skola i kommuner i samernas hembygdsområde. De här kommunerna ordnar såväl grundläggande utbildning på samiska och tvåspråkig grundläggande utbildning på samiska och finska som ämnesundervisning på de samiska språken. Utanför hembygdsområdet ges i huvudsak två veckotimmar språkundervisning som kompletterar den grundläggande undervisningen. Antalet elever som får undervisning i och på samiska i hembygdsområdets kommuner minskade något i början av läsåret 2020–2021 och uppgick till 488. På andra håll i landet ökade elevantalet något, till 222. Det totala elevantalet var 710. Sammanlagt 485 elever i den grundläggande utbildningen och gymnasiet får undervisning i samiska språk. Undervisning på samiska får sammanlagt 185 elever i den grundläggande utbildningen och tvåspråkig eller språkbadsundervisning sammanlagt 40 elever. På riksplanet undervisas sammanlagt 101 elever i enaresamiska, 47 elever i skoltsamiska och 562 elever i nordsamiska. Gymnasierna har 68 elever som studerar samiska språk. Långvariga problem i undervisningen i och på samiska är att 1) undervisningen är regionalt tudelad och de samiska eleverna i en ojämlig ställning till följd av lagstiftningen om och finansieringen av undervisningen i och på samiska, 2) det råder brist på högklassiga läromedel som följer de gällande grunderna för läroplanen, 3) det råder brist på behöriga samiskspråkiga lärare i synnerhet i ämnesundervisningen, 4) de samiska språken har en svag ställning i gymnasiet och studentexamen, 5) det saknas utbildningsvägar för samiskspråkiga lärare vid universiteten och 6) kunskap om samerna, samernas historia, de samiska språken och den samiska kulturen samt deras ställning i samhället saknas i undervisningen. Bristerna i förutsättningarna för att ordna undervisning bromsar den regionala utvidgningen av undervisningen och hindrar en utvidgning av undervisningen på samiska i den grundläggande utbildningens högre årskurser och på andra stadiet. Undervisnings- och kulturministeriet har sedan 2018 finansierat två projekt som syftar till att förbättra situationen.

Pilotprojektet för utnyttjande av distansförbindelser i undervisningen i samiska (2018–2021), www.saamenetaopetus.com, utvecklar undervisningen i samiska i hela landet. Läsåret 2021–2022 omfattar projektet totalt 90 elever, 30 utbildningsanordnare och 60 skolor runtom i landet. Projektet utvecklar pedagogiken för distansundervisningen i samiska och har som mål att åtgärda den nationella tudelningen av undervisningen och samtidigt skapa en permanent modell för distansundervisningen i samiska och integrera inläringen i samiska i den normala skolgången för alla samiska elever. Hösten 2019 startade Uleåborgs universitet med hjälp av finansiering från UKM ett treårigt utbildningsprojekt för samiskspråkiga ämneslärare (Ketterä korkeakoulu), som förväntas förbättra lärsituationen. Under det första verksamhetsåret avlade totalt 26 elever grund- och ämnesstudier

i samiska (enare-, skolt- eller nordsamiska). Projektet har utvecklat ämnesdidaktiken i de samiska språken och studierna i samisk litteratur för lärarstuderande. Huvudämnesstudier i skoltsamiska inleddes vid Uleåborgs universitet 2020, vilket innebär att man efter det har kunnat studera alla samiska språk som huvudämne.

Ministeriet tillsatte i början av 2020 en utvecklingsgrupp för undervisningen i och på samiska som har till uppgift att granska undervisningen som helhet och ge förslag till åtgärder för att förbättra läget. Arbetsgruppens tidsfrist går ut i mars 2021. I december 2020 lämnade arbetsgruppen tre separata utredningar till undervisningsministern som behandlade 1) tillgången på samiskspråkiga läromedel och kommande behov, 2) utbildningsvägarna för samiskspråkiga lärare och kommande behov samt 3) kunskapen om samer och dess kvantitet och kvalitet i läromedlen inom den finsk- och svenskspråkiga grundläggande utbildningen. Utredningen för UKM:s arbetsgrupp visade att situationen i fråga om läromedel på samiska är kritisk. Sametinget producerar de läromedel som behövs för undervisningen i och på samiska. Anslaget för detta i statens budget, 500 000 euro/år sedan 2015, har visat sig vara otillräckligt. Utredningen visade att man under de närmaste åren behöver publicera minst 300 titlar nya läromedel. Under året färdigställdes sammanlagt 28 nya läromedel, varav 13 på enaresamiska, 4 på skoltsamiska och 10 på nordsamiska samt ett trespråkigt. Sametinget har föreslagit en betydlig höjning av finansieringen för läromedel.

Utredningen om kunskapen om samerna i läromedlen visade att den är ringa och ojämn och att illustrationerna ofta är problematiska. I många fall skapar materialet en stereotyp bild av samerna. Samerna behandlas oftast som en grupp i det förflutna utan egen historia. Den nya läropliktslagen som antogs i slutet av 2020 ger möjlighet att fullgöra läroplikten i Sameområdets utbildningscentrals utbildning i samiska och samisk kultur som varar minst en termin. Detta möjliggör i sin tur komplettering av undervisningen i grundskolan och stärker möjligheterna till vidareutbildning som siktar mot samiskspråkiga arbetsuppgifter. Webbplatsen www.oktavuohta.com, som administreras av Sametinget och finansieras av Utbildningsstyrelsen, erbjuder kunskap om samerna för skolor och den används aktivt under hela skollåret runtom i landet. Under veckan för samernas nationaldag ökade besökarantalet på webbplatsen märkbart.

Kulturverksamhet

År 2020 delade Sametinget ut 176 000 euro i understöd: undervisnings- och kulturministeriets specialunderstöd för främjande av samiskspråkig kultur, understöd för de nordiska sameorganisationerna och understöd för underhåll av den samiska kyrkstugan i Utsjoki. Dessutom utdelades 45 000 euro i "julkappspengar". Ur anslaget beviljades verksamhets- och projektunderstöd för enare-, skolt- och nordsamiska sameföreningar, arbets- och projektunderstöd för samiska konstnärer och hantverkare samt publiceringsunderstöd för

bland annat musik och en enaresamisk tidskrift. Dessutom utdelades kulturpris för livsverk till en person på ett evenemang i Sajos i Enare. Utvecklingsprojektet Duodji-akademia Enontekiölle, som administreras av Sametinget och finansieras av Leader Fjäll-Lappland, startade hösten 2019 och avslutades i november 2020.

Sametinget har i enlighet med det nordiska parlamentariska rådets (SPR) verksamhetsplan för 2019–2020 verkställt ett beslut om kartläggning av riktlinjerna för kulturarbete (det samiska kulturarvet) och árbevierolaš dieđu (den traditionella kunskapen) vid Sametingen i Finland, Sverige och Norge. Målet är en enhetlig linje för ansvarsfullt och etiskt hållbart nyttjande samt skydd av det samiska kulturarvet och den traditionella kunskapen. UKM ordnade ett virtuellt seminarium för experter, "Protection of Sámi traditional knowledge", i samarbete med Sametinget, Museiverket och upphovsrättsföreningen. Kulturnämnden sammanträdde fyra gånger på distans, med sekreteraren och en del av medlemmarna på plats i Sajos i Enare.

Social- och hälsovårdstjänster på samiska

Genom Sametinget betalades statsunderstöd på totalt 480 000 euro till kommunerna i samernas hembygdsområde för att trygga social- och hälsovårdstjänster på samiska (mom. 33.60.36). Sametingets ställning i övervakningen av statsunderstödet utgör en viktig del av samernas autonomi enligt grundlagen, genom vilken samerna på ett centralt sätt kan påverka genomförandet av tjänster som riktas till samebefolkningen. Statsunderstödet för att säkerställa social- och hälsovårdstjänster på samiska är i nuläget det enda specialarrangemanget som särskilt tryggar samiskspråkiga personers rättigheter i social- och hälsovården, och därför en särskilt viktig del av basservicesystemet. Statsunderstödet användes för att utveckla och trygga tjänster som tillgodoser de i samernas hembygdsområde bosatta samernas språkliga och kulturella rättigheter i social- och hälsovården. Enligt en utvärderingsrapport från Institutet för hälsa och välfärd finns det brister i tillgången på tjänster på samiska, eller så finns inga sådana tjänster att tillgå. Samernas rättigheter till tjänster på eget språk och enligt egen kultur tillgodoses fortfarande otillräckligt, trots samiska språklagen och språkhöjningen av statsandelen för kommunal basservice i kommunerna i samernas hembygdsområde. En förutsättning för tillgången på samiskspråkiga och kulturenliga tjänster är tillgången på samiskspråkig utbildad personal. Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 6 februari 2020 en arbetsgrupp för utveckling av undervisningen i och på samiska. Arbetsgruppen har till uppgift att ge förslag om bland annat hur tillgången på samiskspråkig social- och hälsovårdspersonal kan tryggas och utbildningsbehoven förutses.

Sametinget har begärt att tillgodosesendet av samernas språkliga och kulturella rättigheter ska beaktas i reformen av social- och hälsovården samt organiseringen av

räddningsväsendet. I samband med reformberedningen fördes förhandlingar den 4 och 8 maj 2020 om de av ministerierna fastställda andelarna som gäller samernas rättigheter. Under beredningen har Sametinget trots begäran inte getts möjlighet att föra förhandlingar enligt 9 § i sametingslagen om lagen om införande av landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen (numera RP lagen om välfärdsområden) i sin helhet. Sametingets begäran om förhandlingar enligt 9 § i sametingslagen efter att lagutkastet publicerades den 14 oktober 2020. Såväl social- och hälsovårdsministeriet som finansministeriet ansåg att lagen om välfärdsområden inte påverkar samernas ställning som urfolk på ett sådant direkt och särskilt sätt som avses i 9 § i sametingslagen och att den därför inte omfattas av förhandlingsplikten enligt 9 § i sametingslagen. De strukturella, administrativa, finansiella och verksamhetsrelaterade lösningarna som föreslås i propositionen tryggar enligt Sametinget inte till alla delar tillgången på tillräckliga och högklassiga samiskspråkiga och kulturenliga tjänster och inte heller tillgodoseendet av samernas språkliga och grundlagsenliga rättigheter som urfolk. För att trygga förutsättningarna för likabehandling måste man säkerställa en tillräckligt tydlig organiseringskyldighet och inriktad finansieringsgrund samt trygga samernas påverkansmöjligheter.

Ungdomsrådets verksamhet

Ungdomsrådet fick i verksamhetsunderstöd från undervisnings- och kulturministeriet 173 000 euro som skulle användas under perioden 1.1–31.12.2020. Med detta understöd stöds samiska ungas delaktighet, likställdhet och jämlikhet samt tillgodoseendet av deras språkliga och kulturella rättigheter. I verksamhetsunderstödet ingår förutom ungdomsrådets verksamhet också ordnande av konstenemanget för samiska unga. Ungdomsrådets viktigaste mål under berättelseåret anknöt till de samiska ungas välbefinnande och utmaningarna med att fortsätta i traditionella näringar. Ungdomsrådet sammanträdde sex gånger under berättelseåret. År 2020 hade ungdomsrådet två separata projekt: I projektet DigiÁrran utvecklades det digitala ungdomsarbetet och den samiskspråkiga informations- och rådgivningstjänsten på nätet. I projektet Dihtosis spreds kunskap om samerna till skolorna i Finland. Dessutom har ungdomsrådet strävat efter att ordna lågtröskelverksamhet för samiska unga.

4 Inrikesministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

● Inrikesministeriets andel **1 908 mn €**

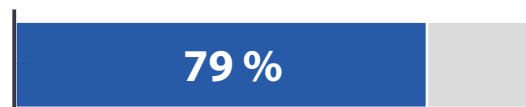

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 1 480 mn €
- Överföringsutgifter 21 mn €
- Investeringsutgifter 15 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

Användningsgrad för anslagen

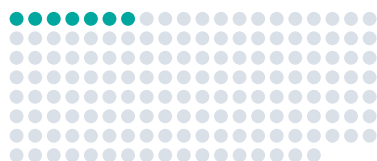
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

● Inrikesministeriet **15 356 årsverken**

Ämbetsverk **7** ST.

- Gränsbevakningsväsendet
- Nödcentralverket
- Migrationsverket
- Skyddspolisen
- Räddningsinstitutet
- Polisstyrelsen och polisinrättningarna under den
- Krishanteringscentret CMC Finland

Fonder **1** ST.

- Brandskyddsfonden

Affärsverk **0** ST.

- Inga affärsverk

Bolag **0** ST.

- Inga bolag

4.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Coronavirusepidemin, som bröt ut i Finland 2020, var den viktigaste faktorn som påverkade inrikesministeriets förvaltningsområde. Konsekvenserna märktes i synnerhet i form av de inre gränskontroller som återinfördes inom Gränsbevakningsväsendets och polisens ansvarsområden och åtgärderna i samband med stängningen av Nyland samt polisens nya övervakningsuppgifter.

Epidemin har påverkat bland annat barns och ungas vardag i stor utsträckning. Polisen har stött på självdestruktivt beteende, och coronavirusepidemin har enligt preliminära bedömningar ökat familjernas interna problem och den dolda brottslighet som är förknippad med dem. Antalet hemutryckningar ökade med över 26 procent.

Under det epidemipräglade året minskade inte heller brottsligheten. Brottsligheten anpassade sig snabbt till den förändrade situationen. Under 2020 fick myndigheterna kännedom om sammanlagt 537 800 strafflagsbrott, vilket är 90 800 fler (20,3 procent) än 2019. Bland de fall som kom till polisens kännedom ökade i synnerhet antalet egendomsbrott (20 procent), narkotikabrott (cirka 20 procent), fortkörningar (20 procent, grovt äventyrande av trafiksäkerheten till och med cirka 40 procent) och it-brottslingar utnyttjade bland annat de ökade luckorna i informationssäkerheten till följd av den snabba övergången till distansarbete genom olika former av nätfiske, bedrägerier och spoofing. Detta märks i antalet egendomsbrott som myndigheterna fick kännedom om (252 900, vilket är 18,4 procent fler än året innan). Fler egendomsbrott statistikfördes senast år 2011.

År 2020 var en allt större del av polisens resurser bundna till att utreda brott på internet, även om de traditionella utmaningarna när det gäller brottslighet inte har minskat samtidigt. Dataintrådet i psykotericentret Vastaamo och antalet brott som har nära samband med det (identitetsstöld och utpressning) är totalt sett så stort att det återspeglas i antalet strafflagsbrott under året och i den procentuella ökningen. Antalet utpressningsbrott ökade från drygt 1 100 till nästan 20 000 mellan 2019 och 2020.

Även antalet brott mot liv och försök till sådana ökade med nästan 15 procent 2020. Den största ökningen skedde under mars–maj, alltså uttryckligen under undantagsförhållandena. De som begår våldsbrott har ofta allvarliga missbruksproblem och psykiska problem, som har kunnat förvärras under coronavirusepidemin, och det har varit svårare än tidigare att få hjälp.

Statsrådets beslut om att begränsa trafiken över de yttre gränserna och återinföra inre gränskontroller innebar att hundratals gränsbevakare förflyttades från östgränsen och gränsövergångsställena vid den yttre gränsen till de inre gränserna. Samtidigt har man i

samband med den inre gränskontrollen avslöjat brott som det annars inte finns resurser eller motsvarande möjligheter att upptäcka.

Migrationen till Finland på grund av arbete, familjeband eller studier har ökat stadigt under de senaste åren, med undantag för 2020 då pandemiläget minskade den internationella migrationen.

Ungefär hälften av förvaltningsområdets personal arbetar med operativa uppgifter och kundserviceuppgifter där distansarbete inte är möjligt. I dessa uppgifter belastas personalen av en ständig personlig risk för exponering. Särskilt vid västgränsen har det avsevärt ökade antalet kontroller vid de inre gränserna ökat arbetsbelastningen för Gränsbevakningsväsendets personal.

Till följd av epidemin har de informationssystem som möjliggör distansarbete varit utsatta för stor belastning. Särskilt problemen i myndigheternas säkerhetsnät (TUVE) har försvårat utförandet av arbetsuppgifterna, och det har inte alltid varit möjligt att införa ersättande arrangemang.

Inrikesministeriet har tillsammans med justitieministeriet, utrikesministeriet och finansministeriet tillsatt genomförandeprojektet Interoperability. De informationssystemfunktioner som gäller interoperabiliteten utvecklas fram till 2023. Digitaliseringsutvecklingen vid ämbetsverken inom förvaltningsområdet har fortsatt också under 2020. Till exempel har polisen utvecklat automatisering och robotteknik till stöd för kundservicen, främjat elektroniska lösningar och tjänster för brottsbekämpning och brottsutredning samt för enskilda personer och företag.

År 2020 har användningen av Nödcentralverkets nya nödcentralsdatasystem ERICA etablerats så att man helt kan frångå det tidigare systemet (ELS). Också den nätverksbaserade verksamhetsmodellen för nödcentralstjänsterna utvecklas kontinuerligt. Lösningar för administreringen och den fortsatta utvecklingen av ERICA bereddes i samarbete mellan inrikesministeriet, finansministeriet och Nödcentralverket. Finanspolitiska ministerutskottet förordade i november 2020 inrikesministeriets förslag om ett arrangemang för att säkerställa nödcentralssystemets funktion. I synnerhet i Gränsbevakningsväsendets och polisens arbetsuppgifter har det tidvis uppstått problem med att fastställa befogenheterna i kundservicesituationer. De nationella rekommendationerna och anvisningarna om bland annat gränsövergångar eller övervakning av begränsningar av sammankomster har inte till alla delar kunnat tolkas tillräckligt entydigt. Även om det också har riktats kritik mot myndighetens befogenheter, har situationen avseende den inre säkerheten i regel varit fortsatt god och stabil.

Coronavirusepidemin tvingade fram en övergång från fysiska läges- och ledningscentraler till virtuella lösningar. Vid inrikesministeriet aktiverades under undantagsförhållandena våren 2020 en virtuell lägescentral.

4.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 11. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Förändringar i den globala omvärlden
	Den inre säkerheten påverkas till exempel av klimatförändringen, pandemier, invandringssituationen och oväntade förändringar i utvecklingen i Ryssland och i EU:s stabilitet. Beredskapen, krisberedskapen och framförhållningen inför förändringar i omvärlden samt samarbetet kring dessa har utvecklats. Genom krisberedskapsanalyser, riskkartläggningar, samarbete och informationsutbyte har riskberedskapen också säkerställts tväradministrativt. Terroristhotet ligger på en fortsatt förhöjd nivå i Finland.
2	Störningar i samhället
	Finland utsätts för hybridpåverkan som gäller exempelvis gränsstabilitet och spridning av desinformation som kan undergräva stabiliteten i samhället på nya och oväntade sätt. Risker som särskilt påverkar hälsosäkerheten är pandemier eller pandemiliknande utbrott av sjukdomar.
3	Personalens hälsa och säkerhet på arbetsplatsen
	Man har strävat efter att säkerställa personalens funktionsförmåga genom att uppdatera lägesbilden och lägesbedömningen om förändringarna i omvärlden. Målet är att på förhand identifiera och förebygga hot mot personalen i hemlandet och under tjänsteresor och insatser utomlands. Informationsinhämtning och olika typer av påverkan eller påverkansförsök som riktas mot personalen är svåra att hantera på grund av verksamhetsmiljön. Personalens yrkeskunskap och kompetens, en ökad medvetenhet samt aktuella instruktioner och utbildning spelar en central roll. För att minska riskerna har utvecklingen av personalens kompetens varit ett särskilt prioriterat område inom hela förvaltningsområdet. Säkerhetssektorn och invandringssektorn är mycket arbetskraftsintensiva, varför det är viktigt med åtgärder som gäller personalens kompetens och arbetshälsa.
4	Verksamhetens beroende av informationsteknik
	Digitaliseringen av verksamheten och arbetet har medfört ett omfattande beroende av informationsteknik och datanät. En utmaning för myndigheterna är det allt större behovet av aktuell information i korrekt och användbar form på rätt plats. Samtidigt måste riskerna i samband med informationshanteringen och informationssäkerheten hanteras. Därför har den informationstekniska funktionssäkerheten en kritisk roll.

4.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: Trygghetskänslan är hög

Målpuppfyllelse: **GOD**

Ministeriets kommunikation om coronavirusepidemin var lyckad. Trygghetskänslan stärktes genom aktiv och högkvalitativ kommunikation om coronaviruset.

Allmänhetens trygghetskänsla har ökat genom att polisens förebyggande verksamhet stärkts i enlighet med riktlinjerna i [Polisens strategi för förebyggande arbete](#). Ankarverksamheten för tidigt ingripande i barns och ungas brott och mobbning i skolan samt förebyggande av gängbildning och det förvaltningsövergripande samarbetet i anslutning till verksamheten har stärkts. Uppföljningen av verksamhetens resultat har också utvecklats.

År 2020 uppgav 91 procent av dem som besvarade enkätundersökningen [Polisbarometern](#) att deras förtroende för polisen är ganska eller mycket högt. Resultatet låg kvar på en relativt god nivå, även om det försämrades något jämfört med det föregående jämförelseåret 2018.

År 2020 inleddes det EU-finansierade projektet Fakta mot hat, som är gemensamt för ministerierna. Projektet har tagit fram en obligatorisk webbutbildning för polispersonalen om likabehandling. Andra teman är professionalitet, polisens värderingar och etiska kod samt hatbrott. Inom projektet har det också bedrivits regionalt utvecklingsarbete för att förbättra dialogen mellan polisen och minoritetsaktörer och stödja samarbetet. Dessutom stärktes kunskaperna om polarisering och åtgärderna mot hatretorik fortsatte.

I enlighet med statsrådets beslut begränsades trafiken över de yttre gränserna och gränskontrollerna vid de inre gränserna återinfördes för att bekämpa epidemin i Finland. Sedan mars 2020 har cirka 600 gränsbevakare arbetat kontinuerligt någon annanstans än på sina sedvanliga arbetsplatser. Återinförandet av inre gränskontroller medförde extra kostnader på cirka 18,1 miljoner euro för Gränsbevakningsväsendet under 2020.

Kontrollen vid de inre gränserna väckte ett stort intresse och debatt bland medborgarna. Största delen av responsen var positiv, men bland den fanns också kritiska kommentarer och klagomål om Gränsbevakningsväsendets verksamhet. De högsta laglighetsövervakarna gav sina avgöranden avseende de viktigaste klagomålen. Trots den snabbt förvärrade och ytterst svåra situationen och den hårda pressen lyckades

Gränsbevakningsväsendet i sina uppgifter också ur ett laglighetsperspektiv. Det fanns dock också sådant som kunde förbättras. Gränsbevakningsväsendet beaktar dessa lösningar i utvecklingen av verksamheten. Det gjordes också stora insatser för att utveckla kommunikationen och svara på allmänhetens förfrågningar. Under det gångna året har Gränsbevakningsväsendet svarat på cirka 50 000 förfrågningar från allmänheten.

Ett förslag till ändring av lagen om ordnande av räddningsväsendet lämnades till riksdagen den 8 december 2020 som en del av regeringens proposition med förslag till lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet.

Inrikesministeriet inledde ett projekt för att reformera utbildningen inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten 2020–2022. I projektet reformeras utbildningssystemet så att det ska motsvara de nationella behoven och förändringarna i omvärlden med beaktande av sambandet med det nationella utbildningssystemet. Inom projektet bereds förslag till ändringar på systemnivå i det nationella utbildningssystemet, utbildningsprogrammen, examina och finansieringen för räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten.

Utvecklingsprogrammet för avtalsbrandkårsverksamheten för 2020–2023 blev färdigt. Målet med utvecklingsprogrammet är att trygga avtalsbrandkårernas verksamhetsförutsättningar långt in i framtiden.

Inrikesministeriets räddningsavdelning har utfört flera lyckade internationella biståndsuppdrag i samarbete med Räddningsinstitutet och FRK (bland annat i Libanon).

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Omvärldsanalys för räddningsväsendet och den civila beredskapen. Den inre säkerheten [Inrikesministeriets publikationer 2020:18](#)

Effektmål: Människor, miljön och egendom är trygga

Måluppfyllelse: GOD

För att trygga den inre säkerheten förbättrades polisens kapacitet. Ökningen av antalet polismän fortsatte, målet var 7 500 årsverken fram till 2022. Utrustningen utvecklades och förbättrades och fordonsparken förnyades. En ny modell för granskning av aktionsberedskapstiden utarbetades för att trygga den regionala tillgången till polisens larmtjänster. I modellen anges de maximala aktionsberedskapstiderna för områden som fastställts enligt en riskklassificering med fem steg.

För att skydda människor, miljö och egendom betonades i polisens verksamhet förebyggande av brott mot liv och hälsa, sexualbrott och de brott som är mest skadliga för samhället och deras negativa effekter samt hänvisning till service för dem som är i behov av hjälp. Spridningen av multiprofessionella samarbetsmodeller stärktes. Ett exempel på en sådan modell är Barnahus-modellen, som syftar till att effektivisera utredningen av vålds- och sexualbrott mot barn samt stödet till och omsorgen om offren.

Inom polisförvaltningens verksamhetsområde genomfördes lagstiftningsändringar genom vilka polisförvaltningens anmälningsskyldighet preciserades och bestämmelserna om behörigheten att utnämna polischefer ändrades.

Regeringen anvisade permanent finansiering (300 000 euro/år) för genomförandet av statsrådets principbeslut om det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism (2019–2023). Genomförandet av programmet redovisas i [årsrapporten](#).

[Projektet Exit](#), som hjälper dem som vill lämna våldsbejakande extremistrelser, inleddes vid Diakonissanstalten i Helsingfors sommaren 2020. Verksamheten finansieras med medel ur [EU:s fond för inre säkerhet](#) och finansieringen fortsätter till sommaren 2021. Tjänsten är också avsedd för personer som återvänder från lägren i Syrien.

Beredningen av ett åtgärdsprogram för polisens trafikövervakning och trafiksäkerhetsarbete 2021–2024 inleddes.

Verksamheten mot människohandel effektiviserades och genom tilläggsresurser som regeringen anvisat inrättas 2021 en undersökningsgrupp som är specialiserad på människohandelsbrott.

Begränsningarna i trafiken över de yttre gränserna minskade gränsövergångstrafiken drastiskt, vilket möjliggjorde att Gränsbevakningsväsendets resurser i behövlig omfattning kunde avsättas för inre gränskontroll. Nästan alla gränsövergångsställen vid den yttre gränsen var dock fortfarande öppna och möjliggjorde att handeln och annan livsviktig trafik löpte smidigt. Således är den betydande minskningen i antalet gränsövergångar inte hela sanningen (3,9 miljoner/2020; 16,8 miljoner/2019). I samband med inre gränskontroller avslöjades olaglig verksamhet och vid alla gränser blev sammanlagt 2 441 personer nekad inresa eller avvisade år 2020 (1 489/2019).

Enligt indikatorer för kostnadseffektivitet för den sedvanliga verksamheten skulle Gränsbevakningsväsendets samhälleliga verkningsfullhet ha minskat betydligt jämfört med året innan och vad som planerats. Den kalkylerade minskningen i kostnadseffektiviteten berodde således på den ovannämnda minskningen i antalet kontroller vid de yttre gränserna

och den betydande kostnadsökning som den inre gränskontrollen orsakade. I själva verket översteg dock verksamhetens verkningsfullhet föregående års nivå och den planerade nivån. Verkningsfullheten ökade inom gränssäkerheten, som utgör största delen av den övergripande verkningsfullheten. Nyckeltalet för gränssäkerhet ökade. Den viktigaste orsaken till detta var den ökade patrulleringen på grund av de inre gränskontrollerna och den ökade användningen av mobil utrustning för teknisk övervakning.

Antalet årsverken steg jämfört med vad som planerats, eftersom redan pensionerade tjänstemän återanställdes på grund av de inre gränskontrollerna.

I havsområdena räddade Gränsbevakningsväsendet nästan 4 000 människor (5 000/2019). Antalet sjöräddningsuppdrag uppgick till 1 391 (1 433/2019), vilket tyder på en fortsatt livlig sjötrafik. Gränsbevakningsväsendet fortsatte att utveckla bekämpningen av miljöskador. På grund av epidemin sköts vissa planerade övningar och utvecklingsåtgärder upp till 2021.

Det totala antalet brott och förseelser som upptäcktes av Gränsbevakningsväsendet minskade tydligt på grund av att trafiken över de yttre gränserna minskade. Antalet upptäckter minskade dock betydligt mindre än trafiken över de yttre gränserna. Orsaken var de brott och förseelser som upptäcktes i samband med den inre gränskontrollen.

Ändringar i lagstiftningen som föranleds av EU-förordningar har beretts. De ändringar som den europeiska gräns- och kustbevakningsförordningen förutsätter trädde i kraft vid ingången av 2021. Beredningen av de ändringar som in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd (ETIAS) förutsätter fortsätter. De övriga behoven av att utveckla gränsbevakningslagstiftningen granskas i det pågående förberedande utredningsprojektet.

Det viktigaste projektet inom EU-samarbetet var beredningen och förberedelserna inför inrättandet av den europeiska gräns- och kustbevakningens stående styrka. Enligt förordningen ska Gränsbevakningsväsendet bidra till den stående styrkan med åtta personer för hela år 2021 och med 71 personer för fyra månaders utstationering.

Gränsbevakningsväsendet deltog i pågående Frontex-insatser med sammanlagt 14 årsverken (16/2019). De bilaterala och multilaterala kontakterna med såväl EU-medlemsstater som med tredjeländer har huvudsakligen skötts på distans. Dialogen med Rysslands gränsmyndigheter fördes på distans med beaktande av epidemirestriktionerna.

Vid Nödcentralsverket har en så kallad nätverksbaserad verksamhetsmodell införts. Det är möjligt att ta emot nödsamtal vid vilken nödcentral som helst, om nödcentralen i det samarbetsområde som samtalet kommer från är överbelastad. Nätverksbildningen har

möjliggjorts av det nya nödcentralsdatasystemet ERICA. Arbetsbelastningen har således kunnat jämnas ut mellan olika nödcentraler och de jourhavande som arbetar vid dem. Den målsatta svarstiden för nödsamtal uppnåddes vid nödcentralerna. Svarstiden var i genomsnitt fem sekunder.

Åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor innehåller nationella mål för arbetet med förebyggande av olyckor. En samordningsgrupp ansvarar för samordningen, främjandet och uppföljningen av åtgärdsprogrammet.

Effektmål: Hot mot den nationella säkerheten bekämpas

Måluppfyllelse: **GOD**

År 2020 har inrikesministeriet arbetat för och deltagit mer intensivt i behandlingen av frågor som rör den nationella säkerheten såväl på statsrådsnivå som på EU-nivå.

Under berättelseåret tillsattes ett projekt för att bereda statsrådets redogörelse för hur lagstiftningen om underrättelseverksamhet fungerar, hur effektiv och framgångsrik den är, hur den behöver utvecklas, hur tillsynen och rättsskyddet utfallit samt för andra omständigheter som är relevanta i ärendet. Redogörelsen grundar sig på uttalandet i riksdagens svar (RSv 291/2018 rd - RP 202/2017) rd och på statsminister Marins regeringsprogram.

Prioriteringarna för den civila underrättelseinhämtningen fastställdes för att styra skyddspolisens informationsinhämtning och rapportering. Prioriteringarna bereddes under ledning av inrikesministeriet i samarbete med skyddspolisen. I slutet av 2020 vidtogs förberedelser inför rapporteringen om utfallet av prioriteringarna.

Skyddspolisen har fortsatt att utveckla sin verksamhet och kapacitet i enlighet med sin strategi, bland annat en ändring som gäller säkerhets- och underrättelsetjänsten samt en så effektiv tillämpning som möjligt av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning.

År 2020 effektiviserade inrikesministeriet samordningen av bekämpningen av hybridhot genom att inrätta ett nätverk inom förvaltningsområdet under ledning av enheten för nationell säkerhet. En hotbedömning som omfattar hela förvaltningsområdet utarbetas och hålls uppdaterad tillsammans med den underlydande förvaltningen.

Förhandlingarna om direktivet om kritiska entiteters motståndskraft (CER-direktivet) har inletts under ledning av inrikesministeriet. Den nationella beredningen sker i nära samarbete med andra ministerier och aktörer. Det föreslagna CER-direktivet är en del av ett omfattande paket som inkluderar EU:s nya cybersäkerhetsstrategi och en uppdatering av direktivet om säkerhet i nätverks- och informationssystem.

Polisens resiliensförmåga under undantagsförhållandena och de fortsatt exceptionella förhållandena under coronavirusepidemin hölls på god nivå. Under isoleringen av Nyland övervakade polisen väg-, järnvägs- och sjötrafiken över landskapets gränser samt flygpas-sagerare. Dessutom övervakade polisen att restaurangerna följde de temporära restriktionerna, som ökade antalet störningar i privata bostäder och därmed också polisens uttryckningar. Polisen övervakade inom ramen för sin behörighet efterlevnaden av statsrådets förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelsens öppethållning i syfte att förebygga spridning av en smittsam sjukdom (173/2020), som trädde i kraft den 4 april 2020. Polisen kan ingripa i tydliga överträdelser av de begränsningar av sammankomster som fastställs av regionförvaltningsverken och vid behov också mot andra sammankomster, om dessa äventyrar den allmänna ordningen och säkerheten. Resurserna för uppdrag i anslutning till coronavirusepidemin måste i praktiken tas från polisens dagliga grundläggande verksamhet, såsom brottsutredning, trafikövervakning och övervakning av allmän ordning och säkerhet.

Vid inrikesministeriet färdigställdes en arbetsgruppsrapport med en modell för riskanalys vid undantagsförhållanden inom räddningsväsendet för att identifiera och analysera hot (i samband med användning av militära maktmedel).

Utvecklandet av Gränsbevakningsväsendets beredskap inom det militära försvaret och under kristid fortsatte med beaktande av de nödvändiga begränsningar som epidemin medför. Arrangemangen för värnpliktsutbildningen lyckades väl; responsen från värnpliktiga var bättre än 2019.

Som ett resultat av gränsbevakningsväsendets kontaktpersoners arbete förhindrades 568 inresor till Finland eller till andra Schengenländer med hjälp av visum som beviljats av Finland. Antalet minskade tydligt jämfört med tidigare år, men var stort i förhållande till beviljade viseringar.

Inrikesministeriets EU-samarbete och internationella samarbete var fortsatt tätt med tanke på omständigheterna under epidemitiden. År 2020 låg särskilt fokus på att utveckla samarbetet med de nordiska länderna och länderna i närområdet.

Trots epidemin har inrikesministeriets förvaltningsområde deltagit aktivt i internationell civil krishantering. Krishanteringscentret, som finns i anslutning till inrikesministeriet, har år 2020 sänt experter från inrikesförvaltningen bland annat för att ge rådgivning till säkerhetsmyndigheter i konflikttrabbade länder. Detta arbete har bidragit till att förebygga spridningen av internationell brottslighet, terrorism och okontrollerad migration och samtidigt stärka Finlands inre och nationella säkerhet.

EU:s fonder för inre säkerhet har gjort det möjligt för förvaltningsområdets myndigheter att göra omfattande materielanskaffningar och i betydande grad stött utvecklandet av verksamheten bland annat i fråga om informationssystemen och övervakningen av de yttre gränserna. Inrikesministeriet har aktivt deltagit i beredningen av EU:s programperiod 2021–2027 och säkerställt att fonderna även i fortsättningen effektivt kan bidra till att stärka den nationella och den inre säkerheten.

Effektmål: Invandringen är kontrollerad och samhällsligt hållbar

Måloppfyllelse: GOD

Antalet nya asylsökande har varit lågt redan i flera år och på grund av coronavirusepidemin sjönk det ytterligare. År 2020 gjordes 1 275 första asylansökningar. Största delen av asylansökningarna under 2020 var förnyade ansökningar (total 1 934 stycken). Coronavirusepidemin orsakade bara ett kort avbrott i asylsamtalen, men de försvåras ytterligare av säkerhetsåtgärderna. Avlägsnandet ur landet av personer som fått avslag på sin asylansökan har också visat sig vara svårt och tidskrävande, och i fråga om många länder rentav omöjligt under pandemin. Också antalet personer som ansöker om frivilligt återvändande är litet. Nya ansökningar, fördröjningar i asylprocessen och problem med återsändande har minskat utflödet ur mottagningssystemet. På grund av det låga antalet sökande minskades dock mottagningskapaciteten betydligt under 2020.

År 2020 har varit exceptionellt på grund av coronavirusepidemin och dess inverkan på den internationella rörligheten. Mottagandet av ansökningar om uppehållstillstånd vid utrikesministeriets beskickningar avbröts den 19 mars 2020. Även om mottagandet återupptogs vid en del av beskickningarna kunde de betjäna kunderna endast i begränsad utsträckning. Detta ledde till att i synnerhet antalet första ansökningar om uppehållstillstånd minskade. År 2020 lämnades 21 160 första ansökningar om uppehållstillstånd (2019: 31 510). Antalet ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd i Finland fortsatte att öka trots coronavirusepidemin. I följd uppgick antalet ansökningar till 30 161 (2019: 27 988) och antalet bifallande beslut till sammanlagt 27 750 (2019: 25 831). Arbete var redan andra året i följd den populäraste orsaken till ansökan om uppehållstillstånd i Finland. År 2020 lämnades sammanlagt 8 771 första ansökningar om uppehållstillstånd på grund av arbete (2019: 12 687). Ansökningar om fortsatt tillstånd gjordes oftast på grund av familjeband.

I enlighet med statsminister Marins regeringsprogram överfördes arbetskraftsinvandringen från och med den 1 januari 2020 till arbets- och näringsministeriet. Inrikesministeriets migrationsavdelning ansvarar fortfarande för den övergripande styrningen av Migrationsverket och för tryggheten av de resurser som verkets kärnuppgifter förutsätter. Migrationsverkets resultatstyrning har under 2020 genomförts i samarbete med arbets- och näringsministeriet. Under ledning av arbets- och näringsministeriet tillsattes i april 2020

ett förvaltningsövergripande projekt (ANM, IM, UM, UKM, SHM) för att utveckla utlänningslagstiftningen och tillståndsförfarandena. Projektet har fokuserat på att hitta metoder för att påskynda processen för arbets- och studiebaserade uppehållstillstånd i enlighet med regeringsprogrammet och budgetförhandlingarna hösten 2020.

Hösten 2020 presenterade EU-kommissionen ett reformpaket för att utveckla unionens migrations- och asylpolitik så att den på ett övergripande sätt beaktar de möjligheter och utmaningar som migrationen medför. Viktiga delområden är reformen av det gemensamma asylsystemet, relationerna till länder utanför EU, återvändandepolitiken och tillgången till lagliga migrationsvägar. Inrikesministeriet leder det förvaltningsövergripande berednings- och påverkansarbetet i samband med reformen.

Det är svårt att förutse omfattningen och karaktären av den migration som orsakas av krig, konflikter, klimatförändringen, befolkningstillväxt och katastrofer, men man har börjat utveckla prognostiseringen och beredskapen genom förvaltningsövergripande samarbete. Ett annat mål för EU:s reformarbete är bättre analys- och beredskapsverksamhet på nationell nivå och unionsnivå.

Tabell 12. Nyckeltal för Migrationsverkets resultat; utfall 2018 och 2019, mål och utfall 2020.

Källa: Migrationsverket

	2018	2019	mål/upp- skattning 2020	utfall 2020
Ärenden som inlett vid Migrationsverket (antal)	133 269	141 045	144 650	132 605
Ärenden som avgjorts/inlett vid Migrationsverket (procent)	103 %	102 %	100 %	100 %
Oförändrade överklagade beslut av Migrationsverket (procent)	97,6 %	98,9 %	>97 %	98,5 %
Förläggningarnas beläggningsgrad i genomsnitt (procent)	88 %	83 %	75 %	69 %
Högsta väntetid i en förläggning för placering i en kommun efter uppehållsbeslutet i genomsnitt (dygn)	72	75	60	78

Antalet olagliga inresor minskade avsevärt 2020. De viktigaste orsakerna var de globala reserestriktionerna och den ökade kontrollen vid ländernas gränser. År 2020 inledde Gränsbevakningsväsendet 72 förundersökningar av ordnande av olaglig inresa (69/2019). Andelen uppklarade fall av ordnande av olaglig inresa och människohandelsbrott ökade tydligt. Minskningen i antalet brottmål har gjort det möjligt att slutföra tidigare öppnade brottmål, vilket märks som en ökning bland annat i utredningsnivån för ordnande av olaglig inresa och människohandelsbrott.

De ryska gränsmyndigheterna fortsatte med sin effektiva verksamhet vid östgränsen och förhindrade försök till olaglig inresa på sin sida. Hotet från gränsöverskridande brottslighet, brott som gäller ordnande av olaglig inresa och människohandel har inte minskat. Antalet olagliga gränsövergångar vid EU:s yttre gränser uppgick till cirka 124 000 (139 000/2019). Antalet är det lägsta sedan 2013. Den livligaste ruten för olagliga inresor var den centrala Medelhavsruten med cirka 35 000 olagliga gränsövergångar.

Övervakningen av utlänningar har utförts som en del av den riksomfattande övervakningsplanen och även regional övervakning har utförts. Utvisningarna fortsatte inom ramen för de reserestriktioner som coronaviruset medförde. Polisens utvisningsverksamhet och anvisningar har utvecklats utifrån diskrimineringsombudsmannens tillsynsrapporter. År 2020 inledde Polisstyrelsen en utredning om läget avseende utlänningsärenden. Målet med utredningen är bland annat att förenhetliga övervakningen av utlänningar och skötseln av andra utlänningsärenden som hör till polisen i hela landet.

EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond har i betydande grad stött utvecklandet av verksamheten inom förvaltningsområdet bland annat i fråga om asylärenden. EU-finansiering har också använts för att stödja omplacering av kvotflyktingar samt integrationsåtgärder.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Inrikesministeriets förvaltningsområde genomför [åtagandet för hållbar utveckling](#), vars syfte är att minska klimatavtrycket inom förvaltningsområdet och skillnaderna mellan befolkningsgrupper när det gäller trygghet och hur den upplevs. Inrikesministeriets åtagande för hållbar utveckling utsågs i föl till det bästa åtagandet tillsammans med Kouvola stads och Helsingfors miljötjänsters åtaganden. Inom förvaltningsområdet inrättades en samordningsgrupp för hållbar utveckling. På uppdrag av samordningsgruppen utreddes i början av 2020 utgångsnivån för förvaltningsområdets klimatavtryck (2018) och föreslogs åtgärder för att minska det. I slutet av året justerades kalkylen och dessutom beräknades klimatavtrycket för 2019. I samarbete med förvaltningsområdets upphandlingsnätverk bereddes upphandlingskriterier för hållbar utveckling. Kriterierna infördes i anvisningarna

om förfarandet vid upphandlingar. Genom resultatstyrning fastställdes ämbetsverkens åtgärder för att uppnå målen i åtagandet för hållbar utveckling. Ämbetsverken uppmuntrades också att ingå egna åtaganden för hållbar utveckling.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Inrikesministeriets bokslut 2020](#)

[Polisstyrelsens bokslut 2020](#)

[Gränsbevakningsväsendets bokslut 2020](#)

[Nödcentralsverkets bokslut 2020](#)

[Migrationsverkets bokslut 2020](#)

[Räddningsinstitutets bokslut 2020](#)

[Skyddspolisens bokslut 2020](#)

5 Försvarsministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

Försvarsministeriets andel **4 144 mn €**

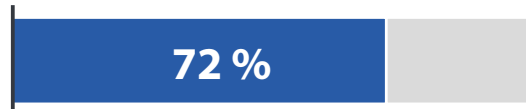

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 2 975 mn €
- Överföringsutgifter 4 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

Användningsgrad för anslagen

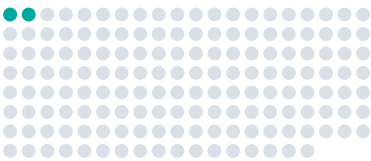
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

Försvarsministeriet **13 043 årsverken**

Ämbetsverk **2** ST.

- Försvarsmakten
- Försvarsförvaltningens byggverk

Fonder **0** ST.

- Inga fonder

Affärsverk **0** ST.

- Inga affärsverk

Bolag **0** ST.

- Ei yhtiöitä

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Krigstida styrka

280 000 personer

Fartygsdygn

1 331 dygn

Andel av den krigstida styrkan som fått repetitionsutbildning

5,1 %

Flygtimmar för Hornet-jaktplan

8 825 timmar

Centrala förändringar i förvaltningen

Försvarsförvaltningens byggverk lades ned 31.12.2020 och dotteraffärsverket Försvarsfastigheter inrättades 1.1.2021 som en del av Senatkoncernen.

5.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Utvecklingen av den säkerhetspolitiska omgivningen och de militära och icke-militära faktorer som inverkar på den är svåra att förutse och har oförutsägbara återverkningar. För närvarande är Finland inte utsatt för något militärt hot, men även snabba förändringar i Finlands säkerhetspolitiska omgivning är möjliga.

Stormaktskonkurrensen och det försvagade internationella fördragssystemet försvårar prognostiseringen i Finlands närområden. Ryssland har kapacitet att snabbt och överraskande inleda operationer med ett brett urval av metoder. Nato, Förenta staterna och många av Finlands europeiska partnerländer har ökat den militära närvaron och övningsverksamheten i Östersjöregionen och i det övriga Europa. Detta har haft en stabiliserande effekt på vår säkerhetspolitiska omgivning. Den tekniska konkurrensen, utvecklingen av cyberomgivningen samt urvalet av militära och icke-militära metoder är centrala faktorer som påverkar krig och kriser på lägre nivå.

Finlands militära omvärld förblir spänd och svårförutsägbar. Detta accentuerar förmågan att agera, förebygga och försvara sig i alla operativa miljöer. Den militära verksamheten i Östersjöområdet är aktiv. Också den arktiska regionens militära strategiska betydelse har ökat. Det bilaterala och multilaterala försvarssamarbetet har ökat i och med förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen.

Coronavirusepidemin påverkar ordnandet av bevärningsutbildning, repetitionsövningar och frivilliga övningar inom försvarsministeriets ansvarsområde. Det har också förekommit fördröjningar i upphandlingsprojekt. På grund av restriktionerna har det internationella samarbetet delvis avbrutits och internationella övningar har ställts in. Epidemin har också konsekvenser för funktionsförmågan hos den industri som är kritisk med tanke på försörjningsberedskapen och för den inhemska försvarsindustrins verksamhetsbetingelser.

5.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 13. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Faktorer som påverkar försvarsmaktens beredskap Försvarets preventiva förmåga grundar sig på beredskap och avvärjningsförmåga som har ställts i relation till omgivningen. Uppföljning av omgivningen och en förmåga att förvarna gör det möjligt att vidta åtgärder i rätt tid. Försvarsmakten måste kunna reglera sin beredskap flexibelt och snabbt, använda militär styrka i olika situationer samt forma och flytta försvarets tyngdpunkt inom rikets hela territorium. Försvarsmaktens beredskap skapas under normala förhållanden. Beredskapen upprätthålls genom de befogenheter som lagstiftningen möjliggör och genom att tillräckliga resurser tryggas så att de åtgärder som försvaret kräver kan vidtas med kort varsel och avvärjningsförmåga kan skapas med de trupper och system som omedelbart står till förfogande.
2	Faktorer som påverkar strategiska kapacitetsprojekt Marinens och flygvapnets utgående kapaciteter ersätts fullt ut (HX-projektet och projektet Flottilj 2020). Sjö- och luftförsvaret är en förutsättning för att hela försvarssystemet ska fungera och för att Försvarsmakten ska kunna utföra sina uppgifter under normala förhållanden, vid övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten och vid förebyggandet samt avvärjandet av ett eventuellt angrepp. Riskhanteringen i fråga om strategiska projekt har hanterats som en helhet och i bägge projekten som en egen helhet. Riskhantering bedrivs aktivt på alla organisationsnivåer och stöds också genom extern kvalitetssäkring. Kvalitetssäkringen av projektet för multirollflygplan gällde i första hand anbudsfrågan och beredningen av utvärderingen av den. Fokus för kvalitetssäkringen av projektet Flottilj 2020 förflyttades från utvärdering av anbud och avtalsberedning till stödjande av riskhanteringen.
3	Förutsättningar för försvarssamarbete i en föränderlig omvärld Försvarssamarbetet förstärker försvarsförmågan under både normala förhållanden och undantagsförhållanden samt förbättrar förmågan att förebygga hot och främjar möjligheten att få politiskt och militärt stöd när det behövs. Läget i Finlands militära omvärld är spänt och svårförutsägbart och omvärlden kan förändras snabbt. Det multilaterala försvarssamarbetet utvecklas i synnerhet inom ramen för EU, Natos partnerskapssamarbete och Nordefco. Det bilaterala försvarssamarbetet med Sverige, Förenta staterna och Norge fördjupas. Samarbetet utvecklas också i andra multilaterala sammanhang och med andra viktiga partnerländer. Internationell övningsverksamhet, försvarsmaterielsamarbete och exportfrämjande är en del av försvarssamarbetet.

5.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: En försvarspolitik som främjar Finlands intressen

Måloppfyllelse: **GOD**

Genom genomförandet av statsrådets försvarspolitiska redogörelse från 2017 (SRR3/2017 rd – RSk 23/2017 rd) tryggades Finlands försvarsförmåga i en föränderlig säkerhetssituation, skapades förutsättningar för att upprätthålla försvarssystemet, genomfördes strategiska kapacitetsprojekt, upprätthölls Försvarsmaktens beredskap, fördjupades för-svarssamarbetet, utvecklades den nationella lagstiftningen och genomfördes ändringar i lagstiftningen.

Försvarsministeriet deltog i beredningen av statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (SRR 4/2020 rd) och [statsrådets redogörelse om bedömning av underrättel-selagstiftningen](#) som ska lämnas till riksdagen 2021 och beredde år 2021 försvarsredogörelsen till riksdagen där man kommer att granska de krav som förändringarna i omvärlden ställer på Finlands försvar och bedöma utvecklingsbehoven inom försvaret på lång sikt. Den parlamentariska kommitté som statsrådet tillsatt utredde [utvecklandet av den all-männa värnplikten och fullgörandet av skyldigheten att försvara landet](#) genom att analysera nuläget för värnpliktssystemet samt genom att granska hur uppbåden och den frivilliga militärtjänsten för kvinnor kan utvecklas, hur kännedomen om försvaret kan ökas före beväringstjänsten och vilka möjligheter det finns att införa medborgartjänst. Försvarsministeriet deltog också i arbetet i den [kommitté som bereder utvecklingen av Finlands kris-hanteringspolitik](#), där målet är att effektivisera krishanteringsverksamhetens verkningsfullhet och planmässigheten i resursanvändningen samt att säkerställa ett tillräckligt deltagande kvantitativt sett.

Det multilaterala och bilaterala försvarssamarbetet kunde främjas trots coronavirusrelaterade restriktioner i enlighet med regeringsprogrammet och redogörelserna. Utvecklingen av försvarssamarbetet, inklusive samarbetet på försvarsmaterielområdet, fortsatte med de länder och grupper av länder som spelar en betydande roll för säkerheten i Östersjöregionen eller Försvarsmaktens materiella kapacitet. Försvarssamarbetet fortsatte också som partner i Nato och inom ramen för EU. Det bilaterala försvarssamarbetet intensifierades i synnerhet med Sverige, Förenta staterna, Norge, Frankrike och Storbritannien. I fråga om den militära krishanteringen låg vikten på anti-ISIS-koalitionens aktiviteter i Irak och Natos operation Resolute Support i Afghanistan. Det mest omfattande deltagandet var i UNIFIL-insatsen i Libanon. Inom ramen för det nordiska samarbetet förberedde sig Finland för Nordefco-ordförandeskapet 2021 bland annat genom att fastställa prioriteringarna för perioden.

De möjligheter som Europeiska kommissionens försvarsinitiativ erbjuder, särskilt det försvarsindustriella utvecklingsprogrammet, utreddes i syfte att utveckla den nationella kapaciteten eller den inhemska industriella och tekniska basen. Målet var att påverka Europeiska försvarsfondens prioriteringar och arbetsprogram utifrån de nationella kapacitetsbehoven. Förutsättningarna för lämnande och mottagande av internationellt bistånd förbättrades bland annat genom främjande av den militära rörligheten och arrangemangen för värdlandsstöd. Den nordiska militära försörjningsberedskapen stärktes genom nya förbindelser på statsfördragsnivå och genom att försörjningsberedskapen lyftes fram som ett materialpolitiskt tema för Finlands ordförandeskap i Nordefco som inleddes 2021. Försörjningsberedskapsperspektivet inkluderades på Finlands initiativ också i EU:s försvarsinitiativ. Försvarsministeriet främjade den inhemska industrins möjligheter att delta i internationella samprojekt och stödde Försvarsmaktens deltagande i multinationella samprojekt inom materialsektorn.

Försvarsministeriet inledde ett tillståndsförfarande för att säkerställa att den nationella säkerheten beaktas i områdesanvändningen och i fastighetsinnehav. Också förfrågningar och beslut som gäller statens förköpsrätt görs i enlighet med kraven i lagstiftningen, som reviderades 2019. Sammanlagt 421 tillstånd söktes för fastighetsaffärer för köpare från länder utanför EU och EES. Alla ministeriets tillståndsbeslut var bifallande.

Effektmål: Förebyggande militär försvarsförmåga

Måluppfyllelse: NÖJAKTIG

Försvarets preventiva förmåga grundar sig på beredskap och avvärjningsförmåga som har ställts i relation till omgivningen. Försvarsförmågan bedöms i förhållande till en långsiktig målbild och kraven från omvärlden. I konsekvensbedömningen har man beaktat såväl utvecklingen i Finlands säkerhetspolitiska omgivning som interna faktorer i försvarssystemet. Vid bedömningen av utvecklingens riktning är väsentliga frågor planerat ersättande av utgående kapaciteter, förmåga att upprätthålla tillräcklig beredskap samt balans mellan Försvarsmaktens uppgifter och resurser.

På lång sikt bedöms den förebyggande militära försvarsförmågan vara tillfredsställande, eftersom de strategiska kapacitetsprojekt som är centrala för Finlands försvarsförmåga ännu befinner sig antingen i planerings- eller genomförandefasen och det finns vissa osäkerhetsfaktorer när det gäller försvarsmaktens verksamhetsförutsättningar:

- Den förebyggande försvarsförmågan förutsätter tillräcklig materiell beredskap inom alla försvarsgrenar. Det är livsviktigt att marinens och flygvapnets centrala kapaciteter, som tas ur drift nästan samtidigt, ersätts fullt ut inom den fastställda tidsplanen. Utöver detta bör också armén vidareutvecklas planmässigt på 2020-talet.

- Försvarsmakten bör ha en rätt dimensionerad personal i förhållande till uppgifterna. Förbättrandet och upprätthållandet av beredskapen, en högkvalitativ och tillräcklig utbildning av värnpliktiga, byggandet och upprätthållandet av nya kapaciteter samt det omfattande internationella samarbetet kräver utöver ekonomiska resurser också betydande personalresurser.
- Försvarsmaktens uppgiftsfält och resurser granskas i statsrådets försvarsredogörelse som är under beredning.

Försvarsmakten har upprätthållit beredskap att förebygga och avvärja användning av militära maktmedel som riktar sig mot Finland och hot om detta. Tillräcklig kapacitet för territoriell integritet och övervakning har säkerställts. Lägesbilden har möjliggjort upprätthållandet av en tillräcklig försvarsberedskap och behövlig reaktionsförmåga.

På grund av coronavirusepidemin övergick försvarsmakten våren 2020 snabbt till undantagsarrangemang för att säkerställa kontinuiteten i försvarsmaktens verksamhet och beredskap samt minimera antalet infektioner i garnisonerna. Vid truppförbanden delades beväringarna in i tre separata avdelningar, verksamheter decentraliserades och personalen övergick till distansarbete. Försvarsmaktens operativa ledning decentraliserades och serviceproduktionen och stödet för ledningen säkerställdes. Övningsverksamheten minskades, repetitionsövningar och gemensamma övningar mellan trupper ställdes in och sättet att genomföra övningarna ändrades (inklusive internationella övningar).

I budgeten för 2021 godkände riksdagen finansiering för anskaffning av flygvapnets multirollflygplan, med vilka det är möjligt att ersätta Hornet-jaktplanen fullt ut. År 2020 erhöles svar på en preciserad anbudsförfrågan som skickades hösten 2019. Dessutom ordnade man utvärderingsevenemang utomlands samt testnings- och verifieringsevenemanget HX Challenge i Finland, förhandlade med anbudsgivarna och förberedde den slutliga anbudsförfrågan i januari 2021. Coronavirusepidemin orsakade delvis en fördröjning på cirka sex månader i beredningen av upphandlingen, men upphandlingsbeslutet kan fattas som planerat år 2021. Inom marinens projekt Flottilj 2020 framskred ibruktagnings-, material- och stridssystemprojekten nästan planenligt. Det har förekommit fördröjningar i konstruktionsplaneringen för fartygen, men detta bedöms inte inverka på tidpunkten för överlåtelse av fartygen.

Betydande utvecklingsprojekt inom försvaret var modernisering av pansar- och bandfordon, anskaffning av mörkerstridsutrustning, anskaffning av artillerilokaliseringsradar, anskaffning av pansarvärnsvapen och anskaffning av skyddsmasker genom en samnordisk upphandling. Fokus i utvecklingen av försvarsmaktens cyberförsvarsförmåga låg på planering och byggande av kapacitet för cyberskyddet. Utvecklingsprojekten fördröjdes på grund av coronavirusepidemin.

Försvarsmakten uppdaterade det strategiska partnerskapsavtalet med Millog Ab för 2021–2028. Avtalet möjliggör en övergripande lösning som omfattar alla beredskapstillstånd och innefattar överenskomna underhållsfunktioner. Det totala värdet av tjänsterna under prissättningsperioden är cirka 1,4–1,6 miljarder euro och den sysselsättande effekten cirka 10 000–11 000 årsverken. Genom ett strategiskt partnerskapsavtal mellan Försvarsmakten och Nammo Lapua Oy samt Nammo Vihtavuori Oy säkerställs grunden för den inhemska försörjningsberedskapen i fråga om ammunition och explosiva varor.

Jämfört med året innan ökade flygtiden för flygvapnets huvudsakliga materiel med cirka 50 timmar och för transporthelikoptermaterielen med cirka 150 timmar. Marinens stridsfartygsdygn minskade med cirka 40 dygn jämfört med 2019. Antalet flygtimmar och fartygsdygn beror på det operativa behovet, personalens utbildningsbehov och andra stödbehov.

De kvalitativa målen för beväringutbildningen uppnåddes huvudsakligen. Anpassningen av beväringutbildningen belastade dock personalen och krävde tilläggsresurser. Trots undantagsarrangemangen var resultaten från slutenkäten för beväringar och deras bedömningar av utbildningen goda. Försvarsmakten uppnådde inte målet för antalet repetitionsövningar på grund av att övningsverksamheten minskades. I den tillämpade övningsverksamheten uppnåddes inte heller de mål för ledarnas kunskapsnivå och truppersnas samarbetsförmåga som eftersträvas i värnpliktsutbildningen. Strävan är att avhjälpa kapacitetsbristerna genom att prioritera övningar under de kommande åren.

Tabell 14. Utbildning av värnpliktiga

Resultat	2018 utfall	2019 utfall	2020 mål	2020 utfall
Utbildade beväringar (antal)	20 154	20 040	20 300	19 911 ¹⁾
Antal terrängdygn för beväringarnas krigsövningar	30	31	30	27
Reservister som utbildats i repetitionsövningar (antal)	17 616	17 411	19 000	14 386
Reservister som fått repetitionsövningsutbildning/ antal som placerats i krigstida trupper (%)	6,3	6,2	6,8	5,1
Kvalitetsledning	2018 utfall	2019 utfall	2020 mål	2020 utfall
Utbildare/utbildningspluton (antal)	2,4	2,5	2,5	2,7
Utbildningens kvalitet ("armétiden" 1–5, slutenkät för beväringar)	4,2	4,2	4,2	4,3
Kvaliteten på utbildningen av reserven (allmänt betyg 1–5, enkät för reservister)	4,1	4,1	4,0	4,1

1) Inbegriper 831 kvinnor som fullgjort frivillig militärtjänst. Antalet har fördubblats på fem år.

Grunderna för Försvarsutbildningsföreningens verksamhet ändrades efter att lagen om frivilligt försvar (556/2007) ändrades så att den militära utbildning som tidigare beställts av föreningen överfördes till Försvarsmakten och innehållet i föreningens offentliga förvaltningsuppgifter definierades noggrannare än tidigare. På grund av coronavirusepidemin uppnådde Försvarsutbildningsföreningen inte utbildningsmålen, men den utbildning som föreningen ordnar och som främjar den militära förmågan kan betraktas som ett betydande tillägg i utvecklandet av Försvarsmaktens truppers prestationsförmåga.

Tabell 15. Utgifter för det militära försvaret

	2018		2019		2020	
	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	%
Utgifter för den materiella kapaciteten	938	38,8	850	36,2	922	37,9
Anskaffning av försvarsmateriel (exkl. HX och Flottilj 2020)	517		422		470	
Utrustande av trupper med omkostnadsanslag (exkl. löner)	59		50		40	
Till omkostnaderna hörande utgifter för materielunderhåll (exkl. löner)	362		378		412	
Fasta personalutgifter	682	28,3	681	29,0	703	28,9
Utgifter för fastigheter	259	10,7	267	11,4	262	10,8
Övriga utgifter för det militära försvaret	537	22,2	550	23,4	548	22,4
Sammanlagt (exkl. HX och Flottilj 2020)	2 416	100,0	2 348	100,0	2 435	100,0
Anskaffning av multirollflygplan (HX)					6	
Flottilj 2020-anskaffningen			123		142	
Totalt	2 416		2 471		2 583	

Den andel som projekten HX och Flottilj 2020 står för specificeras i tabellen, eftersom dessa anskaffningar genomförs med finansiering som överskrider den normala budgetramen.

Vid utgången av 2020 hade försvarsmakten 12 520 anställda. Avsikten är att utöka personalen med cirka 100 under valperioden. Arbetsuppgifterna inriktas på beredskap, utveckling av prestationsförmågan och utbildning av värnpliktiga. År 2020 var ökningen 46 anställda. Försvarsmaktens personalstyrka ligger på miniminivå för att fullgöra de nuvarande arbetsuppgifterna.

Av affärsverket Senatfastigheter och Försvarsförvaltningens byggverk bildades Senatkongcernen som består av två affärsverk, där Senatfastigheter är moderaffärsverk och Försvarsfastigheter dess dotteraffärsverk. Försvarsfastigheter är Försvarsmaktens strategiska partner, som har ett klart ansvar för utvecklandet, investeringarna och underhållet av försvarsmaktens kritiska lokaler och nätverk. Målet är också att stävja ökningen av kostnaderna för lokaler. Efter att riksdagen godkände lagen om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter (1018/2020) fattade statsrådet ett beslut om den egendom som ska överföras till Försvarsfastigheter, med ett bokföringsvärde av 1 070 miljoner euro. Den personal som berördes av ändringen övergick till den nya organisationen som gamla arbetstagare. Den nya kongcernen har cirka 1 100 anställda.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Statens revisionsverks revisionsberättelse 8/2020. [Kostnader för och finansiering av Försvarsmaktens strategiska prestandaprojekt](#)
- Statens revisionsverks uppföljningsrapport: [Försvarsmaktens styrsystem och planering och styrning av Försvarsmaktens materiellprojekt](#)

Effektmål: Ett tryggt samhälle

Målpuppfyllelse: GOD

Det finländska samhällets beredskap genomförs enligt principen för övergripande säkerhet, vilket innebär att samhällets vitala funktioner tryggas genom samverkan mellan myndigheterna, näringslivet samt organisationerna och medborgarna. Säkerhetsstrategin för samhället, som uppdaterades 2017, förenhetligar de nationella principerna för beredskapen och styr förvaltningsområdenas beredskap.

Försvarsförvaltningen har den beredskap som krävs för att bistå andra myndigheter med sin kapacitet, sina resurser och sin kompetens i enlighet med principerna i säkerhetsstrategin för samhället. Stöd till andra myndigheter omfattar handräckning och medverkan i räddningsinsatser. Försvarsmakten hade 625 uppdrag som jämfördes med handräckning (519 år 2019), av vilka merparten bestod av identifiering eller röjning av militära sprängämnen. Den mest synliga handräckningen gällde stöd till polisen när Nyland isolerades mellan den 27 mars och den 15 april 2020 för att begränsa coronavirusepidemin. Försvarsmakten genomförde i våras också ett pilotprojekt för rengöring av personlig skyddsutrustning. I projektet testades och genomfördes på kort tid en försöksproduktion för rengöring av andningsskydd. Försöket har avslutats och beredskapen vid reningslinjen upprätthålls tills vidare.

Effektmål: Stärkande av den internationella säkerheten

Måluppfyllelse: GOD

Finland främjar säkerheten i Östersjöregionen och Nordeuropa genom att upprätthålla och stärka sin försvarsförmåga. Den nationella försvarsförmågan och samarbetsförmågan utvecklas genom försvarssamarbetet. År 2020 fortsatte försvarssamarbetet med tyngdpunkt på Sverige, Norge och Förenta staterna. På grund av coronavirusrelaterade restriktioner var det internationella samarbetet dock delvis avbrutet eller genomfördes delvis på webben. En stor del av de internationella övningarna måste också ställas in, inklusive övningen Arctic Lock 21, som omvandlades till huvudkrigsövning.

Inom krishantering är ett centralt kriterium med tanke på bedömningen av effektmålet Försvarsmaktens förmåga att genomföra de militära krishanteringsinsatser som statsledningen beslutat om. Försvarsmakten deltog i 11 krishanteringsinsatser vars totala styrka under 2020 var i genomsnitt cirka 400 soldater. Från och med april deltog försvarsmakten i EU:s insats EUNAVFOR MED Irini. Insatsen övervakar att FN:s vapenembargo mot Libyen efterlevs och är en fortsättning på insatsen EUNAVFOR MED Sophia. Till följd av att insatsens truppstruktur optimerades hemförlovades i december en skyddstrupp med en styrka på cirka 40 personer från insatsen Resolute Support, varvid Finlands deltagarstyrka minskade till cirka 20 soldater. Försvarsmakten deltog i EU:s stridsgrupps beredskapsperiod med en pansarspaningsenhet och i den kompletterande truppoolen för Natos snabbinsatstyrkor (NRF) med en kustjägarenhet och ett minröjningsfartyg i Katanpää-klassen. Försvarsmakten har förmåga att utföra nya utbildnings- och rådgivningsuppgifter. De reserestriktioner och rotationsförbud som insatsområdena för krishantering, organisationerna och de deltagande länderna införde med anledning av coronavirusepidemin påverkade truppernas verksamhet samt arrangemangen för rotation och tjänstgöringsledighet. Av 18 tilltänkta krishanteringskurser vid Försvarsmaktens internationella center kunde endast sex ordnas på grund av coronavirusrelaterade restriktioner.

Tabell 16. Utgifter för militär krishantering (utrikesministeriet och försvarsministeriet), miljoner euro

Användningsändamål	Använt				Disponibelt	Använt
	2016	2017	2018	2019	2020	2020
Krishanteringsinsatsen i Libanon	35	36	30	27	33	27
Utbildningsinsatsen i Irak	20	24	28	16	22	15
Krishanteringsinsatsen i Afghanistan	8	10	9	12	17	13
Övriga krishanteringsutgifter och reservpunkten sammanlagt	44	36	37	31	113	48
Totalt	107	106	104	86	185	103

Utrikesministeriets anslag för löne- och utbildningsutgifter för militär krishantering ändrades i budgeten för 2021 till ett förslagsanslag, och av det oanvända reservationsanslaget för 2020 återtogs 26,5 miljoner euro.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Försvarmakten deltog i militära krishanteringsinsatser i enlighet med statsledningens beslut och utbildade cirka 1 000 soldater för krishanteringsuppdrag. Finland fortsatte sin medverkan i FN:s vängrupp för miljövänlig fredsbevarande verksamhet. Försvarsförvaltningen fortsatte att genomföra cybersäkerhetsstrategin bland annat genom att se till att statsledningen får tillräcklig information i rätt tid för att avvärja hot som äventyrar den nationella säkerheten och försvaret (verkställighet av lagen om militär underrättelseverksamhet) samt genom att aktivt delta i internationellt samarbete och övningsverksamhet. Försvarsförvaltningen deltog i utarbetandet av utvecklingsprogrammet för cybersäkerheten. Försvarmakten använde sammanlagt cirka fyra miljoner euro för miljöskyddsverksamhet, med fokus på hantering av miljörisker i skytte- och övningsverksamheten.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Försvarsministeriets bokslut 2020](#)

[Försvarmaktens bokslut 2020](#)

[Försvarsförvaltningens byggverks bokslut 2020](#)

6 Finansministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

• Finansministeriets andel **21 748 mn €**

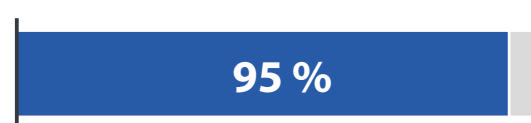

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 6 017 mn €
- Överföringsutgifter 14 435 mn €
- Investeringsutgifter 11 mn €
- Övriga utgifter 114 mn €

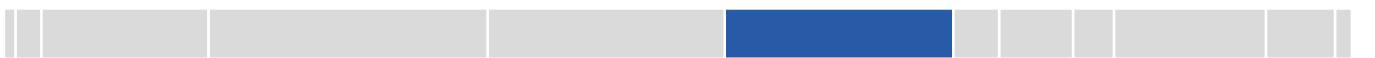
Användningsgrad för anslagen

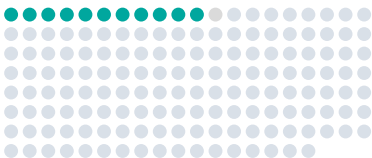
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

• Finansministeriet **12 568 årsverken**

Ämbetsverk **11** st.

- Skatteförvaltningen
- Tullen
- Palkeet
- Statens informations- och kommunikationstekniska center Valtori
- Statistikcentralen
- Statskontoret
- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
- Statens ekonomiska forskningscentral VATT
- Verket för finansiell stabilitet
- Regionförvaltningsverk 6 st.
- Statens ämbetsverk på Åland

Fonder **2** st.

- Statens Pensionsfond
- Stabilitetsfonden

Affärsverk **1** st.

- Senatsfastigheter

Bolag **7** st.

- DigiFinland Oy
- Fingrid Oyj
- Gasgrid Finland Oy
- Hansel Ab
- Haus kehittämiskeskus Ab
- Suomen Kaasuverkko Oy
- Tietokarhu Oy

Centrala förändringar i förvaltningen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inledde sin verksamhet 1.1.2020. Den nya myndigheten bildades genom en sammanslagning av Befolkningsregistercentralen, magistraterna och Enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid regionförvaltningsverket i Östra Finland. | **SoteDigi Oy** och **Vimana Oy** fusionerades 1.2.2020 genom ett företagsköp. Maakuntien ICT-palvelukeskus Oy upplöstes i och med företagsköpet. SoteDigi Oy bytte namn till DigiFinland Oy. | **Gasgrid Finland Oy** separerades från Gasum Oy och Suomen Kaasuverkko Oy separerades från Gasonia Oy från 1.1.2020 och bolagen överfördes till finansministeriets förvaltningsområde. | **Tietokarhu Oy** försattes i likvidation 1.1.2021 och bolaget avvecklas under 2021.

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Finlands folkmängd

5 533 793 personer

Nettoutfallet för skatter som Skatteförvaltningen tar ut

69 217 mn €

Importens värde

59 420 mn €

Volymen på statens betalningsrörelse

60 044 mn €

6.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Finlands bruttonationalprodukt minskade med 2,8 procent år 2020 på grund av coronavirusepidemin. En faktor som bidrog till att dämpa minskningen var statens utgiftsökningar under 2020, som tillsammans med minskade skatteinkomster avsevärt ökade underskottet i statsfinanserna.

Under 2020 beredde finansministeriet sju tilläggsbudgetar, då åtgärder i anslutning till epidemin krävde snabba anslagsökningar och ändringar i inkomstposterna i budgeten. På grund av flera tilläggsbudgetar med underskott har statens nettoupplåningsbehov flerdubblats jämfört med det ursprungliga och bruttoupplåningen har ökat avsevärt. Närmare uppgifter om budgeten och skulderna finns i avsnitt 3.2 i regeringens årsberättelse.

När coronavirusepidemin spred sig på våren var oron över den kommunala ekonomins hållbarhet stor. I tilläggsbudgetarna fattades beslut om omfattande stödåtgärder för kommunerna och sjukvårdsdistrikten. Statsandelarna för kommunal basservice höjdes, kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten höjdes och sjukvårdsdistrikten beviljades understöd. Dessutom främjade ändringar i kommunallagen kommunernas elektroniska beslutsfattande och gjorde det temporärt möjligt att ansöka om förlängning av perioden för täckning av underskott.

En stor del av statsförvaltningens anställda övergick till distansarbete från och med mitten av mars. Förändringen förutsatte en snabb utökning av nätkapaciteten. Finansministeriet styrde och finansierade höjningen av Valtoris fjärranslutnings- och datakommunikationskapacitet, och genom snabba åtgärder tryggades de statliga myndigheternas arbete vid övergången till multilokalt arbete.

För att lindra de ekonomiska svårigheter som coronavirusepidemin medför för företagsverksamheten riktade staten stöd till företagen. För att ordna den första ansökningsomgången för kostnadsstöd till företag byggde Statskontoret på sex veckor en helt ny samling digitala tjänster i samarbete med finansministeriet och arbets- och näringsministeriet under sommaren 2020. Eftersom situationen till följd av epidemin fortfarande var svår för flera branscher hösten 2020 beslutade regeringen att inleda en andra ansökningsomgång för kostnadsstöd i december 2020.

Skattebyråerna har varit öppna i begränsad omfattning på grund av coronavirusläget. Skatteförvaltningen har instruerat kunderna att sköta sina skatteärenden i MinSkatt eller via telefontjänsten. Både besöken på skattebyråerna och användningen av telefontjänsten minskade bland enskilda kunder, och andelen kunder som använde tjänsten MinSkatt steg till 89 procent.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inledde sin verksamhet när Befolkningsregistercentralen och magistraterna slogs samman den 1 januari 2020. År 2020 var handläggningstiderna vid den nya myndighetens kundservice längre än normalt och det uppstod köer. De kunder hos Skatteförvaltningen, Tullen och Folkpensionsanstalten som använder sig av Katso-identifiering och Katso-behörigheter för företag och sammanslutningar övergick huvudsakligen till att använda tjänsten Suomi.fi, som förvaltas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, men på grund av problem i samband med övergången fick en del av kunderna extra tid till 2021.

6.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 17. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Den allmänna ekonomiska utvecklingen är svagare än väntat och de offentliga finanserna försvagas avsevärt
	Nya vågor av coronavirusepidemin, ökande allmän osäkerhet och eventuella ytterligare nedstängningsåtgärder kan bromsa den ekonomiska återhämtningen och försvaga de offentliga finanserna tills en tillräckligt stor del av befolkningen har vaccinerats. Samtidigt är användningen av de anslag som budgeterats för 2020 och 2021 och tidpunkterna för dem också förknippade med osäkerhet. Regeringen har förbundit sig att ta fram en färdplan över långsiktiga åtgärder för att stärka hållbarheten i de offentliga finanserna (färdplan för stärkande av hållbarheten i de offentliga finanserna).
2	De villkorade åtagandena i de offentliga finanserna och den betydande ökningen av garantierna utgör en risk för de offentliga finanserna
	Det faktum att borgensansvaret koncentreras till vissa branscher och företag ökar riskerna i anknytning till borgensansvaret. Borgensfullmakterna har utökats också under 2020 som en del av de stödåtgärder som riktas till företag. En omfattande realisering av ansvarsförbindelserna skulle öka de offentliga utgifterna och ytterligare påskynda ökningen av skuldkvoten. Ansvarsförbindelserna rapporteras regelbundet för att beslutsfattarna och förvaltarna ska känna till deras omfattning och art.
3	Betydande störningar i kritiska datanät och operativa informationssystem
	Inom finansministeriets förvaltningsområde finns ett stort antal informationssystem som är kritiska med tanke på statens och hela samhällets verksamhet, såsom befolkningsdatasystemet, beskattningssystemen, Tullens informationssystem, statens kassa- och skuldhanteringssystem och statens betalningssystem. Störningar i systemens funktion och datainnehåll samt i datanäten kan avbryta utförandet av kritiska funktioner och samtidigt avsevärt urholka trovärdigheten för förvaltningens verksamhet. Risker som gäller informationssäkerhet och informationssystem hanteras genom riskbedömning och riskhantering vid upphandlingen, uppbyggnaden och användningen av systemen. Inom finansministeriets förvaltningsområde säkerställer i synnerhet Valtori under normala förhållanden och undantagsförhållanden att den kommunikation som samarbetet mellan statens högsta ledning och de myndigheter som är viktiga för säkerheten i samhället förutsätter är störningsfri och kontinuerlig.

6.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: Hållbar tillväxt

Måluppfyllelse: **NÖJAKTIG**

Indikator: **Sysselsättningsgraden ökar**

Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning fanns det i december 2020 74 000 färre sysselsatta personer och 48 000 fler arbetslösa än året innan. Sysselsättningsgraden för 2020 var 71,6 procent (72,6 år 2019). Också arbetslösheten vände uppåt och arbetslöshetsgraden steg till 7,8 procent (6,7 år 2019). Coronavirusepidemin har gjort det svårare för regeringen att nå målet om att öka sysselsättningen, men också försvårat bedömningen av resultaten av de sysselsättningsåtgärder som vidtagits.

I samband med budgetpropositionen enades regeringen den 5 oktober 2019 om ett sysselsättningspaket. Med regeringens sysselsättningsåtgärder eftersträvades minst 60 000 nya sysselsatta före utgången av 2023. Av de åtgärder som ingår i paketet har nedanstående genomförts under 2020. Som etappmål uppgav regeringen en ökning av sysselsättningen med 30 000 personer. Inom parentes anges den uppskattade sysselsättningseffekten av hela reformen.

Ökar sysselsättningen

- Senareläggning av den nedre gränsen för rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa (6 500–7 000 personer)
- Sänkning av avgifterna för småbarnspedagogik (2 500–3 600 personer)
- Stödreformen inom vuxenutbildningen (200 personer)
- Ändring av modellen för partiell invalid- och sjukpension (200 personer)
- Förlängning av läroplikten (1 600 personer)

Minskar sysselsättningen

- Avveckling av aktiveringsmodellen (5 000–12 000 personer)
- Ändringar i beskattningen och den sociala tryggheten (2 800–8 500 personer)

I regeringens paket ingick dessutom förenkling och förbättring av arbetskraftsservicen och ökning av sysselsättningen bland personer över 55 år. År 2020 pågick beredningen av dessa åtgärder fortfarande och genomförandet sker under de kommande åren.

Vid budgetförhandlingarna hösten 2020 ändrade regeringen sitt mål för finanspolitiken så att skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten ska stabiliseras före decennieskiftet. Enligt regeringens hållbarhetsfärdplan, som godkändes hösten 2020, förutsätter uppnåendet av målet med avseende på sysselsättningen kostnadseffektiva strukturella åtgärder som med tillräcklig säkerhet ger 80 000 nya sysselsatta. Reformerna och konsekvensbedömningarna av dem bereds våren 2021.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- [Rapport om övervakningen av finanspolitiken 2020](#), SRV
- [Översikt över den ekonomiska politiken 2020](#), Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken

Effektmål: Hållbara offentliga finanser

Måloppfyllelse: **NÖJAKTIG**

Indikatorer

- Hållbarhetsunderskottet minskar
- Förhållandet mellan statsförvaltningens finansiella nettotillgångar och BNP är stigande
- De offentliga samfundens skuldsättningsgrad minskar, procent av BNP
- Det skattemässiga underskottet är lågt

Den ekonomiska recessionen efter coronavirusepidemin och åtgärderna för att minska olägenheterna till följd av epidemin ökade avsevärt underskottet i den offentliga ekonomin i fjol. Under de närmaste åren räcker inte den ekonomiska tillväxt som kan skönjas till för att återställa saldot i de offentliga finanserna och de kommer därför att uppvisa ett klart underskott. De offentliga finanserna kommer efter recessionen att befinna sig i ett svagare läge än före epidemin.

Den offentliga skulden ökade från knappt 60 procent till nästan 70 procent i förhållande till bruttonationalprodukten 2020. Under de kommande åren torde ökningen i skuldkvoten avta i takt med att epidemin mattas av och den ekonomiska tillväxten återhämtar sig. Obalansen mellan den offentliga ekonomins inkomster och utgifter upprätthåller dock en ökning av skuldkvoten även under de kommande åren.

Statens nettoförmögenhet i förhållande till bruttonationalprodukten har försvagats. Skulderna ökade till följd av den ökade skuldsättningen på grund av coronavirusepidemin.

Tillgångarna ökade till följd av bland annat ökningen i kassan och förändringarna i egendomens värde.

Finansieringen av den offentliga ekonomin i Finland är på lång sikt i obalans. Den offentliga ekonomin har ett betydande hållbarhetsunderskott, som beräknas vara cirka 3,5 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Den största orsaken till obalansen i finansieringen är befolkningens stigande medelålder, som redan har ökat pensionsutgifterna och skapar ett betydande tryck på att öka utgifterna för vård och omsorg under de kommande årtiondena. Samtidigt utvecklas finansieringsbasen för de offentliga finanserna svagt i och med att befolkningen i arbetsför ålder förväntas minska.

Regeringen strävar efter att förbättra läget i de offentliga finanserna genom att genomföra en färdplan för de offentliga finanserna, vars riktlinjer regeringen beslutade om under 2020. Som en del av färdplanen bereder regeringen åtgärder som stärker sysselsättningen, förutsättningarna för ekonomisk tillväxt samt produktiviteten och kostnadseffektiviteten inom den offentliga förvaltningen. Dessutom lämnade regeringen sin proposition med förslag till social- och hälsovårdsreform till riksdagen i december 2020.

Det är svårt att bedöma vilka konsekvenser regeringens beslut under 2020 har för de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt. Finansministeriets uppskattning av hållbarhetsunderskottet minskade måttligt från hösten 2019 till hösten 2020.

Skatteförvaltningen gör årligen en uppskattning av storleken på momsfelet. Under de senaste åren har det inte skett någon betydande förändring i fråga om momsfelet. Enligt de nyaste tillgängliga preliminära uppgifterna låg skattefelet 2019 på cirka fyra procent av det lagenliga skatteutfallet, vilket betyder cirka 820 miljoner euro. Internationellt sett är momsfelet i Finland relativt litet. Till exempel i EU är medelvärdet 9,6 procent (förhandsbesked 2019).

Effektmål: Statsförvaltningen iakttar principerna för god förvaltning

Måloppfyllelse: **GOD**

Indikatorer

- Statsförvaltningen utgår från medborgarna
- Digitaliseringen av den offentliga förvaltningen och en god informationshantering gör de offentliga tjänsterna effektivare och bättre.

Finland har placerat sig mycket väl i internationella jämförelser av statsförvaltningens medborgarorientering. I en jämförelse av institutioner i 141 länder i [Världsekonomiska forumets konkurrenskraftsrapport 2019](#) kom Finland på första plats när det gäller bland

annat den offentliga förvaltningens prestationsförmåga och öppenhet. Finland placerade sig också först i en jämförelse av 146 länder som ingår i indexet [The Legatum Prosperity](#) och som innehåller indikatorer över bland annat kontrollen av offentlig maktutövning och förvaltningens effektivitet och icke-korruption.

Epidemin har ytterligare framhävt betydelsen av heltäckande, fungerande och tillförlitliga digitala tjänster och vikten av aktuell digital kompetens hos allmänheten. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och delegationen för digitalisering i vardagen stöder utvecklingen av digitala tjänster så att olika befolkningsgrupper kan utnyttja digitaliseringens möjligheter på lika villkor. År 2020 behöll Finland sin första plats i Europeiska kommissionens DESI-index för digital ekonomi och digitalt samhälle, som med 13 indikatorer jämför EU-ländernas digitala funktionsförmåga och dess utveckling. Finlands totala poäng 72,3 är betydligt bättre än EU-genomsnittet (52,6). Enligt resultaten har Finlands ledande ställning möjliggjorts av ett nära samarbete mellan offentlig och privat sektor och en aktiv uppstartsverksamhet. Finland placerar sig först i kategorin digital kompetens och användningen internettjänster. 76 procent av finländarna har åtminstone grundläggande digitala färdigheter och 93 procent använder internet. I kategorin digitala offentliga tjänster ligger Finland på fjärde plats. Den sämsta placeringen, nionde plats, är i kategorin överföringsförbindelser. Finland har en utmärkt täckning när det gäller mobilt bredband, men en lägre andel fasta bredbandsförbindelser.

År 2020 ökade användningen av Suomi.fi-tjänsterna betydligt jämfört med året innan. Antalet inloggningar ökade från 100 miljoner till 154 miljoner. Coronavirusepidemin och nedstängningen av samhället ökade användningen av digitala tjänster. Användningen av Suomi.fi-fullmakter fördubblades och sammanlagt 41 miljoner ärenden sköttes på företags, sammanslutningars eller på minderåriga, omyndiga eller andra personers vägnar. Antalet fullmakter i fullmaktsregistret ökade från 4 miljoner till nästan 18 miljoner. Tjänsten Fullmakter togs i bruk i allt fler e-tjänster, bland annat tjänsten Omaolo.fi för symptombedömning och tidsbokning vid misstankar om coronavirus. Cirka 540 000 personer har nu gett sitt samtycke till elektronisk kommunikation via tjänsten Suomi.fi-meddelanden. I webbtjänsten Suomi.fi fördubblades antalet användare per månad. I tjänsten skapades en servicekanal med vägledning för offren som en del av åtgärderna till följd av dataintrånget i Vastaamo.

Statens informations- och kommunikationstekniska center Valtoris viktigaste tjänster har kunnat användas multilokalt redan före coronaviruskrisen. Antalet webbmöten mer än fördubblades och antalet samtidiga fjärranslutningar steg från 8 000–10 000 per månad till som högst över 30 000. Arbetet kunde fortsätta nästan utan störningar under hela epidemåret och kundresponsen till Valtori har varit god. Under vårens undantagsförhållanden och också därefter har till exempel regeringens överläggningar, EU-förhandlingar och stora rättegångar kunnat genomföras i form av videokonferenser.

Vid Statskontoret inleddes snabbt en serviceproduktion för kostnadsstöd till företag. Den första ansökningsomgången var sommaren 2020. Där var andelen digitala ansökningar 97 procent och handläggningstiden i snitt 77 timmar. Vid handläggningen av ansökningarna har effektiviserad automation eller robotteknik använts i 80 procent av fallen. Den andra ansökningsomgången inleddes i december. År 2020 inkom nästan 17 000 ansökningar, över 4 000 företag har fått stöd och cirka 140 miljoner euro har betalats i ersättningar.

Informationshanteringsnämnden, som finns i anslutning till finansministeriet, inledde sin verksamhet. Nämndens uppgift är att främja genomförandet av förfarandena för informationshantering och informationssäkerhet och övervaka att kraven i informationshanteringslagen iakttas. Informationshanteringsnämnden publicerade rekommendationer bland annat om fullföljandet av ledningens ansvar i informationshanteringen, behandlingen av säkerhetsklassificerade handlingar, bedömningen av konsekvenserna av förändringar i informationshanteringen samt tillämpningen av bestämmelserna om informationssäkerhet. Nämnden bedömer hur informationshanteringslagen (906/2019), som trädde i kraft vid ingången av året, har genomförts i de statliga ämbetsverken, kommunerna och landskapsförbunden. En del av de svarande har redan kommit rätt långt i genomförandet av lagens krav, medan en del har börjat förbereda sig inför de ändringar som krävs.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Skatterna inom energisektorn och avfallsskatten främjar uppnåendet av målet om klimatneutralitet. De totala utsläppen från energiproduktionen sjönk med 20 procent år 2020. Utsläppen från el och fjärrvärme har trendmässigt sjunkit med 72 procent jämfört med toppåret 2003.

Den progressiva personbeskattningen jämnar ut inkomstskillnaderna mellan löntagare i Finland så att nettoinkomsterna efter skatt i den lägsta decilen i förhållande till mediannettoinkomsterna är sex procentenheter högre än bruttoinkomsternas förhållande till medianbruttoinkomsterna. Sammanlagt täckte skatter och inkomster av skattenatur 61 procent av de totala utgifterna i statsbudgeten för 2020.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata registrerar 100 procent av alla födda barn i befolkningsdatasystemet. Dessutom administrerar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata tjänsten Suomi.fi, där myndigheter erbjuder privatpersoner och företag digitala tjänster.

Statens ekonomiska forskningscentral VATT publicerade bland annat en bedömning konsekvenserna för arbetsmarknaden av det finländska försöket med basinkomst till stöd för

det politiska beslutsfattandet om social trygghet samt en undersökning om den regionala differentieringen av bostadspriserna och orsakerna till den.

På grund av den stora mängden distansarbete och webbmöten minskade statstjänstemännens resdagar till hälften jämfört med 2019. Hos Skatteförvaltningen steg andelen personkunder som sköter sina ärenden via e-tjänsten till 89 procent.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Finansministeriets bokslut 2020](#)

[Bokslut för Statens ämbetsverk på Åland 2020](#)

[Bokslut för Regionförvaltningsverket i Södra Finland 2020](#)

[Bokslut för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata 2020](#)

[Bokslut för Verket för finansiell stabilitet 2020](#)

[Statistikcentralens bokslut 2020](#)

[Tullens bokslut 2020](#)

[Statskontorets bokslut 2020](#)

[Bokslut för Statens ekonomiska forskningscentral VATT 2020](#)

[Bokslut för Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning 2020](#)

[Bokslut för Statens informations- och kommunikationstekniska center Valtori 2020](#)

[Skatteförvaltningens bokslut 2020](#)

6.4 Världens bästa offentliga förvaltning

[Strategin för reformering av den offentliga förvaltningen](#) godkändes i november 2020 och den styr hela reformen och samarbetet inom den offentliga förvaltningen på 2020-talet.

[Strategin för reformering av regionaliseringen](#) blev klar och beredningen av en lagstiftningsreform inleddes. Statens närvaro i regionerna ska framför allt grunda sig på behovet av att ordna tjänster och myndighetsverksamhet. Ett ytterligare mål är att stärka regionernas livskraft och trygghet samt statens konkurrenskraft som arbetsgivare.

Reformprogrammet för statens personalledning syftar också till att förbättra statens konkurrenskraft som arbetsgivare. Programmet har resulterat i anvisningar för att förbättra rekryteringskommunikationen och en stödmodell som gäller hatretorik i sociala medier. I samband med reformen av omställningsskyddet för statsanställda slopades de arbetskrävande tjänsteregleringarna och utbildningsersättningarna till förmån för ett enhetligt förfarande för ersättning inom omställningsskyddet.

[Den nationella strategin för offentlig upphandling](#) (statsrådets principbeslut 10.9.2020) främjar hållbarheten i de offentliga finanserna och offentliga upphandlingars samhälleliga effekter.

En central prioritering i strategin för öppen förvaltning är att främja dialogen och dialogkompetensen. Under året hördes allmänhetens upplevelser i diskussionsserien Dialoger under undantagsperioden.

Med stöd av den lagstiftning som trädde i kraft hösten 2020 har Statskontoret producerat analys- och rapporteringstjänster för statsrådet och Statens servicecenter för ekonomi- och personalförvaltning (Palkeet) för ämbetsverkskunder. Kommunernas verksamhet, ekonomi och verksamhetsmiljö belystes med hjälp av portalen tutkikuntia.fi. Den öppna informationen bidrar till att skapa en omfattande helhetsbild av kommunernas situation och utvecklingsutsikter för de närmaste åren som grund för regeringens beslutsfattande samt att stödja den offentliga debatten.

Beredningen av social- och hälsovårdsreformen framskred. Enligt regeringens proposition överförs ansvaret för ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet till de nya välfärdsområdena den 1 januari 2023.

På hösten färdigställdes [Den nationella stadsstrategin](#), som är statsrådets och städernas gemensamma syn på betydelsen av socialt hållbara, klimatsmarta och livskraftiga städer. Den skapar en gemensam vision för att utveckla städernas förutsättningar att erbjuda invånare och gemenskaper bästa möjliga livsmiljö och omvärld.

7 Undervisnings- och kulturministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

- Undervisnings- och kulturministeriets andel **7 660 mn €**

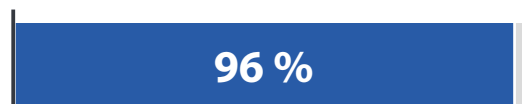

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 487 mn €
- Överföringsutgifter 6 794 mn €
- Investeringsutgifter 39 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

Användningsgrad för anslagen

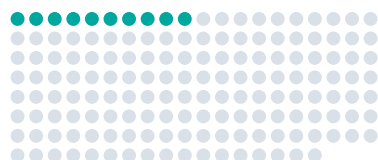
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

- Undervisnings- och kulturministeriet **2 522 årsverken**

Ämbetsverk **10** ST.

- Museiverket
- Riksarkivet
- Centret för konstfrämjande
- Nationella audiovisuella institutet KAVI
- Finlands Akademi
- Institutet för de inhemska språken KOTUS
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Celia – Biblioteket för synskadade
- Depåbiblioteket
- Utbildningsstyrelsen

Fonder **0** ST.

- Inga fonder

Affärsverk **0** ST.

- Inga affärsverk

Bolag **2** ST.

- CSC Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Hästinstitut Ab

7.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Den sjunkande nativiteten och förändringen i befolkningsstrukturen har betydande konsekvenser för verksamhetsförutsättningarna och utsikterna inom ministeriets verksamhetsområde. Förvaltningsområdets viktigaste uppgift är att säkerställa tillgång till högklassiga bildningstjänster på lika villkor och att rikta dem rätt. Den sjunkande nativiteten inverkar snabbast på småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen. När befolkningen åldras är det ytterst viktigt att värna om allas kompetens och kontinuerliga lärande. Bildningstjänsterna främjar den växande invandrarbefolkningens integration och hela befolkningens välfärd.

Ojämligheten och polariseringen ökar mellan olika befolkningsgrupper och regioner. Värde- och attitydklimatet är på väg att skärpas. Regionala, socioekonomiska och könsrelaterade skillnader samt utbildning som går i arv avspeglas på lärande och utbildningsvägar och generellt i utnyttjandet av bildningstjänster. Psykisk ohälsa har ökat bland barn och unga. Ett av de viktigaste målen inom verksamhetsområdet är att förhindra ökande ojämlikhet. Ministeriets verksamhetsområde främjar människornas förmåga att förstå och acceptera olikhet och mångfald, tryggar demokratin och yttrandefriheten samt stärker jämställdheten, likabehandlingen och den ömsesidiga respekten. Jämlika möjligheter till utbildning, kultur, hobbyer och idrott motverkar växande ojämlikhet och hårdnande värderingar och attityder. En av ministeriets viktigaste uppgifter är att bekämpa marginalisering bland barn och unga. Restriktionerna som tillgripits och eventuellt måste införas på nytt på grund av coronavirusepidemin hotar jämlikheten och välfärden.

Vetenskap och teknik stärker ekonomins förnyelseförmåga för att möjliggöra välfärd och hållbar tillväxt. Kulturens och de kreativa branschernas betydelse ökar, men coronavirusepidemin har försämrat sektorns verksamhetsförutsättningar. Kompetens, vetenskap och kreativitet spelar en central roll i utnyttjandet av tekniken. Genom teknik och digitalisering kommer utbildningens, vetenskapens, kulturens och konstens innehåll allt närmare människornas vardag. Bildningstjänsterna bidrar till att digitaliseringens positiva möjligheter tillvaratas och de negativa effekterna minskas. Den snabba tekniska omvälvningen och förändringarna i arbetslivet kräver att hela befolkningen har tillräcklig baskompetens och möjligheter till kontinuerligt lärande och till att upprätthålla sitt kunnande. De kreativa branscherna och den kreativa kompetensen stärker näringsstrukturen. För att trygga den ekonomiska och sociala välfärden måste hela befolkningens utbildnings- och kompetensnivå höjas.

Klimatförändringen och den minskande biologiska mångfalden är globala problem. Ministeriets verksamhetsområde har en viktig roll i arbetet för att lösa dem. Kunskap, vetenskap och forskning samt människornas ansvarsfulla beteende spelar en avgörande roll. Hållbar utveckling och globalt ansvar bör beaktas genomgripande på ministeriets alla verksamhetsområden.

7.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 18. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Målen uppnås inte i kärnfunktionerna på verksamhetsområdet
	Kompetensbasen kan urholkas och nivån på forskningen sjunka. Risken är att man inte reagerar tillräckligt på förändringar i omvärlden, till exempel på den demografiska utvecklingen. Konsekvenserna av coronavirusepidemin kan skada verksamheten inom undervisnings- och kulturministeriets verksamhetsområden och bildningstjänsterna. Barns och ungas välbefinnande kan försämrast. Riskerna är betydande. Riskberedskapen har säkerställts genom att främja de centrala målen i regeringsprogrammet samt rikta tilläggsinsatser till barns och ungas välbefinnande och kultur-, konst- och idrottssektorerna. Faktabaserat försöker man också förutse förändringar i omvärlden och se till att styrelementen riktas rätt.
2	Penningsspelsbolagens verksamhet och avkastningsprognoser förändras
	Finansieringens ställning och volym i styrningen av verksamhetsområdet kan försämrast. Penningsspelsbolagens avkastning kan minska varaktigt och kompensationsåtgärderna vara otillräckliga för att finansiera kultur, konst, vetenskap, idrott och ungdomsarbete. Risken är betydande. Riskberedskapen har säkerställts genom att iaktta och förutse bolagets verksamhets- och avkastningsutveckling och genom beredskap inför sjunkande avkastning. En arbetsgrupp bereder ärendet som bäst.
3	Den digitala miljön hanteras inte som en helhet
	Nivån på den samlade hanteringen av digitaliseringen, informationssystemen och informationstjänsterna kan vara otillräcklig. Insatserna riktas inte nödvändigtvis rätt och leder inte till önskat resultat. Verksamheten förnyas inte nödvändigtvis tillräckligt eller också förnyas endast vissa sektorer. Det kan förekomma överlappningar mellan projekt. Dataintrång och överbelastningsattacker kan förhindra användningen av system och datalager samt tjänster som baseras på dem. Risken är måttlig. Riskberedskapen har säkerställts genom att informationssäkerhetens tillstånd inom förvaltningsområdet och verksamhetsområdena bedömts och föregripande åtgärder vidtagits, effektiva projektledningsmetoder säkerställts och ärenden beretts i samarbete med förvaltningsområdet och intressentgrupperna.

7.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: Småbarnspedagogiken, utbildningen, forskningen, konsten, kulturen, idrotten, motionen och ungdomsarbetet förnyar samhället och stärker bildningsgrunden

Måluppfyllelse: **GOD**

Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Kommunerna uppskattar att cirka 17 300 femåringar deltar i det tredje skedet av försöket med avgiftsfri småbarnspedagogik på deltid för femåringar. Ett försök med tvåårig förskoleundervisning har inletts. Som ett led i utvidgningen av läroplikten förnyades elevhandledningen i den grundläggande utbildningen med en ny modell för intensifierad personlig elevhandledning. [Programmet för utveckling av studiehandledningen](#) för 2020–2022 offentliggjordes.

Programmen för utveckling av kvaliteten och jämlikheten inom den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken inleddes under namnet [Utbildning för alla](#). I programmet har arbetsgrupper tillsatts för att bereda åtgärder som främjar jämlikhet och positiv särbehandling inom utbildningen. [Ett programforum](#) under ledning av undervisningsministern har tillsatts som stöd för programarbetet.

Bland annat OECD:s och IEA:s internationella undersökningar bedömde lärandet och delaktigheten. [Enligt PISA-undersökningen](#) av elevernas ekonomikunskaper och relaterade bakgrundsfaktorer hade de finländska eleverna de näst bästa ekonomikunskaperna bland de deltagande länderna. Enligt TIMSS-studien (1 och 2) har de finländska eleverna goda matematiska och naturvetenskapliga kunskaper, med kunskapsskillnaderna mellan eleverna ökar. Den socioekonomiska bakgrunden påverkar elevernas resultat i både PISA och TIMSS.

Slutbedömningen och de nationella riktlinjerna för bedömningen av elevens lärande som gäller alla årskurser i den grundläggande utbildningen har setts över. Utbildningsstyrelsen har utarbetat närmare slutbedömningskriterier för grunderna för läroplanen. Kriterierna trädde i kraft vid ingången av 2021 och införs i alla grundskolor den 1 augusti 2021.

Gymnasieutbildning och yrkesutbildning

I gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen har pedagogiska hjälpmedel och pedagogik som möjliggörs av ny teknik snabbt införts delvis på grund av coronavirusepidemin. I bästa fall har undervisningen och lärandet förnyats och blivit mångsidigare. Dessutom har den personliga tillämpning som ingick i reformen av yrkesutbildningen möjliggjort individuella studievägar. En del av de studerande skulle ändå ha behövt mer närundervisning, handledning eller stöd än vad som kunde ges under undantagsförhållandena (Owal Group: [Selvitys ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanosta](#), Statens revisionsverks revisionsberättelse 2/2021: [Ammatillisen koulutuksen reformi](#) och Owal Group: [Koronavirusepidemian vaikutukset toisen asteen koulutukseen](#)).

Läropliktslagen och de lagar som har samband med den stadfästes den 30 december 2020. Läropliktslagen träder i kraft den 1 augusti 2021 en åldersklass i sänder. I framtiden upphör läroplikten när den unga fyller 18 år eller innan dess avlägger en examen på andra stadiet. Samtidigt blir utbildningen på andra stadiet avgiftsfri för studerande som omfattas av den utvidgade läroplikten. Syftet med den utvidgade läroplikten är att höja befolkningens utbildnings- och kompetensnivå, minska skillnaderna i lärandet och öka jämställdheten och jämlikheten i utbildningen samt barns och ungas välbefinnande.

Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändrades (1050/2020) så att basfinansieringens, den prestationsbaserade finansieringens och genomslagsfinansieringens andelar i yrkesutbildningen kvarstår på samma nivå som 2020. Av den kalkylerade finansieringen var 70 procent basfinansiering, 20 procent prestationsbaserad finansiering och tio procent genomslagsfinansiering. Ändringen förbättrar förutsägbarheten och stabiliteten i utbildningsanordnarnas årliga finansiering så att en högklassig yrkesutbildning kan säkerställas i hela landet.

Högskoleutbildning och forskning

Forsknings- och utvecklingsutgifternas andel av bruttonationalprodukten 2019 låg på samma nivå som 2018 (2,8 procent). Totalt 76 200 personer arbetade inom forskning och produktutveckling 2019, varav hälften i företag. Forsknings- och utvecklingspersonalens totala antal ökade med 2 300, det vill säga tre procent, från året innan. Företagens forsknings- och utvecklingspersonal ökade med fyra procent och högskolornas med tre procent. Inom den offentliga sektorn minskade forsknings- och utvecklingspersonalen med en procent. Cirka 60 procent av statsbudgetens forsknings- och utvecklingsutgifter används inom undervisnings- och kulturministeriets sektor (universitet, yrkeshögskolor och Finlands Akademi). Universitetens forskningsutgifter har ökat med cirka 200 miljoner euro och yrkeshögskolornas med cirka 95 miljoner euro 2011–2019. Budgetfinansieringens, Finlands Akademis och EU-finansieringens andel har ökat samtidigt som Business Finlands och företagens andel minskat avsevärt.

Undervisnings- och kulturministeriet avtalade med högskolorna om centrala mål och åtgärder för 2021–2024. Den växelverkande och gradvisa processen stödde beredningen och genomförandet av högskolornas strategier och främjade samarbetet mellan högskolorna och växelverkan med intressentgrupperna. Med de vidtagna åtgärderna avancerar sektorn mot målen i [visionen för högskoleutbildningen och forskningen 2030](#).

I högskolornas och undervisnings- och kulturministeriets gemensamma utvecklingsprocess bereddes åtgärder för den strategibaserade programfinansieringen i högskolornas nya finansieringsmodell. Programmen med strategibaserad finansiering för avtalsperioden 2021–2024 som stöder statsrådets högskole- och vetenskapspolitiska mål är: a) höjning av utbildnings- och kompetensnivån, b) utveckling av högskolornas digitala servicemiljö samt c) främjande av högskolornas internationalisering, utbildningsrelaterad invandring och integration (TalentBoost).

Med hjälp av en donation av Jubileumsfonden för Finlands självständighet [kapitaliserade staten universitetet](#) med 33 miljoner euro 2020 enligt forskningens genomslag. Kapitaliseringen stärker universitetens ekonomi och självständiga verksamhetsmöjligheter på lång sikt.

[En rapport om uppföljningen och utvecklingen av riktlinjerna för att främja internationaliseringen av finländsk högskoleutbildning och forskning 2017–2025](#) publicerades i februari 2020. Nätverket Team Finland Knowledge har placerat specialsakkunniga inom högskoleutbildning och forskning på åtta stationeringsorter i olika länder för att genomföra riktlinjerna, synliggöra den finländska kompetensen och stärka Finlands attraktionskraft för experter och investeringar.

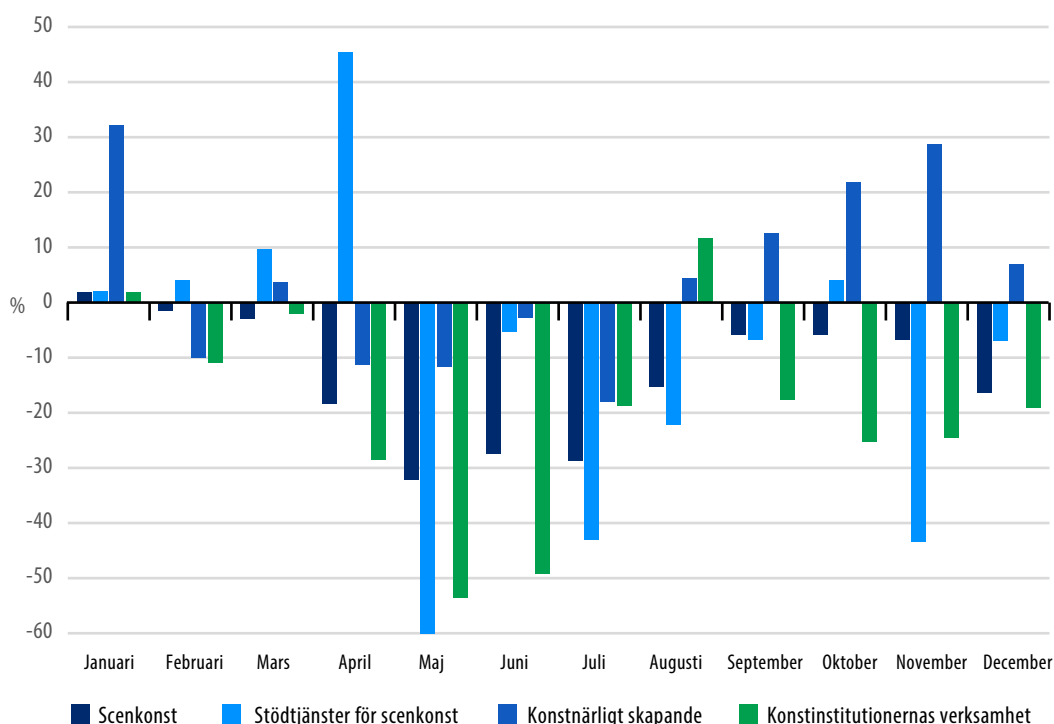
Förberedelser inleddes för att förenkla inreseprocessen för studerande. Målet är att handläggningstiden för uppehållstillstånd för internationella studerande och forskare från och med 2022 ska vara en månad i genomsnitt. En smidig tillståndprocess förbättrar Finlands attraktionskraft i kombination med åtgärderna i högskolornas internationaliseringsprogram och imagekampanjen Finland Works, som tagits fram i ett förvaltningsövergripande samarbete.

Konst och kultur

Kulturen och de kreativa branscherna hör till dem som drabbats hårdast av coronavirus-epidemin. De kreativa branscherna och kulturen i EU [förlorade 31 procent av sin omsättning](#) 2020. De enskilda branscherna scenkonst och musik förlorade 90 respektive 75 procent av sin omsättning. I Finland minskade den kombinerade omsättningen av konst, underhållning och rekreation med cirka 40 procent under det andra kvartalet 2020 och med cirka 25 procent under det tredje kvartalet jämfört med året innan. Löne- och

arvodessummorna inom scenkonsten och dess stödfunktioner samt det konstnärliga skapandet och konstinstitutionernas verksamhet minskade tydligt under våren till följd av restriktionerna, ökade när restriktionerna avvecklades på sommaren och i början av hösten och minskade delvis igen i slutet av året.

Figur 3. Förändring i löner och arvoden inom konstbranschen 2020 i förhållande till motsvarande tidpunkt året innan, %. Källa: Statistikcentralen/Skatteförvaltningens inkomstregister

Coronavirusepidemins negativa konsekvenser drabbade nästan alla kulturbranscher. Exempelvis inom musiken minskade omsättningen med 80 procent jämfört med ett normalt år ([Music Finland: Musiikkialan tilannekuva](#)). Undantaget var litteraturbranschen där ekonomin förbättrades. I museibranschen led i synnerhet huvudstadsregionens museer, där andelen utländska besökare vanligen är stor. Kulturfestivaler och kulturevenemang ställdes in från och med mars och under hela året. Evenemangsbranschen i dess helhet hör också till dem som drabbats hårdast av coronaviruset.

Anslagen för konst och kultur (485 miljoner euro) ökade i budgeten 2020 med 37 miljoner euro (varav 20 miljoner euro för renoveringen av Nationalteatern). Tilläggsbudgetar där totalt 110 miljoner euro anvisades i tilläggsfinansiering till branschen lades fram för att motverka coronavirusepidemins negativa konsekvenser. Med hjälp av tilläggsfinansieringen utlyste undervisnings- och kulturministeriet och myndigheterna inom ministeriets

förvaltningsområde statsunderstöd för konst- och kulturaktörer, sammanslutningar, kulturevenemang och den grundläggande konstundervisningen. Tilläggsfinansieringen har täckt en del av branschens förluster på grund av epidemin.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Laglighetsgranskningsberättelse 10/2018, [yliopistojen valtionrahoitus jälkiseurantaraportti 22.12.2020](#)

Effektmål: Jämställdheten, jämlikheten, förtroendet, öppenheten och stabiliteten i samhället ökar

Måluppfyllelse: **GOD**

Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Statens specialunderstöd har använts för att stödja jämlikheten i utbildningen och utveckla stödet för lärandet och barnen. Totalt 71,5 miljoner euro beviljades för kvalitetsutveckling och utveckling av jämlikheten i småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande undervisningen 2020–2021. Understödet är avsett för undervisningspersonalens och den småbarnspedagogiska personalens lönekostnader och beviljades 115 anordnare av småbarnspedagogik och 188 anordnare av förskoleundervisning eller grundläggande utbildning.

För att jämna ut effekterna av undantagsförhållandena till följd av coronaviruset läsåret 2020–2021 fördelades 84 miljoner euro i specialunderstöd till 232 anordnare av småbarnspedagogik och 300 anordnare av förskoleundervisning eller grundläggande utbildning. Understödet är avsett för att stödja barnens och elevernas utveckling, lärande och välbefinnande och utveckla den digitala verksamhetskulturen i småbarnspedagogiken. Dessutom säkerställs förutsättningarna för att stödja lärandet och utvecklingen bland de mest utsatta, i synnerhet barn med främmande språk, invandrarbakgrund samt särskilt eller intensifierat stöd. De elever som avbrutit sin grundläggande utbildning under undantagsförhållandena stöds i sitt lärande.

Specialunderstöd till ett belopp av 6,2 miljoner euro beviljades för att stärka stödet för lärandet i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen 2020–2021. Understödet är avsett för planering av utvecklingsnätverkens verksamhet. Nätverken har som mål att utarbeta undervisningsarrangemang för stödet för lärande och skolgång samt inkluderingen och planera hur de kan spridas på riksnivå. Understödet beviljades 22 anordnare av förskoleundervisning eller grundläggande utbildning.

Gymnasieutbildning och yrkesutbildning

Få barn lämnar utbildningssystemet i samband med övergången från grundläggande utbildning till utbildning på andra stadiet (gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning, ansökan till förberedande utbildningar efter den grundläggande utbildningen och ansökan till yrkesutbildning med krävande särskilt stöd). Under två procent av dem som gick ut årskurs nio våren 2020 deltog inte i någon av de ovannämnda ansökningsprocesserna. Under en procent av dem som sökte blev utan studieplats och cirka 3,5 procent tog inte emot en studieplats som de erbjudits. Andelarna motsvarade nivån under de föregående åren. En del av dem som blev utan studieplats i vårens och sommarens gemensamma ansökningar har dock kunnat få en studieplats senare på hösten genom tilläggsansökningar eller den kontinuerliga ansökan till yrkesutbildning. Övergången från den grundläggande utbildningen till andra stadiet är synnerligen effektiv.

Särskilt inom yrkesutbildningen är dock de många studieavbrotten ett problem som coronavirusepidemin enligt preliminära uppgifter har förvärrat. Signaler från olika delar av landet visar att de långvariga distansstudierna inom både gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen försvagat en del studerandes resultat och därigenom ökat kunskapsskillnaderna mellan dem. Undantagsförhållandenas negativa konsekvenser har särskilt drabbat de mest utsatta unga och studerande som även i övrigt behöver mer stöd.

Under berättelseåret utökades yrkesutbildningens undervisnings- och handledningsresurser med 80 miljoner euro. Det har emellertid varit svårt att snabbt rikta tilläggsresurserna till anställning av lärare och handledare under undantagsförhållandena. Programmet [Rätt att kunna](#) inom yrkesutbildningen, programmet för kvalitet på och tillgång till gymnasieutbildning samt den grundläggande utbildningens och andra stadiets gemensamma [utvecklingsprogram för studiehandledningen](#) eftersträvar också jämlikhet i utbildningen och minskade skillnader i lärandet.

Högskoleutbildning och forskning

Beredningen av [planen för tillgång till högskoleutbildning](#) inleddes. I utredningsarbetet granskas nuläget för jämställdheten och likabehandlingen i högskoleutbildningen, och ett förslag med mål och åtgärder för att främja tillgången utarbetas.

Våren 2020 gjordes en kort [förutredning om främjandet av jämställdhet och likabehandling vid universitet och yrkeshögskolor](#). Ett mer omfattande utredningsprojekt om jämställdhet, likabehandling och diversitet i forsknings- och utvecklingsverksamheten har inletts för att fördjupa lägesbilden.

Studiestöd

Studiepenningarna indexhöjdes med en procent den 1 augusti 2020. Dessutom höjdes måltidsstödet för högskolestuderande med 0,36 euro för att säkerställa skäliga måltidspriser.

På grund av att coronavirusepidemin försvårade studierna bereddes ändringar i studieprestationskraven, studielånskompensationen, studielånsavdraget och skolresestödet för att säkerställa de ekonomiska förutsättningarna för studierna.

Genom en ändring av studiestödslagens (65/1994) bestämmelse om tillämpningsområdet beaktades från och med den 1 januari 2021 rätten till studiestöd för medborgare i Förenade Kungariket eller deras familjemedlemmar som sökt och beviljats uppehålls rätt i Finland med stöd av utträdesavtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket.

Regeringsprogrammets mål om avgiftsfri utbildning på andra stadiet uppfylldes genom en lagändring för att utvidga rätten till skolresestöd från och med den 1 augusti 2021 så att de studerande som har rätt till avgiftsfri utbildning kan få ersättning för sina skolresor utan självrisk om skolresan är minst sju kilometer lång.

Under berättelseåret fick 324 062 personer studiestöd, vilket var 5 074 (2 procent) fler än året innan. Antalet studerande som fått statsborgen för studielån var 255 385, vilket var 5 710 fler än året innan. Studiestödsutgifterna uppgick till sammanlagt 603,4 miljoner euro, vilket är 38,7 miljoner euro mer än föregående år. Studiestödsutgifterna blev dock cirka 34 miljoner euro mindre än budgeterat eftersom skolresestödet och måltidsstödet användes i lägre grad till följd av coronavirusepidemin.

Konst och kultur

Socialt och regionalt jämlik tillgång till konst- och kulturtjänster är ett av de viktigaste målen för kulturpolitiken. På grund av coronavirusepidemin har tillgången till tjänsterna inte varit tillräckligt bra i någon befolkningsgrupp under 2020. Reformen av statsandelarna för scenkonst enligt regeringens proposition som lämnades till riksdagen kommer dock att bidra till måluppfyllelsen. Lagen om främjande av scenkonst ersätter den tidigare teater- och orkesterlagen, och tillämpningsområdet omfattar alla former av scenkonst.

Planeringen av [Finlandsmodellen](#) för att vid sidan av andra hobbyer även integrera konst och kulturhobbyer i samband med skoldagen slutfördes. Avsikten är att alla barn och unga ska ha lika möjlighet att i samband med skoldagen ha en hobby som de tycker om och som är avgiftsfri, och att etablera verksamheten i alla kommuner. Kommunerna kan ordna egna samråd eller använda svaren från den fjärde elevenkäten, som rekordantalet 195 000 barn besvarade 2020. För genomförandet av modellen reserverades tio miljoner euro, som användes för ett pilotförsök och utlysning av understöd.

Det anordningstillstånd som ger rätt till lektionsspecifik statsandel för grundläggande konstundervisning beviljades 13 nya utbildningsanordnare, och de tidigare tillstånden för fem utbildningsanordnare utvidgades. En arbetsgrupp lämnade ministeriet ett förslag om riktlinjer och åtgärder för att öka delaktigheten och samhällsdeltagandet bland personer med utländsk bakgrund och främja dialogen och förståelsen mellan olika kulturer och befolkningsgrupper genom konst och kultur.

För utvecklingsuppgifter enligt lagen om kommunernas kulturverksamhet beviljades 1,3 miljoner euro. Utvecklingsuppgifterna stöder uppfyllandet av lagens mål och lagstadgade uppgifter i synnerhet i kommuner med små resurser för genomförandet av uppgifterna.

Idrott och motion

Undervisnings- och kulturministeriet förnyade kriterierna för statsunderstöd till idrottsfrämjande organisationer. Samhällsansvarets vikt ökade vid prövningen av statsunderstöds belopp, och fler kriterier infördes. Undervisnings- och kulturministeriet understödde riksomfattande och regionala idrottsfrämjande organisationer med över 42 miljoner euro i allmänna understöd. Till projekt som främjar jämställdheten och likabehandlingen i idrottsfrämjande organisationer utdelades över 700 000 euro i specialunderstöd. Etiska åtgärder inom motion, idrott och elitidrott stärktes genom understöd till verksamheten vid Finlands centrum för etik inom idrotten (FCEI).

I 11 500 lokala föreningar deltar 1,5 miljoner människor i idrottsrelaterad civilsamhällesverksamhet. Utvecklingsstödet för föreningsverksamhet har förbättrat barns och ungas möjligheter att delta i lågtröskelhobbyer i motions- och idrottsföreningar. År 2020 beviljades totalt 2,3 miljoner euro i träningsstipendier för 264 idrottare i sommar- och vintergrenar.

Unga

I genomförandet av det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitik (RUNGPO) 2020–2023 beaktas de ungas skilda utgångspunkter, bland annat etniskt ursprung, språk, kön och funktionsförmåga, och programmet främjar alla ungas lika möjligheter. En könskonsekvensbedömning genomförs som ett led i planeringen av åtgärderna. Programmet innehåller också en uttrycklig åtgärdsdel för att motarbeta diskriminering av unga.

Det viktigaste målet för Finlandsmodellen för hobbyer är att öka barns och ungas välmående. Avsikten är att det ska vara möjligt för alla barn och unga att i samband med skoldagen ha en hobby som de tycker om och som är avgiftsfri. Lanseringen och genomförandet av Finlandsmodellen inleddes i slutet av 2020.

Barns och ungas fritidsintressen understöddes också med budgetmedel från penningsspelsverksamheten i form av cirka tre miljoner euro i statsunderstöd som beviljades regionalt och lokalt via regionförvaltningen. Understöden riktades till kommuner, församlingar och lokala sammanslutningar som erbjuder ungdomstjänster för regelbunden och målinriktad hobbyverksamhet för barn och unga under läsåret och för skolornas lägerverksamhet dagtid under skolloven. Målet var fler jämlika hobbymöjligheter, starkare gemenskap och större deltagande samt nya, mångsidiga upplevelser för barn och unga tillsammans med jämnåriga.

Effektmål: Hela befolkningens utbildnings- och kunskapsnivå stiger och främjar sysselsättningen, välfärden och förnyelse av ekonomin

Måluppfyllelse: **GOD**

Gymnasieutbildning och yrkesutbildning

Under berättelseåret påverkade coronavirusepidemin i synnerhet unga som skulle avlägga yrkes- eller studentexamen och deras framtida [sysselsättnings- och studiemöjligheter](#). Inom yrkesutbildningen fördröjdes utexamineringen av problem med organiseringen av yrkesprov och utbildning på arbetsplatser under undantagsförhållandena. I gymnasieutbildningen försvårade undantagsförhållandena organiseringen av vårens studentskrivningar och krävde att provdagarna komprimerades. Det ledde till att antalet omtagningar ökade betydligt på hösten. Studenternas ansökningsprocess till fortsatt utbildning var också förknippad med många utmaningar som hade samband med att högskolornas antagningsreform genomfördes under undantagsförhållandena.

Undervisnings- och kulturministeriet delade ut 17 miljoner euro i till anordnarna av gymnasieutbildning och 30 miljoner euro till anordnarna av yrkesutbildning i tilläggsfinansiering för att jämna ut effekterna av undantagsförhållandena på grund av coronavirusepidemin. Tilläggsfinansieringen användes mångsidigt bland annat för att åtgärda olika luckor i lärandet, öka studiehandledningen och stödja lärandet och livshanteringen individuellt på andra sätt. [Utvecklingsprogrammet Rätt att kunna](#) som ska förbättra kvaliteten och jämlikheten i yrkesutbildningen inleddes sommaren 2020. Programmet syftar till att alla yrkesstuderande ska få en gedigen yrkeskompetens och goda grundläggande färdigheter för arbetslivet, livet i övrigt och det livslånga lärandet. Programmet för kvaliteten på och tillgången till gymnasieutbildning bereddes för att kunna inledas i början av 2021. Programmet innehåller regeringsprogrammets mål bland annat om att stärka demokratifostran och förebygga mobbning.

Högskoleutbildning och forskning

Högskolornas [urvalsreform](#) trädde i kraft. Antagningen till fler än hälften av studieplatserna gjordes utifrån sökandenas betyg. Preliminär statistik visar att antagningsgraden för förstagångssökande gradvis har ökat i förhållande till antagningen av studerande som ansökt tidigare. På grund av coronavirusepidemin valde högskolorna våren 2020 studerande utifrån deras betyg och ordnade urvalsprov genom undantagsarrangemang i två steg huvudsakligen på distans.

Åren 2021–2024 anvisas universiteten årligen cirka 40 miljoner euro och yrkeshögskolorna cirka sex miljoner euro av den strategibaserade programfinansiering som ingår i högskolornas statliga finansiering för programmet för höjning av utbildnings- och kompetensnivån. Allokeringarna för 2021–2022 gjordes hösten 2020 och finansieringen betalas ut enligt den faktiska antagningen. Antalet nybörjarplatser utökades med högskolornas strategiska finansiering och med ett extra engångsanslag på 124 miljoner euro i den fjärde tilläggsbudgetpropositionen 2020 för att minska coronavirusepidemins negativa konsekvenser. [Totalt fördelades drygt 10 200 extra nybörjarplatser](#). Arbetslivets akuta behov hanterades genom tidsbundna ökningar av studieplatserna bland annat inom småbarnspedagogik, informations- och kommunikationsteknik och i sjukskötarutbildningen. Fem yrkeshögskolors och fyra universitets [utbildningsansvar utvidgades](#).

Läraryrkesutbildningsforumet inledde hösten 2020 en översyn av det nationella utvecklingsprogrammet för läraryrkesutbildningen i samarbete med högskolorna och intressentgrupperna. [Utvecklingsprogrammet för läraryrkesutbildningen](#) genomförs i projekt och nätverk som bland annat tagit fram modeller för att förnya strukturen, innehållet och förfarandena i läraryrkesutbildningen. Läromedel för alla utbildningsstadier finns i [Biblioteket för öppna lärresurser](#). Prognostiseringsarbetet om lärare främjades genom publiceringen av resultaten från datainsamlingen [Lärarna och rektorerna i Finland 2019](#) hösten 2020. En separat nationell utredning om den svenskspråkiga utbildningen inleddes. En av ministeriet tillsatt utvecklingsgrupp för de samiska språken och undervisningen på samiska lät göra en utredning av [tillgången på och utbildningsvägarna för samiskspråkig undervisningspersonal och samiskspråkig personal inom småbarnspedagogiken](#), som ska utgöra grunden för förslag för att stärka de samiska språken och tillgången på samiskspråkig undervisningspersonal och personal inom småbarnspedagogiken. OECD:s internationella studie om undervisning och lärande [TALIS 2018 \(Teaching and Learning International Survey\)](#) undersökte lärarnas och rektorernas uppfattningar om sin egen professionella utveckling, skolans arbetsklimat och ledarskap samt deras inverkan på undervisningen och lärandet.

Coronavirusepidemin påverkade de internationella studerandena och utbytesstudierna. De finländska högskolornas studentutbyten fortsatte under höstterminen 2020, men coronavirussituationen har väsentligt minskat antalet inresande och utresande utbytesstuderande. På grund av coronavirusepidemin fick de studerande möjlighet att under det

första läsåret anmäla sig som frånvarande om personen är förhindrad att inleda sina studier på grund av ett myndighetspåbud i anslutning till covid-19-epidemin eller av något annat vägande skäl i anslutning till epidemin.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade ett specialunderstöd på 20 miljoner euro till högskolornas digitala vision 2030 som ska öppna de nationella datalagren för lärandet för individerna och samhället och på det sättet göra Finland världsledande inom flexibelt lärande. Till genomförandet av den digitala visionen anvisas också 4,4 miljoner euro per år i strategibaserad programfinansiering under avtalsperioden 2021–2024.

Undervisnings- och kulturministeriet delade ut 17,5 miljoner euro till högskolorna [för utbildningar som förbättrar sysselsättningen och för handlednings-, rådgivnings- och stödtjänster](#). Finansieringen riktades särskilt till utbildningsprojekt som avhjälper bristen på kompetent arbetskraft inom social- och hälsovården, småbarnspedagogiken, byggbranschen och teknikbranschen. Finansieringen beviljades som en del av en utlysning för främjande av kontinuerligt lärande.

Under epidemin har dessutom olika stödåtgärder genomförts relaterade till bland annat studiemotivation, handledningsstöd och tillgång till öppen högskoleundervisning. Den fjärde tilläggsbudgeten 2020 innehöll [ett anslag på tio miljoner euro för universiteten och yrkeshögskolorna](#) för att öka den öppna högskoleundervisningen och befria personer utanför utbildningssystemet och arbetslivet från avgifter. Målgrupper var bland annat personer som permitterats på grund av coronakrisen, arbetslösa samt personer som inte antagits till högskolornas examensutbildning.

Av anslaget i den fjärde tilläggsbudgeten 2020 utlystes sex miljoner euro i specialunderstöd för högskolor, studentkårer och studerandekårer [för att stödja studerandenas välbefinnande och handledning](#). Beslut om dessa understöd fattades i början av 2021. [Nationella centret för utbildningsutvärdering \(NCU\)](#) har konstaterat att de exceptionella distansundervisningsarrangemangen bland annat påverkade studerandenas upplevda belastning. Åbo universitets projekt Invest visade att [distansundervisningen försämrade lärandet](#).

Det kontinuerliga lärandet

Undervisnings- och kulturministeriet samordnar beredningen av den förvaltningsöver-skridande parlamentariska reformen av det kontinuerliga lärandet. Riktlinjerna för reformen blev klara den 17 december 2020. Målet stöddes med 20 miljoner euro i den egentliga budgeten för projekt som snabbt svarar på kompetensbrist på arbetsmarknaden och stöder målen med sysselsättningsförsöket i kommunerna och utvecklingen av regionala handlingsmodeller, samt 2,5 miljoner euro för kommunernas kompetenscenter

för invandrare. I den fjärde tilläggsbudgeten anvisades 20 miljoner euro för åtgärder för kontinuerligt lärande, tio miljoner euro för öppen högskoleundervisning och 0,5 miljoner euro för en förutredning om en digital servicehelhet för kontinuerligt lärande. På hösten inleddes beredningen för att inrätta ett servicecenter för kontinuerligt lärande och sysselsättning. Uppföljningen av effekten av åtgärderna för kontinuerligt lärande utvecklas som en del av den parlamentariska reformen.

Enligt de riktlinjer som godkändes i december 2020 tar Finland stegvis i bruk en digital servicehelhet för kontinuerligt lärande som består av bland annat kartläggning och identifiering av kunnskap, handledningstjänster, ansöknings- och studieutbudstjänster samt datalager kopplade till de här tjänsterna. Genomförandet av högskolornas digitala vision är en viktig del av utvecklingen av den digitala tjänstemiljön.

Effektmål: Nivån på forskningen och forskningens genomslag förbättras och förutsättningarna för forsknings-, innovations- och utvecklingsverksamhet stärks

Måluppfyllelse: **GOD**

Högskoleutbildning och forskning

Den nationella färdplanen för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten godkändes i april 2020. FUI-färdplanen innehåller tre strategiska utvecklingsområden: **kompetens, en ny partnerskapsmodell och den innovativa offentliga sektorn**. Planeringen och pilottestningen av en ny flexibel partnerskapsmodell inleddes sommaren 2020. Regeringen anvisade ett engångsanslag på 156 miljoner euro för pilotförsöket med partnerskapsmodellen till Finlands Akademi och Business Finland. Av finansieringen anvisades 25 miljoner euro till samarbetet som gäller partnerskapen och resten till FUI-åtgärder som stöder partnerskapsmodellen. Finlands Akademi och Business Finland samarbetar om pilottestningen av partnerskapsmodellen.

Kommittén för forskningens infrastrukturer vid Finlands Akademi (FIRI) uppdaterade **vägvisaren för de nationella forskningsinfrastrukturerna 2021–2024**. Till vägvisaren valdes 29 infrastrukturer. Kommittén genomförde 2020 engångsutlysningen Forskningsinfrastrukturer som samarbetsplattformar (20 miljoner euro) för att stödja utvecklingen av forskningsinfrastrukturen i samarbete med näringslivet. Den sista fasen i uppdateringen av den nationella datahanterings- och beräkningsutrustningen slutfördes och togs i bruk i CSC:s datacentral i Kajana. Beslutet om att köpa den **uropeiska superdatorn EuroHPC (LUMI)** fattades 2020 och datorn kommer att tas i bruk 2021.

Coronavirusepidemin påverkade sättet att bedriva forskning, publiceringshastigheten, föremålen för forskningen och beslutsfattarnas informationsbehov. Som svar på de nya informationsbehoven och för att utveckla expertisen genomförde Finlands Akademi två utlysningar med direkt koppling till behandlingen av covid-19 och bekämpningen av smittspridningen: [specialutlysningen för covid-19-forskning](#) och [specialutlysningen för covid-19-vaccin- och läkemedelsutveckling](#). Forskningens betydelse för beslutsfattandet accentuerades när snabba beslut måste fattas för att hantera epidemin. På uppdrag av undervisnings- och kulturministeriet lade forskarna fram forskningsbaserade synpunkter om coronavirusepidemins konsekvenser och nödvändiga åtgärder samt om coronavirusets effekter särskilt på unga i övergångsskedet mellan andra stadiet och högskolenivån.

De minskade penningsspelintäkterna kompenseras 2020 med totalt 34,2 miljoner euro till förmånstagarna inom forskningen.

Effektmål: Konst och kultur skapas, produceras och utnyttjas mångsidigt och kulturarvets mångfald skyddas

Måluppfyllelse: **GOD**

På grund av coronavirusepidemin försvårades konstens och kulturens verksamhetsförutsättningar drastiskt. Antalet arbetslösa i de kreativa branscherna ökade under det andra kvartalet 2020 med nästan 60 procent jämfört med motsvarande tidpunkt året innan. När restriktionerna avvecklades under det tredje kvartalet minskade antalet arbetslösa något, men förblev på en hög nivå ([Statistikcentralen](#), [Kulturstatistikens tabelltjänst](#)). En stor del av kulturarbetarna är frilansar och förlorade alla eller nästan alla uppdrag.

En färdplan utarbetades i samarbete med arbets- och näringsministeriet för att förbättra verksamhetsförutsättningarna för arbetskraften och aktörerna i de kreativa branscherna. Konstnärstipendierna nivåhöjdes med 1,4 miljoner euro. [Enligt en utvärdering av försöket med utställningsarvode för konstnärer](#) har utställningsarvodena förbättrat bildkonstnärernas ekonomiska ställning, och rapporten rekommenderar att systemet införs permanent. En utvärdering av expert- och serviceämbetsverket Centret för konstfrämjande Taïke inleddes.

Konst- och kultursektorerna är starkt publikberoende, och därför påverkade de publikrestriktioner som infördes på grund av coronavirusepidemin både aktörernas ekonomiska situation och konst- och kulturpubliken. De föregående årens positiva utveckling i besökarantalet på olika kulturevenemang avstannade dramatiskt till följd av nedstängningarna och begränsningarna. Antalet museibesök hade stigit till 7,9 miljoner 2019, men sjönk nu till 4,5 miljoner. Besökarantalet har rasat ännu mer i konstbranscherna. Antalet biografbesökare föll från cirka 8,4 miljoner till 3,9 miljoner. Beställvideotjänster och filmkonsumtion

på nätet ökade däremot explosionsartat och till exempel filmerna i Nationella audiovisuella institutets samlingar sågs i den digitala kulturarvstjänsten Finna cirka 2,5 miljoner gånger. Besöken i tjänsten Finna ökade med totalt cirka en miljon till 44,2 miljoner besök. Besöken har nästan fördubblats jämfört med 2017.

För att stärka konstens välfärdseffekter inrättades en arbetsgrupp i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet med målet att bland annat bygga upp bestående rutiner mellan ministerierna och ersätta projektfinansieringen med en mer bestående finansieringsbas.

Ett projekt för ett nytt arkitektur- och designmuseum bereddes i samarbete med Helsingfors stad för att stärka sektorns infrastruktur. [Ett förslag till arkitekturpolitiskt program](#) utarbetades med målet att bland annat stärka Finlands attraktionskraft för arkitekturturister och samarbetet mellan aktörer som påverkar den byggda miljön. Revideringen av lagen om fornminnen inleddes, och utvecklingsprojekt för det statistiska underlaget och faktaunderlaget i kommunernas kulturverksamhet och konst- och kultursektorn inleddes.

Effektmål: Det aktiva medborgarskapet och den aktiva livsstilen stärks

Målpuppfyllelse: **NÖJAKTIG**

Konst och kultur

På grund av coronavirusepidemin förblev konstens och kulturens effekter för ett aktivt medborgarskap och en aktiv livsstil begränsade då konst- och kulturlokaler stängdes och publikmängderna begränsades. Även möjligheterna till självständiga konst- och kulturupplevelser var begränsade. I en del kommuner är äldre den viktigaste målgruppen för kulturverksamheten, och för dem skulle de positiva effekterna för hälsan och välbefinnandet ha varit särskilt viktiga.

Idrott och motion

[Förändring i rörelse! – Nationell strategi för motion som främjar hälsan och välbefinnandet 2020](#) förbättrade motionsmöjligheterna för dem som rör på sig för lite. Ett gemensamt idrottspolitiskt samarbetsorgan för statsrådet och de idrottsfrämjande organisationerna inrättades i enlighet med regeringsprogrammet och den idrottspolitiska redogörelsen.

Programmet Skolan i rörelse utvidgades till programmet [I rörelse](#) som omfattar motionsfrämjande program för alla livsskederna. År 2020 inleddes det nya programmet [Familjen i rörelse](#). Programmen [Småbarnspedagogiken i rörelse](#), [Skolan i rörelse](#) och [Studier i rörelse](#) har ökat barnens, de ungas och personalens kunskaper och delaktighet i arbetet för att införa mer fysisk aktivitet i småbarnspedagogiken, skolan och studierna.

I slutet av 2020 deltog cirka 2 690 verksamhetsställen i 218 kommuner i Småbarnspedagogiken i rörelse (58 procent av hela småbarnspedagogiken), cirka 2 070 grundskolor (91 procent av skolorna) i 288 kommuner (93 procent av kommunerna) i Skolan i rörelse och över 350 läroanstalter (59 procent av gymnasierna, 51 procent av yrkesläroanstalterna, 36 procent av högskolorna) i Studier i rörelse. Sammanlagt omfattades över en miljon barn och unga av åtgärderna.

Det motionsfrämjade arbetet bland den vuxna befolkningen i arbetsför ålder fortsatte med det nya programmet [Vuxna i rörelse](#) (tidigare I form för livet). Programmets uppgift är att höja den fysiska aktivitetens status i samhället och göra attityderna till fysisk aktivitet positivare. År 2020 tillhandahöll 142 kommuner förvaltningsövergripande motionsrådgivning och antalet Motionärens Apotek var 207.

Den fysiska aktiviteten bland äldre främjades med hjälp av programmet [Äldre i rörelse](#) som lanserades i april 2020. I kommunerna som deltog i programmen Kraft i åren (30) och Äldre i rörelse (30) och på landskapens nätverksträffar (29) utvecklades och tillämpades idéer för motion under undantagsförhållandena.

[Move!](#)-mätningarna 2020 visar att femte- och åttondeklassarnas uthållighet har försämrats. Resultaten visar att en stor del av eleverna har en så dålig uthållighet att deras hälsa och funktionsförmåga kan äventyras, och att eleverna kan ha svårigheter att klara vardagliga aktiviteter utan att bli trötta. Det förekommer också stora regionala skillnader i femte- och åttondeklassarnas fysiska funktionsförmåga.

Drygt en tredjedel (38 procent) av alla barn och unga i åldern 7–15 år rörde på sig enligt motionsrekommendationerna. Strax över hälften av alla barn och unga i åldern 9–15 år deltog minst en gång i veckan i evenemang som ordnas av en idrottsförening ([LIITU 2018](#)). Idrott och motion på egen hand är vanligt – 88 procent av 6–29-åringarna utövar någon form av motion eller idrott ([undersökningen om barns och ungas fritid 2018](#)). Enligt undersökningen LIITU (2018) uppgav 91 procent av alla barn och unga att de idrottar eller motionerar på egen hand minst en gång i veckan. För barn under skolåldern utvecklades 2020 ett nationellt uppföljningssystem för den fysiska aktiviteten ([studien PIILO](#)).

Motionsrekommendationerna för vuxna uppnåddes av 39 procent av männen och 34 procent av kvinnorna. Bland äldre (över 80 år) uppnådde 13 procent av männen och 9 procent av kvinnorna den rekommenderade mängden uthållighets- och styrketräning. Cirka en tredjedel av männen och en fjärdedel av kvinnorna motionerade på fritiden ([FinHälsa 2017](#)).

Unga

Det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik ([RUNGPO](#)) som statsrådet godkände i slutet av 2019 innehåller tre ungdomspolitiska målhelheter som ska uppnås 2020–2023. Nästan alla mål och åtgärder i programmet har inletts 2020 och en del har redan framskridit tydligt.

Kompetenscentren på ungdomsområdet och deras rätt till statsunderstöd godkändes i enlighet med prioriteringarna och riktlinjerna i det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik för 2020–2023. Kompetenscentren på ungdomsområdet har i uppgift att utveckla och främja kompetensen och sakkunskapen på ungdomsområdet genom att producera expert- och andra tjänster och sammanställa, tillämpa och sprida information om unga, ungdomsarbetet och ungdomspolitiken. Verksamheten har inletts under 2020 och de åtgärder som avtalats i samband med resultatstyrningen har vidtagits.

Enligt [Ungdomsbarometern 2018](#) upplever 75 procent av de unga att de är en del av det finländska samhället. Andelen är oförändrad jämfört med året innan. De flesta kommuner (98 procent) har ett ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp i enlighet med kommunallagen ([Nuorisotilastot.fi](#)/Regionförvaltningsverket: Utvärdering av basservicen, enkät till de ansvariga ungdomsarbetarna om delaktigheten).

Cirka tre fjärdedelar av åttonde- och niondeklassarna och de unga i gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen upplever att de kan påverka vissa frågor i sin omvärld. Cirka 66 procent av de unga i samma grupp känner att deras dagliga aktiviteter är meningsfulla ([Institutet för hälsa och välfärd, enkäten Hälsa i skolan 2019](#)).

Statsunderstöden och kompetenscentrens målstyrda verksamhet stärkte de unga socialt genom ungdomsverkstäder, uppsökande ungdomsarbete och ungdomscentrens NUOTTA-träning som en del av ungdomsgarantin.

I indikatorenkäten Sovari beskriver de unga hur deras livshantering stärkts. De unga lyckas strukturera sina framtidsplaner, tror på att de kan uppnå sina mål och klarar av att kämpa vidare trots motgångar, och de har verktyg för att uppnå sådant som är viktigt för dem. ([Sovari – mätare av social förstärkning](#)). Resultaten från Sovari visar att det uppsökande ungdomsarbetet har lyckats bra med att följa principerna om god kontakt, konfidentialitet samt tillgång till hjälp och stöd. Verkstadsverksamheten har erbjudit meningsfullt arbete och meningsfulla uppgifter, upplevelser av delaktighet, gemenskap, högklassig arbetshandledning och individuell handledning. De ungas samlade bedömning av det uppsökande ungdomsarbetet var 4,6 (N=1 508) och av verkstadsverksamheten 4,3 (N=4 651, på en skala från 1 till 5). Enligt Sovari upplever 94 procent av de unga i det uppsökande arbetet och 92 procent av dem som får verkstadsträning att de stärkts socialt under sitt deltagande ([Sovari – mätare av social förstärkning](#)).

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Undervisnings- och kulturministeriet utarbetade [riktlinjer för hållbar utveckling](#) för sitt förvaltningsområde till stöd för det nationella Agenda 2030-arbetet. Riktlinjerna anger de åtgärder som behöver vidtas under de närmaste åren i ministeriets interna verksamhet, styrningen av förvaltningsområdet och samarbetet med det civila samhället. Arbetet samordnas av ministeriets interna arbetsgrupp för hållbar utveckling.

Väsentliga element i arbetet för hållbar utveckling är de projekt som nämns i regeringsprogrammet och statsrådets redogörelse om Agenda 2030 för att svara mot olika utvecklingsbehov i samhället, bland annat

1. stärkandet av det kontinuerliga lärandet ([riktlinjer 2020](#)),
2. [arbetet med en utbildningspolitisk redogörelse](#) (klar 2021),
3. utvecklingsprogrammet för kvalitet och jämlikhet inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen [Utbildning för alla](#) (2020–2022),
4. programmet för kvalitet och jämlikhet i yrkesutbildningen [Rätt att kunna](#) (2020–2022),
5. [arbetet med planen för tillgång till högskoleutbildning](#) (klar 2021),
6. det riksomfattande [programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik 2020–2023](#) (RUNGPO),
7. [Finlandsmodellen för hobbyverksamhet](#) (förslag 2020),
8. genomförandet av [den idrottspolitiska redogörelsen](#),
9. beredningen av förslag för att stärka kulturens välfärdseffekter (klara 2023),
10. [statsandelsreformen för scenkonsten](#) (lag 1082/2020) och
11. förslaget till [arkitekturpolitiskt program](#) (bereddes 2020).

Projekten bidrar till flera av målen för hållbar utveckling, bland annat jämlikhet, likabehandling, delaktighet och fysiskt och psykiskt välbefinnande samt till kvaliteten på de kunskaper och färdigheter som utgör fundamentet för samhällets bildning.

En justering av principerna för ministeriets statsunderstöd inleddes för att bättre beakta hållbar utveckling. I synnerhet inom kultur-, idrotts- och ungdomspolitik är stödet till organisationerna ett viktigt styrmedel. Ministeriet kräver att de idrottsfrämjande organisationerna förbinder sig att agera på ett ansvarsfullt sätt. Flera utlysningar av statsunderstöd genomfördes tack vare den exceptionella tilläggsfinansieringen. De riktades också till aktörer i konst- och kultursektorn och anordnare av grundläggande konstundervisning eftersom kulturen och de kreativa branscherna hör till dem som lidit mest av coronavirusepidemin.

I [avtalen](#) med högskolorna är hållbar utveckling en av utgångspunkterna för högskolornas verksamhet perioden 2021–2024. Som ett tecken på sitt engagemang offentliggjorde [Finlands universitetsrektors råd UNIFI](#) och [Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene](#) år 2020 ambitiösa handlingsprogram för att främja hållbar utveckling, samhällsansvar och regeringens mål om klimatneutralitet. Finlands Akademi har också kartlagt klimatrelaterad kompetens och anvisat tio miljoner euro för bekämpning av klimatförändringen och anpassning till den. Hållbar utveckling är också utgångspunkten för resultatavtalen med ministeriets institutioner och ämbetsverk 2020–2023.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Undervisnings- och kulturministeriets bokslut 2020](#)

[Utbildningsstyrelsens bokslut 2020](#)

[Finlands Akademis bokslut 2020](#)

[Riksarkivets bokslut 2020](#)

[Bokslut för Institutet för de inhemska språken 2020](#)

[Museiverkets bokslut 2020](#)

[Depåbibliotekets verksamhetsberättelse 2020](#)

8 Jord- och skogsbruksministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

● Jord- och skogsbruksministeriets andel **3 349 mn €**

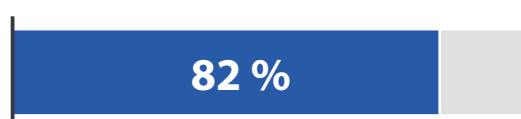

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 279 mn €
- Överföringsutgifter 2 452 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

Användningsgrad för anslagen

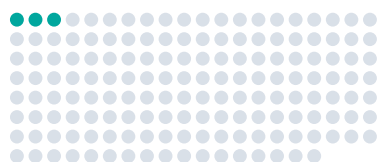
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

● Jord- och skogsbruksministeriet **4 065 årsverken**

Ämbetsverk **3** ST.

- Naturresursinstitutet
- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket

Fonder **2** ST.

- Gårdsbrukets utvecklingsfond Makera
- Interventionsfonden för jordbruket Mira

Affärsverk **1** ST.

- Forststyrelsen

Bolag **0** ST.

- Inga bolag

8.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Hanteringen av störningssituationer i de strategiska uppgifter som förvaltningsområdet ansvarar för lyckades. Under coronavirusepidemin har livsmedels- och vattenförsörjningen fungerat och en lägesbild av konsekvenserna har kunnat skapas på ett proaktivt sätt. För företag som drabbades av epidemin bereddes ett nationellt stödprogram.

För att få tillräckligt med säsongsarbetskraft gjordes stora ansträngningar i samarbete med näringslivet, olika förvaltningsområden och organisationer. Anvisningar om hur man ska agera i epidemier togs fram i samarbete med olika aktörer. Förberedelser för att smittan sprider sig till mink- och mårhundsfarmer vidtogs. Skötseln av uppgifterna stärktes genom att personalresurser överfördes från mindre brådskande uppgifter till hantering av störningssituationer.

Extrema väderfenomen blir vanligare till följd av klimatförändringen. Livsmiljöerna, artbestånden och den årtliga mångfalden för såväl vilda som odlade djur och växter förändras till följd av uppvärmningen. Vegetationszonerna förskjuts norrut. En uppdaterad prognos för referensnivån för brukad skogsmark i Finland fastställdes under berättelseåret som en del av genomförandet av EU:s förordning om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF). Referensnivån för brukad skogsmark gäller inte enskilda skogsägare eller industriföretag utan den påverkar kalkylmässigt hur EU:s klimatmål kan uppnås på statsnivå. Det kommande programmet för klimativänlig mat som syftar till att minska klimatavtrycket från den mat som konsumeras samt ge allmänheten bättre insikter i livsmedelsproduktionen.

Naturresursernas knapphet ökar globalt, vilket skapar behov av att utveckla mer resurseffektiva sätt att utnyttja dem. De sinande icke-förnybara naturresurserna skapar efterfrågan på alternativ som är hållbart tillverkade av förnybara råvaror.

Målet för den europeiska gröna giv som kommissionen lagt fram (Green Deal) är att EU ska vara klimatneutralt före 2050. Syftet med strategin Från jord till bord och biodiversitetsstrategin som ingår i programmet är att förbättra hållbarheten i EU:s livsmedelssystem på ett rättvist, hälsofrämjande och miljövänligt sätt samt att stärka den biologiska mångfalden.

För att säkerställa en hållbar och konkurrenskraftig produktion behövs snabbt nya tekniska lösningar inom både naturresursekonomin och livsmedelsproduktionen. De centrala målen för ny teknik och kompetens är att förbättra produktiviteten och resurseffektiviteten samt sänka produktionskostnaderna. Samtidigt är det möjligt att utveckla nya slags tjänster och produkter som tillför allt högre mervärde. Positionering och teknik för geografisk information skapar förutsättningar för ett effektivt utnyttjande av ny teknik. Nya krav

ställs på informationens kvalitet och interoperabilitet samt på god informationshantering och informationssäkerhet. Ett effektivt utnyttjande av information och teknik förutsätter ny kompetens av aktörerna.

När landsbygden avfolkas förfaller infrastrukturen, bland annat den ekonomiska grunden för väg-, vattenförsörjnings- och telekommunikationsnätet, vilket innebär utmaningar för utvecklingen av landsbygden. Urbaniseringen och den åldrande befolkningen bidrar till att regionstrukturen förändras. Granskningen av befolkningsutvecklingen blir mångsidigare när man utöver antalet permanenta invånare också beaktar säsongsinvånare.

Multilokalitet innefattar flyttning, arbetspendling, utförande av arbete utanför boendeor- ten och boende på flera olika orter. Detta gör bilden av växande regioner och regioner på tillbakagång mångsidigare. Trots att multilokalitet i fråga om boende och arbete har blivit allt vanligare beaktas effekterna ännu inte tillräckligt i beslutsfattandet och planeringen i samhället eller i statistikföringen av befolkningens mängden. Under coronavirusepidemin är möjligheten att arbeta och bo på flera platser särskilt viktig. Snabba och säkra dataförbin- delser är nödvändiga.

8.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 19. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Risker till följd av klimatförändringen och den minskade mångfalden
	Anpassningen till klimatförändringen är nära kopplad till den nationella beredskapen och riskbedömningen. Rekommendationerna till anpassningsåtgärder för jord- och skogsbruket, vilt-, fiskeri-, ren- och vattenhushållningen uppdateras. På marknaden finns försäkringsprodukter för skörde- och skogsskador samt översvämnings- och skadepåfall på fastigheter och lösöre. Medvetenheten om hur extrema väderfenomen och störningar i eldistributionen påverkar livsmedelsproduktionens kontinuitet har ökat. Varningssystemet för översvämnings- och torka samt beredskapen för översvämningsrisker och störningar i vattentjänsterna förbättras. Utarmningen av mångfalden hotar produktionen av ekosystemtjänster. På nationell nivå gäller riskerna slutlig artförlust, men till exempel en försämring av den genetiska mångfalden kan med tiden medföra en risk för att arvs massa som är anpassad till att klimatet förändras går förlorad. Om den biologiska mångfalden inte beaktas i beslutsfattandet och i åtgärderna för hållbar skötsel och användning av naturresurser, försämrars acceptansen och uppskattningen för naturresurssektorn.

2	Risker som äventyrar verksamhetsbetingelserna för ett livsmedelssystem som säkerställer hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningsberedskap
	Producentprisnivån inom primärproduktionen har hållit sig låg, men bör framöver höjas för att bättre motsvara de ökade produktionskostnaderna för att en hållbar utveckling av produktionen och produktionens lönsamhet ska kunna säkerställas. Om pandemier sprider sig i stor utsträckning kan det innebära allvarigare problem för det inhemska livsmedelssystemets funktion och livsmedelsföretagens affärsverksamhet. Insjuknanden på jordbruksföretag, inom livsmedelsindustrin och i olika logistikfaser kan leda till störningar i produktionen och leveranskedjorna. Det är viktigt att leveranserna av insatsvaror och transporter från utlandet och inom Finland löper smidigt också ur ett försörjningsberedskapsperspektiv. En risk inom den inhemska livsmedelsproduktionen är att kontinuiteten i produktionen i företag som är beroende av säsongsarbetskraft från utlandet inte kan upprätthållas.
3	Risker som orsakas av att smittsamma djursjukdomar, farliga växtskadegörare och invasiva främmande arter sprids
	Beredskap för att bekämpa i synnerhet spridningen av afrikansk svinpest, fågelinfluensa och rabies genom att följa sjukdomsläget och upprätthålla reaktionsförmågan. Genom bekämpning av djursjukdomar och växtskadegörare samt trygghet av utsädesförsörjningen skapas förutsättningar för livsmedelsförsörjningen och ett hållbart och konkurrenskraftigt livsmedelssystem. Riskhanteringen i fråga om skogsskador utvecklas. Tillräcklig prognostiserings-, uppföljnings- och åtgärdsberedskap upprätthålls och det informeras aktivt om risker.
4	Förståelsen av hållbar användning och skötsel av förnybara naturresurser försämrats
	Förståelsen för generationsöverskridande hållbar användning av förnybara naturresurser har försämrats i samhället. Till följd av detta har den övergripande samordningen på nationell, regional och lokal nivå och ur näringarnas synvinkel ersatts av deloptimering, vilket hotar att undergräva samhällsekonomin och den totala hållbarheten. Naturresursanvändningens och naturresursförvaltningens roll som grund för ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar välfärd bör lyftas fram starkare. Dessutom bör forskningsrön utnyttjas effektivare vid fastställandet av hållbarhetskriterier till stöd för planeringen av användningen och förvaltningen av naturresurser samt för relaterad samverkan och kommunikation på olika nivåer.
5	Risker som äventyrar användbarheten i förvaltningsområdets informationsresurser
	Det finns ständiga och ökande informations- och cybersäkerhetsrisker som hotar tillgängligheten, konfidentialiteten och integriteten i förvaltningsområdets informationsresurser, vilket kräver beredskapsåtgärder. Om riskerna realiserar exempelvis i fastighetsdatasystemet kan det medföra betydande problem på finansmarknaden, om det uppstår osäkerhet kring uppgifter om fastigheter som används som säkerhet. Samtidigt leder öppenhet i informationsresurserna, ett säkert informationsutbyte och utveckling av gemensamma datarymder till nya möjligheter att göra informationen till en del av produktionen och därigenom skapa mervärde.

8.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: Bättre konkurrenskraft för det ansvarsfulla livsmedelssystemet som har förmåga att förnyas

Måloppfyllelse: **GOD**

Verksamhetsbetingelserna för jordbruket och livsmedelsekonomin tryggades genom en framgångsrik jordbrukspolitik och en stabil finansiering av åtgärderna. Även om den svaga lönsamheten, som pågått en längre tid och som beror på den låga producentprisnivån, inte förbättrades nämnvärt, fortgick produktionen av de viktigaste livsmedelsprodukterna utan störningar också under undantagsförhållandena 2020. Betydelsen för försörjningsberedskapen av Finlands mångsidiga och regionalt sett relativt omfattande produktionsstruktur samt ett fungerande och tillförlitligt nationellt livsmedelssystem framhövdes. Inom primärproduktionen uppstod problem till exempel för producenter som levererar produkter direkt till restauranger. Efterfrågan på dessa minskade avsevärt på grund av coronavirusepidemin. Lösningar på sådana problem inom primärproduktionen och andra företag på landsbygden söktes med hjälp av temporära avvikelser från EU:s regler om statligt stöd. Det största hotet mot jordbruks- och trädgårdsproduktionen (bär, grönsaker) var svårigheterna med att få in säsongsarbetare från utlandet när gränserna stängdes. Genom ett starkt samarbete fick man till slut cirka hälften av den normala mängden utländsk arbetskraft. Dessutom rekryterades inhemsk arbetskraft genom kampanjer och närings- och myndigheternas gemensamma satsningar.

Situationen avseende djursjukdomar i landet var fortsatt god. Åtgärderna för att förebygga afrikansk svinpest, fågelinfluensa och rabies och utvecklandet av beredskapen för djursjukdomar fortsatte i samarbete med Livsmedelsverket. Ministeriet styrde ett projekt inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet som utredde spridningen och riskhanteringen av salmonellasmitta och sökte metoder för att inrätta ett nytt ersättningsystem till stöd för jordbrukare i samband med salmonellafall.

Värdet av livsmedelsexporten 2020 var 1,77 miljarder euro (1,75 miljarder euro år 2019). År 2020 var tillväxten huvudsakligen beroende av Kina. Exporten till andra länder var fortsatt stabil. Exporten till Kina ökade med 56 miljoner euro jämfört med året innan, närmast på grund av den kraftigt ökade exporten av mjölkpulver och griskött. Också nya exportmarknader öppnades under 2020.

Europeiska kommissionen försökte lindra obalansen på livsmedelsmarknaden till följd av coronaviruspandemin genom att betala ut stöd för privat lagring. I Finland genomfördes också kommissionens genomförandeförordningar om undantagsåtgärder som möjliggjorde avtal som syftar till att balansera marknaden till exempel inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter.

Reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) framskred 2020 i och med överenskommelsen om den fleråriga budgetramen (MFF) och en återhämtningslösning. I och med budgetrambeslutet antog Europeiska unionens råd också sin allmänna riktlinje om CAP-reformen. Förhandlingarna mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om förordningarnas innehåll inleddes i november 2020. Den nationella beredningen av Finlands CAP-plan och det relaterade samarbetet med intressentgrupperna har framskridit i takt med besluten på EU-nivå. I slutet av året antogs också en förordning om CAP-övergångsperioden 2021–2022. I samband med förhandlingarna om budgetpropositionen för 2020 beslutade regeringen om den nationella finansieringen av jordbruket och landsbygds utveckling under finansieringsperioden 2021–2027. Genom beslut på EU-nivå och nationell nivå kan man säkerställa att finansieringsnivån för jordbruket och landsbygds utveckling hålls kvar åtminstone på nuvarande nivå.

Inom ramen för det internationella året för växtskydd 2020 ordnades många slags evenemang, främst virtuella, tillsammans med intressentgrupper (till exempel [kampanjen Insektshotell 2020](#)). Dessutom producerades pressmeddelanden, bloggar och videor om växtskyddets betydelse för växtproduktionen och den globala livsmedelstryggheten. På grund av coronavirusepidemin kunde den internationella konferens som planerades för jubileumsåret inte arrangeras.

I enlighet med regeringsprogrammet utvecklades under året en modell för ett nätverksbaserat kompetenscentrum för lantbruksföretag och färdigställdes ett förslag om att [inrätta kompetensnätverket AgriHub](#).

År 2020 inleddes framtidsarbetet för renhushållningen och en lagreform som gäller renskadenämnden. Syftet med reformen är att skapa en fungerande och transparent modell för ersättande av skador orsakade av renar, minska konflikter mellan renhushållningen och andra former av markanvändning och säkerställa tillräcklig sakkunskap för bedömning av skador orsakade av renar och ärenden som gäller ingärdning. Naturresursinstitutet utredde [exceptionella naturförhållanden inom renskötseln](#) år 2020.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- [Utvärdering av programmet Food from Finland](#) i enlighet med avtalet mellan jord- och skogsbruksministeriet och Business Finland.

Effektmål: En förnybar och hållbar naturresursekonomi ökar välbefinnandet och ersätter icke förnybara råvaror och energi

Målpuppfyllelse: **GOD**

Skogarnas tillväxtförmåga och hälsa säkerställs på ett långsiktigt och hållbart sätt bland annat genom åtgärderna i den nationella skogsstrategin och i klimatåtgärdshelheten inom markanvändningssektorn. Enligt förhandsuppgifter fälldes 65,2 miljoner kubikmeter stamved 2020, det vill säga 11 procent mindre än året innan. Den totala årliga tillväxten i virkesförrådet är 108 miljoner kubikmeter, vilket innebär att volymen av rotstående träd i våra skogar ökade med nästan 29 miljoner kubikmeter. Det är möjligt att uppnå ekologisk hållbarhet med en genomsnittlig avverkningsnivå på 80 miljoner kubikmeter per år genom att effektivisera tryggandet av mångfalden. Avverkningsvolymerna varierar årligen beroende på marknadsläget.

Coronavirusepidemins konsekvenser för skogssektorn var tudelade. Efterfrågan på mjukpapper och förpackningsmaterial ökade och efterfrågan på sågat virke återhämtade sig snabbt. Pappersproduktionen fortsatte att minska kraftigt. År 2019 uppgick förädlingsvärdet i skogssektorn till 9 miljarder euro och skogsindustrins andel av Finlands varuexport till nästan 20 procent. Siffrorna för 2020 kommer att vara något lägre. År 2019 täckte trädbränslen 28 procent av den totala energiförbrukningen i Finland. På kort sikt skapar en minskad användning av torv ett tryck på att öka användningen av energived och importerad flis. Främjandet av träbyggande dämpar klimatförändringen och förbättrar trävaruindustrins verksamhetsmöjligheter. Vid sidan av användningen av trä som material framhävs också de välbefinnande- och miljötjänster som skogarna tillhandahåller.

I enlighet med målen i regeringsprogrammet inleddes en samlad helhet av klimatåtgärder inom markanvändningssektorn med målet att minska utsläppen samt upprätthålla och stärka kolsänkorna och kollagren. Under 2020 bereddes forsknings- och innovationsprogrammet Fånga kolet samt en lag och en förordning om stöd för beskogning av impedimentmark. Dessutom inleddes utvecklingsprojekt för ett klimatsäkert jord- och skogsbruk, infördes ett mål för kolsänkor i Forststyrelsens nya ägarpolitiska riktlinjer och vidtogs åtgärder för att öka askgödslingen i torvmarker.

I enlighet med regeringsprogrammet fortsatte genomförandet av programmet för effektiviserat vattenskydd och metoderna för skydd mot översvämningar och vattenhanteringen på åkrar förbättrades. Fokus låg bland annat på samarbete mellan jord- och skogsbruksaktörerna i vattenhanteringen, planering och genomförande av avrinningsområdesspecifika åtgärder samt på ekologiska vattenhanteringslösningar. Dessutom har arbetet med att utveckla stödet för grundtorrläggning inletts i syfte att förbättra verksamhetens klimat- och miljöhållbarhet och strömlinjeforma de administrativa processerna.

Genomförandet av åtagandet för vattenansvar främjades för att förbättra hanteringen av vattenrelaterade risker, företagens ansvar och konkurrenskraften. I samarbete mellan lokala aktörer och regionförvaltningen utvecklades användningen och förvaltningen av vattendrag i många regioner genom att samordna målen för till exempel hantering av översvämningar och torka, fiskerihushållningen, rekreationsanvändning och affärsverksamhet som utnyttjar vattenresurser. Övergripande lösningar för utvecklingen av vattendragen bereddes i arbetet med en vattendragsvision som ett samarbete mellan lokala aktörer, förvaltningen och forskningen.

Med kontroll av översvämningsrisker och övervakning av dammsäkerheten minskades de risker som extrema väder- och vattenfenomen utgör för samhällets säkerhet. Den regionala anpassningen till klimatförändringen utvecklades bland annat genom närings-, trafik- och miljöcentralernas arbete med en klimatfärdplan. Dessutom ordnades övningar inför torka och översvämningar, främjades upprättandet av planer för störningar i vattenförsörjningen och övervakningen av vattentjänsterna effektiviserades. En nationell vattentjänstreform bereddes. Syftet med reformen är att säkerställa trygga, funktionssäkra och högklassiga vattentjänster för alla kunder hos vattentjänstverken och att ta stora steg mot klimatneutralitet och resurssmart verksamhet med hjälp av ny teknik och cirkulär ekonomi. Vatten- och översvämningsjouren fungerade väl. Vattenlägestjänsten producerade information utan driftavbrott. Vårflödena i norra Finland var större än vanligt, men skadorna kunde i huvudsak avväjas genom effektiv förhållsberedskap.

Jord- och skogsbruksministeriet utarbetade och genomförde ett stödsystem för fiskeriföretagen i syfte att dämpa de ekonomiska konsekvenserna av coronavirusepidemin. Dessutom anvisades finansiering från Europeiska havs- och fiskerifonden till åtgärder som stödde företagets investeringar för anpassning och förnyelse. Genom åtgärderna tryggades näringens kontinuitet och tillgången på fisk under krissituationen.

I samband med beredningen av programmet för främjande av inhemsk fisk i enlighet med regeringsprogrammet inleddes en bred diskussion i syfte att dra nytta av fiskerihushållningens samhälleliga effekter och därtill relaterade möjligheter. Målet är att fördubbla användningen av inhemsk fisk och öka exporten.

Genomförandet av strategin för utveckling av fritidsfisket inom fiskeriförvaltningen, forskningen, fiskeriområdena och rådgivningsorganisationerna fortsatte i syfte att utveckla förutsättningarna för fritidsfiske. Med hjälp av programmet Nousu, som syftar till att förbättra levnadsförhållandena för vandringsfisk, undanröjdes vandringshinder i strömmande vatten och istandsattes fortplantningsområden.

Genomförandet av förvaltningsplanen för vargstammen fortsatte. Planens syfte är att sammanjämka behoven hos människor som bor och arbetar i vargrevir med skyddet av vargstammen och internationella åtaganden. Som ett led i genomförandet inleddes ett omfattande projekt för planering av stamvårdande jakt på varg. En utvärderingsrapport om beredningsprojektet för förvaltningsplanen publicerades. Jord- och skogsbruksministeriet deltar också i finansieringen av projektet SusiLife, som sträcker sig till 2025. Projektet förmedlar information om vargen och dess beteende, främjar växelverkan på lokal nivå och erbjuder verktyg för förebyggande av skador orsakade av vargar.

Inom våtmarksprojektet Sotka inrättades häcknings- och rastplatser som är viktiga för sjöfåglar, minskades främmande arter av rovdjur och finansierades forsknings- och utvecklingsåtgärder inom sektorn. Det breda samarbetet mellan jägare, naturvårdare och markägare gav goda erfarenheter.

Effektmål: En diversifierad företagsverksamhet, framgångsrik landsbygd, multilokalitet och nätverk stärker samhället

Målpuppfyllelse: **GOD**

På grund av coronavirusepidemin beredde jord- och skogsbruksministeriet i maj 2020 statsrådets förordningar om temporärt understöd till mikroföretag på landsbygden, företag inom primär jordbruksproduktion och fiskeriföretag som drabbats av epidemin. Temporärt understöd till företag på landsbygden (367/2020) står till förfogande till ett belopp av 12 miljoner euro för företagsverksamhet som är kopplad till gårdar samt mikroföretag som bedriver förädling och saluföring av jordbruksprodukter. Temporärt understöd till företag inom primär jordbruksproduktion (370/2020) står till förfogande till ett belopp av 48 miljoner euro för jordbruksföretag inom primär jordbruksproduktion. Vid utgången av året hade företag på landsbygden beviljats sammanlagt cirka 3,5 miljoner euro i temporärt understöd. Understöd för primärproduktion, inklusive det uppdaterade understödet enligt stöd villkoren, hade beviljats till ett belopp av sammanlagt cirka 23,7 miljoner euro.

Genomförandet av åtgärderna inom programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland har framskridit väl. [Delmålen för programmet](#) fram till utgången av 2020 uppnåddes: vid utgången av året var över 99 procent av finansieringen för ramperioden 2014–2020 redan uppbunden. Över 8 000 företag hade beviljats investeringsstöd och över 1 200 startstöd. Över 6 000 husdjurslägenheter har förbundit sig till åtgärder för djurens välbefinnande. Cirka 90 procent av den tillgängliga jordbruksarealen omfattas av miljöersättningsåtaganden och stöd har beviljats nästan 4 000 företag på landsbygden. Tillgången till snabba bredbandsförbindelser har förbättrats genom mer än 70 projekt som omfattar en sträcka på över 3 000 kilometer. Landsbygdsprogrammet har på övergripande nivå haft en [positiv inverkan på sysselsättningen och den regionala ekonomin](#) och dess inriktning har varit lyckad.

Den parlamentariska arbetsgruppen för glesbygden, som inledde sin verksamhet på hösten, har till uppgift att bevaka särskilda frågor som gäller glesbygden och stärka livskraften i dessa områden. Arbetet bygger på den föregående arbetsgruppens förslag och regeringsprogrammets föresatser om utveckling av glesbygden. Arbetsgruppen tar fram ett åtgärdsprogram där det fastställs vilka försöksprojekt som ska genomföras för att utveckla livskraften och välfärden i glesbygden. Det finns 12 miljoner euro i finansiering att dela ut.

År 2020 beviljade Livsmedelsverket 85 bybutiker (sammanlagt en miljon euro) stöd för dagligvarubutiker på glesbygden. Enligt halvtidsöversynen av stödets effekter ansågs stödet vara viktigt för bybutikernas framtid och kontinuitet i stödet efterlystes. I budgeten för 2021 ingår ett anslag på två miljoner euro för att stödja bybutikerna som mångservicecenter. Enligt planerna ska stödet utvidgas till alla landsbygdsområden.

Den parlamentariska skärgårdsdelegationen har tagit fram ett [strategiskt övergripande program för skärgårdspolitik](#) för 2020–2023. Landsbygdspolitiska rådet beredde ett landsbygdspolitiskt helhetsprogram för 2021–2027. I beredningen medverkade en bred skara landsbygdsaktörer. Den [landsbygdspolitiska strategin](#) publicerades våren 2020. Under året publicerades också landsbygdspolitiska policyrekommendationer som baserar sig på riksomfattande forsknings- och utvecklingsprojekt om landsbygden. Det riksomfattande evenemanget Landsbygdsparlamentet flyttades till 2021 på grund av coronavirusepidemin.

Effektmål: Tillförlitlig geografisk information samt information om fastigheter och lägenheter som kan användas brett skapar ny företagsverksamhet och säkrar ägarskap

Målpuppfyllelse: **GOD**

Även om coronavirusepidemin hade en betydande inverkan på verksamheten inom lantmäterisektorn 2020, kunde effektivitets- och resultatmålen till väsentliga delar uppnås. Trots den omfattande rekommendationen om distansarbete kunde Lantmäteriverket uppnå målen tack vare bland annat personalens långa erfarenhet av multilokalt arbete, tekniska lösningar som stöder detta och omorganisering av arbetet. Inom Lantmäteriverkets kundservice infördes under epidemin en verksamhetsmodell som bygger på tidsbokning, och i uträttandet av ärenden skedde en betydande övergång från fysiska besök till telefonservice och digitala tjänster. Det infördes snabbt temporära bestämmelser i fastighetsbildningslagen, vilket gjorde det möjligt att förrätta grund- och värderingsförrättningar genom specialarrangemang, såsom förrättningsammansattnar på distans.

Uppgifterna i fastighetsdatasystemet uppdaterades genom fastighetsförrättningar och beslut om inskrivning. Kvaliteten på dessa uppgifter förbättrades genom programmet för

grundlig förbättring KTJ2024. Användningen av elektronisk information i samhällets olika processer ökade med fem procent. Processerna för fastighetsförrättningar och inskrivningar utvecklades för att förbättra produktiviteten och kundorienteringen.

Bolagens övergång till bostadsdatasystemet har inletts i och med införandet av en tjänst för överföring av aktieböcker. Största delen av bolagens uppgifter om ägandet av bostadsaktier förväntas bli överförda till bostadsdatasystemet 2022–2023, när de gränssnitt som erbjuds för disponentsystemen tas i bruk från och med 2021. Aktiebrev i pappersform slopas en aktiegrupp åt gången efter det att bolagen överfört upprätthållandet av aktieböcker till Lantmäteriverket.

Genomförandet av statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information (SRR 2/2018 rd – RSk 30/2018 rd) främjades. En av de prioriterade åtgärderna i redogörelsen är säkerställandet av adressuppgifternas goda kvalitet. Detta främjades genom beredningen av ett riksomfattande adressregistersystem. Terrängdatasystemet för hantering av grundläggande geografisk information utvecklades så att det motsvarar dagens behov när det gäller produktion, distribution och användning av informationen. Det nya samarbetsorganet GeoForum Finland ry som fastställs i redogörelsen inrättades och dess verksamhet inleddes hösten 2020.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Vid genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling har förvaltningsområdet till uppgift att säkerställa livsmedelstryggheten, främja en hållbar användning av förnybara naturresurser samt en ansvarsfull och hållbar bioekonomi och cirkulär ekonomi. Många av de åtgärder som rör mat, skog, energi och vatten påverkar varandra direkt eller indirekt. Målet för jord- och skogsbruksministeriets strategi, som har ett nära samband med målen för hållbar utveckling, är att en ansvarsfull bioekonomi och cirkulär ekonomi ska vara en central del av Finlands konkurrenskraft och välfärd före 2030. Primärproduktionens huvudsakliga mål är att trygga människors grundläggande behov, såsom vatten, mat och energi samt att tillhandahålla råvaror och tjänster för många olika behov, såsom boende, kläder, hygien och samtidigt främja de olika målen för hållbar utveckling.

För åtgärder inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik, såsom miljöersättningar, ekologisk produktion, rådgivning och icke-produktiva investeringar har det avsatts 246,2 miljoner euro i finansiering och 157,5 miljoner euro i förgröningsstöd. Regeringen har också starkt lyft fram behandlingen av gödsel och näringsåtervinningen som en del av jordbruksproduktionens övergripande hållbarhet. Jord- och skogsbruksministeriet anvisar högst 5,1 miljoner euro till ett försöksprogram som finansierar innovativa lösningar för näringsåtervinning. I enlighet med regeringsprogrammet infördes ett investeringsstöd för biogasläggningar och nya gödselhanteringstekniker (2020–2021, totalt 7,5 miljoner euro)

i december 2020. Dessutom bereds ett produktionsstöd för biogas som baserar sig på näringsåtervinning (2021–2023, totalt 16 miljoner euro) och som en del av regeringens coronarelaterade återhämtningspaket en temporär höjning av stödprocentsatsen för jordbrukets investeringsstöd för biogas och landsbygdens företagsfinansiering till 50 procent. I syfte att förbättra hållbarheten i djurproduktionen revideras djurskyddslagen i enlighet med regeringsprogrammet och det införs andra förfaranden och strukturella reformer som främjar djurens välbefinnande. Regeringsprogrammet har som mål att halvera matsvinnet fram till 2030. I enlighet med regeringsprogrammet färdigställdes en färdplan för att minska matsvinnet i varje led av livsmedelskedjan i början av 2021.

Utvecklingsprojekt som stöder genomförandet av Finlands bioekonomiska strategi och som syftar till att skapa mervärdesprodukter och uppnå målet för klimatneutralitet (klimat, näringsåtervinning, energi, vattenrelaterad affärsverksamhet) har understötts med 1,5 miljoner euro. Av anslaget för främjande av vården av skogsnatur har cirka 7,5 miljoner euro använts (1 330 miljöstödsavtal som täcker 3 548 hektar). Dessutom användes 0,9 miljoner euro för återställnings- och naturvårdsarbeten. I det nationella programmet för att återställa bestånd av vandringsfisk undanröjs bland annat vandringshinder och fortplantningsområden istandsätts. Ett anslag på 50 miljoner euro användes för att trygga en uthållig virkesproduktion. Med finansieringen genomfördes bland annat tidig vård av plantbestånd och vård av ungskog på 155 929 hektar, vitaliseringsgödsling på 15 263 hektar och vård av torvmarksskog på 12 602 hektar. Regeringen främjar användningen av inhemsk vild fisk och användningen av Östersjöfoder i fiskodlingen och skapar incitament för minskade utsläpp av näringsämnen och för lösningar som grundar sig på cirkulär ekonomi. Dessutom ska åtgärder för utveckling av miljötillståndssystemet för fiskodling verkställas med beaktande av skyddsnivån för vattenmiljön. Regeringen har också inlett våtmarksprojektet Sotka som syftar till att förbättra sjöfåglarnas livsmiljöer.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Jord- och skogsbruksministeriets bokslut 2020](#)

[Naturresursinstitutets bokslut 2020](#)

[Lantmäteriverkets bokslut 2020](#)

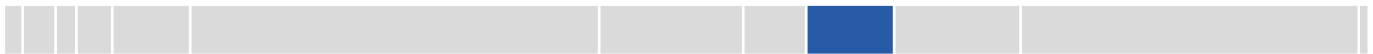
[Livsmedelserkets bokslut 2020](#)

9 Kommunikationsministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

● Kommunikationsministeriets andel **4 680 mn €**

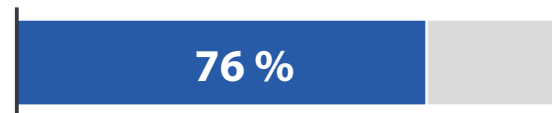

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 2 122 mn €
- Överföringsutgifter 947 mn €
- Investeringsutgifter 502 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

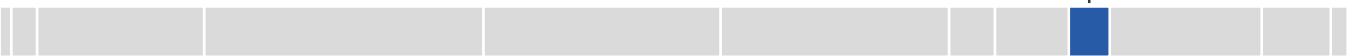
Användningsgrad för anslagen

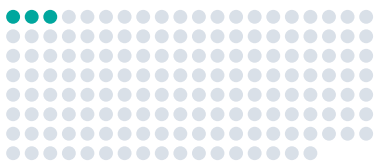
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

● Kommunikationsministeriet **2 249 årsverken**

Ämbetsverk **3** ST.

- Meteorologiska institutet
- Transport- och kommunikationsverket
- Trafikledsverket

Fonder **1** ST.

- Statens televisions- och radiofond

Affärsverk **0** ST.

- Inga affärsverk

Bolag **6** ST.

- Trafikstyrbolag Fintraffic Ab
- Nordiska Järnvägar Ab
- Cinia Ab
- Rundradion Ab
- Entimmeståget till Åbo Ab
- Finlandsbanan Ab

Centrala förändringar i förvaltningen

Specialuppgiftsbolaget Traffic Management Finland Oy, som ägs helt av staten, bytte firmanamn till Trafikstyrbolag Fintraffic Ab 1.1.2021. Finlandsbanan Ab och Entimmeståget till Åbo Ab grundades 15.12.2020.

Nyckeltal för förvaltningsområdet

It-säkerhetsincidenter som krävt utredning och stöd

26 948 st.

Automatiskt behandlade personuppgiftsincidenter

115 783 st.

Registreringar av fordon

5 577 172 st.

Landsvägar på statens ansvar

77 908 km

Meteorologiska institutets väderstationer, antal

276 st.

9.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Omvärlden påverkas av långsiktiga megatrender som klimatförändringen och urbaniseringen. Åtgärder för att minska utsläppen måste vidtas betydligt snabbare än man hittills har gjort eller planerat att göra. Inom sektorn för trafik och transport kräver bekämpningen av klimatförändringen en kraftig minskning av koldioxidutsläppen och energikonsumtionen. Urbaniseringen och befolkningsstrukturens utveckling kommer att bli en utmaning för trafik- och kommunikationssektorn bland annat när det gäller servicestrukturen. Tjänstefieringen inom trafik- och transportsektorn fortsätter, och den tekniska omvälvningen har stora konsekvenser för samhället och trafiksystemet.

Under berättelseåret präglades kommunikationsministeriet och ministeriets verksamhetsområde av åtgärder och uppgifter med anledning av coronavirusepidemin. Epidemins direkta konsekvenser har varit tudelade. Förvaltningsområdet har försökt säkerställa samhällets funktionsförmåga och allmänhetens säkerhet under de exceptionella omständigheterna. Inom sektorn för trafik och transport utfärdades temporära nationella författningar och antogs EU-rättsakter för att mildra epidemins negativa konsekvenser. Många åtgärder var också direkt kopplade till lösningsmodeller under undantagsförhållandena eller säkerställandet av trafik och transporter. En annan konsekvens är att digitala tjänster tagits i bruk i stor skala bland annat till följd av det ökade distansarbetet. Det har varit möjligt tack vare fungerande nätförbindelser. Coronavirusepidemin minskade passagerarmängderna och biljettintäkterna i kollektivtrafiken avsevärt. Effekten har varit dramatisk i synnerhet i flyg- och fartygstrafiken. Det är oklart om resvanorna någonsin kommer att återgå till det gamla. Trots undantagsförhållandena och coronavirusepidemin kunde ministeriet i hudsak genomföra sin lagstiftningsplan enligt tidsschemat.

Vägtrafiklagens och sjötrafiklagens bestämmelser som gäller alla som rör sig i trafiken reviderades och ändringarna trädde i kraft i juni 2020. Den nya vägtrafiklagen innehåller bland annat trafikregler, trafikmärken och regler för användningen av fordon på vägar. Vägtrafiklagen förbättrar säkerheten och smidigheten i trafiken och beaktandet av miljöaspekter. Den nya sjötrafiklagen uppdaterar och sammanför sjötrafikens trafikregler och trafikmärken. Målet med reformen är att förbättra säkerheten inom sjötrafiken, att främja ett ansvarsfullt båtliv och att möjliggöra automatisering. Sjötrafiklagen förtydligade befälhavarens skyldigheter och förnyade sjötrafikmärkena. Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ändrades för att förbättra konsumenternas ställning, främja investeringar i kommunikationsnät och tillgången till kommunikationstjänster och bättre trygga säkerheten i näten. Ändringarna behandlades i riksdagen hösten 2020 och trädde i kraft den 1 januari 2021.

Höstens dataintrång hos ett psykotericenter lyfte fram behovet av att förbättra informationssäkerheten och dataskyddet i samhällskritiska sektorer. Behovet av driftsäkra data-nät och säker informationshantering och stärkandet av användarnas förtroende är fortsatt stort när de samhälleliga processerna blir mer automatiserade och digitala och mängden data som samlas in om personer ökar.

9.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 20. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Man misslyckas med att införa och främja ny teknik, bioekonomi och rena lösningar och förnya prissättningen av trafiken, och energieffektiviteten i trafiken förbättras inte i enlighet med målen
	Om risken realiserar ökar eller kvarstår trafikutsläppen på samma nivå trots minskningsmålen. Klimatförändringen sliter på trafikledsinfrastrukturen, ökar underhållsbehovet och trafikeringskostnaderna och försämrar tillgängligheten, vilket påverkar verksamheten inom förvaltningsområdet. Riskberedskapen upprätthålls genom att man utvecklar olika modeller för att förnya prissättningen av trafiken och bidrar till att bilparken förnyas och elbilar och alternativa drivkrafter vinner terräng. Dessutom genomförs åtgärderna i färdplanen för fossilfria transporter och den tolvåriga riksomfattande trafiksystemplanen (Trafik 12) och programmet för främjande av gång och cykling. Mobilitetens och transporternas miljökonsekvenser beaktas i ledningen av förvaltningsområdet och lagstiftningsprojektens konsekvensbedömningar.
2	Det går inte att trygga trafik- och kommunikationsförbindelsernas driftsäkerhet och tillgänglighet, framför allt inte vid störningar
	Ett fungerande samhälle kräver fungerande trafik- och kommunikationsförbindelser. Förvaltningsområdet säkerställer att näten fungerar tillförlitligt genom att utveckla lagstiftningen och nya handlingsmodeller, uppdatera förvaltningsområdets beredskapsplaner och upprätthålla kommunikationsberedskapen i kriser och undantagsförhållanden. De dataintrång som inträffade under berättelseåret aktualiserade behovet av att utreda vilka åtgärder som behövs för att trygga informationssäkerheten och dataskyddet i kritiska sektorer. Därtill produceras högklassiga väderprognoser för beredskapen inför exceptionella väder- och naturfenomen, för att minimera olägenheterna till följd av dem och för att påskynda återhämtningen efter sådana händelser.
3	De möjligheter som den tekniska omvälvningen medför utnyttjas inte
	Om risken realiserar utvecklas inte trafik- och kommunikationstjänsterna som väntat, serviceproduktionen hänger inte med i utvecklingen och konkurrenskraften försvagas. Säkerheten försämrar om Finland blir efter i utvecklingen. Genom att kontinuerligt utvärdera och utveckla lagstiftningen och ta fram informationsunderlag för att införa nya tjänste- och handlingsmodeller säkerställer man en omvärld där samhällets behov beaktas och nya lösningar är möjliga. Utnyttjandet av ny teknik påskyndas genom att 5G-nät tas i bruk och automatisering främjas planmässigt.

9.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: Finland är en föregångare på vägen mot koldioxidfri trafik och kommunikation

Målpuppfyllelse: **GOD**

I effektmålet och redovisningen av hur det uppnåtts beaktas det mål som togs in i kommunikationsministeriets koncernstrategi för förvaltningsområdet, daterad den 12 december 2019, om kommunikationens växande betydelse i arbetet för att uppnå klimatmålen.

Inom transport- och trafiksektorn strävar förvaltningsområdet efter att påskynda de utsläppsminskande åtgärderna, förbättra energieffektiviteten i trafiken, öka andelen bilar som utnyttjar alternativa drivmedel och öka anlitandet av hållbara transportformer. År 2020 har förvaltningsområdet prioriterat beredningen av färdplanen för fossilfria transporter. Färdplanen eftersträvar en halvering av utsläppen från trafiken och transporterna fram till 2030. Färdplansarbetsgruppens [slutrapport](#) blev klar i oktober 2020. Finland avancerar stegvis mot fossilfria transporter och statsrådet fattar ett principbeslut om åtgärderna våren 2021. De första åtgärderna i färdplanen för fossilfria transporter är en skrotningspremie och ett anskaffningsstöd för gasdrivna lastbilar. Under 2020 har principbeslut beretts om utsläppsminskningar i flyg- och sjötrafiken, och avsikten är att de ska utfärdas våren 2021.

Enligt den senaste statistiken minskade koldioxidutsläppen från trafiken inom landet med cirka 3,4 procent 2019 jämfört med året innan ([Statistikcentralen](#)). Till följd av coronavirus epidemin minskade trafiken på huvudvägarna 2020, och därmed har sannolikt också utsläppen från trafiken ytterligare minskat ([Trafikledsverket](#)). Det är ändå svårt att förutse epidemins långsiktiga konsekvenser för trafikutsläppen. Energiförbrukningen i trafiken mätt i terawattimmar har förblivit oförändrad de senaste åren och var 50 terawattimmar åren 2016–2019 ([Statistikcentralen](#)). Andelen bilar som utnyttjar alternativa drivmedel (el, väte eller gas) samt laddhybrider av alla nya personbilar ökade klart 2020. Den sammanlagda andelen var 20 procent 2020 då motsvarande andel 2019 var nio procent. År 2020 registrerades för första gången fler personbilar med alternativa drivmedel än dieseldrivna personbilar. Cirka 68 procent av alla personbilar med alternativa drivmedel var laddhybrider, cirka 22 procent helt eldrivna bilar och cirka tio procent gasbilar ([Traficom](#)). Resvaneundersökningen 2021 kommer att ge ny information om de hållbara transportsättens volymer och marknadsandelar. Under berättelseåret främjades gång och cykling genom

att 32,9 miljoner euro reserverades för kommunernas understöd och 10 miljoner euro för åtgärder i statens trafikledsnät.

Till följd av den kompromiss som uppnåddes i Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) kommer minskningarna av växthusgasutsläppen inom den internationella sjöfarten att bli långt mindre än vad Finland eftersträvar och Parisavtalet förutsätter. Kompromissen inbegriper inga effektiva sanktioner för fartyg som inte vidtar de utsläppsminskningssåtgärder som krävs. Det här innebär att det blir svårt att uppnå utsläppsminskningmålet för den internationella sjöfarten 2030. I förhandlingarna uppnådde Finland däremot ett viktigt nationellt mål när det gäller energieffektivitetskrav för roro- och ropaxfartyg som är viktiga i vår lokala sjöfart.

I projektet MOSAiC samlades data om den arktiska regionens atmosfär, havsis, ekosystem och biogeokemi. Meteorologiska institutet undersökte hur havsisen beter sig och mätte växelverkan mellan snö, is och solstrålning. Denna information hjälper oss att bättre förstå klimatförändringens konsekvenser och mekanismer i den arktiska regionen.

För att effektmålet ska kunna uppnås behövs också åtgärder i den informations- och kommunikationstekniska sektorn. I samband med beredningen av klimat- och miljöstrategin för IKT-sektorn förbättrades kunskaperna om sektorns miljö- och klimatpåverkan, och sektorns roll i arbetet för att uppnå klimatmålen bedömdes. Den arbetsgrupp som tillsatts som stöd för beredningen publicerade sin [slutrapport](#) i november 2020.

Effektmål: Nätverk och tjänster inom trafik och kommunikation underlättar vardagen och främjar näringsidkandet

Måloppfyllelse: **GOD**

Flera lagändringar gjordes 2020 för att förbättra tjänsterna och serviceförmågan inom trafik- och kommunikationssektorn. Missförhållandena i taxilagstiftningen har uppmärksamats i en proposition till riksdagen med förslag för att åtgärda problemen. De tidigare reformerna av taxilagstiftningen försämrade bland annat konsumenternas förtroende för tjänsten. Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (2014/917) ändrades den 1 januari 2021 bland annat för att förbättra konsumenternas ställning, främja investeringar i kommunikationsnät och tillgången till kommunikationstjänster och bättre trygga säkerheten i näten. En proposition för att precisera Rundradions roll som mediehus i fråga om allmännyttig verksamhet lämnades till riksdagen för att förbättra de kommersiella mediernas verksamhetsförutsättningar.

Trafik 12-planen har beretts under ledning av en parlamentarisk styrgrupp för att utveckla trafiksystemet på lång sikt. Planen kommer att styra hela förvaltningsområdets

verksamhet med framförhållning. Finansieringsnivån för bastrafikledshållningen höjdes permanent i enlighet med regeringsprogrammet från och med ingången av 2020. Under berättelseåret kunde det eftersatta underhållet av trafiklederna hållas kvar på cirka 2,8 miljarder euro tack vare att 20 miljoner euro i tilläggsfinansiering riktades till landsvägsbeläggning. Underhållsbehovet är nästan jämnt fördelat mellan vägnätet och bannätet, men i bannätet gäller en betydande del också huvudnätet. Genom nya trafikledsprojekt stöds bland annat industriella investeringar och en hållbar utveckling av stadsregionerna. Fem banprojekt beviljades totalt 58,3 miljoner euro i finansiering från Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF). Stora banprojekt (Finlandsbanan Ab, Entimместåget till Åbo Ab) bekämpar klimatförändringen och bidrar till en hållbar utveckling.

Cybersäkerhetscentrets arbetsmängd ökade avsevärt jämfört med tidigare år bland annat till följd av fallet med psykoterapicentret och fenomen till följd av coronavirusepidemin, till exempel bedrägerisamtal och bedragare som låtsas ge tekniskt stöd. Cybersäkerhetscentret bedömer att enbart åtgärderna för att hantera personuppgiftsincidenter och hjälpa allmänheten har sparat samhället cirka 100 miljoner euro.

Förvaltningsområdets effektivitet har bedömts genom att granska trafik- och kommunikationsnätets omfattning och täckningsgrad samt tjänsternas prisutveckling. Enligt den senaste statistiken från 2019 hade 87 procent av hushållen möjlighet att ta i bruk en fast bredbandsuppkoppling med en hastighet på minst 10 megabit per sekund. De snabbare bredbandsförbindelsernas täckning har ökat tydligt ([Traficom](#)). I juni utauktionerades nätkoncessionerna för att bygga 5G-nät i frekvensområdet 26 gigahertz. Tack vare 5G överförs data allt snabbare och fördröjningen mellan näten förkortas, vilket möjliggör nya digitala tjänster. Dessutom förlängdes stödprogrammet för bredband och riktades till områden som inte kommer att få kommersiellt bredband före 2025. Den reella prisutvecklingen för kommunikationstjänster var måttlig 2020 och priserna förändrades knappt jämfört med 2019. Priserna för internetanslutningar och mobiltjänster har sjunkit med cirka 15 procent sedan 2010 ([Statistikcentralen](#)).

Det saknas fortfarande jämförbara uppgifter om trafiknätets täckningsgrad, men den regionala utvecklingen kommer i fortsättningen att följas genom att man granskar täckningsgraden av olika transportformer i förhållande till folkmängden ([Statistikcentralen](#)). De reella konsumentpriserna för transporter har utvecklats måttligt sedan 2010 (kollektivtrafikpriserna har sjunkit med cirka sex procent och priset för att använda egen bil har stigit med cirka tre procent). Under berättelseåret sjönk priset för användning av egen bil med cirka tre procent jämfört med 2019 bland annat på grund av utvecklingen av bränslepriserna.

Effektmål: De nya verksamhetsmodellerna och innovationerna ökar välfärden och konkurrenskraften

Måloppfyllelse: **GOD**

En progressiv och innovationsvänlig lagstiftning och omvärld stöder utvecklingen och tillämpningen av ny teknik. Målet att fullt ut dra nytta av digitalisering och automatisering togs in i kommissionens strategi för hållbar och smart mobilitet ([COM \(2020\)/789](#)) som offentliggjordes i december. Det gemensamma europeiska ramverket utgör också ett underlag för digitaliseringen av trafiktjänster och logistik och utvecklingen av informationsmiljön för smart mobilitet och automatisering. I oktober publicerades [digitaliseringsstrategin för logistiken](#), som främjar digitaliseringen av logistiken och hamnarna för att åstadkomma digitala transportkedjor. De åtgärderna hjälper också Finland att uppnå regeringsprogrammets mål för trafiksystemets effektivitet och klimatet. I kommissionens strategi ingår också de lagstiftningsåtgärder som Finland eftersträvar när det gäller den inre marknaden för transporttjänster och interoperabiliteten mellan biljett- och betalningssystemen för olika tjänster.

Säkerheten i kommunikationsnäten har stärkts genom ett nytt krav i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation om att kritiska delar av kommunikationsnäten ska bedömas med avseende på den nationella säkerheten. På EU-nivå är ambitionen att medlemsstaterna även framöver ska ha en samordnad syn på säkerheten i 5G-näten, vilket främjar lanseringen av 5G-nät och de nya tjänster de medför. Utvecklingsprogrammet för cybersäkerheten bygger upp ett starkt ekosystem för den finländska cybersäkerheten. Utvecklingsprogrammet som är ute på remiss skapar förutsättningar för spetskompetens inom cybersäkerhet och en stark finländsk cyberindustri.

Finland planerar att ta i användning ett modernt radionätbaserat trafikstyrningssystem för tåg. I den omfattande utredningen [Digirata](#) som blev klar i april 2020 undersöktes alternativen för att ersätta det nuvarande trafikstyrningssystemet som håller på att bli föråldrat. När arbetet framskrider kommer systemet att vara banbrytande inom den smarta mobiliteten. Det förbättrar järnvägstrafikens konkurrenskraft, kostnadseffektivitet och säkerhet och möjliggör en fullskalig tillämpning av digitalisering och automatisering.

Finland leder fortfarande DESI-indexet ([EU-kommissionen, DESI-indexet, The Digital Economy and Society Index \(DESI\)](#)) som jämför digitaliseringsnivåerna i de europeiska länderna. I Digitaliseringsbarometern ([Digibarometri 2020: Kyberturvan tilannekuva Suomeksi](#)) låg Finland på andra plats 2020. Utsikterna för upprätthållandet av cybersäkerheten och de finländska företagens fall med tre placeringar är emellertid oroväckande. Finland är på väg att bli efter jämförelseländerna i fråga om digitaliseringens effekter på företagen. Enligt europeiska kommissionens mätning European innovation scoreboard 2020 ([Europeiska kommissionen, European innovation scoreboard](#)) har Finland en av EU:s

bästa innovationsmiljöer, men till exempel försäljningen av högteknologiska produkter och antalet tillväxtföretag är sämre än det samlade resultatet.

I enlighet med Finlands påverkansmål innehåller EU:s första [datastrategi](#) steg för att utveckla dataekonomin så att man åstadkommer en inre marknad för data som är människo-orienterad och värdebaserad, öppen och konkurrensutsatt. EU:s strategi och dess mål förbättrar avsevärt investeringssäkerheten och förutsättningarna för databaserad affärsverksamhet.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Kommunikationsministeriet har under 2020 främjat klimatåtgärder inom trafik- och kommunikationssektorn genom att bereda en färdplan för fossilfria transporter och planen Trafik 12. De första åtgärderna som kommer att genomföras enligt färdplanen för fossilfria transporter är en skrotningspremie och ett anskaffningsstöd för gasdrivna lastbilar. Principbeslut har beretts om utsläppsminskningar i flyg- och sjötrafiken. Finland har också arbetat för ambitiösa utsläppsmål i den internationella sjöfartsorganisationen IMO. Ministeriet har också berett en klimat- och miljöstrategi för IKT-sektorn.

Staten ingick MBT-avtal om markanvändning, boende och trafik med stadsregionerna Helsingfors, Åbo, Tammerfors och Uleåborg i oktober 2020. MBT-avtalen gäller flera åtgärder för att främja en hållbar samhällsstruktur och användningen av hållbara transportformer. Förhandlingar om MBT-avtal pågår som bäst med stadsregionerna Kuopio, Jyväskylä och Lahtis. Gång och cykling har främjats med särskilda budgetanslag.

En trafiksäkerhetsstrategi som omfattar alla transportslag har beretts för det förvaltningsövergripande trafiksäkerhetsarbetet. Den utgår från en nollvision och nya handlingsmodeller. I trafiksäkerhetsarbetet utnyttjas också de möjligheter som digitaliseringen och automatiseringen medför.

I enlighet med åtgärdsprogrammet för tillgängliga digitala transport- och kommunikationstjänster publicerades en [mellanrapport](#) som visar att programmet framskrider bra.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Kommunikationsministeriets bokslut 2020](#)

[Meteorologiska institutets bokslut 2020](#)

[Transport- och kommunikationsverket bokslut 2020](#)

[Trafikledsverkets bokslut 2020](#)

10 Arbets- och näringsministeriet

Andel av statsbudgeteten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

• Arbets- och näringsministeriets andel **6 725 mn €**

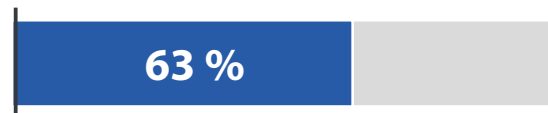

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 676 mn €
- Överföringsutgifter 3 180 mn €
- Investeringsutgifter 347 mn €
- Övriga utgifter 8 mn €

Användningsgrad för anslagen

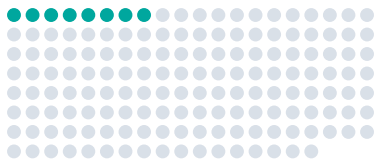
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

• Arbets- och näringsministeriet **8 358 årsverken**

Ämbetsverk 8 ST.

- Geologiska forskningscentralen
- Patent- och registerstyrelsen
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Innovationsfinansieringscentret Business Finland
- Energimyndigheten
- Konkurrens- och konsumentverket
- NTM-centralernas och TE-byråernas utvecklings- och förvaltningscenter och NTM-centraler 15 st. och deras underlydande TE-byråer
- Försörjningsberedskapcentralen

Fonder 3 ST.

- Statsgarantifonden
- Försörjningsberedskapsfonden
- Kärnavfallshanteringsfonden

Affärsverk 0 ST.

- Inga affärsverk

Bolag 6 ST.

- Finnvera Abp
- Finlands Industriinvestering Ab
- Teknologiska forskningscentralen VTT Ab
- Finlands Malmförädling Ab
- Business Finland Oy
- Klimatfonden Ab

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Arbetsstillfredsställelse, skala 1–5

3,72

10.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Året var exceptionellt på grund av coronavirusepidemin. Bruttonationalprodukten (BNP) sjönk med uppskattningsvis 2,8 procent. Ekonomin, sysselsättningen och näringslivet tog sig ändå igenom 2020 med relativt måttliga skador. Omsättningen i servicebranschen sjönk med mindre än nio procent och industrins omsättning med 1,6 procent jämfört med året innan.

De största negativa konsekvenserna gällde vissa specifika sektorer, i synnerhet turism, transport och de kreativa branscherna. Coronavirusepidemin drabbade därför kraftigast de regioner och orter som är mest beroende av dessa branscher. Enligt Naturresursinstitutet påverkade den massiva ökningen av distansarbetet samtidigt flyttningsrörelsen, även om det är för tidigt att bedöma hur varaktiga förändringarna är.

Sysselsättningsgraden steg till 73 procent 2019, men på grund av recessionen till följd av coronavirusrestriktionerna och nedstängningsåtgärderna upphörde den positiva utvecklingen under berättelseåret. Antalet permitterade steg mycket snabbt på våren och arbetslöshetsgraden vände uppåt. I december var trendtalet för sysselsättningsgraden 71,8 procent och för arbetslöshetsgraden 8,2 procent.

Regeringen vidtog tidsbestämda åtgärder för att trygga företagsverksamheten, sysselsättningen och försörjningen i coronaviruskrisen. Tack vare åtgärderna har företagen kunnat behålla arbetstillfällen trots coronaviruskrisen. I slutet av året försköts tyngdpunkten mot långsiktigare planering av näringslivs-, innovations- och sysselsättningsåtgärder där tonvikten låg på beredningen av Finlands program för hållbar tillväxt i samband med EU:s återhämningsfond.

Vid höstens budgetförhandlingar fattade regeringen beslut som i kombination med de tidigare besluten ska höja sysselsättningen med 31 000–36 000 personer fram till 2029. De beslut som hade de viktigaste sysselsättningseffekterna var den nordiska modellen för sysselsättningstjänster, höjningen av den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa, utvidgningen av läroplikten, sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik och reformen av lönesubventionen. Dessutom fattades beslut om åtgärder för att höja sysselsättningsgraden bland personer över 55 år samt om huvuddragen i familjeledighetsreformen.

Investeringarna har länge varit blygsamma trots nollräntorna, och tillväxten och produktiviteten har varit svag. Forsknings- och utvecklingsinvesteringarna uppgick under berättelseåret till 2,94 procent av BNP och satsningarna har under de senaste åren börjat öka. För att stärka sektorerna inom innovationspolitiken och näringspolitiken inleddes bland

annat arbetet med att genomföra färdplanen för forskning, utveckling och innovation och åtgärdsprogrammet för innovationsfrämjande offentlig upphandling, uppdateringen av strategin för företagande och beredningen av olika branschspecifika näringspolitiska åtgärder (bland annat hälsobranschen, handeln, batteriindustrin).

Finlands näringsliv behöver i allt högre grad kompetent utländsk arbetskraft, vilket förutsätter en effektiv och verkningsfull invandrings- och integrationspolitik. Projektet för utveckling av utlänningslagstiftningen och tillståndsförfarandena samt beredningen av integrationsredogörelsen hörde till de viktigaste åtgärderna 2020.

Den grundläggande betydelsen av en välfungerande och trygg verksamhetsmiljö för det finländska näringslivet har accentuerats under epidemin. De olika ministerierna och Försörjningsberedskapscentralen samarbetade intensivt för att lösa akuta problem och utveckla funktioner som gäller den ekonomiska försörjningsberedskapen.

Bekämpningen av klimatförändringen var utgångspunkten för Finlands ekonomi- och näringspolitiska åtgärder 2020. Den globala bekämpningen av klimatförändringen innebär stora möjligheter att utveckla näringslivet och skapa nya arbetstillfällen i ett högteknologiskt land med kompetent arbetskraft som Finland. I klimatpolitiken samordnar ministeriet bland annat beredningen av sektorernas färdplaner för koldioxidsnålhet.

10.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 21. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Utmaningar i genomförandet av reformen av sysselsättningstjänsterna
	Ett mål i regeringsprogrammet är att utveckla den riksomfattande styrningen av sysselsättningstjänsterna och samarbetet över förvaltningsgränserna och att stärka kommunernas roll som anordnare av sysselsättningstjänster. I samband med genomförandet av reformen har vissa högriskfaktorer identifierats särskilt i samband med styrmodellen, utnyttjandet av resultaten från kommunförsöket och kommunernas roll som producenter av sysselsättningstjänster. I riskhanteringen framhävs i synnerhet aktiv dialog och samarbete för att utarbeta nya modeller.
2	Fördröjd utveckling av innovationssystemet och det kontinuerliga lärandet
	Innovationssatsningar samt ett fungerande innovationssystem och lärande hör till de viktigaste elementen i förnyelsen, tillväxten och produktivitsutvecklingen efter coronaviruskrisen. Faktorer i samband med reformen av det kontinuerliga lärandet, företagets förnyelse (FUI-investeringar) och utvecklingen av innovationsfrämjande upphandling har bedömts utgöra betydande risker för möjligheterna att uppnå dessa mål, som också ingår i regeringsprogrammet. Riskerna hanteras med hjälp av målmedveten beredning, kontinuerlig uppföljning och bedömning av FUI-incitamenten och åtgärdernas effektivitet samt genom samarbete över förvaltningsgränserna.
3	Problem i digitaliseringsutvecklingen
	Betydande strategiska risker i samband med information och digitalisering präglar hela ministeriets ansvarsområde. Riskerna i samband med digitaliseringsutvecklingen gäller bland annat ministeriets egen verksamhet, utvecklingen på förvaltningsområdet (servicesystemet) och mer generellt samhällsutvecklingen inom ministeriets verksamhetsområde. Utöver innovationer och lärande är digitaliseringsutvecklingen ett centralt element i produktivitsutvecklingen, och därför är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid riskhanteringen. Riskerna hanteras ur olika perspektiv med hjälp av informationshantering, lagberedning, styrning och ledning av digitaliseringen, finansieringsallokering och intensivt samarbete.
4	Höjd risk på marknaden för exportfinansiering
	Statens befogenheter för exportfinansiering har höjts och ansvarsstocken ökat. Exportgarantiförbindelserna innebär en betydande branschrelaterad koncentrationsrisk som har att göra med Finlands närings- och exportstruktur. Risknivån har ökat betydligt i och med coronaviruspandemin. Finnverakoncernens bokslut 2020 visar att resultatet för bolagets exportgaranti- och special-borgensverksamhet är 1,2 miljarder euro negativt till följd av en betydande ökning i förlustreserverna för ansvarsstocken. Därmed är också Finnverakoncernens resultat 2020 klart negativt till följd av särresultatet. I synnerhet frågan om hur den globala kryssningsverksamheten återhämtar sig från coronaviruskrisen under 2021 påverkar hur risken utvecklas. Riskberedskapen upprätthålls genom att utveckla Finnveras riskhanteringssystem, tillsynen, riskredovisningen och mätningen av risker samt genom att upprätthålla och ackumulera tillräckliga buffertmedel. Ministeriet följer hur ansvarsstocken och riskpositionen för Finnveras finansiering utvecklas och hur buffertmedlen räcker till. På grund av den stora koncentrationsrisken behandlas alla Finnveras nya exportgarantier värda över 500 miljoner euro i fartygs- och varvsbranschen som specialrisktagning enligt lagen om exportgarantier, vilket betyder att de måste behandlas på statsrådsnivå (finansutskottet) innan beslutet fattas.

10.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

De enskilda inbördes relaterade effektmål som ingår i motiveringen till huvudtiteln i budgetpropositionen för förvaltningsområdet har här sammanförts under mer omfattande rubriker för enhetligare rapportering.

Effektmål: Förändring i bruttonationalprodukten (inklusive varu- och tjänsteexportens andel av BNP)

Målpuppfyllelse: **NÖJAKTIG**

Redan innan coronavirusepidemin var den ekonomiska utvecklingens trend och takt osäker i Finland, EU och världen när det gällde utsikterna för de kommande 1–2 åren. BNP-tillväxten i Finland 2019 blev en besvikelse på grund av avmattningen i slutet av året. Tillväxten var 1,1 procent. I början av 2020 bedömdes riskerna i omvärlden redan ha minskat, även om stämningen i näringslivet fortfarande var avvaktande. Men coronaviruskrisen förstörde tillväxtförutsättningarna redan på våren och den internationella efterfrågan minskade snabbt.

Under det andra kvartalet 2020 sjönk bruttonationalprodukten med 6,6 procent jämfört med samma period året innan och med 4,4 procent jämfört med föregående kvartal. Trots det har coronavirusepidemin inte drabbat Finlands ekonomi lika hårt som de övriga EU-ländernas. Hösten 2020 meddelade flera stora företag (bland annat Scania, Neste, UPM, Finnair) om anpassningsåtgärder och samarbetsförhandlingar.

Bruttonationalprodukten har fortsatt sjunka under åtminstone fyra kvartal i följd. Ekonomiska utmaningar förekom redan före coronaviruskrisen, vilket gör det svårare att generera ny tillväxt. På grund av den andra epidemivågen märks ännu inte någon konkret vändning uppåt. Under hela 2020 minskade bruttonationalprodukten med 2,8 procent jämfört med året innan. Finland verkar ha klarat coronaviruskrisen 2020 med mindre allvarliga ekonomiska konsekvenser än de andra EU-länderna.

Coronaviruskrisen påverkade utvecklingsförutsättningarna för Finlands ekonomi och export på ett sätt som aldrig upplevts tidigare. Förvaltningsområdets åtgärder, i synnerhet de coronavirusrelaterade finansieringsinstrumenten till företagen och internationaliseringstjänsterna för företagen, har minskat företagens problem på grund av epidemin och möjliggjort tillväxt efter epidemin.

Finlands ekonomi väntas återhämta sig från coronaviruskrisen under 2021 även om balansgången för att hantera epidemin fortsätter åtminstone under det första halvåret. Exporten och konsumtionen bidrar till tillväxten, och exporten väntas ta fart när exporten av tjänster återhämtar sig.

Tabell 22. Numerisk måloppfyllelse

	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
BNP-ändring (%)	1,3	1,1	0,9	-2,8
Direkta utländska investeringar/BNP (%)	27	32	35	32
F&U-utgifter/BNP (%)	2,76	2,79	2,76	2,94
Offentliga F&U-utgifter/BNP (%)	0,84	0,84	0,84	1,35
Varu- och tjänsteexportens andel av BNP	39	40	>39	Ännu inte tillgänglig

Effektmål: Sysselsättningsgrad och arbetslöshetsgrad

Måloppfyllelse: NÖJAKTIG

Arbetslöshetsgraden steg under året från 6,7 procent till 7,8 procent då målet var 6,3 procent. Sysselsättningsgraden sjönk från 72,6 procent till 71,6 procent då målet var 73,2 procent. Båda indikatorerna utvecklades negativt jämfört med 2019 till följd av coronavirusepidemins konsekvenser. Målen för den genomsnittliga längden på de oavbrutna arbetslöshetsperioderna samt andelen arbetslöshetsperioder som pågått minst tre månader uppfylldes, vilket dock delvis beror på att antalet nya arbetslösa ökade kraftigt. Det väntas bli svårt att uppnå de ovannämnda målen 2021. Antalet långtidsarbetslösa har ökat och antalet arbetslösa har stabiliserats på en klart högre nivå än före krisen. Genom att reagera snabbt på de exceptionella händelserna i omvärlden har man eventuellt delvis lyckats minska coronaviruskrisens konsekvenser för sysselsättningen. Det snabbt ökande antalet arbetslösa har i viss mån minskat arbetsgivarnas brist på arbetskraft, men samtidigt har antalet lediga jobb minskat.

Arbets- och näringsbyråerna prioriterade bland sina uppgifter och intensifierade kontakten med ministeriet. Styrnings- och resultatdialogen mellan alla ämbetsverk prioriterades för att den gemensamma lägesbilden skulle vara så tydlig som möjligt. Dessutom infördes en gemensam handlingsmodell för riksomfattande kommunikation under undantagsförhållandena. Arbets- och näringsbyråerna beviljades totalt 40 miljoner euro i två tilläggsbudgetar för rekrytering av extra personal samt tilläggsfinansiering på nästan 60 miljoner euro i synnerhet för utbildning och träning av unga. Förfarandet för periodiska intervjuer med arbetslösa gjordes flexibla för att arbets- och näringsbyråerna skulle kunna

prioritera sina uppgifter i samband med utkomstskydd för arbetslösa, meddelanden om samarbetsförhandlingar samt rådgivning. Bestämmelserna om startpengen ändrades temporärt för att undvika avbrott i företagarnas försörjning när epidemin försämrade verksamhetsförutsättningarna. I fråga om de övriga arbets- och näringsstjänsterna meddelades anvisningar om servicen under undantagsförhållandena. En stor del av servicen, särskilt arbetskraftsutbildningen, flyttades till nätet, och antalet deltagare i arbetskraftsutbildning ökade 2020. Till följd av den utdragna situationen har beslut fattats om att förlänga temporära lagar som gäller vissa centrala kundgrupper till 2021. Bland annat företagarnas rätt till arbetsmarknadsstöd förlängs till slutet av juni 2021. Även serviceförmågan och kundservicesituationen vid arbets- och näringsbyråerna och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter följs fortsättningsvis under 2021 med barometerenkäter. Avsikten är att lärdomarna av undantagsförhållandena 2020 senare ska kartläggas närmare för att förbättra beredskapen inför motsvarande krislägen.

Antalet anmälda arbetslösa arbetssökande hos arbets- och näringsbyråerna steg till 342 000 personer (240 000 personer 2019) mätt i medeltalet vid månadens slut. En stor del av ökningen (65 000 personer) beror på att antalet permitterade ökade. Antalet långtidsarbetslösa ökade till i genomsnitt 75 400 år 2020 (63 400 år 2019). Arbetslösheten ökade i alla åldersklasser, men i synnerhet bland personer under 55 år.

Antalet utländska arbetslösa arbetssökande med främmande språk steg under coronavirusepidemin i nästan samma takt som det totala antalet arbetslösa arbetssökande. Olika myndigheter samarbetade om åtgärder för att bland annat påskynda kommunplaceringen av flyktingar och utbildnings- och sysselsättningsvägarna för invandrare.

Aktiveringsgraden för arbetslösa var 24,5 procent. I de tjänster som räknas in i aktiveringsgraden deltog sammanlagt i genomsnitt cirka 110 800 personer. Antalet deltagare i de tjänster som räknas in i aktiveringsgraden sjönk med cirka 7,3 procent jämfört med året innan. Förändringarna i omvärlden, det minskade antalet arbetstillfällen och det minskade antalet kunder som omfattades av olika tjänster bedöms ha ökat antalet långtidsarbetslösa och svårssysselsatta. Den kraftiga ökningen av antalet arbetslösa bidrog till att målen för arbetslöshetens längd och inflödet till långvarig arbetslöshet uppfylldes, eftersom arbetslösheten till största delen var kortvarig. Indikatorerna lyckades alltså inte beskriva verksamhetens resultatutveckling tillräckligt bra. Bägge indikatorernas värden förbättras om många personer mycket snabbt blir nya arbetslösa, eftersom de nyligen anmält sig som arbetslösa och alltså naturligt nog har varit arbetslösa endast en kort tid. Ett mycket stort antal arbetslöshetsperioder som pågått en kort tid sänker den genomsnittliga längden och minskar andelen arbetslöshet som varat i mer än tre månader. Eftersom indikatorernas förbättrade utfall beror på ny arbetslöshet och inte på effektivare verksamhet eller kortare arbetslöshetsperioder med en normal kundvolym kan inte utfallet betraktas som bra för 2020. Detta torde inte längre vara fallet 2021 såvida inte en stor mängd nya

arbetslösa snedvrider indikatorvärdena på nytt. Eftersom arbetslösheten i utgångsläget nu är större än året innan skulle det dock krävas betydligt fler nya arbetslösa än i fjol. Arbetslösheten efter sysselsättningsfrämjande tjänster ökade betydligt jämfört med tidigare år på grund av det försämrade allmänna sysselsättningsläget.

Tabell 23. Numerisk måluppfyllelse

	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Arbetslöshetsgrad (%)	7,4	6,7	6,3	7,8
Arbetslöshetens genomsnittliga längd (veckor)	54	50	48	41
Inflöde till arbetslöshet i över 3 mån. (%)	42	<32	<40	37,9
Sysselsättningsgrad (%)	71,7	72,6	73,2	71,6

Trots effekterna av coronavirusepidemin har åtgärderna i strukturfondspolitiken för den gällande programperioden 2014–2020 i det stora hela genomförts enligt planerna. Den offentliga finansieringen i Finlands strukturfondsprogram Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 är cirka 2,6 miljarder euro, varav EU:s andel är 50 procent. I slutet av året var 83 procent av finansieringen bunden. Nästan 1,7 miljarder euro hade betalats ut till de drygt 9 000 projekt som inletts under programperioden (den offentliga finansieringen sammanlagt). Vid en jämförelse av betalningsgraden på EU-nivå har Finland behållit sin ställning bland de ledande länderna i fråga om båda fonderna (ERUF och ESF). Med hjälp av strukturfondsprogrammet eftersträvas bland annat 10 500 nya arbetsplatser och 600 nya företag före 2023. Vid utgången av 2020 hade 9 489 nya arbetstillfällen och 483 nya företag uppstått.

I december beslutade programmets uppföljningskommitté att inkludera tilläggsfinansieringen REACT-EU från kommissionens så kallade coronaåterhämtningspaket i programmet, som på det sättet utökas med drygt tio procent och kan tillhandahålla snabbt tillgänglig tilläggsfinansiering för 2021 och 2022 i synnerhet för ERUF- och ESF-projekt som främjar digitaliseringen och den gröna omställningen.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Alasalmi m.fl. (2020). *Arbetspolitik och sysselsättningsgrad: forskningsbaserade slutsatser*. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2020:33.
- Flera utvärderingar har också gjorts 2020 om enskilda arbetskrafts- och företagstjänster och placeringen på arbetsmarknaden efter deltagande i tjänsterna.

Effektmål: Antalet tillväxtföretag

Målpuppfyllelse: **GOD**

På ministeriets förvaltningsområde ger Business Finland omfattande stöd till företagen för deras tillväxt, internationalisering samt forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet. Ett särskilt instrument för tillväxtföretag är finansieringen till unga innovativa företag (NIY). För att stimulera tillväxt genomför Business Finland regeringens program för export och internationell tillväxt. Experttjänster och information om den internationella marknaden riktas till företagen i målländerna för att uppnå dessa mål. Dessutom görs satsningar på innovations- och affärsekosystem i miljardklassen och på koldioxidsnålhet och andra klimatlösningar som i fortsättningen kan bli en central konkurrensfördel och ett kompetensområde som möjliggör tillväxt för de finländska företagen.

Business Finland genomför också regeringens program för cirkulär ekonomi, som bland annat främjar de aktuella företagens tillväxt genom internationalisering. Närings-, trafik- och miljöcentralerna stöder företag i etablerings- och uppstartsskedet och hjälper dem att växa. Finnvera fokuserar på finansiering av små och medelstora företags rörelsekapital och export samt investeringar. Bolaget är en riskfinansiär för nya innovativa och växande företag. Finlands Industriinvestering främjar företagens tillväxt och internationalisering med kapitalinvesteringar och internationella nätverk.

Det målsatta antalet tillväxtföretag i budgeten 2020 är över 1 000. Det är mindre än under de föregående uppföljningsperioderna, men med beaktande av coronaviruskrisens konsekvenser är målet högt. Statistikcentralen följer upp antalet tillväxtföretag under treåriga tillväxtperioder. Enligt definitionen är ett tillväxtföretag ett företag som sysselsätter minst tio personer i början av tillväxtperioden och som under de följande tre åren växer med i genomsnitt mer än 20 procent per år. Perioden 2015–2018 fanns 1 153 tillväxtföretag och perioden 2016–2019 totalt 1 227. Statistiken för perioden 2017–2020 publiceras i början av 2022.

Tabell 24. Numerisk målpuppfyllelse

	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Antalet tillväxtföretag	1 153	1 227	>1 000	Tillgänglig i början av 2022

Business Finlands finansieringsbefogenhet 2020 var totalt 1 920 miljoner euro. Befogenheten ökade avsevärt jämfört med året innan i synnerhet på grund av understöds- och lånefinansieringen till företag för utveckling och förnyelse som beviljades på grund av coronaviruspandemin. Effektivitetsutvärderingar och uppföljning visar att Business

Finlands finansiering har ökat företagets omsättning och export. År 2020 ökade exporten för Business Finlands små- och medelstora företag och midcapföretag med en procent och förädlingsvärdet för de kunder som eftersträvar tillväxt och internationalisering med åtta procent. Uppstartskundernas export ökade trots pandemin med 80 procent.

Effektmål: Arbetets produktivitet, förändring

Målluppfyllelse: SVAG

Arbetets produktivitet har uppskattats minska med 1,6 procent. Enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter som baserar sig på nationalräkenskaperna sjönk arbetets produktivitet endast med -0,9 procent 2020.

Tabell 25. Numerisk målluppfyllelse

	Utfall 2018	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
Arbetets produktivitet, förändring	-1,3	0,1	0,9	-0,9

Tillgänglig 15.10.2021

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Arbets- och näringsministeriet bidrar på många sätt till en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar utveckling.

De olika branschernas färdplaner för koldioxidsnålhet som upprättats i samarbete med industrin blev klara och innehöll visioner om industrins möjligheter att minska utsläppen. Genomförandet fortsätter som en del av klimat- och energistrategin. Innovations- och företagsfinansiering riktades till teman i anslutning till hållbar utveckling, såsom ren energi och koldioxidsnålhet, förnybara råvaror, cirkulär ekonomi, hållbara livsmedelslösningar, förbättrad livskvalitet och välbefinnande samt relaterad teknik.

En rättvis omställning till klimatneutral ekonomi understöddes med hjälp av utbildning och arbetskraftsservice, inklusive livslångt lärande, och genom att främja kompetensutveckling på arbetsplatserna. Olika specialåtgärder utvecklades för att integrera unga, invandrare och partiellt arbetsföra på arbetsmarknaden. För att främja och påskynda integrationen och sysselsättningen bland invandrare beviljades kommunerna statsunderstöd för utveckling av lågtröskeltjänster för handledning och rådgivning och för att utveckla kompetenscentrens verksamhet. En strategi och ett åtgärdsprogram utarbetades för att bekämpa grå ekonomi, och en utredning gjordes om en lag om företagsansvar. En process inleddes för att ta fram en lägesbild av det nuvarande systemet för företagsstöd, hur det

bidrar till den gröna omställningen och hur det i framtiden effektivare kan främja klimatmålen och produktiviteten.

De projekt i Finlands strukturfondsprogram Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 som delfinansierats av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) har huvudsakligen handlat om att stödja tillväxten och internationaliseringen i små och medelstora företag och om forskning, utveckling och innovationer. I slutet av 2020 hade 26,8 procent (mål 25 procent) eller 402,7 miljoner euro av den offentliga finansiering som reserverats för dessa åtgärder anvisats till 1 400 inledda projekt som främjar koldioxidsnålhet.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Arbets- och näringsministeriets bokslut 2020](#)

[Innovationsfinansieringscentret Business Finlands bokslut 2020](#)

[Konkurrens- och konsumentverkets bokslut 2020](#)

[Geologiska forskningscentralens bokslut 2020](#)

[Säkerhets- och kemikalieverkets bokslut 2020](#)

[Energimyndighetens bokslut 2020](#)

[Patent- och registerstyrelsens årsredovisning 2020](#)

[Bokslut för närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter 2020](#)

11 Social- och hälsovårdsministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

- Social- och hälsovårdsministeriets andel **17 987 mn €**

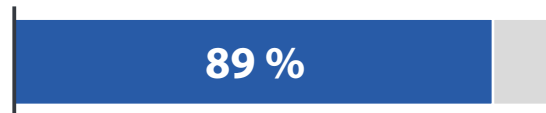

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 469 mn €
- Överföringsutgifter 15 595 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

Användningsgrad för anslagen

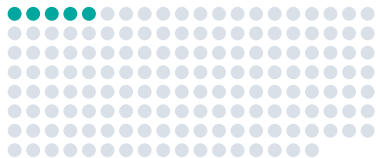
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

- Social- och hälsovårdsministeriet **3 800 årsverken**

Ämbetsverk 5 ST.

- Strålsäkerhetscentralen STUK
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira
- Besvärskommittén för social trygghet SAMU
- Institutet för hälsa och välfärd

Fonder 0 ST.

- Inga fonder

Affärsverk 0 ST.

- Inga affärsverk

Bolag 3 ST.

- Alko Ab
- FinnHEMS Ab
- STUK International Ab

Centrala förändringar i förvaltningen

FinnHEMS Oy övergick i statens ägo till 100 %.

11.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

Befolkningens allmänna välfärds- och hälsoliv har förbättrats kontinuerligt i Finland, men den fördelas allt mer ojämlikt. Det förekommer skillnader i inkomstnivå, fysisk aktivitet, marginalisering, välbefinnande och tillfredsställelse med livet, politiskt deltagande, utbildning och framtidstro. Ökad ojämlikhet och marginalisering leder till misstro mot samhället, är ofta nedärvd och förknippad med flera samtidiga problem.

Framtidsutsikterna präglas bland annat av befolkningsminskning, ytterligare avfolkning av glest bebodda områden, konkurrens om experter samt välfärds- och hälsorelaterade risker. Den sjunkande nativitetsutvecklingen stannade upp 2020, men prognoserna utlovar inte någon snabb ökning. Den för välfärdssamhället negativa utvecklingen kan förebyggas genom arbetsrelaterad invandring, längre arbetsliv, bättre matchning på arbetsmarknaden och förebyggande insatser. På lång sikt måste arbets-, försörjnings- och välfärdsstrukturerna kritiskt bedömas om befolkningen i arbetsför ålder blir en minoritet.

Den tekniska utvecklingen förändrar olika branscher genomgripande och skapar samtidigt nya arbetsuppgifter. Det är avgörande att man stärker en arbetskultur baserad på samarbete och förtroende och gör Finland till en ledande utvecklare av arbetslivsinnovationer i den digitala tidsåldern. Åtgärder som bidrar till det målet är att stärka arbetsförmågan, välbefinnandet, produktiviteten och den psykiska hälsan i arbetslivet och att samordna forskningen på dessa områden. På grund av förändringarna i arbetslivet är det viktigt att stödja sysselsättningen, företagandet, aktiviteten, initiativförmågan, delaktigheten och det livslånga lärandet, som främjas av reformen av den sociala tryggheten över två riksdagsperioder. Jämställdheten mellan könen har förbättrats, men det finns fortfarande utmaningar i synnerhet i fråga om lika lön och kvinnornas ställning i arbetslivet. Våldet och hatretoriken mot kvinnor har delvis flyttat över till nätet och är fortsättningsvis ett stort samhällsproblem.

Välfärdssamhällets viktigaste uppgift är att ta hand om de svaga. Uppgiften är särskilt utmanande eftersom åtgärderna för att bromsa coronavirusepidemin samt eftervården och återuppbyggnaden påverkar hela samhällets verksamhet. Coronaviruset har märkbart påverkat allmänhetens välbefinnande och ökat ojämlikheten eftersom många av epidemins sociala konsekvenser drabbar samma personer. Ofta är det de som redan är mest utsatta som lider mest av krisen. Coronaviruskrisen har ytterligare ökat vikten av strukturella reformer, till exempel social- och hälsovårdsreformen.

Människornas arbetsförmåga, funktionsförmåga och försörjning samt tillräcklig service och omsorg måste värnas. Det viktigaste målet för programmet Framtidens social- och hälsocentral är att flytta fokus i verksamheten till förebyggande och föregripande arbete och se till att tjänsterna är sektorsövergripande och interoperabla. Det är sannolikt att

socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbara lösningar kräver att delaktigheten och likabehandlingen stärks ytterligare och att välfärdsekonomiska principer iakttas i samband med stimulansåtgärderna och återuppbyggnaden.

11.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 26. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Ojämlikheten och marginaliseringen ökar
	Det viktigaste målet för programmet Framtidens social- och hälsocentral är att flytta fokus i verksamheten till förebyggande och föregripande arbete och se till att tjänsterna är sektorsövergripande och interoperabla. De regionala särdragen och utmaningarna i befolkningens hälsa och funktionsförmåga beaktas i styrningen av välfärdsområdena. En risk är att det föregripande arbetet är otillräckligt eller inte når de centrala kundgrupperna. En annan risk är att serviceutbudet inte i tillräckligt hög grad beaktar centrala tjänster såsom mentalvård och missbrukarvård. Risken bedöms vara betydande.
2	Den nuvarande nivån på tjänster och förmåner kan inte upprätthållas när arbets- och befolkningsstrukturen förändras
	Reformen av den sociala tryggheten som sträcker sig över två riksdagsperioder bereds i ett öppet och reformerat kommittéarbete. På grund av förändringarna i arbetslivet är det viktigt att stödja sysselsättningen, företagandet, aktiviteten, initiativförmågan, delaktigheten och det livslånga lärandet. I arbetslivet behövs också ett nytt perspektiv på bedömning av servicebehov, servicekedjor och digitalisering. Risken bedöms vara kritisk.
3	Genomförandet av social- och hälsovårdsreformen fördröjs eller man misslyckas med att nå målen
	Målet i beredningen av social- och hälsovårdsreformen är att säkerställa att primärvården och socialtjänsterna är tillgängliga i rätt tid och med hög kvalitet och att utvecklingsarbetet stöds med statsunderstöd innan lagstiftningen och strukturreformen genomförs. Risken bedöms vara måttlig.
4	Förnyandet av social- och hälsovårdens informationssystem och den nya tekniken fördröjs
	Förnyandet av social- och hälsovårdens informationssystem och teknik integreras i den operativa utvecklingen för att säkerställa att nytta uppstår i det praktiska arbetet (bland annat utlysningarna av statsunderstöd 2021–2023, programmet TOIVO inom informationsledning, utvecklingen av Kanta-tjänsterna). Risken bedöms vara betydande.
5	Beredskapen inför oväntade externa hot är otillräcklig
	Social- och hälsovårdsministeriets uppgift är att säkerställa människornas funktionsförmåga, försörjning och service även vid oväntade externa hot då bekämpning, eftervård och återuppbyggnad kan påverka verksamheten inom förvaltningsområdet under flera år. Risken bedöms vara betydande.

11.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

För att belysa den långsiktigare utvecklingen redovisas i den mån det är möjligt och beroende på indikator även uppgifter för 2010 och/eller 2015 utöver de senaste årens uppgifter. Utvärderingen av måluppfyllelsen beaktar såväl den långsiktiga utvecklingen som den senaste utvecklingen inklusive konsekvenserna av året med coronavirusepidemin.

Effektmål: Funktionsförmåga; Skillnaderna i välfärd och hälsa har minskat

Måluppfyllelse: **NÖJAKTIG**

Folkhälsan i Finland har utvecklats positivt under det senaste årtiondet. Enligt Institutet för hälsa och välfärd [sjuklighetsindex](#) har den totala sjukligheten bland finländarna stadigt sjunkit sedan 2000. På lång sikt är trenden alltså positiv. Trots den positiva utvecklingen förekommer relativt permanenta skillnader i hälsotillstånd, välbefinnande, dödlighet och faktorer som påverkar dessa mellan de socioekonomiska grupperna. De regionala skillnaderna har förblivit stora och delvis även ökat och tillspetsats. De friskaste finländarna bor fortfarande på Åland och i västra och södra Finlands kustkommuner, och sjukligheten är störst i öster och norr. Materialet från hösten 2020 visar att särskilt den upplevda hälsan och livskvaliteten bland personer i arbetsför ålder förefaller ha försämrats jämfört med de föregående åren. Ingen tydligt avvikande överdödlighet kan konstateras i Finland 2020, eftersom antalet dödsfall som direkt följd av coronaviruset var påtagligt litet bland personer under 80 år, och effekten i form av förlorade levnadsår kan anses vara liten.

Generellt har välbefinnandet bland unga ökat i Finland under 2000-talet. Även om största delen av de unga mår bra förekommer stora skillnader i hälsa och välbefinnande mellan olika åldersgrupper, och skillnaderna har delvis ökat de senaste åren. Coronavirusepidemin har försämrat barns och ungas välbefinnande och ökat ojämlikheten och marginaliseringen. Skolstängningarna och distansundervisningen samt restriktionerna i fritidsaktiviteterna våren 2020 bedöms ha försämrat det samlade välbefinnandet bland barn och unga i alla åldersgrupper. Det bör dock noteras att regionala skillnader förekommer i restriktionernas konsekvenser för välbefinnandet i olika åldersgrupper.

Tabell 27. Uppföljningsindikatorer för målet. Källor: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet och FinSote 2020 preliminärt material

	Utfall 2010	Utfall 2015	Utfall 2019	Utfall 2020
Förlorade levnadsår (PYLL) i åldrarna 0–80 per 100 000 invånare				
Män	10 302	8 774	8 395	8 275*
Kvinnor	4 694	4 182	4 237	4 250
Andel (%) 20–64-åringar som upplever att deras hälsa är medelmåttig eller sämre				
Män	35,7	32,6	27*	33*
Kvinnor	32,1	30,4	26*	32*
Andel elever i årskurs 8 och 9 (%) som upplever att deras hälsotillstånd är medelmåttigt eller dåligt				
Pojkar	13,2	12,9	14,7	15,5*
Flickor	19,0	19,5	26,8	27,8*
Andel 20–64-åringar (%) som upplever att deras livskvalitet är god (EuroHIS-8)				
Män	..**	55,1	62*	56*
Kvinnor	..**	55,3	67*	57*

*Uppskattning. ** Inga tillgängliga data.

Effektmål: Funktionsförmåga; Funktions- och arbetsförmågan har förbättrats

Måluppfyllelse: NÖJAKTIG

Den långvariga nedåtgående trenden i antalet sjuk- och invalidpensioneringar fortsätter. Det minskade antalet ansökningar gäller emellertid endast full sjuk- eller invalidpension, medan tendensen att ansöka om partiella sjuk- och invalidpensioner har ökat klart under de senaste åren i synnerhet bland kvinnor. Välbefinnandet i arbetet har utvecklats negativt 2020 och de tidigare årens positiva trend har vänt. [Enligt en utredning från Pensions-skyddscentralen](#) har det skett en oroväckande ökning av depressionsrelaterade pensioneringar de senaste åren, i synnerhet bland unga kvinnor och kvinnor som närmar sig pensionsåldern.

Äldre personers funktionsförmåga har utvecklats positivt under en lång tid. Det bör ändå noteras att i synnerhet de äldre åldersgrupperna till följd av coronavirusepidemin och de olika restriktionerna har försatts i en mycket svår situation med konsekvenser som ännu inte direkt syns i statistiken för 2020. Till följd av coronavirusepidemin har bland annat hemvårdsbesöken hos äldre begränsats och besöksförbuden har medfört psykisk belastning för de äldre.

Tabell 28. Uppföljningsindikatorer för målet. Källor: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet, Pensions- skyddscentralen, FPA

	Utfall 2010	Utfall 2015	Utfall 2019	Utfall 2020
Antal personer som gått i sjuk- eller invalidpension				
Totalt	24 870*	22 863	22 603	21 300*
Full	18 490*	16 156	14 665	13 830*
Partiell	4 580*	4 824	5 683	5 430*
Under 25 år	1 800*	1 883	2 255	2 040*
Andel 20–64-åringar (%) som tror att de sannolikt inte orkar arbeta ända till åldern för ålderspension				
Män	..**	26,2	24,5	26*
Kvinnor	..**	25,9	21,9	27*
Andel 75-åringar eller äldre (%) som upplever sig ha åtminstone stora svårigheter att ta hand om sig själva				
Män	..**	10,9	10,5	10*
Kvinnor	..**	12,5	11,5	9*

*Uppskattning. ** Inga tillgängliga data.

Mer information: Rapport: [Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen: trendit, tilannekuva, tulevaisuus](#), Pensionsskyddscentralen, 6/2020.

Effektmål: Funktionsförmåga; Livs- och arbetsmiljön har blivit sundare och tryggare

Måluppfyllelse: FÖRSVARLIG

De vattenburna epidemierna och olycksfallsdödligheten har minskat avsevärt på lång sikt, men i övrigt har inga betydande förbättringar skett i uppföljningsindikatorerna under de senaste fem åren. Ett undantag är den positiva utvecklingen 2020 i antalet olycksfall i arbetet. Enligt Olycksfallsförsäkringscentralen [minskade antalet olycksfall på arbetsplatserna bland löntagare](#) med rentav cirka 18 procent jämfört med året innan. Förändringen kan förklaras med restriktionerna på grund av coronavirusepidemin, då löntagarna i hög grad övergick till att arbeta på distans.

Förekomsten av familjevåld och våld i nära relationer i Finland är fortfarande hög i europeisk jämförelse. Antalet fall av familjevåld och våld i nära relationer som kommit till polisens kännedom har varit relativt konstant under de senaste tio åren, men partner och barn [utsattes för mer våld än tidigare i hemmen under våren 2020](#). Även misshandelsfallen i privata bostäder har ökat. År 2020 var knappt 80 procent av dem som utsattes för våld av sin sambo kvinnor.

Tabell 29. Uppföljningsindikatorer för målet. Källor: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet, Statistikcentralen/Brott och tvångsmedel och Olycksfallsförsäkringscentralen

	Utfall 2010	Utfall 2015	Utfall 2019	Utfall 2020
Antal döda i olyckor i hemmet och på fritiden/ per 100 000 invånare***	48	39	40*	40*
Fall av våld i familjen eller nära relationer som kommit till polisens kännedom				
Totalt (antal)	..**	9 741	9 850*	10 550*
Män som offer, (%)	..**	30,2	30*	25*
Kvinnor som offer, (%)	..**	69,8	70*	75*
Frekvensen av olycksfall i arbetet***	..**	28,6	28,7	25,0
Vattenburna epidemier (antal)	..**	3	4	2

*Uppskattning. ** Inga tillgängliga data. *** Indikatorn ändrad från antalet döda till dödlighet/100 000 invånare, eftersom den senare är offentligt tillgänglig i Sotkanet. ****Olycksfall i arbetet per miljoner arbetstimmar.

Effektmål: Försörjning; Den sociala tryggheten uppmuntrar människorna att arbeta

Måluppfyllelse: NÖJAKTIG

Sysselsättningen i Finland ökade i början av 2020 före coronaviruskrisen, även om tillväxten var på väg att avmattas. Arbetsmarknadskonsekvenserna av coronavirusepidemin har varit tydligast när det gäller antalet permitterade. Antalet arbetslösa arbetssökande väntas förbli högre under de närmaste åren än före krisen. År 2020 ökade också långtidsarbetslösheten något. Aktiveringsmodellens nedsättningar och skyldigheter upphävdes vid ingången av 2020 och modellen påverkar inte längre arbetslöshetsförmånerna. Konjunkturen och befolkningsutvecklingen har en stor inverkan på den positiva sysselsättningsutvecklingen, och effekterna av ändringar i den sociala tryggheten är svåra att särskilja från den utvecklingen. En oroväckande trend är den sjunkande sysselsättningsgraden bland unga under de senaste åren och den ökande ungdomsarbetslösheten i samhället.

Tabell 30. Uppföljningsindikatorer för målet. Källor: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet, Statistikcentralen (Arbetskraftsundersökning), Arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik och Pensionsskyddscentralen

	Utfall 2010	Utfall 2015	Utfall 2019	Utfall 2020
Sysselsättningsgrad				
20–29 år	66,0	63,6	68,5	65,9
20–69 år	68,1	66,3	70,6	69,9
55–64 år	56,2	60,0	66,8	67,5
Långtidsarbetslösa, (%) av arbetskraften	2,1	4,2	2,4	2,9
Den förväntade pensioneringsåldern för en 25-åring	60,4	61,1	61,5	61,9*

För långtidsarbetslösa beskriver indikatorn arbetslösa arbetssökande som varit arbetslösa utan avbrott i minst ett år.

*Uppskattnng.

Effektmål: Försörjning; Fattigdomen och antalet marginaliserade har minskat

Målpuppfyllelse: NÖJAKTIG

Inga betydande förändringar har skett i inkomstfördelningsindikatorerna under 2010-talet, och de årliga procentuella skillnaderna mellan olika indikatorer har varit små. Generellt har antalet låginkomsttagare ökat något under de senaste två åren och i synnerhet beroendet av grundtrygghetsförmåner i den tidiga barndomen har blivit mer bestående än tidigare. En jämförelse av länderna i euroområdet visar att antalet fattiga och marginaliserade är litet i Finland både absolut och relativt sett.

Grundtryggheten, de lägsta pensionerna, barnbidraget för ensamförsörjare och utkomststödet höjdes genom lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2020. Dessa åtgärder minskar i synnerhet antalet pensionärer med små inkomster i viss mån. Antalet mottagare av grundläggande utkomststöd 2020 ökade med cirka fem procent jämfört med året innan i nästan hela landet. Ökningen var störst bland kvinnor i åldern 18–24 år, där antalet var tio procent högre än 2019. Till följd av coronavirusepidemin inrättades också temporära förmåner och FPA förenklade ansökningsförfarandena för utkomststöd. [Enligt en rapport från Institutet för hälsa och välfärd](#) förefaller de primära förmånerna och den undantagsvis beviljade rätten till arbetslöshetsförmån för företagare ha förbättrat de flesta hushållens försörjning.

Framför allt den låga sysselsättningsgraden bland personer med utländsk bakgrund och marginaliseringen bland unga är fortfarande allvarliga problem, trots den i övrigt positiva

utvecklingen. I synnerhet kvinnor med utländsk bakgrund har en mycket svag ställning på arbetsmarknaden. Coronavirusepidemin har stora ekonomiska konsekvenser som drabbat befolkningen mycket ojämnt. Liksom så ofta i olika kriser har också coronaviruskrisens konsekvenser drabbat de sedan tidigare mest utsatta grupperna hårdast, och det visar sig att epidemin ökat i synnerhet barnfamiljernas och mentalvårdsklienternas hjälpbehov. [Också problemen bland de äldre tillspetsades](#): ensamheten djupnade och det blev svårare att uträtta ärenden.

Tabell 31. Uppföljningsindikatorer för målet. Källor: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet, Statistiska centralen, FPA

	Utfall 2010	Utfall 2015	Utfall 2019	Utfall 2020
Låginkomsttagarnas andel, (%)				
Hela befolkningen	13,7	11,7	12,3	12,5*
Under 18 år	11,8	9,4	10,6*	10,7*
Löntagare	.. **	1,4	1,9*	1,9*
65+	.. **	12,5	14,6*	14,7*
18–24-åringar som riskerar att bli marginaliserade, (%) av befolkningen i motsvarande ålder	.. **	18,6	17*	17*
25–64-åringar som fått utkomststöd en längre tid, (%) av befolkningen i motsvarande ålder	2,2	2,5	2,7	2,8*
Privathushåll utan inkomst (antal)	.. **	.. **	38 474	39 000*
Utländska arbetslösa arbetssökande, (%) av den utländska arbetskraften				
Män	.. **	24,6	19*	22*
Kvinnor	.. **	30,1	25*	28*

*Uppskattning. ** Inga tillgängliga data.

Mer information: Rapport: Eriarvoisuuden tila Suomessa 2020. (https://sorsafoundation.fi/wp-content/uploads/2020/09/Eriarvoisuus2020_web3.pdf)

Effektmål: Tjänster; Verkningsfulla tjänster och utkomstskyddet bildar en fungerande helhet

Måloppfyllelse: NÖJAKTIG

Enligt indikatorerna har samordningen av utkomstskydd och tjänster förbättrats i viss mån under de senaste åren. Allt färre unga hamnar utanför utbildning och allt färre äldre behöver skära ner på mat eller vård på grund av brist på pengar. Andelen som får partiell sjukdagpenning har också ökat i jämn takt i samhället. När det gäller livskvaliteten bedömer

65 år fyllda sin hälsa som bättre än tidigare, och även deras upplevda livskvalitet ser ut att ha förbättrats något. Generellt har social- och hälsovårdstjänsterna och förmånerna i stor utsträckning utvecklats separat, och därför får eller söker sig inte alla till de tjänster eller förmåner som de behöver. Systemet är också delvis komplicerat, till följd av att olika problem behöver bemötas på flera olika sätt.

Tabell 32. Uppföljningsindikatorer för målet. Källor: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet och FPA

	Utfall 2010	Utfall 2015	Utfall 2019	Utfall 2020
0–17-åringar placerade utom hemmet, (%)	1,3	1,4	1,6	1,6*
Andel som fått otillräckliga tjänster för barnfamiljer, % av dem som behövt tjänster***	.. **	.. **	37*	31*
17–24-åringar utanför utbildning, (%) av befolkningen i motsvarande ålder				
Män	12,9	9,2	9,2*	9*
Kvinnor	9,8	7,3	6,7*	7*
Personer som får partiell sjukdagpenning, (%) av alla som får sjukdagpenning				
Män	.. **	3,5	4,9	4,9*
Kvinnor	.. **	6,5	9,4	9,4*
65 år fyllda (%) som på grund av penningbrist varit tvungna att skära ner på mat, mediciner eller läkarbesök				
Män	.. **	9,7	9*	9*
Kvinnor	.. **	12,1	12*	10*
Andel 65-åringar och äldre (%) som upplever att deras livskvalitet är god (EuroHIS-8)				
Män	.. **	54,1	52*	55*
Kvinnor	.. **	51,1	53*	58*
75-åringar och äldre som bor hemma, (%) av befolkningen i motsvarande ålder				
Män	92,7	93,4	93,9*	94*
Kvinnor	87,8	88,9	89,8*	90*

*Uppskattnings. ** Inga tillgängliga data. *** 2020 omfattade enkätundersökningen inte längre personer över 54 år.

Effektmål: Tjänster; Tillförlitliga tjänster i rätt tid motsvarar kundernas behov

Målpuppfyllelse: FÖRSVARLIG

Under de senaste åren har väntetiderna inom vården blivit längre, och den negativa utvecklingen förstärktes ytterligare av coronavirusepidemin. På grund av coronavirusepidemin var sjukvårdsdistrikten tvungna att senarelägga icke-brådskande vård, och tillgången försvårades i synnerhet under den period på cirka tre månader våren 2020 då undantagsförhållanden rådde i Finland. Av den anledningen är coronavirusepidemins konsekvenser för primärvården delvis de motsatta. Enligt indikatorerna förlängdes inte väntetiderna till läkarbesök för icke-brådskande vård 2020 jämfört med året innan. I tolkningen av det här resultatet gäller det att beakta undantagsförhållandena som rådde i Finland och den minskade efterfrågan på social- och hälsovårdstjänster som delvis snedvrider statistiken för 2020. Eftersom den icke-brådskande vården till stora delar skjuts upp 2020 kan man bedöma att vårdköerna och det eftersatta vårdbehovet 2020 ytterligare ökat. Trots att servicebehovet förefaller har ökat och kötiderna är långa får majoriteten av befolkningen den vård de behöver. Under 2020 fanns också en betydande så kallad dold efterfrågan på social- och hälsovårdstjänster som ännu inte syns i statistiken och som snedvrider den verkliga efterfrågan på social- och hälsovårdstjänster bland hela befolkningen.

Tabell 33. Uppföljningsindikatorer för målet. Källor: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet

	Utfall 2015	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
Väntetid på över 7 dygn för icke-brådskande besök hos läkare i den öppna sjukvården inom primärvården, (%) av genomförda besök				
Totalt	48,4	55,9	59,2	55,4
Män	46,7	55,4	58,5	55,6
Kvinnor	49,5	56,2	59,7	55,2
Andel som fått otillräckliga läkarmottagningstjänster, % av dem som behövt dem				
Totalt	..**	15,8	15*	19*
Män	..**	13,9	14*	18*
Kvinnor	..**	17,3	17*	20*
Specialiserad sjukvård, antal som väntat längre än 6 månader 31.12 /10 000 invånare				
1.10–31.3 inom de lagstadgade tre månaderna genomförda bedömningar av servicebehovet inom barnskyddet (%)	91,7	93,1	94,3	94,9

*Uppskattning. ** Inga tillgängliga data.

Mer information: Rapport: Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen, Institutet för hälsa och välfärd, hösten 2020. (https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140661/URN_ISBN_978-952-343-578-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Effektmål: Tjänster; Må bra-branschen skapar affärsmöjligheter och export

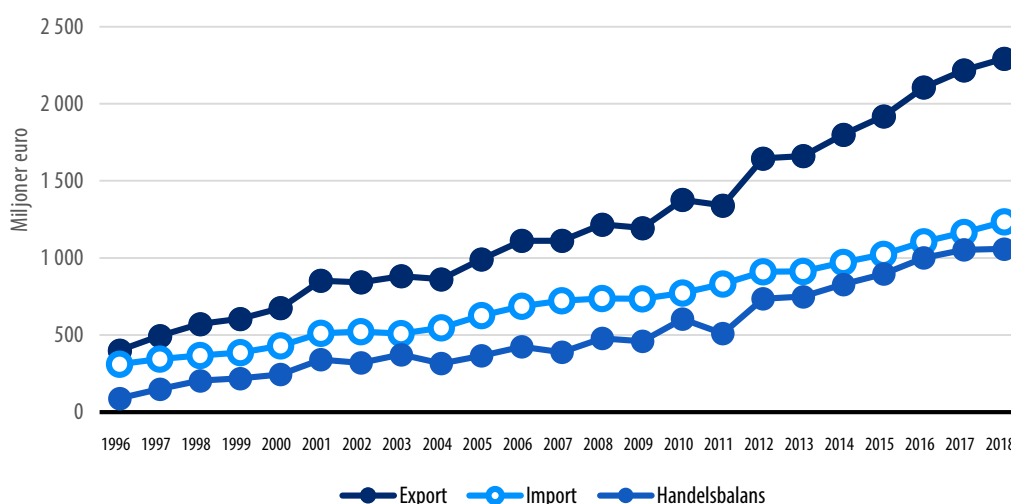
Målpuppfyllelse: **GOD**

Hälsotekniken är en av de snabbast växande högteknologiska exportbranscherna i Finland och blir allt viktigare i takt med att finländarna åldras och nativiteten sjunker. I Finland finns över 300 företag i hälsoteknikbranschen och de sysselsätter redan över 13 000 personer. Nyckeltalen för den hälsotekniska branschen 2020 offentliggörs först på sensvåren, men den genomsnittliga årliga tillväxten har under de senaste åren varit cirka 5,7 procent och hälsotekniken utgör över hälften av Finlands högteknologiska export. [Överskottet i branschens handelsbalans](#) var drygt en miljard euro och enligt preliminära uppgifter ökade den totala exporten av hälsoteknik med 0,5 procent till 2,43 miljarder euro 2020.

Hälsotekniken är en viktig del av hälsobranschen, som gynnas av de möjligheter som nya produktkoncept och tekniker som artificiell intelligens, diagnostik och robotteknik medför. Ett hinder för ännu snabbare tillväxt är bristen på i synnerhet mjukvaruexperter. Tillväxtprognoserna för branschen är trots det optimistiska, och under de närmaste åren uppskattas branschen fortsätta växa med cirka 5–10 procent per år. Allt som allt följer tillväxttakten i den finländska hälsotekniken de globala tillväxtprognoserna och Finland betraktas som ett mycket attraktivt land för forskning och produktutveckling.

Enligt en branschutredning för hälsoteknik anser företagen att marknadstillträdet för innovationer har förbättrats något. Trots coronavirusepidemin fortsätter den kraftiga tillväxten i en del av företagen i branschen, som gör nya investeringar och rekryteringar eftersom epidemin har medfört en efterfrågetopp på grund av behovet av nya lösningar för sjukhus och uppdaterade vårdlokaler.

Figur 4. Produkthandeln inom hälsoteknik 1996–2019. Källa: Healthtech Finland april 2020

Utgifter för den sociala tryggheten och hälso- och sjukvården

Största delen av finansieringen för social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde går till den sociala tryggheten och hälso- och sjukvården, som på många sätt påverkar alla förvaltningsområdets effektmål. Statistiken för 2020 över utgifterna för den sociala tryggheten och hälso- och sjukvården är ännu inte tillgänglig, utan uppgifterna är baserade på statistikföringen 2019. [De offentliga samfundens utgifter för den sociala tryggheten](#) utgjorde 45,1 procent av deras totala utgifter 2019, mätt i euro 57,7 miljarder. Utgifterna ökade med två procent jämfört med 2018. Även om utgifterna för den sociala tryggheten ökade mest av alla utgifter räknat i euro minskade deras andel av de totala utgifterna med 0,3 procentenheter från året innan, eftersom ökningen var långsammare än för de totala utgifterna.

De åldersrelaterade utgifternas andel av utgifterna för den sociala tryggheten ökade mest också under 2019, med cirka en miljard euro. Liksom under tidigare år är största delen av utgifterna utbetalda arbetspensioner. Den långvariga ökningen i utgifterna för bostadsbidraget stannade av. De utbetalda arbetslöshetsförmånerna minskade mest av de olika utgifterna för den sociala tryggheten. De offentliga utgifterna för hälso- och sjukvården uppgick enligt Statistikcentralen till 17,1 miljarder euro, en ökning med 4,3 procent jämfört med året innan.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

I social- och hälsovårdsministeriets verksamhet eftersträvades målen för hållbar utveckling 2020 i synnerhet inom beredningen av strukturreformen för social- och hälsovården och reformen av den sociala tryggheten, höjningarna av grundtryggheten och pensionerna, jämställdhets- och likalönsprogrammen, programmet för arbetsförmåga, utvecklingsprogrammet för arbetet och välbefinnandet i arbetet samt beredningen av reformer av utkomstskyddet för arbetslösa. Viktiga hållbarhetsmål på verksamhetsområdet var bland annat att partiellt arbetsföra skulle hitta arbete och stanna kvar i arbetslivet, äldres funktionsförmåga stärkas och jämställdheten öka. Regeringens långsiktiga åtgärder för att främja välfärd, hälsa och säkerhet fram till 2030 (statsrådets principbeslut) eftersträvar en minskad ojämlikhet. Särskild hänsyn tas till jämlikhetsaspekten i genomförandet och uppföljningen av åtgärderna. Dessutom tillsattes en [folkhälsodelegation](#) med uppgiften att förvaltningsövergripande stödja åtgärder för främjande av välfärd, hälsa och säkerhet.

För att stärka delaktigheten och jämlikheten för personer med funktionsnedsättning har ett nationellt handlingsprogram beretts för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det innehåller åtgärder bland annat för att främja sysselsättningen av personer med funktionsnedsättning. Grundtrygghetsförmånerna, barnbidragets ensamförsörjartillägg, barnbidraget för det fjärde och femte barnet och underhållsstödet höjdes vid ingången av 2020, liksom även de lägsta pensionerna som höjdes via folkpensions- och garantipensionssystemen.

I mars 2020 inledde regeringen en reform av den sociala tryggheten, som kommer att beredas i en parlamentarisk kommitté. De viktigaste aspekterna i reformen är social rättvisa och tryggad försörjning i sociala risksituationer. Målet med reformen är att minska behovet av långvarigt utkomststöd, och den genomförs utan att försämra nivån på den grundläggande tryggheten.

Strukturreformen inom social- och hälsovården har framskridit planenligt under 2020. Regeringen lämnade sin proposition till riksdagen den 8 december 2020.

På grund av coronavirusepidemin har brådskande åtgärder vidtagits för att trygga försörjningen under undantagsförhållandena. Den ökande arbetslösheten och permitteringarna skapade våren 2020 ett behov av att stärka förmånssystemet med temporära lösningar som gav rätt att få och fortsätta få arbetslöshetsdagpenning samtidigt som företagets möjligheter att fortsätta sin verksamhet understöddes genom ändringar i permitteringsförfarandet.

År 2020 inleddes Åldersprogrammet 2030 med målet att säkerställa funktionsförmågan i hög ålder, tillämpa tekniska lösningar för att förbättra äldres välbefinnande, stärka frivilligarbetets roll, stödja äldreanpassat boende och boendemiljöer och bygga upp ett socialt och ekonomiskt hållbart servicesystem. Bestämmelser om personaldimensioneringen i heldygnsomsorgen utfärdades för att säkerställa tjänsternas kvalitet och tillräcklighet.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Social- och hälsovårdsministeriets bokslut 2020](#)

[Bokslut för Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea 2020](#)

[Bokslut för Besvärsnämnden för social trygghet SAMU 2020](#)

[Bokslut för tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira 2020](#)

[Strålsäkerhetscentralen STUKs bokslut 2020](#)

[Bokslut för Institutet för hälsa och välfärd 2020](#)

[Arbetshälsoinstitutets bokslut 2020](#)

12 Miljöministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **72 586 mn €**

● Miljöministeriets andel **533 mn €**

Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 104 mn €
- Överföringsutgifter 153 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €

Användningsgrad för anslagen

48 %

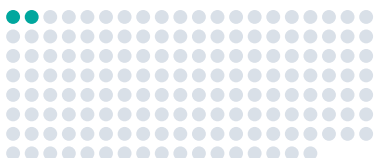
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **74 135 årsverken**

● Miljöministeriet **931 årsverken**

Ämbetsverk **2** ST.

- Finlands miljöcentral
- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet

Fonder **2** ST.

- Statens bostadsfond
- Oljeskyddsfonden

Affärsverk **0** ST.

- Inga affärsverk

Bolag **1** ST.

- A-kruunu Oy

12.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på verksamhetsområdet

De internationella miljöavtalen och miljöåtagandena har en central betydelse i vår strävan att uppnå hållbar utveckling. Klimatavtalet från Paris och Agenda 2030 för hållbar utveckling är viktiga milstolpar. Det är dock nödvändigt att fortsätta att stärka den internationella miljöförvaltningen genom att se till att miljöavtalen är fortsatt verkningsfulla och att FN:s miljömöte bekräftar sin ställning som FN-auktoritet i miljöfrågor.

Stävandet av klimatförändringen förutsätter att ökningen av koncentrationen av växthusgaser i atmosfären stoppas. I styrningen av områdesanvändningen och byggandet har koldioxidsnåla lösningar ökat i betydelse. En anpassning till förändrade klimatförhållanden blir nödvändig oberoende av om insatserna för att stävja klimatförändringen lyckas. Lösningarna inom cirkulär ekonomi bidrar till att begränsa överkonsumtionen av naturresurser, klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald samt att stärka ekonomin och sysselsättningen.

Den biologiska mångfalden har försvagats och allt fler arter och naturtyper är fortsatt hotade. Ekosystemtjänster som är nödvändiga för människan, såsom pollineringen av näringsväxter, kan drabbas av allvarliga störningar. På grund av klimatförändringen och utsläppen av näringsämnen och farliga ämnen har tillståndet i världshaven, Östersjön, insjöarna, vattendragen och grundvattnet inte förbättrats enligt målen. Farliga kemikalier används alltjämt i stor skala, och utsläppen av farliga ämnen och småpartiklar är för stora med tanke på miljön och hälsan. Den ständigt ökande konsumtionen och produktionen av plaster återspeglar sig i både världshavens och insjövattnens tillstånd.

Befolkningen ökar i de största stadsregionerna medan en stor del av landet avfolkas. Samtidigt åldras befolkningen och nativiteten har länge varit nedgående. Utvecklingen i de växande stadsregionerna förutsätter hållbara lösningar för att producera bostäder, förebygga bostadslöshet, förtäta samhällsstrukturen, förebygga social segregation och ordna den service som den geografiskt koncentrerade befolkningen behöver. Det blir allt viktigare att bekämpa och anpassa sig till klimatförändringen och utveckla den cirkulära ekonomin. I avfolkningsområden finns det ett överutbud av bostäder, vilket gör det svårare att underhålla och reparera dem.

12.2 Risker som äventyrar uppnåendet av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål och resultat

Tabell 34. Risker, bedömning av deras inverkan på verksamheten inom förvaltningsområdet samt riskberedskap

1	Klimatet fortsätter att bli varmare och det blir svårare att förutspå klimatförändringen
	För att begränsa klimatförändringen måste växthusgasutsläppen snabbt minskas globalt och klimatförändringens konsekvenser beaktas i allt nationellt beslutsfattande. Det är ytterst sannolikt att klimattoppvärmningen fortsätter och konsekvenserna är allvarliga om riskerna realiserar. Det nationella målet är ett klimatneutralt Finland 2035. Risken är att man inte får till stånd tillräckligt ambitiösa beslut på global, EU- och nationell nivå om de åtgärder som behövs. För att undvika riskerna främjar Finland genomförandet av Parisavtalet, EU:s klimatlagstiftning för 2030 och 2050 och andra åtgärder. Dessutom uppdateras målen utifrån aktuella uppgifter och samarbetet inom statsrådet ökas.
2	Överkonsumtionen av naturresurser och dess negativa effekter ökar
	Om överkonsumtionen av naturresurser inte fås under kontroll, påskyndar den förlusten av biologisk mångfald och klimatförändringen samt äventyrar tillgången på viktiga naturresurser. Risken är betydande och innebär bland annat en märkbar ökning av koldioxidutsläppen i samband med materialhantering och samtidigt en minskad tillgång på råvaror som till exempel behövs för högteknologi. För att undvika risker stärks arbetet för att främja en hållbar och trygg cirkulär ekonomi nationellt, inom EU och internationellt. I programmet för främjande av cirkulär ekonomi ställs nationella mål upp för den cirkulära ekonomin och de styrmedel som behövs för att uppnå dem tas i bruk.
3	Ojämlighet i boendet
	Urbaniseringen och invandringen ökar segregeringen och ojämlikheten mellan regioner och bostadsområden. Det finns en betydande risk för att servicen i regioner med krympande befolkning minskar och skillnaderna i ekonomiska resurser i städerna hotar den sociala balansen mellan bostadsområdena i framtiden. Det vidtas åtgärder för att upprätthålla regionernas livskraft och bostadsområdenas sociala och ekologiska hållbarhet, och för att säkerställa att det kan byggas tillräckligt många bostäder till skäligt pris.
4	Miljöbelastande skadliga ämnen och kemikalier samt miljöskador
	Skadliga ämnen som belastar miljön eller den fara för miljön och hälsan som olika verksamheter orsakar identifieras inte eller det finns inte tillräcklig beredskap för dem. Risken är sannolik och konsekvenserna betydande om de realiserar. NTM-centralernas resurssituation kan begränsa omfattningen av tillsynen inom miljöskyddet och utvecklandet av tillsynen. För att undvika risken säkerställs det att systemen för förhandskontroll och tillsyn enligt miljöskyddslagen fungerar och systemet med subsidiärt miljöansvar utvecklas till att bli mer omfattande än i dag. Riskhanteringsåtgärderna för att bemöta nya kemikaliefrågor utvecklas. Hälsorisker undviks särskilt genom att minska utsläppen av små partiklar. Även utsläppen av sot och andra skadliga ämnen som sprids genom långväga transport minskas. Samarbetet mellan förvaltningen, forskarna och verksamhetsutövarna samt den internationella påverkan utvecklas.

12.3 Verksamhetsområdets resultatutveckling

Utvärdering av hur de samhälleliga effektmålen har uppnåtts (på skalan utmärkt, god, nöjaktig, försvarlig, icke påbörjad/svag) samt en beskrivning av resultatutvecklingen.

Effektmål: En god miljö och biologisk mångfald

- God miljöstatus har uppnåtts i Östersjön och i vattendragen
- Förlusten av biologisk mångfald har stoppats och ett gynnsamt tillstånd tryggats
- Livsmiljön bidrar till människors välbefinnande
- Miljöriskerna har identifierats och är under kontroll.

Måloppfyllelse: **GOD**

God miljöstatus har uppnåtts i Östersjön och i vattendragen

Utmaningar i Östersjön är i synnerhet övergödningen och den biologiska mångfaldens tillstånd. Finlands näringsbelastning på Östersjön har i fråga om fosfor (PTON) och kväve (NTOT) varit något nedåtgående under perioden 1995–2019, särskilt tack vare den minskade punktblastningen. Den diffusa belastningen, särskilt från jordbruket, har däremot inte minskat i fråga om någotdera av näringsämnena.

Utmaningarna inom biologisk mångfald gäller särskilt

- havsbottnens status, som försämras av den syrebrist som övergödningen orsakar
- vissa arter, såsom havsöring, gös i Skärgårdshavet, sik i Bottniska viken, tumlare och den södra stammen av Östersjövikare samt
- tillståndet för livsmiljöer såsom laguner, rev och sandbottnar vid den södra kusten

För att förbättra Östersjöns och yt- och grundvattnens tillstånd genomförde miljöministeriet ett program för effektiviserat vattenskydd. Programmet baserar sig på de mål för vatten- och havsvården som statsrådet har godkänt.

En omfattande gipsspridning inleddes framgångsrikt i Skärgårdshavets avrinningsområde på cirka 9 000 åkerhektar. Forskningen om behandling av åkrar med strukturralk och näringsfibrer fortsatte för att metoderna senare skulle kunna tas i bruk i större utsträckning. Tillståndet i regionalt viktiga sjöar och vattendrag förbättrades genom att drygt 50 istandsättningsprojekt inleddes och regionala aktörer stöddes. Sju projekt inleddes för att minska utsläppen av skadliga ämnen i vattnet i städer, och två högriskvrak sanerades. Lagstiftningen om finansieringen av åtgärderna preciserades. Statsrådets förordningar om

stöd för gipsbehandling av jordbruksmark (510/2020) och om understöd för hantering av vattnet i städerna (669/2020) trädde i kraft.

Programmet för inventering av den marina undervattensmiljön vann 2020 års Natura 2000-pris i naturskyddsserien. Detta var ett viktigt erkännande för Finlands långsiktiga arbete för den marina mångfalden. De finländska marina skyddsområdenas arealandel av Finlands havsområde har överskridit det internationella målet för hållbar utveckling, det vill säga tio procent.

I den första [havsplanen](#), som färdigställdes i slutet av 2020 och togs fram i ett samarbete mellan olika sektorer och intressentgrupper, samordnas olika behov av användning av havet och anvisas potentiella områden för dessa. Planen förbättrar förutsättningarna för bland annat utveckling av vindkraft, trafik, rekreation och turism samt förbättring av natur- och miljöskyddet och den marina miljöns tillstånd.

Som en del av de snabbverkande stimulansåtgärder som riktas till kommunerna beviljades 10 miljoner euro i understöd för återvinning av näringsämnen ur avloppsvatten samt för förbättring av energieffektiviteten vid behandlingen av avloppsvatten och för tillvaratagande av energi. Understöden användes för att främja skyddet av klimatet och vattnen och stärka den cirkulära ekonomin.

Förlusten av biologisk mångfald har stoppats och ett gynnsamt tillstånd tryggats

Åtgärderna för att stoppa utarmningen av naturen ökade betydligt under året i synnerhet inom ramen för [livsmiljöprogrammet Helmi](#). Programmet tar tag i den största orsaken till utarmningen av naturen i Finland: att livsmiljöerna minskar och kvaliteten på dem försämras. Programmet Helmi innehåller kvalitativa och kvantitativa mål fram till 2030 för skydd och vård av myrar, fågelvatten och våtmarker, vårdbiotoper, skogar, småvatten och strandnatur. Närings-, trafik- och miljöcentralerna och Forststyrelsens naturtjänster inledde åtgärder för istandsättning och vård av livsmiljöer, vilket bland annat resulterade i återställning av 1 640 hektar myrar, restaurering av fågelvatten vid 20 objekt och skötsel av skogar med vitryggig hackspett och lundar. Skyddsmålet för 2020 på 5 000 hektar skyddade myrar överskreds då 5 580 hektar skyddades. Genom utlysningen av ett nytt specialunderstöd (Kommun-Helmi) understöddes mångfaldsarbetet i 45 naturvårdsprojekt i 36 kommuner i livsmiljöerna inom Helmi-programmet.

Även METSO-programmets skyddsmål på 4 500 hektar överskreds då sammanlagt cirka 5 520 hektar skog skyddades. Största delen av dessa är skogar med rikligt med död ved. Skyddet av skogarna inriktades i enlighet med målet på det sydligaste Finland. Skyddet inom ramen för gamla skyddsprogram och reserveringar av skyddsområden uppgick till cirka 2 200 hektar. Dessutom inleddes i slutet av året med hjälp av tilläggsanslag även

skydd av skogarna i norra Finland, som kom väl igång. Nätverket av skyddsområden kompletterades under året med totalt över 13 600 hektar, vilket kan ses som en strålande prestation.

Livsmiljön bidrar till människors välbefinnande

Beredningen av totalreformen av markanvändnings- och bygglagen fortsatte i enlighet med regeringsprogrammet. Inom programmet Sunda lokaler 2028, som syftar till att förebygga problem med inomhusluften i offentliga byggnader, ökades medvetenheten om lösningar på problem med inomhusluften genom att sprida information om god praxis från olika aktörer ([Statsrådets principbeslut om åtgärdsprogrammet Sunda lokaler 2028](#), 3.5.2018). Miljöministeriet publicerade i mars 2020 en anvisning om byggnaders fukt-tekniska funktion och sommaren 2020 ett undervisningsmaterial om byggnadsfysikalisk planering.

Projektet [Ryhti](#), som inleddes 2020, är en fortsättning på de tidigare Markanvändningsbeslut- och KIRA-digi-projekten för att främja digitaliseringen av den byggda miljön. Förändringen i den riksomfattande informationshanteringen för den byggda miljön främjades aktivt tillsammans med intressentgrupperna och under projektets första verksamhetsår nåddes en gemensam syn på vikten av interoperabilitet för att den eftersträvade förändringen ska vara möjlig. Kommunerna identifierades som en central partner med tanke på projektet Ryhti och strukturer skapades för att göra kommunsamarbetet smidigare. Finlands miljöcentral utsågs till ansvarig myndighet i genomförandet av datasystem för den byggda miljön. Dessutom skapades en grund för ett datakomponentbibliotek för den byggda miljön, som i fortsättningen fungerar som en dokumenteringsplats på en interoperabilitetsplattform där centrala harmoniserade och specificerade begrepp och datastrukturer för den byggda miljön samlas. Det är viktigt att öka informationens interoperabilitet inom verksamhetsområdet för den byggda miljön för att skapa en gemensam informationsresurs. Förutsättningarna för datasystemet för den byggda miljön beaktades i beredningen av reformen av markanvändnings- och bygglagen som skapar en grund för förslag om regleringen av digitalisering.

Miljöriskerna har identifierats och är under kontroll

I samarbete med regionförvaltningsverken och närings-, trafik- och miljöcentralerna utvecklades och effektiviserades miljötillståndsförfarandet och tillsynen inom miljöskyddet samt praxis och verksamhetsmodeller. Genomförandet av det luftvårdsprogram som godkändes 2019 inleddes i det tillsatta genomförandenätverket med bred sammanställning och dess tematiska underarbetsgrupper. Trots att luftkvaliteten i Finland i regel är god, måste utsläppen av små partiklar och sot, särskilt från småskalig förbränning, minskas ytterligare. Syftet med lagstiftningsprojektet för ett mer omfattande subsidiärt

ansvarssystem för miljöskador ([TOVA](#)) är i fortsättningen att verksamhetsutövarna ska fullgöra sina miljöförpliktelser utan statlig intervention. Närmare undersökningar och istandsättningar av deponier för utvinningsfall som stängts eller övergivits och som medför allvarlig förorening av miljön eller eventuell fara för miljön eller hälsan inleddes i prioritetsordning.

När det gäller kemikaliers miljöpåverkan låg fokus under 2020 på att bättre beakta kemikaliefrågor i miljötillstånden och utveckla tillsynen samt på att införa samserviceprincipen för lämnande av kemikalieuppgifter. På grund av coronaviruspandemin ställdes nästan alla internationella partsmöten om kemikalieavtal in, men miljöministeriet bidrog i EU till att främja synergier och det praktiska genomförandet av avtalen.

Effektmål: Ett koldioxidneutralt kretsloppssamhälle

- Finland har minskat sina växthusgasutsläpp betydligt
- Naturresurser används sparsamt och hållbart
- Cirkulär ekonomi innebär samhällsförnyelse
- Byggnadernas livscykel är koldioxidsnål och materialeffektiv.

Måloppfyllelse: **GOD**

Finland har minskat sina växthusgasutsläpp betydligt

Finlands totala utsläpp av växthusgaser minskade enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter med sex procent 2019 jämfört med året innan. De totala växthusgasutsläppen var 53,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter (CO₂-ekv.) år 2019. Detta var 18,2 miljoner ton mindre än under jämförelseåret 1990. Minskningen av utsläppen berodde mest på att användningen av kol och torv minskade. Utsläppen utanför utsläppshandeln minskade med en procent, men överskred EU:s utsläppskvot med 0,6 miljoner ton CO₂-ekv. Nettosänkan för sektorn markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF), det vill säga summan av upptag och utsläpp, var 14,7 miljoner ton CO₂-ekv 2019, men dessa uppgifter har inte räknats med i de totala utsläppen.

En [klimatårsberättelse](#) om uppnåendet av de klimatpolitiska målen enligt klimatlagen överlämnades andra gången som en separat berättelse till riksdagen i juni. Enligt berättelsen verkar det sannolikt att Finland kommer att uppfylla förpliktelsen för perioden 2013–2020. Även åtgärderna under perioden 2021–2030 har planerats så att förpliktelsen uppfylls. De planerade åtgärderna är dock inte tillräckliga för att uppnå klimatneutralitetsmålet för 2035. Utsläppsutvecklingen inom transportsektorn är central med tanke på ansvarsfördelningssektorn. Med tanke på målet om klimatneutralitet har också utvecklingen i fråga om utsläppen från energiproduktionen och industrin, som omfattas av utsläppshandeln, en avgörande betydelse, likaså utvecklingen när det gäller kolsänkorna

inom markanvändningssektorn. Ytterligare åtgärder för att målet om klimatneutralitet ska kunna nås läggs fram i den nya energi- och klimatstrategin, den klimatpolitiska planen på medellång sikt och klimatprogrammet för markanvändningssektorn, som ska färdigställas under 2021.

Programmet [Kommunernas klimatlösningar](#) stödde kommunernas och regionernas klimatarbete. Största delen av finansieringen av programmet riktas direkt som understöd till kommunernas och regionernas egna klimatprojekt. Dessa projekt ska ha som utgångspunkt att ta i bruk bästa klimatpraxis och testa nya metoder. Dessutom används en del av programfinansieringen för upphandling på nationell nivå. På detta sätt stöds kommunernas och regionernas klimatarbete, bland annat genom att man utvecklar gemensamma verksamhetsmodeller och tillhandahåller kommunikationsmaterial, kunskapsunderlag och utbildningar.

Naturresurser används sparsamt och hållbart och cirkulär ekonomi innebär samhällsförnyelse

Under 2020 bereddes under ledning av miljöministeriet och arbets- och näringsministeriet ett förslag till strategiskt program för främjande av cirkulär ekonomi. I förslaget presenterades mål och metoder för att begränsa överkonsumtionen av naturresurser, klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald samt att stärka ekonomin och sysselsättningen. På basis av programförslaget utarbetas under våren 2021 ett principbeslut av statsrådet.

Genomförandet av ett lagstiftningspaket som omfattar sex olika avfallsdirektiv fortsatte under hela året. Målet är att regeringen ska lämna en proposition med förslag till ändring av avfallslagen och vissa andra lagar till riksdagen i mars 2021. Lagändringen är nödvändig bland annat för att man ska kunna uppnå de bindande återvinningsmålen för kommunalt avfall och förpackningsavfall. Uppdateringen av den riksomfattande avfallsplanen inleddes under hösten. I uppdateringen beaktas de nya kraven i EU:s ovannämnda lagstiftningspaket.

Det skedde inga stora förändringar i förhållandena mellan olika former av behandling av kommunalt avfall 2019. Andelen energiåtervinning av avfall minskade något, det vill säga med 56 procent och andelen materialåtervinning ökade på motsvarande sätt till 43 procent. Det deponerades knappt något kommunalt avfall på avstjälningsplatser. År 2019 uppgick den totala mängden kommunalt avfall till cirka 3,1 miljoner ton. Ökningen jämfört med året innan var cirka 80 000 ton, det vill säga knappt tre procent. Ökningen av avfallsmängden var måttligare än 2018.

Den cirkulära ekonomin stärktes också genom 31 startade projekt inom [programmet för återvinning av näringsämnen](#). Projekten främjar återvinningen av näringsämnen i avloppsvatten samt energieffektiviteten vid behandlingen av avloppsvatten och tillvaratagandet av energi. I flera projekt är det också fråga om symbiotiska näringskretslopp där en aktörs avfall blir någon annans råvara eller där man på något annat sätt samarbetar för att återvinna näringsämnen. Åtgärderna förbättrar skyddet av klimatet och vattnen och ökar Finlands näringssjälvförsörjning. Understöden bidrog samtidigt till att genomföra kommunernas snabbverkande stimulansåtgärder.

Arbetet med att genomföra direktivet om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (det så kallade direktivet om engångsplaster eller SUP-direktivet), fortsatte under hela året. Genomförandet av färdplanen för plast fortsatte. Med hjälp av finansiering från stödprogrammet Muovimiljoona startades försöks- och pilotprojekt som syftar till att lösa plastproblemet. Green deal-avtalet om plast inom byggsektorn 2020–2027 undertecknades i december 2020. Avtalet syftar till en betydligt effektivare separat insamling av plastemballage i byggnadsprojekt och utnyttjande av plast som materialåtervunnen råvara för produktionen av plastemballage. Miljöministeriet påverkade EU:s ståndpunkter i arbetet mot marin nedskräpning, som lyder under FN:s miljöförsamling (UNEA), och deltog aktivt i det nordiska samarbetet.

Beredning av kriterierna för när avfall upphör att klassificeras som avfall pågick både i fråga om betongkross, återvinning av plast och behandlad slagg från avfallsförbränning. Ett första utkast till nationell förordning om fastställande av när betongkross upphör att vara avfall (betongkross) sändes på remiss i december. Skapandet av ett transportdokumentregister för registrering av uppgifter i transportdokument för vissa avfallstransporter inom Finland inleddes. Utvecklingen av Materialtorget, det vill säga dataplattformen för avfall och biflöden, fortsatte bland annat för att samordna Materialtorget och Hilma, kanalen för offentliga upphandlingar.

Inom den cirkulära ekonomin i byggbranschen ingicks ett green deal-avtal för hållbar rivning med RAKLI ry i syfte att öka återanvändningen och återvinningen av rivningsmaterial genom att uppmuntra fastighetsägare och byggherrar att genomföra en rivningsinventering åtminstone vid rivning av hela byggnader och i omfattande reparationsprojekt. Kartläggningen infördes också som villkor för ARA:s rivningsunderstöd. Som ett led i reformen av markanvändnings- och bygglagen bereddes ett lagstiftningsförslag om utredning av byggnads- och rivningsmaterial samt åtgärder för skapande av databaser för rapportering om rivningsmaterial. Det har också beretts ett förslag om väsentliga tekniska krav på byggnaders livscykelegenskaper när det gäller livslängd, anpassningsbarhet, reparerbarhet, rivbarhet och materialbeskrivningar. I det arkitekturpolitiska programmet inkluderades åtgärder som gäller cirkulär ekonomi och minskande av klimatavtrycket i

markanvändningen och byggandet. I projektet Riva eller reparera studerades klimatavtrycket av rivning och alternativ när det gäller koldioxidsnålt reparationsbyggande.

Finland har deltagit i en reform av byggproduktförordningen (EU 305/2011) som leds av EU-kommissionen, i synnerhet med avseende på cirkulär ekonomi och problemen med hur förordningen fungerar.

Jämfört med 2019 ökade vindkraftsproduktionen med nästan en tredjedel och cirka 10 procent av elförbrukningen 2020 täcktes med vindkraft. Vid utgången av 2020 fanns det sammanlagt 821 vindkraftverk och deras kapacitet var 2 586 megawatt. Enligt planerna ska vindkraftskapacitet motsvarande nästan 1 000 megawatt färdigställas under innevarande år. Utbyggnaden av vindkraft främjades genom flera åtgärder vars verkningar sträcker sig över de kommande åren. Den nationella vindkraftsrådgivningen fortsatte och närings-, trafik- och miljöcentralerna anvisades anslag för främjande av vindkraftsutbyggnad. För utredningar och planering av vindkraftsutbyggnad beviljades understöd för åtta kommuners och nio landskapsförbunds områden. De resurser som anvisats miljöministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralerna och de understöd som beviljats kommuner och landskapsförbund kan bedömas främja en snabb och högklassig planläggning. Statsrådets utrednings- och forskningsprojekt om hälsoeffekterna av infraljud från vindkraftverk blev färdigt våren 2020. De nya forskningsrönen om vindkraft kan bedömas bidra till acceptansen för vindkraft. I statsrådets utrednings- och forskningsprojekt för främjande av vindkraftsutbyggnad utreddes hur planläggningen och tillståndsförfarandena kan göras smidigare, hur lönsamheten för havsbaserade vindkraftsprojekt kan förbättras samt hur vindkraftverk och radarstationer kan samexistera.

Avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT) mellan staten och stadsregionerna Helsingfors, Åbo, Tammerfors och Uleåborg undertecknades i oktober 2020. MBT-avtalsperioden är 12 år så att de konkreta åtgärderna gäller åren 2020–2023 och de uppdateras varje riksdagsvalsperiod. Avtalen kopplades till beredningen av den 12-åriga riksomfattande trafiksystemplanen, vilket stärker det långsiktiga arbetet med att nå målen för klimatneutralitet. Förlängningen av MBT-avtalsförfarandet har intensifierat samarbetet mellan parterna och allokeringen av resurser för att förbättra samhällsstrukturen och trafiksystemets ekologiska effektivitet.

År 2020 fortsatte Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA understöda ombyggnad som behövs för infrastrukturen för laddning av elbilar. Understöd betalades till den grad att anslaget för understödet tog slut i slutet av året. Med de understöd som beviljades 2020 stöddes byggandet av laddningsberedskap på cirka 4 000 ställen.

Byggnadernas livscykel är koldioxidsnål och materialeffektiv

Nya byggnaders energiprestanda har, beroende på byggnadstyp, i bästa fall förbättrats med 20 procent i och med lagstiftningen. Energicertifikatet har fått konsumenterna att fästa vikt vid byggnaders energieffektivitet. I Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA:s register över energicertifikat finns det cirka 141 000 certifikat (2019: 115 000 certifikat), av vilka 53 procent har upprättats i enlighet med de nya bestämmelser om energicertifikat som trädde i kraft vid ingången av 2018. Av de nya energicertifikaten (version 2018) placerar sig cirka 8 procent i energiprestandaklass A, 36 procent i klass B och 13 procent i klass C.

Byggnader får bättre energiprestanda, fler smarta egenskaper och möjlighet till flexibel förbrukning genom ny lagstiftning om byggnaders automations- och styrsystem, laddningspunkter för elbilar och lokal elproduktion. Lagen om utrustande av byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt system för automation och styrning (733/2020) trädde i kraft i november 2020. Miljöministeriets förordning om krav på energiprestanda för vissa installationssystem i byggnader (718/2020), som gäller byggnaders automations- och styrsystem och lokal elproduktion, utfärdades i oktober 2020.

I september 2020 inleddes ett understödssystem för småhusägare för att avstå från fossil oljeuppvärmning. Före utgången av året inkom 8 945 ansökningar om understöd. I december hade det kommit in ansökningar om understöd motsvarande beloppet för de tillgängliga anslagen för 2020. Det fattades 2 792 bifallande beslut och 133 avslagsbeslut. Dessutom inleddes i oktober 2020 ett understödssystem även för kommuner för att avstå från fossil oljeuppvärmning.

Vid ingången av 2020 trädde statsrådets förordning om energiunderstöd för bostadshus åren 2020–2022 i kraft. Under året beviljades sammanlagt 26,2 miljoner euro i understöd. År 2020 fattades 963 beslut om understöd, av vilka 264 fattades för husbolag, 648 för enskilda sökande för småhus och 22 för ARA-sammanslutningar. Antalet ansökningar var 1 932, varav 631 kom från husbolag, 23 från ARA-sammanslutningar och 1 278 från enskilda för småhus.

Huvudsyftet med färdplanen för koldioxidsnålt byggande är att möjliggöra gränsvärdestyrning av klimatavtrycket från nya byggnader före 2025. Genom gränsvärdestyrning kan man i betydande grad undvika växthusgasutsläpp. Utöver detta minskar byggnadernas lägre klimatavtryck också förbrukningen av byggnadsmaterial. Bestämmelserna om koldioxidsnålhet har beretts som en del av totalreformen av markanvändnings- och bygglagen. Samtidigt bereddes ett förslag till förordning om en metod för bedömning av byggnaders klimatavtryck. Det nordiska samarbetet kring koldioxidsnålt byggande och utveckling av lagstiftningen var mycket aktivt på Finlands initiativ. Det gjordes goda

framsteg i utvecklandet av utsläppsdaten i samarbete med Sverige. Konsekvensbedömningar inom koldioxidsnålt byggande har gjorts bland annat i fråga om ekonomiska konsekvenser, ombyggnad, installationstekniska system, datamodellering och den allmänna smidigheten i bedömningen.

Användningen av virke främjades särskilt i det offentliga byggandet och byggandet av höghus. För det offentliga träbyggandet uppställdes nationella mål, enligt vilka en marknadsandel på 45 procent har fastställts för användningen av virke år 2025. Åtgärderna i [Åtgärdsprogrammet för träbyggande](#) gällde i huvudsak främjande av industriellt träbyggande, offentligt träbyggande samt utveckling av kompetensen och utbildningen. Genom programmet understöddes forsknings- och utvecklingsprojekt med 3 miljoner euro. De understödda projekten gäller utvecklande av industriellt träbyggande i nätverk, utvecklande av undervisningen och utbildningen samt stöd till offentliga byggherrar.

Effektmål: Hållbar stadsutveckling

- Stadsregionerna bidrar till en hållbar tillväxt i regionerna
- Närmiljöerna är socialt och ekologiskt hållbara
- Det finns bostäder som svarar på olika befolkningsgruppers behov
- Utvecklingen i stadsregionerna och på landsbygden stöder och står i samspel med varandra.

Måluppfyllelse: GOD

Stadsregionerna bidrar till en hållbar tillväxt i regionerna

Coronavirusepidemin innebar utmaningar för verksamheten inom byggbranschen både på grund av den allmänna sjukdomssituationen och på grund av byggbranschens beroende av arbetskraft och material från utlandet. Inom byggbranschen utarbetades anvisningar för verksamheten på byggarbetsplatserna, inom byggnadstillsynen utökades distanstillsynen och miljöministeriet inrättade en uppföljnings- och åtgärdsgrupp för byggbranschen för att granska utvecklingen och utsikterna inom branschen och utveckla åtgärder som stöder branschen. I tilläggsbudgeten från juni infördes flera stimulansåtgärder till stöd för byggbranschen, vilket bidrog till att byggbranschens utveckling förblev god och produktionen ökade.

De nya MBT-avtalen om markanvändning, boende och trafik 2020–2031 mellan staten och kommunerna i de största stadsregionerna (Helsingfors, Tammerfors, Åbo och Uleåborg) undertecknades i oktober 2020 och genomförandet av åtgärderna för åren 2020–2023 inleddes. MBT-avtalen stärker den hållbara utvecklingen i stadsregionen i frågor som gäller markanvändning, boende och trafik. Åtgärderna under den tidigare MBT-avtalsperioden 2016–2019 genomfördes väl i alla regioner. Bland annat i Helsingforsregionen överskreds

målet om 60 000 nya bostäder med cirka 2 700 bostäder och produktionen har förlagts till områden som är lättillgängliga och stöder förtätningen av samhällsstrukturen. Hållbarheten i trafiksystemet i regionen har förbättrats och andelen resor till fots, med cykel och med kollektivtrafik har ökat. Kopplingen av avtalsberedningen till tidsplanen för den 12-åriga trafiksystemplanen stärker de strategiska mål som sträcker sig fram till 2031. Sommaren 2020 inleddes förhandlingar mellan staten och kommunerna i stadsregionerna Jyväskylä, Lahti och Kuopio i syfte att ingå MBT-avtal som är kopplade till tidsplanen för uppdateringen av den riksomfattande 12-åriga trafiksystemplanen.

Närmiljöerna är socialt och ekologiskt hållbara

Huvudtemana i programmet [Hållbar stad](#) (2019–2023), som främjar en omfattande hållbar utveckling i städerna och kommunerna, är koldioxidsnåla, smarta, socialt hållbara och friska städer. Programmet stärker samarbetet mellan staten och kommunerna och stöder kommunernas arbete för hållbar utveckling. Ledningen av kommunernas hållbarhet stärktes bland annat genom ett projekt som stöder uppställandet av hållbarhetsmål och uppföljningen av hållbarheten och genom att det publicerades ett arbetsdokument som främjar uppnåendet av Agenda 2030-målen. Kommunernas gemensamma hållbarhetsutmaningar löstes till exempel när det gäller att främja delaktighet och en socialt hållbar cirkulär ekonomi. Praktiska lösningar för hållbar stads- och kommunutveckling testades och utvecklades i 18 försöksprojekt. Under de två första verksamhetsåren har det i programmet inletts sammanlagt cirka 40 utvecklingsprojekt och försök, i vilka cirka 70 kommuner och 50 andra aktörer har deltagit.

Ett välförvaltad byggnadsarv är en regional och lokal resurs och en del av närmiljöns sociala och ekologiska hållbarhet. Genom ändringarna i lagen om skyddande av byggnadsarvet stärktes de regionala aktörernas roll i byggnadsskyddet.

Utvecklandet av förorterna i Finlands största städer fortsatte i enlighet med regeringsprogrammet inom ramen för förortsprogrammet 2020–2022. Målet är en positiv långsiktig utveckling i bostadsområdena som ger invånarna välfärd och områdena livskraft. De projekt som finansierades med medel ur förortsprogrammet 2020–2022 utsågs våren 2020. De kommuner som deltar i programmet utarbetar treåriga utvecklingsplaner för de förorter som de väljer. Till stöd för utvecklingen av förorterna finansieras också forskningsprojekt. Under programperioden 2020–2022 står sammanlagt 21 miljoner euro i finansiering från miljöförvaltningen till förfogande.

Det finns bostäder som svarar på olika befolkningsgruppers behov

Bostadsbyggandet har vänt nedåt från rekordnivån under de senaste åren, men höll sig trots coronaviruskrisen kvar på en relativt god nivå under det senaste året. De höga produktionsvolymerna har dämpat trycket på att höja bostadspriserna och hyresnivån. I fjol ökade den statsunderstödda produktionen av nya ARA-bostäder till över 9 200 bostäder, vilket är över 1 400 fler än året innan. Antalet projekt som finansierades med långvarigt räntestöd förblev nästan oförändrat, men antalet andra projektformer ökade. Produktionen av bostadsrättsbostäder ökade med över hälften och av bostäder för grupper med särskilda behov med nästan en femtedel. Produktionen av ARA-bostäder ökade med 8 procent i huvudstadsregionen, 127 procent i Uleåborgs MBT-region, 109 procent i Tammerfors och 73 procent i Åbo. Av räntestödsfullmakten för 2020 användes 1 624 miljoner euro och över 88 procent av fullmakten användes för nyproduktion. För byggande av hyreshus användes 83 miljoner euro i borgenslån och 60,5 miljoner euro i investeringsstödsfullmakt för grupper med särskilda behov.

Arbetsgruppen för det bostadspolitiska utvecklingsprogrammet överlämnade sin rapport till miljö- och klimatministern i december. Rapporten innehöll långsiktiga och omfattande riktlinjer för statens bostadspolitik för de kommande åtta åren. Arbetsgruppen fastställde att ARA-produktionen även i framtiden har en viktig roll för att säkerställa utbudet av bostäder till rimligt pris och förebygga segregation. ARA-produktionen kompletterar vid behov den fritt finansierade bostadsproduktionen och bidrar således också till att kontrollera konjunkturerna inom byggbranschen. För att underlätta renoveringen av bostadsaktiebolag i områden med minskande befolkning föreslog arbetsgruppen att villkoren för statsborgen för ombyggnadslån för bostadsaktiebolag ska förbättras och att praxis för de MBT-avtal som styr de största stadsregionerna i framtiden ska vidareutvecklas till exempel så att man i större utsträckning än tidigare beaktar kvalitativa frågor kring boendet.

I början av 2020 inleddes ett samarbetsprogram för halvering av bostadslösheten före 2023. I programmet medverkar de 11 städer som haft det högsta antalet bostadslösa. Programmet fokuserar på att stärka kommunernas arbete mot bostadslöshet och utveckla stödtjänsterna för boende. Bostadslösheten minskade åter i jämförelse med året innan. År 2020 var antalet ensamlevande bostadslösa 4 341, vilket var 259 färre än 2019.

Åtgärdsprogrammet för äldres boende syftar till att förbättra äldres boendeförhållanden och främja utbudet av alternativ för boendet, stödja både äldres och kommunernas framförhållning och beredskap i bostadsfrågor och att stödja utvecklandet av äldrevänliga boendemiljöer. I höstas beviljade åtgärdsprogrammet sammanlagt 16 kommuner eller samkommuner understöd för projekt som förbättrar äldres boende. Det viktigaste temat var kommunernas beredskap för de varierande boendeböven hos äldre medborgare. År 2020 reserverades 27,2 miljoner euro för reparationsunderstöd för bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning samt för hiss- och tillgänglighetsunderstöd. Det anvisades 5 miljoner euro för understöd för renovering av ARA-hus så att de lämpar sig för äldre.

Utvecklingen i stadsregionerna och på landsbygden stöder och står i samspel med varandra

Växelverkan mellan stadsregionerna och landsbygden förändrades avsevärt på grund av coronavirusepidemin. Arbetsresorna från landsbygden till stadsregionerna minskade kraftigt och många flyttade tillfälligt från städerna till sina semesterbostäder på landsbygden för att distansarbeta. Turismen riktades från städerna till naturrekreationsområden på landsbygden. Även om det i det här skedet är svårt att bedöma konsekvenserna av epidemin, anpassade sig Finland internationellt sett väl till undantagsförhållandena tack vare den digitala kompetensen och möjligheterna att använda naturen för rekreation. Det förutspås att digitaliseringen kommer att förändra växelverkan mellan städerna och landsbygden i och med att platsberoende arbete blir vanligare. Till exempel det ökade distansarbetet på deltid beräknas utvidga stadsregionernas influensområden till landsbygden, vilket kan bidra till att minska segregeringen i regionstrukturen. Behovet av snabbt uppdaterad, vetenskapligt belagd prognostiseringsinformation om hur växelverkan mellan stadsregionerna och landsbygden utvecklas och hur växelverkan ska styras i en hållbarare riktning, bland annat i och med det digitala språnget, har aktualiserats mer än tidigare. År 2020 styrdes hållbarheten i växelverkan mellan stadsregionerna och landsbygden genom regional och överregional planering av områdesanvändningen. Verktygen för detta utvecklas i samband med totalreformen av markanvändnings- och bygglagen genom att öka flexibiliteten. En mer hållbar växelverkan förutsätter en mer omfattande programpolitik och utveckling av styrmedlen, som bereddes i olika forsknings- och utvecklingsprojekt. Därtill inleddes genomförandet av regionstadsprogrammet.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Under 2020 skapades flera understödssystem för att stödja koldioxidsnålt boende, bland annat energiunderstöd för bostadsbyggnader, understöd för laddningsinfrastruktur för elbilar och understöd för att avstå från oljeuppvärmning. Åtgärderna för koldioxidsnålt byggande stöds genom behövliga lagstiftningsförslag som en del av totalreformen av markanvändnings- och bygglagen. År 2020 styrdes hållbarheten i växelverkan mellan stadsregionerna och landsbygden genom regional och överregional planering av områdesanvändningen. Utbyggnaden av vindkraft främjades genom flera åtgärder vars verkningar sträcker sig över de kommande åren. Inom ramen för utvecklingsprogrammen (bland annat förortsprogrammet, programmet för äldres boende och programmet Hållbar stad) genomfördes och finansierades åtgärder för att stödja en ekologiskt och socialt hållbar utveckling i stadsregionerna. Dessutom har ambitionen varit att förbättra boendeförhållandena för olika befolkningsgrupper genom ett samarbetsprogram för att halvera bostadslösheten samt genom ett flertal åtgärder och finansieringsformer som stöder boende till ett skäligt pris. MBT-avtalen, som förlängts till 12 år, stärker den hållbara utvecklingen i stadsregionerna och uppnåendet av målet om klimatneutralitet i frågor som gäller

markanvändning, boende, samhällsstruktur och trafik. Användningen av virke har främjats särskilt i det offentliga byggandet och byggandet av höghus.

För att stoppa utarmningen av naturen inledde miljöministeriet år 2020 livsmiljöprogrammet Helmi och bereder ett mer omfattande program för hela statsrådet för 2021–2030. Programmet inriktar skydds- och vårdåtgärderna på de fem viktigaste hotade livsmiljögrupperna. Som en del av programmet Helmi skyddades i samarbete med markägarna närmare 5 600 hektar myrmark. Inom ramen för programmet återställdes dessutom över 1 600 hektar dikade myrar i skyddsområden och inleddes istandsättningsåtgärder på 20 fågelvåtmarker, 80 skogsobjekt och 420 hektar vårdbiotopområden. Samtidigt inleddes utredningar och vårdplanering för samtliga nämnda livsmiljöer, stränder och småvatten. År 2020 skyddade de finländska skogsägarna permanent cirka 5 500 hektar skog via handlingsplanen METSO.

För att skydda vattnen och Östersjön spred man inom programmet Vattnets tur gips på 9 000 hektar åker i Skärgårdshavets avrinningsområde, inledde över 50 projekt för istandsättning av vattendrag, utvecklade metoder för att minska utsläppen av skadliga ämnen i stadsvatten och sanerade två högriskvrak. Vattenskyddet effektiviserades också genom 31 startade projekt inom programmet för återvinning av näringsämnen. Projekten främjar återvinningen av näringsämnen i avloppsvatten samt energieffektiviteten vid behandlingen av avloppsvatten och tillvaratagandet av energi. I flera projekt är det också fråga om symbiotiska näringskretslopp där en aktörs avfall blir någon annans råvara eller där man på något annat sätt samarbetar för att återvinna näringsämnen. Åtgärderna förbättrar skyddet av klimatet och vattnen och ökar Finlands näringssjälvförsörjning.

Ytterligare uppgifter om resultaten

[Miljöministeriets bokslut 2020](#)

[Bokslut för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet 2020](#)

[Finlands miljöcentrals verksamhetsberättelse och bokslutskalkyler för 2020](#)

13 Statens affärsverk samt statliga fonder utanför budgeten

13.1 Statens affärsverk

Forststyrelsen

Forststyrelsen är ett statligt affärsverk med affärsverksamhet och offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till statens land- och vattenområden.

Förvaltningsområde

Jord- och skogsbruksministeriet

Uppgift

På ett hållbart sätt vårda, använda och skydda statsägda land- och vattenområden i dess besittning så att de på bästa möjliga sätt gagnar det finländska samhället

Styrelse 2020

Timo Laitinen (ordf.), Sanna Paanukoski (vice ordf.), Johanna Ikäheimo, Pekka Hautala, Simo Rundgren, Jussi Saukkonen, Ismo Tiainen, Liisa Tyrväinen

Verkställande direktör

Juha S. Niemelä

Affärsverkets ekonomiska nyckeltal	2020	2019
Omsättning, mn €	126,2	126,2
Ändring i omsättningen, %	0	3,3
Rörelsevinst/-förlust, mn €	114,3	112,1
Räkenskapsperiodens resultat, mn €	127,4	149,4
Intäktsföring i statsbudgeten, mn €	138,9	102,9
Avkastning på sysselsatt kapital, %	4,9	5,6
Soliditet, %	98	99
Balansomslutning, mn €	4072,6	4 067,5
Ansvarsförbindelser, mn €	9,6	11
Personal, årsv.	686	665

Forststyrelsen förvaltar drygt 12 miljoner hektar statsägda land- och vattenområden. Forststyrelsen betalar för sin affärsverksamhet intäktsföring

av vinst till staten på basis av ersättningar för nyttjanderätt och utdelningar. År 2020 intäktsfördes 138,9 miljoner euro i statsbudgeten. De offentliga förvaltningsuppgifterna finansieras med budgetmedel och tillståndsinntäkter.

Koncernen Forststyrelsen består av affärsverket Forststyrelsens affärsverksamhet och offentliga förvaltningsuppgifter samt deras dotterbolag, som är Forststyrelsen Skogsbruk Ab, MH-Kivi Ab, Siemen-Forelia Ab samt Nouxcentret Ab.

Koncernens ekonomiska nyckeltal	2020	2019
Omsättning, mn €	340,3	368,5
Ändring i omsättningen, %	-7,6	0,6
Rörelsevinst/-förlust, mn €	127,6	139,9
Räkenskapsperiodens resultat, mn €	114,2	129,2
Intäktsföring i statsbudgeten, mn €	138,9	102,9
Avkastning på sysselsatt kapital, %	4,9	5,6
Soliditet, %	98	99
Balansomslutning, mn €	4 123	4 109
Ansvarsförbindelser, mn €	12,9	14,0
Personal, årsv.	1 142	1 153

År 2020 blev på grund av coronavirusepidemin på många sätt ett exceptionellt år med omfattande och varierande inverkan på Forststyrelsens olika funktioner.

Forststyrelsens nya ägarpolitiska riktlinjer för 2020–2024 godkändes den 28 april 2020. Riktlinjerna baserar sig på förändringarna i omvärlden och på regeringsprogrammets centrala mål, det vill säga målet om klimatneutralitet före 2035,

målet om att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden samt målet för ett hållbart skogsbruk. De nya riktlinjerna samordnar allt bättre de olika formerna av markanvändning och målen om ett hållbart skogsbruk, tillgången till virke, den biologiska mångfalden, rekreationsanvändningen och klimatpolitiken.

År 2020 förnyades också Forststyrelsens strategi till att motsvara den nya ägarpolitiken. I den nya strategin prioriteras hållbarhet, kundinriktning och främjande av digitaliseringen. Strategiperioden sträcker sig till 2025.

Affärsverksamhet

Inom skogsbruket varierade marknadsläget, men coronaviruskrisens konsekvenser för marknaden för slutprodukter blev mindre än väntat. År 2020 skördades 5 900 000 kubikmeter gagnvirke från statens skogar.

Inom fastighetsutvecklingen var året livligt, när efterfrågan på fastigheter och tomter ökade framför allt på den privata marknaden. Projektutvecklingen av vindkraft utökades till havsområdena.

Offentliga förvaltningsuppgifter

Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter är bland annat anskaffning, vård och användning av naturskyddsområden (inberäknat nationalparker), uppgifter i anslutning till skyddet av naturtyper och arter, tillhandahållande av natur- och friluftstjänster i anslutning till användning av naturen för rekreation samt värnande om kulturegendom, beviljande av tillstånd för jakt och fiske samt jakt- och fiskeövervakning i statens områden.

År 2020 fick inrikesturismen ett uppsving till följd av de allmänna reserekommendationerna som utfärdades på grund av epidemin och antalet besökare i nationalparkerna och övriga rekreationsområden ökade kraftigt. Även försäljningen av fiske- och jakttillstånd var livligare än på många år.

Bruttoutgifterna för de offentliga förvaltningsuppgifterna uppgiftsvis	2020	2019
Gemensamma utgifter, mn €	6,8	4,1
Skydd av naturen och kulturarvet, mn €	18,3	13,3
Turist- och rekreationsanvändning av naturen, mn €	38,7	34,0
Förvaltning av områden, mn €	4,2	3,7
Jakt- och fiskefrågor, mn €	9,2	9,8
Fröförsörjning, mn €	1,2	0,3
Totalt, mn €	78,4	65,2

Centrala nyckeltal för de offentliga förvaltningsuppgifterna	2020	2019
Antal besök: nationalparker, statens strövområden, naturrum, historiska objekt m.fl., 1 000 pers.	9 179	8 180
Kundnöjdheten med naturrum, service i naturen och tillståndskunder, (1–5)	4,4	4,2
Jakttillstånd, st.	n. 85 000	71 398
Fisketillstånd, st.	117 687	94 121
Fiske- och jaktövervakningar, st.	9 559	9 861

Senatfastigheter

Senatfastigheter är ett affärsverk och statens expert inom arbetsmiljö- och lokalfrågor.

Förvaltningsområde

Finansministeriet

Uppgift

På ett kostnadseffektivt sätt producera effektiva arbetsmiljöer för statsförvaltningen som stöder dess verksamhet med samtidigt beaktande av den samlade nyttan för staten och principerna för hållbar utveckling

Styrelse 2020

Hannele Pokka (ordf.), Kari Ruohonen (vice ordf.), Raimo Jyväsjärvi, Ulla Hiekkänen-Mäkelä, Markus Siltanen, Jari Auer (personalrepresentant, vice Joni-Marko Laine)

Verkställande direktör

Jari Sarjo

Nyckeltal	2020	2019
Omsättning, mn €	634	647
Ändring i omsättningen, %	-1,9	1,3
Rörelsevinst/-förlust, mn €	44	139
Räkenskapsperiodens resultat, mn €	50	114
Intäktsföring i statsbudgeten, mn €	35	35
Avkastning på sysselsatt kapital, %	1,5	3,1
Soliditet, %	64,5	65,7
Balansomslutning, mn €	4 595	4 493
Taseen ulkopuoliset vastuut, mn €	19	75
Personal, årsv.	413	379

Senatfastigheters tillgångar ägs av finska staten och ägarförvaltningen sköts av affärsverket. Finansministeriet sätter årligen ekonomiska och operativa mål för Senatfastigheter. Till Senatkongressen hörde 14 dotterbolag, varav de viktigaste är Maakuntien tilakeskus Oy och Senatstationsfastigheter Ab.

Affärsverket sköts enligt företagsekonomiska principer. Det har varken offentliga förvaltningsuppgifter eller myndighetsuppgifter. I sin verksamhet följer Senatfastigheter lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Riksdagen beslutade i samband med budgetpropositionen och tilläggsbudgeterna 2020 om en investeringsfullmakt för Senatfastigheter på sammanlagt 472 miljoner euro. Beloppet av de investeringar som räknas med i investeringsfullmakten 2020 var 423 miljoner euro. Senatfastigheter beviljade dotterbolaget Kiinteistö Oy Rata-mestarinkatu 9 en propieborgensförbindelse på 15,1 miljoner euro. Senatfastigheter uppnådde 2020 i huvudsak de resultat- och servicemål som finansministeriet hade ställt upp.

Försäljningen av fastigheter som staten inte längre behöver fortsatte utan avbrott trots den osäkerhet på marknaden som coronavirusepidemin orsakade. Den realiserade försäljningen 2020 var 59,2 miljoner euro. Försäljningen stannade 20,8 miljoner euro under det uppställda målet.

Besparingarna i lokalkostnader har uppnåtts snabbare än vad som satts upp som mål. Målet på 100 miljoner euro för 2015–2022 uppnåddes före utgången av 2019. Målet för de besparingar som ska uppnås före 2022 höjdes till 118 miljoner euro. Under 2020 avtalades om genomförandet av 309 projekt som gäller lokallösningar. Projekten medför årliga besparingar på 7,8 miljoner euro i lokalkostnader. Besparingarna till följd av försäljning av förlustbringande objekt uppgick till 2,6 miljoner euro. De sammanlagda besparingarna på 10,4 miljoner euro överskred målet på 7 miljoner euro för 2020.

I december 2020 godkändes en lag med stöd av vilken affärsverket Senatfastigheter omorganiserades till en affärsverkskoncern som består av två affärsverk, det vill säga Senatfastigheter som är moderaffärsverket och Försvarsfastigheter som är ett dotteraffärsverk till Senatfastigheter. Försvarsfastigheter producerar lokaltjänster för Försvarsmakten och dess samarbetspartner. Försvarsfastigheter inledde verksamheten den 1 januari 2021.

13.2 Statliga fonder utanför budgeten

Försörjningsberedskapsfonden

Syftet med försörjningsberedskapsfonden är att säkerställa finansieringen av den nationella försörjningsberedskapen.

Förvaltningsområde

Arbets- och näringsministeriet

Författningsgrund

Lag om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992)

Tillförsel av medel

Försörjningsberedskapsavgifter

Medlens användning

Utgifterna för Försörjningsberedskapscentralens och Försörjningsberedskapsrådets verksamhet (bland annat statens säkerhetsupplag och säkerställande av kritisk infrastruktur)

Styrelse 1.7.2020–30.6.2023

Ilona Lundström (ordf.), Sirpa Ojala (vice ordf.), Raimo Jyväsjärvi, Minna-Mari Kaila, Tero Kiviniemi, Pasi Pohjola, Juha Sarkio, Ilkka Tykkyläinen, Antti Viitanen, Laura Vilkkonen

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	317	169
Kostnader, mn €	443	-14
Balansomslutning, mn €	1 938	2 048
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	9,4	9,4
Budgetöverföringar, mn €	0	-37

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Genom en programbaserad verksamhet svarar Försörjningsberedskapscentralen på de snabba förändringarna i omvärlden. Med programkoncepten (Energia 2030, Digitaalinen turvallisuu 2030, Alue 2030, Logistiikka 2030) genomfördes statsrådets beslut om målen med försörjningsberedskapen (1048/2018). Cirka hälften av intäkterna till fonden anvisas till programmen.

Försörjningsberedskapsfonden beredde sig inför avfasningen av stenkolsanvändningen genom att fortsätta realisera säkerhetsupplagen. Övergången till förnybara energikällor förutsätter att beredskapen för störningar i tillgången motsvarar givna krav. Särskild vikt bör fästas vid att energiförsörjningen i huvudstaden är tryggad i enlighet med de föränderliga förhållandena.

Utbrottet av coronaviruskrisen 2020 har på ett exceptionellt sätt inverkat på försörjningsberedskapen samt mer allmänt på kontinuiteten i de kritiska samhällsfunktionerna. Försörjningsberedskapscentralen fick i specialuppgift att sköta kompletterande upphandlingar av skyddsutrustning för social- och hälsovården. För uppföljningen av coronavirusepidemins konsekvenser för de kritiska infrastrukturerna i anslutning till försörjningsberedskapen genomfördes en intensiv och omfattande lägesuppföljning som inkluderade pooler, centrala företag och myndigheter. Dessutom tryggade Försörjningsberedskapscentralen våren 2020 långtradarfrakten till Estland och Sverige.

Försörjningsberedskapsfondens likviditet sattes på prov till följd av pandemiåtgärderna. Fondens finansiella situation förbättrades i slutet av året genom de ersättningar som erhöles för upphandlingar av skyddsutrustning. Även om ersättningarna ännu inte täckte alla kostnader, kan fondens likviditet anses vara tillräcklig också för nya överraskande försörjningsberedskapshot.

Resultatet för räkenskapsperioden utan nedskrivningen på omsättningstillgångarna var 98,9 miljoner euro. Nedskrivningarna av balansvärdena på oljepriset i euro var 273,8 miljoner euro

i bokslutet. På grund av nedskrivningarna sjönk värdet på lagren och kostnaderna i resultaträkningen ökade betydligt. Efter bokslutsnoteringarna visade helhetsresultatet en förlust på 125,5 miljoner euro.

Intäkten från försörjningsberedskapsavgiften var 40,3 miljoner euro. Grunden för bestämmande av avgiften har varit oförändrad sedan 1997 och dess realvärde har sjunkit väsentligt från denna tidpunkt. Förbrukningen av fossila bränslen minskar, vilket bidrar till att minska intäkten från försörjningsberedskapsavgiften. Fondens övriga inkomstkällor, varav de viktigaste är andelarna i Fingrid Abp och den strategiska oljeflottan, är nödvändiga för fondens ekonomi.

Minskningen i balansräkningen med 110 miljoner euro berodde huvudsakligen på nedskrivningarna av lagrens bokföringsvärde. Borgensansvaren för skyddsupplagslån uppgick till 9,4 miljoner euro och ansvaren för långfristiga avtal till cirka 67,4 miljoner euro.

Försörjningsberedskapsavgiften utgör en belastning på cirka 7,30 euro per medborgare och år. Avgiften kan betraktas som medborgarnas försäkringsavgift för försörjningsberedskap. Försörjningsberedskapsförsäkringen har avsevärda effekter genom det omfattande företagssamarbetet. Förvaltningsområdena har organiserats så att de upprätthåller försörjningsberedskapen inom respektive behörighetsområde. Som helhet kan systemet bedömas vara kostnadseffektivt i ett internationellt perspektiv. Som en del av den övergripande säkerheten i samhället bidrar försörjningsberedskapen till att upprätthålla stabiliteten i samhället.

Interventionsfonden för jordbruket (Mira)

Ur interventionsfonden för jordbruket betalas utgifter för interventionsupplagring, interventionsinköp och interventionsförsäljning enligt EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Förvaltningsområde

Jord- och skogsbruksministeriet

Författningsgrund

Lag om interventionsfonden för jordbruket (1206/1994)

Tillförsel av medel

Överföring av anslag från statsbudgeten, lån

Medlens användning

Interventionsinköp och interventionsupplagring

Direktion 1.1.2019–31.12.2021

Juha Karjalainen (ordf.), Taina Vesanto, Marja Husu, Mika Arola, Jyri Inha

Ur interventionsfonden för jordbruket betalas utgifter för interventionsupplagring, interventionsinköp och interventionsförsäljning inom ramen för EU-marknadens stabiliseringssystem. De kostnadsersättningar som EU betalar för dessa åtgärder intäktsförs på motsvarande sätt i fonden.

Under 2019 såldes mjölkpulverlagret i Finlands interventionslager slut och nya interventionsinköp av mjölkpulver gjordes inte 2020.

Inga inköp av spannmål till interventionslagren gjordes, eftersom marknadspriserna var generellt högre än interventionspriset.

Nyckeltal	2020	2019
Interventionsinköp, mn €	0,00	0,00
Interventionsförsäljning, mn €	0,00	4,50
Totalkostnader för interventionsupplagring, mn €	0,00	0,03
EU-ersättning (-) för interventionsupplagring, mn €	0,00	-0,02
Intäkter, mn €	0,00	0,01
Kostnader, mn €	0,02	0,02
Kostnader som fonden ska svara för, totalt, mn €	0,02	0,01
Medel 31.12, mn €	3,15	2,97
Lånekapital 31.12, mn €	0,00	0,00
Eget kapital 31.12, mn €	3,15	2,97
Balansomslutning, mn €	3,15	2,97
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	0,00	0,00
Överföring från statsbudgeten, mn €	0,20	0,17
Lånekapital i genomsnitt, mn €	0,00	2,68
Lånets medelränta, %	0,00	-0,50

Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera)

Syftet med gårdsbrukets utvecklingsfond är att förbättra gårdsbrukets struktur, främja landsbygdsnäringarna samt förbättra levnadsförhållandena och utkomstmöjligheterna på landsbygden.

Förvaltningsområde

Jord- och skogsbruksministeriet

Författningsgrund

Lag om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966)

Tillförsel av medel

Överföring av anslag från statsbudgeten, räntor och amorteringar på lån

Medlens användning

Investeringsunderstöd och övriga understöd, statsgarantier

Direktion 1.1.2020–31.12.2021

Minna-Mari Kaila (ordf.), Sari Forsman-Hugg, Jyri Inha, Sanna Koivumäki, Marjatta Koskinen, Juha Lappalainen, Jonas Laxåback, Esko Leinonen, Mika Saari

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	6,9	4,5
Kostnader, mn €	76,5	57,6
Disponibla medel, mn €	226,6	116,0
- räntor och amorteringar på lån, mn €	7,9	12,0
- överföring från budgeten, mn €	166,8	0,0
- inkomster från EU, mn €	0,0	0,0
- obundna medel från föregående år, mn €	48,6	99,5
- övriga inkomster, mn €	1,4	1,3
Balansomslutning, mn €	411,3	316,6
- varav långfristiga lånefordringar, mn €	18,7	23,7
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	132,0	129,2
Bundna medel, mn €	109,4	67,3
- varav understöd, mn €	99,5	57,6
Beslut om investeringsunderstöd, st.	2 454	1 175

Gårdsbrukets utvecklingsfonds största enskilda finansiella understödsobjekt var nationellt finansierade investeringsunderstöd enligt lagen

om strukturstöd till jordbruket (1476/2007). År 2020 beviljades investeringsunderstöd för 99,5 miljoner euro. Nationella investeringsunderstöd riktades bland annat till byggnadsinvesteringar, täckdikning och användning av inhemsk förnybar energi. Statsborgen i enlighet med lagen om strukturstöd till jordbruket beviljades för cirka 14 miljoner euro. För att minimera lantbruksföretagarnas betalningsanmärkningar och övriga ekonomiska nackdelar till följd av coronavirussepidemin beviljades 14,2 miljoner euro i statsborgen för likviditetslån till gårdsbruksenheter (232/2019). Under verksamhetsåret avsattes sammanlagt 109,4 miljoner euro av fondens medel. Ökningen jämfört med 2019 berodde huvudsakligen på att en allt större andel av EU-delfinansierade investeringsobjekt som tidigare finansierats med budgetmedel överfördes till att i sin helhet betalas nationellt, det vill säga ur utvecklingsfonden.

I enlighet med statsminister Marins regeringsprogram tryggades jordbruksinvesteringarna genom ytterligare kapitalisering av gårdsbrukets utvecklingsfond. Gårdsbrukets utvecklingsfond kapitaliserades med sammanlagt 166,8 miljoner euro från statsbudgeten för 2020. Av detta anslag var 31 miljoner euro kapitalisering enligt regeringsprogrammet och 1 miljon euro andel för investeringar i renhushållning samt 58,3 miljoner euro fondkapitalisering som tidigare inkluderats i budgetramarna. Dessutom utökades den andra tilläggsbudgeten för 2020 med 6,5 miljoner euro för att täcka ökade borgensansvar för statsborgen som beviljas ur utvecklingsfondens medel och eventuella ökade borgensförluster. För att trygga jordbruksinvesteringarna anvisades ett anslag på 70 miljoner euro i statens fjärde tilläggsbudget för 2020. I övrigt utgjordes fondens inkomstkällor närmast av amorteringar och räntor på lånefordringar.

Dessutom eftersträvas i enlighet med statsminister Marins regeringsprogram en revidering av verksamheten vid gårdsbrukets utvecklingsfond i samband med beredningen inför den nya programperioden för att det ska bli möjligt att utnyttja nya finansiella instrument och garantiinstrument och för att instrumenten ska vara effektiva. Ytterligare utvecklas och utvärderas öppenheten, kriterierna, effektivitetsmätningen och rapporteringen vid gårdsbrukets utvecklingsfond samt direktionens sammansättning.

[Naturresursinstitutets utredning](#) "Maatalousinvestointien tukimuotojen arviointi ja maatalatalouden kehittämisrahaston rooli niiden toteutuksessa" blev klar 2020 och i den togs också ställning till ovan nämnda skrivningar i regeringsprogrammet.

Brandskyddsfonden

Syftet med brandskyddsfonden är att förebygga eldsvådor och främja räddningsverksamheten.

Förvaltningsområde

Inrikesministeriet

Författningsgrund

Lag om brandskyddsfonden (306/2003)

Tillförsel av medel

Brandskyddsavgift, som betalas för brandförsäkrad fast och lös egendom i Finland

Medlens användning

Allmänt understöd och specialunderstöd till organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar, specialunderstöd till kommuner, räddningsområden och avtalsbrandkårer, specialunderstöd till andra aktörer för de ändamål som föreskrivs i 14 § 3 momentet i lagen

Styrelse 1.1.2020–28.2.2020

Anne Holmlund (ordf. från 1.7.2018), Mika Kättö, Vesa-Pekka Tervo, Petri Mero, Ari Torniainen, Mika Raatikainen, Veli-Pekka Ihamäki, Jari Hyvärinen

Styrelse 1.3.2020–31.12.2020

Päivi Nerg (ordf.), Mika Kättö, Vesa-Pekka Terve, Petri Mero, Paula Werning, Mari Rantanen, Jaakko Pukkinen, Brita Somerkoski

Brandskyddsfondens viktigaste understödsobjekt är forsknings- och utvecklingsverksamhet inom räddningsbranschen, allmänna understöd till organisationer inom räddningsbranschen och organisationernas upplysnings- och utbildningsverksamhet samt räddningsområdenas, kommunernas och avtalsbrandkårernas brandstations- och materielprojekt.

År 2020 beviljades organisationerna inom räddningsbranschen 3,2 miljoner euro i allmänna understöd. I specialunderstöd beviljades 2,1 miljoner euro för byggnadsprojekt och 2,4 miljoner euro för materielanskaffning. För forsknings- och utvecklingsprojekt inom räddningsbranschen beviljades ur fonden 3,7 miljoner euro i understöd.

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	11,4	11,4
Kostnader, mn €	11,4	11,1
Balansomslutning, mn €	22,2	23,3
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €		0,0
Budgetöverföringar, mn €		0,0

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Stabilitetsfonden

Stabilitetsfonden är sammansatt av en insättningsgarantifond och en resolutionsfond. Insättningsgarantifondens uppgift är att trygga insättarnas tillgodohavanden i inlåningsbankerna. Syftet med resolutionsfonden är att täcka kostnaderna för eventuella resolutionsåtgärder som avser inhemska värdepappersföretag och filialer till kreditinstitut från länder utanför EES-området som är belägna i Finland.

Förvaltningsområde

Finansministeriet

Författningsgrund

Lag om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014)

Tillförsel av medel

Insättningsgarantiavgifter (insättningsgarantifonden) och stabilitetsavgifter (resolutionsfonden)

Medlens användning

Insättningsgarantifonden: utbetalning av ersättningar till insättare, resolutionsfinansiering för inlåningsbanker, finansiering av arrangemang i anslutning till överföring av insättningar

Resolutionsfonden: täckande av kostnaderna för resolutionsåtgärder som avser inhemska värdepappersföretag och filialer till kreditinstitut från länder utanför EES-området som är belägna i Finland

Styrelse 1.3.2018–30.4.2021

Mikko Spolander (ordf.), Sami Napari, Mirjami Kajander-Saarikoski, Minna Kurru, Kati Jussila

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	341	490
Kostnader, mn €	236	218
Balansomslutning, mn €	651	546
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	0	0
Budgetöverföringar, mn €	0	0

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

De insättningsgarantiavgifter som tas ut hos inlåningsbankerna till insättningsgarantifonden fastställs utgående från de garanterade insättningarna samt risknivån i respektive bank. Den inhemska resolutionsfonden finansieras med stabilitetsavgifter som tas ut hos inhemska värdepappersföretag och filialer till kreditinstitut från länder utanför EES-området belägna i Finland. De stabilitetsavgifter som tas ut hos inhemska kreditinstitut överförs i sin tur årligen till bankunionens gemensamma resolutionsfond.

Stabilitetsfonden utövar samhälleligt inflytande genom att förebygga bankkriser, minimera kostnaderna för eventuella bankkriser och trygga insättarnas tillgodohavanden i inlåningsbankerna.

År 2020 utökades de två fonderna i enlighet med på förhand fastställda processer. Ingendera fonden behövde utnyttjas för krishantering eller skydd för insättarna och det fanns inget behov att skaffa tilläggsfinansiering för fonderna.

Insättningsgarantifondens målnivå har i lag knutits till det sammanlagda beloppet av de garanterade insättningarna i banker verksamma i Finland. Fondens tillgångar ska före juli 2024 uppgå till ett belopp som motsvarar 0,8 procent av de garanterade insättningar som omfattas av insättningsgarantin. Denna nivå var enligt uppgifterna för beräkning av avgifterna för 2020 cirka 1,07 miljarder euro. År 2020 utökades fonden med årliga insättningsgarantiavgifter och med Nordeas delbetalning av insättningsgarantisystemets anslutningsavgift till cirka 651 miljoner euro. När de garanterade insättningarna ökade 2020 steg fondens målnivå för 2024 till 1,16 miljarder euro.

Statens bostadsfond

Syftet med statens bostadsfond är att stödja bostadsproduktion och ombyggnad och förbättra förutsättningarna för bostadsproduktion.

Förvaltningsområde

Miljöministeriet

Författningsgrund

Lag om statens bostadsfond (1144/1989)

Tillförsel av medel

Amorteringar och räntestöd på lån som beviljats ur fondens medel

Medlens användning

Beviljande av lån, räntestöd och annat stöd för bostadsfinansiering, överföring till statsbudgeten

Direktion 1.2.2021

Timo Reina (ordf.), Mari Vaattovaara, Timo Heinonen, Eveliina Heinäluoma, Petri Honkonen, Jouni Hynynen, Lauri Lehtoruusu, Hanna Markkula-Kivisilta, Susanna Rahkonen, Matti Rautiola

Nyckeltal	2020	2019
Finansiella intäkter, mn €	29,3	31,7
Överföringsekonomin kostnader, mn €	129,7	147,5
Balansomslutning, mn €	5 938	6 049
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	16 368	15 341
Budgetöverföringar, mn €	-6	-78,3

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Statens bostadsfond stöder bostadsproduktion och ombyggnad och förbättrar förutsättningarna för bostadsproduktion genom att bevilja bidrag till kommunalteknik. År 2020 betalades ur fondens medel sammanlagt 129,3 miljoner euro (147,6 miljoner euro 2019) i olika bidrag och räntestöd. Fondmedel på 6 miljoner euro (78,3 miljoner euro 2019) överfördes till statsbudgeten.

År 2020 var statens bostadsfond skuldfri. Fondens samlingskontofordran uppgick vid slutet av 2020 till 2 691 miljoner euro. Fondens inkomster kommer huvudsakligen från gamla aravalånefordringar. Dessa inkomster minskar stadigt och upphör när lånen har återbetalats inom en period på 15–20 år. Samtidigt har statens åtaganden i form av fyllnadsborgen för lån till sammanslutningar ökat i och med att man vid stödet av bostadsproduktion har övergått från direkt lånefinansiering till räntestöd.

Statens revisionsverk fäster i revisionsberättelsen (16/2018) uppmärksamhet vid att om statens bostadsfonds verksamhet utvidgas från direkt stöd av boende till stöd av boendeförutsättningar i allmänhet, bör statsrådet omvärdera förutsättningarna för fondformen i förhållande till det bredare verksamhetssyftet.

Statens pensionsfond

Statens pensionsfond skapar beredskap för utbetalning av de framtida pensioner som omfattas av statens pensionssystem och därmed jämförbara övriga förmåner och för utjämning av statens utgifter för dem över tid.

Förvaltningsområde

Finansministeriet

Författningsgrund

Lag om statens pensionsfond (1297/2006)

Tillförsel av medel

Pensionsavgifter från statens ämbetsverk och inrättningar, affärsverk och andra sammanslutningar, pensionsavgifter från arbetstagare och avkastningen på fondens medel

Medlens användning

Överföring till statsbudgeten som allmänt täckningsbidrag 40 procent av statens årliga pensionsutgifter

Styrelse 1.3.2018–28.2.2021

Jukka Pekkarinen (ordf.), Anu Sammallahhti, Juha Kotajoki, Marja Paavonen, Maria Löfgren, Anne Karjalainen, Niko Simola

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	2 475	2 397
Kostnader, mn €	279	345
Balansomslutning, mn €	15 841	15 564
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	1 744	1 653
Budgetöverföringar, mn €	-1 931	-1 894

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Pensionsavgifter betalas av de arbetsgivare och arbetstagare som omfattas av statens pensionssystem. Staten ansvarar för pensionerna och de betalas ur anslag i statsbudgeten. Fonden har inga uppdrag i anslutning till verkställandet

av pensionsskyddet. Eftersom fonden inte har något pensionsansvar, saknar fonden också bestämmelser om solvens. Fondens huvudsakliga uppgift är att placera de medel som anförtratts av fonden på ett lönsamt och betryggande sätt. Från fonden överförs som allmänt täckningsbidrag till statsbudgeten årligen ett belopp motsvarande 40 procent av statens årliga pensionsutgift. År 2020 var avkastningen på fondens placeringar till verkligt värde 4,0 procent. Fondens genomsnittliga avkastning under de senaste tio åren har varit 5,5 procent.

Marknadsvärdet på pensionsfondens placeringstillgångar uppgick vid slutet av 2020 till 21 miljarder euro. Av placeringarna var 36,2 procent ränteplaceringar, 52,4 procent aktieplaceringar och 11,3 procent övriga placeringar inklusive derivatverksamhet.

Enligt det avkastningsmål som finansministeriet bestämt ska avkastningen på fondens placeringar på lång sikt överstiga avkastningen på ett ur statens synvinkel riskfritt placeringsalternativ, det vill säga reduktionen av statens skuld. Under de senaste tio åren har avkastningen på fondens placeringar till marknadsvärde i genomsnitt varit 3,9 procentenheter större än medelkostnaden för statsskulden.

Nyckeltal	2020	2019
Placeringar sammanlagt, mn €	21 089	20 588
Placeringarnas avkastning, %	4,0	13,8
Kostnader för placeringsverksamheten, %	0,04	0,04
Pensionsansvar, mn €	93 100	92 700
Fonderingsgrad, %	23	22

Statens televisions- och radiofond

Syftet med statens televisions- och radiofond är att ordna finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet och främja televisions- och radioverksamheten.

Förvaltningsområde

Kommunikationsministeriet

Författningsgrund

Lag om statens televisions- och radiofond (745/1998)

Tillförsel av medel

Överföring av anslag från statsbudgeten

Medlens användning

Täckande av kostnaderna för den allmännyttiga verksamhet som föreskrivs i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993), täckande av kostnaderna för förhandsprovningar enligt 6 § i lagen samt i övrigt främjande av televisions- och radioverksamheten

Direktion eller styrelse

Ingen direktion eller styrelse

Genom statens televisions- och radiofond ordnas finansieringen av Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet. Fonden har ingen egen organisation, utan Transport- och kommunikationsverket svarar för dess förvaltning.

För täckande av kostnaderna för Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet överfördes cirka 532 miljoner euro från statsbudgeten till statens televisions- och radiofond. Beloppet intäktsfördes i sin helhet på Rundradion Ab under 2020. Vid slutet av året var saldot på fondens samlingskonto cirka 8,0 miljoner euro.

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	0,0	0,0
Kostnader, mn €	532	519
Balansomslutning, mn €	8,0	8,2
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	0,0	0,0
Budgetöverföringar, mn €	+532,1	+519,1

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Statsgarantifonden

Syftet med Statsgarantifonden är att säkerställa att de exportgarantier, specialborgen och andra i lagen om statsgarantifonden (444/1998) avsedda förbindelser som getts av Finnvera Abp uppfylls.

Förvaltningsområde

Arbets- och näringsministeriet

Författningsgrund

Lag om statsgarantifonden (444/1998)

Tillförsel av medel

Överföring av anslag från statsbudgeten, medel som specialfinansieringsbolaget överför till fonden och avgifter som betalas för fondlån samt garantiavgifter och fordringar som återkrävs och som hänför sig till ansvarsförbindelser

Medlens användning

Om det separata resultatet av exportgaranti- och specialborgensverksamheten visar förlust, används i första hand Finnvera Abp:s buffertfond för exportgaranti- och specialborgensverksamhet, i andra hand medel ur Statsgarantifonden och i sista hand moment 32.40.60

Direktion 1.1.2020–31.12.2022

Elise Pekkala (ordf.), Miki Kuusinen, Juha Savolainen, Kari Virtanen

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	2,3	5,5
Kostnader, mn €	0,1	0,1
Balansomslutning, mn €	710,3	708,3
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	0,0	0,0
Budgetöverföringar, mn €	0,0	0,0

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Statsgarantifonden utgör en buffert för Finnvera Abp:s ansvarsstock i den händelse att det separata resultatet för exportgarantier som beviljas av Finnvera Abp och annan specialborgen som avses i fondlagen visar förlust.

Statsgarantifondens kassamedel uppgick till cirka 691 miljoner euro vid utgången av 2020 (686 miljoner euro 31.12.2019). Ökningen berodde främst på intäkterna av återkravsfordringsstocken. I fordringar som konsoliderats av återkravsfordringar utsträcker sig betalningsavtalen som längst till 2038. Övriga fordringar med politisk risk och kommersiell risk är i allmänhet oreglerade. Ansvarsstocken avslutades 2018. Statsgarantifonden fattade som betydande händelse efter räkenskapsperioden den 4 februari 2021 beslut om en fondavgift på 349,0 miljoner euro för att täcka förlustresultatet (1,17 miljarder euro) av Finnveras exportgaranti- och specialborgensverksamhet 2020. Det negativa separata resultatet för 2020 beror huvudsakligen på de förlustreserveringar som gjorts i ansvarsstocken för exportgaranti- och specialborgensverksamheten. Direktionens beslut om fondavgift den 4 februari 2021 upptas enligt principen för hänförande av överföringsutgift (hänförande enligt betalningsbeslut) i fondens bokföring för 2021. Finnveras medel i fonden för exportgaranti- och specialborgensverksamhet på 828,9 miljoner euro har använts för att täcka förlusten. Med beaktande av statsgarantifondens beslut om fondavgift minskar buffertmedlen till cirka 341 miljoner euro. Risknivån i den höjda ansvarsstocken på 11,8 miljarder euro (31.12.2020) överstiger klart beloppet av de fonderade medlen. Direktionen följer aktivt situationen och förbereder sig inför nödvändiga åtgärder (inklusive nytt beslut om fondavgift samt vid behov överföring av anslag ur moment 32.40.60).

Återkravsfordringar i den gamla stocken* 2020 2019 och ansvarsstockens utveckling

Återkravsfordringar, mn €	182,1	200,6
- konsoliderade fordringar, mn €	135,8	150,9
- övriga fordringar med politisk risk, mn €	45,4	48,8
- fordringar med kommersiell risk, mn €	0,9	0,9
Ansvarsstock, mn €	0,0	0,0

*Till fonden överfördes 1.1.1999 ansvarsstocken för Finnvera Abp:s föregångare (den så kallade gamla stocken). I ansvarsstocken ingår garantier, borgensförbindelser och andra ansvarsförbindelser som före detta Statsgaranticentralen och dess föregångare Exportgaranti-anstalten och Statsgarantianstalten beviljat.

Kärnavfallshanteringsfonden

Kärnavfallshanteringsfonden har till uppgift att förvara och på ett betryggande sätt placera de medel som fonden samlat in hos avfallshanteringsskyldiga och som i framtiden behövs för att sörja för kärnavfallet om de som är ansvariga för kärnavfall inte uppfyller sina skyldigheter.

Förvaltningsområde

Arbets- och näringsministeriet

Författningsgrund

Kärnenergilag (990/1987)

Tillförsel av medel

Avgifter som tas ut hos de kärnavfallshanteringsskyldiga och fondens intäkter

Medlens användning

Täckande av kostnaderna för att sörja för kärnavfallet, om de avfallshanteringsskyldiga inte uppfyller sina skyldigheter beträffande kärnavfallshanteringen

Styrelse 1.1.2018–31.12.2020

Eva Liljeblom (ordf.), Hannu Mäkinen (till 19.9.2019), Sami Yläoutinen (från 19.9.2019), Heidi Nummela, Anu Sammallahhti

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	27	27
Kostnader, mn €	12	12,8
Balansomslutning, mn €	2 648	2 727
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	0	0
Budgetöverföringar, mn €	0	0

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Utöver den huvudfond som används för den ekonomiska beredskapen för kärnavfallshantering omfattar fonden som särskilda förmögenheter två så kallade forskningsfonder, vilkas syfte är att årligen samla in medel hos innehavarna av atomanläggningar för utdelning till forskning i kärnsäkerhet och kärnavfallshantering.

De avfallshanteringsskyldiga är med stöd av kärnenergilagen berättigade att mot säkerheter låna 75 procent av sin fondandel i kärnavfallsfonden. Staten har rätt att låna de medel i fonden som inte har lånats ut till de avfallshanteringsskyldiga eller deras aktieägare. Om staten inte utnyttjar sin rätt att låna, placerar fonden den aktuella andelen på ett betryggande sätt. På grund av fondens natur är dess primära mål inte att generera ekonomisk vinst utan att trygga fondens tillgångar för framtiden.

Kärnavfallshanteringsfondens vinst var 14,7 miljoner euro (13,9 miljoner euro 2019) och balansräkningen vid årets slut cirka 2,6 miljarder euro (cirka 2,7 miljarder euro 2019). Fonden delade sammanlagt ut cirka 12,4 miljoner euro i forskningsmedel. Fondens medel täcker de uppskattade kostnaderna för kärnavfallshanteringen. Riskerna i fonden ansluter sig till bedömningen av säkerheterna i ovan nämnda utlåningsverksamhet och till placeringsverksamheten. Direkta konsekvenser för statens och fondens ekonomi föreligger inte.

Oljeskyddsfonden

Oljeskyddsfondens uppgift är att fungera som sekundär ersättare av skador till följd av oljeutsläpp och kostnaderna för bekämpningen av dem samt att stödja upprätthållandet av beredskapen för bekämpning av oljeskador.

Förvaltningsområde

Miljöministeriet

Författningsgrund

Lag om oljeskyddsfonden (1406/2004)

Tillförsel av medel

Oljeskyddsavgifter och överföring av anslag från statsbudgeten

Medlens användning

Ersättning av oljeskador och kostnaderna för bekämpning av dem, ersättning av kostnader för oljebekämpning och upprätthållande av bekämpningsberedskapen

Styrelse 1.11.2018–31.10.2021

Frey Nybergh (ordf.), Elina Herrala, Mika Kättö, Minna Mättö, Teemu Niinimäki, Riitta Rönn, Kirsti Vallinheimo

Nyckeltal	2020	2019
Intäkter, mn €	1,9	6,8
Kostnader, mn €	16,7	16,6
Balansomslutning, mn €	21,9	36,5
Åtaganden utanför balansräkningen, mn €	16,4	27,8
Budgetöverföringar, mn €	0,0	+6

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Oljeskyddsfonden ersätter i vissa fall oljeskador på land och till sjöss och kostnaderna för bekämpning av dem. Fonden ersätter de lokala räddningsverken och staten för olika kostnader i anslutning till oljebekämpning och upprätthållande av beredskapen. Vidare kan fonden bevilja ersättningar för kostnader för att sanera mark och grundvatten som har förorenats av olja. Fonden får sina medel i huvudsak från intäkterna

från oljeskyddsavgiften. Åren 2010–2015 togs oljeskyddsavgiften ut till tredubbelt belopp i syfte att förbättra oljebekämpningsberedskapen framför allt på Finska viken. Även oljeskyddsfondens kapitalgränser höjdes fram till utgången av 2019.

De planerade gemensamma fartygsprojekten mellan de statliga myndigheterna och räddningssverken har inte gått framåt. Dessutom genomförs det lokala räddningsväsendets anskaffningar för att förbättra beredskapen för bekämpning av oljeskador långsammare än väntat. Därför är fondens eget kapital fortfarande stort och uppgår till 21,7 miljoner euro. Eftersom oljeskyddsfondens medel vid början av året översteg den övre gränsen enligt 8 § i lagen om oljeskyddsfonden, upphörde uppbörden av oljeskyddsavgiften tills vidare från och med den 1 mars 2020.

År 2020 utbetalades sammanlagt 16,4 miljoner euro i ersättningar ur oljeskyddsfonden. Till det lokala räddningsväsendet utbetalades ersättning för kostnader för bekämpning av oljeskador till ett belopp av 0,09 miljoner euro. Skadorna var små och skadevållaren okänd. Av det lokala räddningsväsendets anskaffnings- och underhållskostnader för bekämpning av oljeskador ersattes sammanlagt 13,9 miljoner euro, statens behovsprövade ersättningar uppgick till 0,08 miljoner euro. Till kostnaderna för undersökning och sanering av mark- och grundvattenområden som förorenats av olja användes 1,8 miljoner euro.

Förbindelserna enligt oljeskyddsfondens förhandsbeslut uppgår till sammanlagt 16,4 miljoner euro. Merparten av besluten gäller anskaffning eller ombyggnad av oljebekämpningsfartyg och annan uppsamlingsutrustning för räddningsväsendet. Genom besluten har 1,2 miljoner euro avsatts för kostnader för sanering av oljeförorenade objekt.

SNELLMANSGATAN 1 A, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
valtioneuvosto.fi/sv/
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN: 978-952-383-528-3 PDF
ISBN: 978-952-383-947-2 tryckt
ISSN: 2490-0966 PDF
ISSN: 2490-0613 tryckt